Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Elvira Mlivić Budeš, Magistar društvenih znanosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Hrvatska kultura		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7402		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Željka i Salko Mlivić		
Datum i mjesto rođenja:	30.03.1976., Slavonski Brod, Hrvatska		
Adresa:	Gjure Szaba, odv. 12, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 502 0231		
E-mail:	elvira@filaks.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje
(kronološki od novijeg k starijem datumu):

1. **Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**, *Teorija i politika marketinga*, Poslijediplomski magisterij, Hrvatska
2. **Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**, *Marketing*, Dodiplomski, Hrvatska

Radno iskustvo
(kronološki od novijeg k starijem datumu):

2004-2012. Filaks d.o.o. (direktorica i voditeljica programa edukacije)

2001-2004. Akter Public d.o.o. (Client Service Director)

2001. Stanić d.o.o. (Voditeljica marketinga)

2000-2001. Publicis d.o.o. (Account Manager)

1999-2000. Obiteljski radio d.o.o. (Propagandist i Copywriter)

1999. Knjiga i dom d.o.o. (Voditeljica prodaje)

1997-1999. Chomos - Boje i lakovi d.o.o. (Voditeljica marketinga)

Objavljeni članci, knjige i priručnici:

Knjiga Abeceda uspješne prodaje, Centar za management i savjetovanje, Zagreb, 2006.

Članak u knjizi Primijenjeno poduzetništvo, članak Komunikacija putem Interneta, Nikola Kuvačić, Đuro Horvat. Split: Beretin. Zagreb: Cera Prom, 2006, str. 340-346.

	Članak u knjizi Primijenjeno poduzetništvo, članak Elektroničko poslovanje: izvor novih poslovnih mogućnosti, Nikola Kuvačić; Đuro Horvat. Split: Beretin, Zagreb: Cera Prom, 2006, str. 257-368. Poglavlje u knjizi Temeljne funkcije upravljanja, poglavlje Vođenje, Edukator, 2007, str. 242-300. Knjiga Čestitam, dobili ste posao!: Efikasnom zamolbom i životopisom do zaposlenja, Ars marketing, Zagreb, 2002. Knjiga Vražja posla, kako preživjeti (ne)moguće poslovne situacije, Filaks, 2011. Priručnici: Marketinški vodič 1, Filaks, 2008. Marketinški vodič 2, Filaks, 2009. Marketinški vodič 3, Filaks, 2009. Marketinški vodič 4, Filaks, 2010. Marketinški vodič 5, Filaks, 2010. Marketinški vodič 6, Filaks, 2011. Marketinški vodič 7, Filaks, 2012. Članak u knjizi Recite to jasnije i glasnije, članak Cilj + analiza situacije = dobra priprema prezentacije, urednik S. Petar, M.E.P., 2009.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Elvira Mlivić Budeš Djeca kao rastući tržišni segment // *XIX. konferencija Cromara* Zagreb, Hrvatska, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Elvira Mlivić Budeš Marketing Strategy and Internet // *Managing Global Transitions:* Koper, Slovenija, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Marcel Meler, Elvira Mlivić Budeš, Željko Tintor Opravdanost modela klasterizacije // *Opravdanost modela klasterizacije – ; integriranog poslovanja Gastro Grupe d.o.o.* Osijek, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja) 4. Elvira Mlivić Budeš Specifičnosti žena kao primatelja komunikacijskih sadržaja // *XX. konferencija Cromara* Rijeka, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Vrednovanje marketinške komunikacije u muzejima Republike Hrvatske
Engleski:	Evaluation of marketing communication in Croatian museums
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	Hrvatski jezik
Područje/polje:	Interdisciplinarna područja znanosti / Projektni menadžment
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)	

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**dr.sc. Jurica Pavičić, naslovni prof.**	**Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, Hrvatska**	**jpavicic@efzg.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina	
Prvi mentor:	**Obrazovanje:** Alpen-Adria University Klagenfurt, Klagenfurt, Austria (2006-2009) PhD (Sociology) University of Zagreb, Zagreb, Croatia (1997-2000) PcD (Marketing) **Radovi:** Tkalac, A. & Pavicic, J. (2003, 2009): Non-Governmaental Organizations and International Public Relations, in: Sriramesh, K & Vercic, D. (Eds): The Global Public Relation Handbook: Theory, Research and Practice, Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, pp 490-504 (ISBN 0-8058-3922-4 & 978-0-415-99514-6 Langer, J, Alfirevic, N & Pavicic, J. (2005): Organizational Change in Transition Sociaties, Ashgate, Aldershot (ISBN 0-7546-4464-2) Langer, J., Pavicic, J. & Alfirevic, N (2009): Knowledge Region: Alps-Adriatic Chalenges, Peter Lang, Frankfurt am Main (ISBN 978-3-631-58558-0) Pavicic, J., Alfirevic, N & Baratelo, V.J. (2007): The Management and Marketing of Religious Tourism Sites, Pilgrimage and Religious Events, in: Morpeth, N.D. & Raj, Razaq (Eds.): Relgious Tourism and Pilgrimage Management: An International perspective, CAB International (ISBN 9781845932251)
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Marketinška komunikacija prožima i oblikuje suvremeno društvo. Pojedinci i institucije iz područja kulture i umjetnosti već stoljećima komuniciraju s okružjem, dok se metode i mediji komunikacije kontinuirano mijenjaju. Učinkovita marketinška komunikacija u kulturi i umjetnosti ima zadatak informirati, podsjetiti ili uvjeriti ciljne skupine i tako ostvariti ciljeve organizacije. Marketinške komunikacijske aktivnosti trebaju biti koordinirane i povezane u jedinstvenu cjelinu koja se naziva integriranom marketinškom komunikacijom. U praksi, marketinška komunikacija nastaje kao rezultat brojnih kompromisa i nedorečenosti kroz korištenje neprimjerenih kanala i medija komunikacije neprilagođenih ciljnoj skupini, angažiranjem needuciranih kadrova u organizaciji aktivnosti ili rutinskom planiranju marketinških aktivnosti ne uzimajući u obzir specifičnosti umjetnosti i kulture. U radu će se ispitati i vrednovati marketinška komunikacija u muzejima Hrvatske s ciljem ostvarivanja boljih performansi.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Marketing communications form of modern society. For centuries individuals and institutions in the field of culture and art communicate with the environment, while the methods of communication and media are constantly changing. Effective marketing communication in culture and art has a mission to inform, remind or convince the target group and thus achieve the goals of the organization. Marketing communication activities should be coordinated and linked into a single entity called integrated marketing communications. In practice, marketing communication occurs

	as a result of numerous compromises and ambiguities through the use of inappropriate channels of communication and media are not adjusted to the target group, engaging uneducated employees in activities or routine planning of marketing activities without taking into account the specifics of art and culture. This paper will examine and evaluate marketing communication in Croatian museums in order to achieve better performance.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Marketinška komunikacija prožima i oblikuje suvremeno društvo. Strategija marketinške komunikacije je cjeloviti program usmjerenih aktivnosti i potrebnih resursa za učinkovito komuniciranje sa svim sadašnjim i potencijalnim ciljnim grupama kako bi se na njih informativno ili persuazivno djelovalo i time ostvarili konkretni marketinški ciljevi organizacije. Pojedinci i institucije iz područja kulture i umjetnosti već stoljećima komuniciraju s okruženjem, dok se metode i mediji komunikacije kontinuirano mijenjaju sa suvremenim okružjem. U Hrvatskoj je marketinška komunikacija na području umjetnosti i kulture bila zastupljena tijekom povijesti, posebno u 19. i prvoj polovici 20. stoljeća. Učinkovita marketinška komunikacija u kulturi i umjetnosti ima zadatak informirati, podsjetiti ili uvjeriti. Sve marketinške komunikacijske aktivnosti trebaju biti koordinirane i povezane u jedinstvenu cjelinu koja se u marketinškoj teoriji naziva integriranom marketinškom komunikacijom. U praksi, marketinška komunikacija nastaje kao rezultat brojnih kompromisa i nedorečenosti kroz korištenje neprimjerenih kanala i medija komunikacije neprilagođenih ciljnoj skupini, angažiranjem needuciranih kadrova u organizaciji marketinških aktivnosti ili rutinskom planiranju marketinških aktivnosti ne uzimajući u obzir specifičnosti umjetnosti i kulture. Integrirana marketinška komunikacija sastoji se od sljedećih elemenata: oglašavanje, osobna prodaja, odnosi s javnošću, unapređenje prodaje i direktni marketing. Najskuplji i najvidljiviji oblik komunikacije je oglašavanje kojim naručitelj putem tradicionalnih i novih medija šalje masovnu poruku specifičnog sadržaja s ciljem informiranja, podsjećanja i poticanja potencijalnog kupca na akciju u odnosu na određenu ponudu. Osobna prodaja obuhvaća sve aktivnosti koje se odnose na osobnu interakciju i komunikaciju poslovnih partnera. Odnosi s javnošću obuhvaćaju sve oblike ciljane komunikacije usmjerene prema javnosti organizacije, a u praksi često smatraju odvojenom poslovnom funkcijom isključenom iz integrirane marketinške komunikacije. Aktivnosti unapređenja prodaje usmjerene su uglavnom prema kratkoročnim poticajima prodaje ili poduzimanju određenih akcija u smislu plasmana na tržištu. Direktni marketing odnosi se na neposrednu komunikaciju s onima koji se smatraju poželjnim i perspektivnim korisnicima ili kupcima.

Integrirana marketinška komunikacija nastoji povezati različite komunikacijske funkcije i alate kako bi se ostvario jedinstveni pristup marketingu, odnosno marketinškoj komunikaciji. Marketinška komunikacija obuhvaća određivanje ciljeva komunikacije, definiranje budžeta, definiranje poruke, donošenje odluke o medijima i evaluaciju. Iz navedenog javlja se problem neusklađenosti marketinške komunikacije u muzejima sa stvarnim potrebama ciljne skupine i nedorečenosti komunikacije korištenjem neprimjerenih kanala komunikacije. Pregledom literature (autori Meler, Dragojević, Dragićević Šešić, Šola, Pavičić) za potrebe pisanja doktorske disertacije primjetan je nedostatak radova s područja integrirane marketinške komunikacije u muzejima u teorijskom i praktičnom smislu. U praksi, to dovodi do rutinskog planiranja marketinških aktivnosti ne uzimajući u obzir specifičnosti rada muzeja. Problem istraživanja odnosi se na prepoznavanje i učinkovito upravljanje marketinškom komunikacijom u muzejima u odnosu na ciljnu skupinu i postavljene ciljeve muzeja. U radu će se pokušati utvrditi kakav je oblik marketinške komunikacije optimalan prema ciljnoj skupini. Potrebno je utvrditi kako pojedini oblik komunikacije u sklopu integrirane marketinške komunikacije utječe na očekivane rezultate komunikacije i ciljeve poslovanja muzeja. Uvidom u dostupne baze podataka i odgovarajuću literaturu može se zaključiti kako u Hrvatskoj nije provedeno istraživanje koje bi utvrdilo utjecaj učinkovitog planiranja marketinške komunikacije na performanse muzeja.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Osnovni cilj istraživanja je proširiti spoznaje o tome u kojoj mjeri uspješno planiranje integrirane marketinške komunikacije može utjecati na performanse muzeja u smislu ostvarenja ciljeva organizacije i zadovoljenja potreba ciljne skupine.

Znanstveni ciljevi istražvanju su:

1. kritički analizirati postojeće znanstvene spoznaje i doprinose iz područja marketinške komunikacije s posebnim naglaskom na specifičnosti primjene u radu muzeja Hrvatske

2. analizirati čimbenike koji utječu na oblike i medije marketinške komunikacije u muzejima

3. definirati temeljne ciljne skupine muzeja Hrvatske te istražiti i analizirati jesu li navedene institucije marketinškom komunikacijom orijentirane prema svojim ciljnim skupinama

4. utvrditi kako muzeji učinkovito upravljaju marketinškom komunikacijom te analizirati kako to djeluje na performanse

Aplikativni ciljevi istraživanja su:

1. potaknuti muzeje na mogućnost aktivnog planiranja strategije marketinške komunikacije u cilju učinkovitije komunikacije s ciljnom skupinom, uspješne realizacije projekata i ostvarivanju boljih performansi

2. iz uspješnih muzeja ponuditi prijedlog modela marketinške komunikacije koji ostvaruju visoke performanse

Hipoteze istraživanja:

1. Učinkovito planiranje strategije integrirane marketinške komunikacije pozitivno je povezano s performansama muzeja Republike Hrvatske.

2. Muzeji Republike Hrvatske ne posjeduju odgovarajuće resurse za učinkovito upravljanje integriranom marketinškom komunikacijom što uzrokuje slabije performanse.

Nezavisna varijabla: integrirana marketinška komunikacija muzeja

Zavisna varijabla: performanse muzeja

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U doktorskoj disertaciji koristit će se različite znanostveno-istraživačke meode. Dio disertacije obuhvatit će kritičku analizu recentne domaće i inozemne znanstvene i stručne literature iz područja marketinga i integrirane marketinške komunikacije na području kulture i umjetnosti iz čega će se deduktivno-logičkim pristupom povezati dosadašnje spoznaje iz navedenog područja. Pretražit će se elektronički dostupne baze podataka kako bi se osigurao pristup recentnim svjetskim istraživanjima povezanim s temom rada.

Područje marketinške komunikacije opisat će se temeljem kritičke analize brojne literature korištenjem povijesne metode, metodama analize, sistematizacije, klasifikacije i sinteze. Metodama apstrakcije i konkretizacije, generalizacije i specijalizacije te komparacije i klasifikacije identificirat će se ključna obilježja marketinške komunikacije u kulturi i umjetnosti. U empirijskom dijelu istraživanja primijenit će se deskriptivno istraživanje na reprezentativnom uzorku, uz korištenje anketnog upitnika kao instrumenta istraživanja, oblikovanog na temelju teorijskih spoznaja i rezultata eksplorativnog istraživanja. U cilju prihvaćanja ili odbacivanja hipoteza, provest će se primarno istraživanje u kojem će biti obuhvaćen slučajni uzorak od 100 muzeja. Podaci dobiveni primarnim istraživanjem analizirat će se odgovarajućim statističkim metodama. Na temelju obrađenih podataka i činjenica formulirat će se rezultati istraživanja koji će u cilju bolje usporedivnosti biti grupirani u tablice, a koristit će se i grafički i slikovni prikazi.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Opći cilj doktorske disertacije je povezati učinkovitu integriranu marketinšku komunikaciju prema ciljnoj skupini. U doktorskoj disertaciji dat će se sustavan pregled teorijskih i empirijskih radova koji se bave integriranom marketinškom komunikacijom na području kulture i umjetnosti. Kritički će se analizirati dosadašnji pristupi klasifikaciji integrirane marketinške komunikacije s posebnim naglaskom na željene rezultate u odnosu na ciljnu skupinu. Time će se unaprijediti postojeća znanja o navedenom području. Ne postoji istraživanje koje je sustavno vrednovalo marketinšku komunikaciju u muzejima Republike Hrvatske. Ovo istraživanje ima dodatan značaj obzirom na stalne promjene s kojima se suočavamo u gospodarskom i kulturnom okružju. Prepoznavanje uloge integrirane marketinške komunikacije u današnjem vremenu brzih promjena može biti od presudnog značaja za poslovanje muzeja. Znanstvenom doprinosu će pridonijeti empirijski nalazi o stupnju učinkovitog planiranja marketinške komunikacije i povezanosti s performansama muzeja. Utvrdit će se međusobna povezanost i utjecaj pojedinih oblika marketinške komunikacije na ostvarene rezultate muzeja. Analizirat će se čimbenici koji utječu na odabir oblika i medija marketinške komunikacije u muzejima.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Adižes, I.: Menadžment za kulturu, Asee, Novi Sad, 2008.

Andreasen, A.R., Kotler, P.: Strategic marketing, Pearson Education International, New Yersey, 2008.

Arens, W.F.: Contemporary advertising, Irwin McGraw-Hill, 1999.

Bergh, B.G.V., Katz, H.: Advertising Principles, NTC Business Books, Lincolnwood, 1999.

Berns, V.Dž.: Menadžment i umetnost, Clio, Beograd, 2009.

Camarero C., Garido, M.J.: The role of technological and organizational innovation in the relation between market orientation and performance in cultural organizations, European Journal of Innovation Management, Vol. 11, No. 3, 2008, pp 413-434.

Camarero C., Garido, M.J.: How alternative marketing strategies impact the performance of Spanish museums, Journal of Management Development, Vol. 26, No. 9, 2007. pp. 809-831.

Digl, K.: Marketing umetnosti, Clio, Beograd, 1998.

Dragojević, S., Dragićević Šešić, M.: Menadžment umjetnosti u turbulentnim vremenima, Jesenski i Turk, Zagreb, 2'008.

Džefkins, F.: Oglašavanje, Clio, Beograd, 2003.

Gilmore, A., Rentschler, R.: Changes in museum management, Journal of Management Development, Vol. 21, No. 10, 2002, pp 745-760.

Green, A.: Kreativnost u odnosima s javnošću, Hrvatska udruga za odnose s javnošću

Kesić, T.: Integrirana marketinška komunikacija, Opinio, Zagreb, 2003.

Meler, M.: Marketing u kulturi, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, 2006.

Kotler, P., Keller, K.L.: Upravljanje marketingom, 12. izd, Mate, Zagreb, 2008.

Kotler, P.: Upravljanje marketingom, 9. izd., Mate, Zagreb, 2001.

Kotler, P., G. Armstrong: Principles of Marketing, Pearson Education International, 2004.

Koler, P: Marketing management, international edition, Pearson Education International, New Yersey, 2003.

Lindstrom, M.: Brand sese, Kogan Page, London, 2005.

Pavičić, J., Alfirević, N., Aleksić, Lj.: Marketing i menadžment u kulturi i umjetnosti, Masmedia, Zagreb, 2006.

Percy, L., Elliot, R.: Strategic advertising management, Oxford University press, 2005.

Smith, P.R.: Marketing communication, Kogan Page limited, London, 1993.

Šola, T.: Marketing u muzejima, Clio, Beograd, 2002.

Verčič, D., Zavrl, F., Rijaved, P., Tkalac Verčič, A., Laco, K.: Odnosi s medijima, Masmedia, 2004.

Vlašić, G., Mendelli, A., Mumel, D.: Interatkvina marketinška komunikacija, PeraGo, Zagreb, 2008.

Vranešević, T., Vignali, C., Vrontis, D.: Upravljanje strateškim marketingom, Accent, Zagreb, 2004.

Wells, W., Burnet, J., Morirarty, S.: Advertising principles and practise, Pearson Education International, New Yersey, 2003.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
25.000		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno	**Naziv projekta**	

financiranje	**Voditelj projekta**	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	iz vlastitih sredstava	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
dr.sc. Jurica Pavičić

Potpis _____
Elvira Mlivić Budeš, Magistar društvenih znanosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 22.05.2012.

Potpis _____
Elvira Mlivić Budeš, Magistar društvenih znanosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]

Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab".

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Elvira Mlivić Budeš
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:		Hrvatska kultura
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7402
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	Hrvatski jezik
	Hrvatski	Vrednovanje marketinške komunikacije u muzejima Republike Hrvatske
	Engleski	Evaluation of Marketing Communication in Croatian Museums
Područje/polje:		Interdisciplinarna područja znanosti / Projektni menadžment

MENTOR(I)

	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:	dr. sc. Jurica Pavičić, red. prof.	Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet,	jpavicic@efzg.hr
Drugi mentor:			

Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
	1.dr. sc. Zlatko Jurić red. prof.	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	zljuric@ ffzg.hr
	2. dr. sc. Jurica Pavičić red. prof.	Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet	jpavicic@efzg.hr
	3.dr. sc. Vjekoslav Afrić red. prof.	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	vjekoslav.afric@zg.htnet.hr
	4.		
	5.		

Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu na sjednici održanoj 14. lipnja 2012.
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Nema

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

S V E U Č I L I Š T E U Z A G R E B U
DR.SC.-02 Ocjena teme doktorskog rada

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Nema

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Osnovna tema doktorske disertacije je ispitivanje i vrednovanje marketinške komunikacije u muzejima Hrvatske s ciljem ostvarivanja boljih performansi. U praksi marketinška komunikacija nastaje kao rezultat brojnih kompromisa ili kao rutinsko planiranje marketinških aktivnosti koje ne uvažavaju specifične značajke umjetnosti i kulture. Marketinške komunikacijske aktivnosti trebaju biti koordinirane i povezane u jedinstvenu cjelinu koja se naziva integrirana marketinška komunikacija. Strategija marketinške komunikacije je cjeloviti program usmjerenih aktivnosti i potrebnih resursa za učinkovito komuniciranje sa svim sadašnjim i potencijalnim ciljnim grupama kako bi se na njih informativno ili persuazivno djelovalo i time ostvarili konkretni marketinški ciljevi organizacije.
U doktorskoj disertaciji izradio bi se sustavan pregled teorijskih i empirijskih radova koji se bave integriranom marketinškom komunikacijom na području kulture i umjetnosti. U znanstvenom doprinosu bi se nalazili i empirijski nalazi o stupnju učinkovitog planiranja marketinške komunikacije i povezanosti s performansama muzeja. Utvrdila bi se međusobna povezanost i utjecaj pojedinih oblika marketinške komunikacije na dosada ostvarene rezultate muzeja. Pažljivo i dubinski bi se analizirali faktori koji utječu na odabir oblika i medija marketinške komunikacije u muzejima.
U izradi disertacije primijenila bi se kritička analiza recentne domaće i inozemne znastvene i stručne literature iz područja marketinga u kulturi i umjetnosti. Pretražile bi se sve dostupne baze podataka o recentnim svjetskim istraživanjima.
U empirijskom dijelu istraživanja primijenilo bi se deskriptivno istraživanje na reprezentativnom uzorku uz korištenje anketnog upitnika. Postavljene istraživačke hipoteze bi se provjerile na primarnomistraživanju slučajnom uzorka od 100 muzeja.
Znanstveni rezultati provedenih istraživanja mogli bi biti značajni i korisni drugim istraživačima.
Sve predviđene metode istraživanja primarnih i sekundarnih izvora su potpuno znanstveno utemeljene i u cijelosti izvedive.

Mišljenje i prijedlog:

2

Elvira Mlivić Budeš ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija hrvatske kulture i može se odobriti tema doktorske disertacije pod naslovom «Vrednovanje marketinške komunikacije u muzejima Republike Hrvatske» i mentor dr. sc. Jurica Pavičić, red. prof. (Ekonomski fakultet u Zagrebu)

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Nema

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Nema

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

Nema

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	**Titula, ime i prezime, ustanova, država:**	**Potpis:**
	1.*(predsjednik Povjerenstva)* dr. sc. Zlatko Jurić, red. prof. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
	2.dr. sc. Jurica Pavičić, red.prof. Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet	
	3.dr. sc. Vjekoslav Afrić, red. prof. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet u Zagrebu	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 09.10.2012.		**M.P.**

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	VLADIMIR FILIPOVIĆ, mag. polit.
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Moderna i suvremena hrvatska povijest u europskom i svjetskom kontekstu
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6921
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ivan
Datum i mjesto rođenja:	04.08.1981., Sisak, Hrvatska
Adresa:	M. Biljana 4, Petrinja, Hrvatska
Telefon/mobitel:	0992377178
E-mail:	vlad.filipovic@gmail.com

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**, *Studij politologije*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2010.- Plejada d.o.o. za nakladništvo i usluge: urednik 2008.-2009. Golden marketing–Tehnička knjiga: izvršni urednik 2006.-2008. Srednja škola Petrinja: profesor politike i gospodarstva
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Filipović, Vladimir. Kanadska brigada "Princeza Patricija" u Zapadnoj Slavoniji 1992.-1993.: pripreme, djelovanje, poteškoće. // Polemos : časopis za interdisciplinarna istraživanja rata i mira. XI (2008) , 22; 51-70 (pregledni rad, znanstveni). 2. Filipović, Vladimir. Kontroverze Vanceova plana. // Polemos : časopis za interdisciplinarna istraživanja rata i mira. XI (2008) , 21; 91-110 (članak, znanstveni). 3. Filipović, Vladimir. Trenutak Europe - Rasprava o mogućoj intervenciji Zapadnoeuropske obrambene unije (WEU) u rat u Hrvatskoj 1991. godine. // Politička misao : Croatian political science review. 47 (2011) , 4; 210-224 (pregledni rad, znanstveni).

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Razlozi sudjelovanja država u mirovnim misijam UN-a na primjeru misije UNPROFOR u Hrvatskoj 1992-1995.

Engleski:	Reasons for states' participation in the UN peacekeeping missions at the example of participation in UNPROFOR mission to Croatia between 1992 and 1995
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest / Hrvatska i svjetska moderna i suvremena povijest

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Ozren Žunec**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**ozunec@ffzg.hr**
Drugi mentor:	**prof.dr.sc. Tvrtko Jakovina**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**tvrtko.jakovina@ffzg.hr**

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	1. Žunec, Ozren (2007) Goli život: socijetalne dimenzije pobune Srba u Hrvatskoj, Zagreb: Demetra 2. Žunec, Ozren (2009) Domovinski rat u sociološkom kontekstu, Hrvatska revija, br. 3 3. Žunec Ozren (2006) Apsolutna žrtva i relativna kompenzacija: proturječja društvenog položaja veterana i državne skrbi za veterane i invalide, Polemos: časopis za interdisciplinarna istraživanja rata i mira, sv. 9, br. 2.
Drugi mentor:	1. Jakovina, Tvrtko (2007.) Sovjetska intervencija u Afganistranu i Titova smrt, Historijski zbornik, br. 60 2. Jakovina, Tvrtko (2011.) Treća strana Hladnog rata, Zaprešić: Fraktura

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Rad je kombinacija događajne povijesne studije i politološke i sociološke analize. U radu se analizira sudjelovanje vojnih kontingenata iz različitih država u misiji UN-a u Hrvatskoj (UNPROFOR) koja je uspostavljena 1992. godine. Nastoji se odgovoriti na pitanja kako su i zašto su različite države poslale svoje vojnike u Hrvatsku unutar misije UN-a te kako ih tamo zadržavaju ili povlače tijekom promjena okolnosti, kako globalnih, tako i u bivšoj Jugoslaviji. Također, na primjeru Hrvatske nastoji se pronaći općenite odgovore na moguće razloge sudjelovanja država u mirovnim misijama UN-a. Mogući razlozi nisu jedinstveni za sve države već se one komparativnom metodom svrstavaju u različite skupine. U analizi se primjenjuju različiti politološki teorijski modeli, sociološke teorije i objašnjenja, kompariraju protekle/paralelne misije UN-a s misijom u Hrvatskoj te se istražuju dostupni izvori – dokumenti, novine i literatura.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The paper combines events-based history studies and political and social sciences analyses. The paper analyses participation of military contingents from different states in UN peace mission to Croatia (UNPROFOR), which was set up in 1992. The aim is to answer the question how and why various states sent their soldiers to the UN mission to Croatia and how they keep them there or withdraw them due to the changes in circumstances globally, as well as in the former Yugoslavia. Moreover, at the example of Croatia, the aim is to find general answers to possible reasons of states' participation in the UN peace missions. Possible reasons are not uniform for all states, but are classified to different groups on the basis of a comparative method. The analysis uses different political sciences theoretical models, sociological theories and explanations, previous/parallel UN missions are being compared to the mission to Croatia and accessible resources (documents,

	newspapers and literature) are being researched.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Tijekom proljeća 1992. godine, kada su intenzivni sukobi u Hrvatskoj završili, rasporedili su se duž linija bojišnice vojnici pod zastavama Organizacije Ujedinjenih naroda sa zadatkom da čuvaju krhko primirje. Misija u Hrvatskoj, nazvana UNPROFOR (United Nations Protecting Force) uspostavljena je Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a, osmišljena je dokumentom zvanim "Vanceov plan" i postavljena prema dotada uhodanoj praksi UN-a. Misija očuvanja mira (peacekeeping) podrazumijevala je djelatnost postrojbi UN-a na čuvanju zaštićenih zona (UNPA) i demilitarizaciji "do konačnog političkog rješenja jugoslavenske krize". Iako je rat u Hrvatskoj od samog početka internacionaliziran te strani čimbenici u njemu djeluju, prisutnost međunarodnih snaga na terenu značila je internacionalizaciju najvišeg stupnja do tada. Međunarodne snage djelovale su u Hrvatskoj u okviru Organizacije Ujedinjenjih naroda koja nema stalne vojne postrojbe na raspolaganju već ih sastavlja od kontingenata iz različitih država članica koje ih upućuju na dobrovoljnoj osnovi postaju. Međunarodna zajednica početkom 90-tih nalazi se u turbulentnom razdoblju promjena nakon završetka Hladnog rata, ali države ostaju glavni subjekt međunarodnih odnosa. Upravo te države, različite po veličini i moći sačinjavaju UN i kroz njega djeluju. Hrvatska postaje mjesto susreta različitih vojnih kontingenata, međusobno značajno različitih, koji su upućeni na suradnju, pod jedinstvenim zapovjedništvom UN-a, dok ipak većina zadržava pravo konzultacija s vlastima kod kuće. Historiografske, politološke ili sociološke studije o Organizaciji Ujedinjenih naroda u Hrvatskoj su bila vrlo rijetke, a o misijama očuvanja mira (peacekeepingu) gotovo nepostojeće. Dolaskom međunarodnih snaga u Hrvatsku 1992. pojavilo se nekoliko članaka koji su tada pokušali neinformiranoj znanstvenoj, stručnoj i političkoj javnosti približiti mirovnu operaciju u Hrvatskoj (Vajić, 1991; Tatalović, 1993) i odnosili su se na pravni, odnosno političko-vojni aspekt operacije i to u najopćenitijim crtama. O misiji UNPROFOR koja se odvijala u Hrvatskoj nije bilo znanstvenih radova ni na polju historiografije ni na polju politologije, izuzev jednog članka Zvonimira Baletića (1993) koji je također obrađivao najopćenitije značajke operacije. Cjelovite monografije koja bi govorila o UNPROFOR-u nije bilo, a nakon 2000. godine kada se pojavljuju djela novije generacija autora (Davor Marijan, Nikica Barić) koji istražuju tematiku Domovinskog rata, UNPROFOR-u se posvećivalo vrlo malo prostora. U historiografiji se stanje donekle popravilo disertacijom Ivice Miškulina, Međunarodna zajednica i Zapadna Slavonija (obranjena na Hrvatskim studijima 2009.) u kojoj se u velikoj mjeri obrađuje mandat mirovnih snaga i njihova uloga na prostoru Zapadne Slavonije. Istovremeno, na području politologije i sociologije nije bilo istraživanja te tematike. Najviše spoznaja o misiji UNPROFOR može se dobiti iz knjige hrvatskog diplomata Marija Nobila, Hrvatski feniks: diplomatski procesi iza zatvorenih vrata, međutim, knjiga je kombinacija znanstvene analize i memoarskog gradiva. Strana literatura obiluje kvalitetnim djelima o Organizaciji Ujedinjenih naroda, mirovnim misijama, peacekeepingu, kao i ratovima na području bivše Jugoslavije. Međutim, po pitanju misije UNPROFOR situacija je tek neznatno bolja nego u Hrvatskoj i objavljeni radovi su uglavnom posvećeni iskustvu koje je UN stekao u Hrvatskoj i drugim općenitim aspektima, odnosno aspektima koji su važniji za OUN nego za rat u Hrvatskoj (npr. Durch, 1996; Bierman&Vadset, 1998; Fleitz, 2002). Radovi koji su obrađivali politiku međunarodne zajednice prema ratu u Hrvatskoj tek su donekle prepoznali važnost prisutstva mirovnih snaga i njime se jedino sporedno bave, a i tada se u pravilu zadržavaju na uzrocima neuspjeha misije (npr. Gow, 1997; Touval, 2002). U brojnim djelima analizirane su s različitih apekata pojedine operacije UN-a kao i politike pojedinih država općenito prema mirovnim misijama (npr. Ishizuka, 2004; Sorenson&Wood, 2005; Utley, 2006). Posebnu pozornost izazvale su komparativne analize različitih mirovnih operacija (npr. Durch, 1993).Valja napomenuti da je samo manji dio tih djela preveden na hrvatski jezik. U inozemstvu je, pogotovo nakon većeg zamaha mirovnih operacija završetkom Hladnog rata, u politologiji, sociologiji, nešto manje u historiografiji, bavljenje mirovnim misijama UN-a postalo vrlo učestalo. Jedan manji broj autora započeo je i bavljenje tematikom sudjelovanja u mirovnim misijama, pitajući se zašto neke države izbjegavaju sudjelovanje, dok neke sudjeluju i više nego što je potrebno, nastojeći kako rasvijetliti protekle događaje, tako i izvući pouke za nadolazeće situacije. Tražeći teorijsku osnovu za proučavanje tog političkog fenomena, britanski profesor Michael Pugh u svojem dugogodišnjem radu afirmirao je kritičku teoriju mirovnih misija. Među prvim autorima bila je i američka profesorica Laura Neack koja je 1991. godine obranila disertaciju Beyond the Rhetoric of Peacekeeping and Peacemaking: Middle States in International Politics, a u godinama kasnije afirmirala neorealistični pristup pitanjima razloga sudjelovanja država u mirovnim misijama. U neorealističkim i kritičkim radovima o mirovnim misijama prednjačili su azijski i afrički autori (npr. Monnakgotla, 1996; Tariqul, 2004) u časopisima African Security Review i Asian Affairs. Švedski politolog Andreas Anderson predstavio je liberalno-idealističku teoriju mirovnih misija, a Amerikanac Brian Urlacher teoriju srednjeg dometa. Još jedan broj radova koji se bave razlozima država za sudjelovanje u misijama UN-a pojavio se u časopisima Journal of Peace Reasearch, Journal of Conflict Resolution i posebno International Peacekeeping, čiji je dugogodišnji urednik bio Michael Pugh. U tim radovima autori su uglavnom nastojali odrediti neke općenite tendencije u pitanjima identifikacije država kontributora mirovnih te se bavili različitim ad hoc razlozima zbog kojih države odabiru sudjelovanje.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Glavni cilj istraživanja je ponuditi moguće odgovore na temeljno istraživačko pitanje: kako su i zašto su različite države sa svojim vojnim kontingentima sudjelovale unutar mirovne misije UN-a u Hrvatskoj? Polazeći od pretpostavke da su države glavni subjekti međunarodnih odnosa i da njihovi pristupi fenomenu mirovnih misija ovise o njihovim vlastitim karakteristikama, utvrđuje se da dio

država nema nikakvog interesa u Hrvatskoj već se vodi drugim razlozima zbog kojih sudjeluje, dok dio država kroz sudjelovanje u misiji UN-a nastoji ostvariti svoju nazočnost u ratu u Hrvatskoj i regiji.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

ad se temelji na analizi dosadašnje raznovrsne literature i analizi dostupnih izvora. Arhivski izvori koji će se koristiti u radu obuhvaćaju Arhiv Ujedinjenih naroda – Glavna skupština, Vijeće sigurnosti, Odjel za mirovne misije, zatim arhivski fond kanadskog ministarstva obrane, arhivski fond kanadske vojske, zapisnike parlamentarnih rasprava iz nekoliko zemalja, arhivski fond danskog bataljuna i druge različite pisane izvore. Preostali važni izvori su dnevni i mjesečni tisak iz razdoblja koji se istražuje (Vjesnik, New York Times, Le Figaro, Ottawa Citizen, Esprit de Corps, UNPROFOR Magazine i dr.), objavljena građa, memoarska građa i sl. Pri analizi izvora suočavamo se s probemima uobičajenim za istraživanje recentne prošlosti. Potpun uvid u arhivske izvore nije moguć zbog kratkog vremenskog odmaka od događaja, a u slučaju ovoga rada, javlja se problem jezične barijere (moguće je analizirati jedino izvore na engleskom i francuskom jeziku) i limiti virtualnih arhiva. Naime, navedeni arhivski fondovi nalaze se u digitaliziranoj formi, ali digitalizacija nije izvršena u potpunosti. Tu prazninu ovaj rad nastoji popuniti sekundarnim izvorima, posebno tiskom. Također, planira se intervju s određenim brojem (15 do 20 osoba) sudionika događaja i analitičara. Metoda oralne historije u ovom je slučaju pomoćna metoda koja nastoji nadoknaditi navedene poteškoće. Pri analizi izvora provesti će se nužna kritika izvora, posebno imajući na umu institucionalni, vrijednosni i interesni okvir sastavljača izvora. Heterogen sastav država koje sudjeluju u misiji upućuje na nepostojanje jedinstvenog teorijskog modela koji bi se primijenio na sve države. Komparativnom metodom, izdvajajući nekoliko varijabli, analiziraju se države koje 1992. u Hrvatsku upućuju vojnike u sklopu misije UNPROFOR. Dolazi se do sljedećih skupina država: velike sile, europske demokracije, europske tranzicijske države, Kanada kao poseban slučaj i ostale države. Svaka od navedenih skupina proučava se prema različitom teorijskom modelu. Za velike sile polazi se od postavki neorealistične teorije međunarodnih odnosa prema kojoj države teže povećanju svoje moći, u našem slučaju kroz UN, a ne kroz neku drugu instituciju, traže svoj utjecaj na konflikt. Analizirajući europske demokracije suprotstavljaju se liberalno-idealistični koncept prema kojemu demokracije teže miru i suradnji i kritičko-radikalne teorije prema kojoj su misije UN-a vrsta imperijalizma. U slučaju europskih tranzicijskih država polazi se od postavki teorije srednjeg dometa prema kojima su one dovedene u položaj da sudjeluju u misiji. Kanada se izdavaja kao poseban slučaj i osim neorealističnog modela “ponašanja srednjih država” primjenjuju se različita sociološka objašnjenja. Pri analizi ostalih država polazi se od različitih modela ad hoc motivacije.

Interdisciplinarni karakter rada naslanja se na sam sadržaj teme i istraživačkog pitanja, po kojima je gotovo nemoguće izbjeći intedisciplinarnost. Historiografski sadržaj sastoji se u određivanju konteksta u kojima se operacija UN-a u Hrvatskoj uspostavlja, odvija, mijenja i završava. Osim na navedeni, komparativna metoda primjenjuje se, nastojeći jedno razdoblje hrvatske povijesti staviti u svjetski kontekst, još na jedan način: usporedba sudjelovanja ili nesudjelovanja odabranih država u ranijim ili paralenim misijama UN-a pomaže u odgovorima na istraživačko pitanje. Tako se historiografski sadržaj rada proteže i na pregled ranijih i paralelnih misija UN-a. Politološki sadržaj rada obuhvaća temeljne definicije institucija koje se analiziraju te posebno teorijske modele koji se primjenjuju. Sociološki sadržaj obuhvaća pojedine teorijske modele, analizu uloge vojske u pojedinoj državi, posebno civilno-vojnih odnosa i dovođenje toga u vezu s mirovnim misijama. U radu se nastoji postići što veća mogućnost poopćavanja odgovora na istraživačko pitanje, što je posebno važno za politologiju i sociologiju. Sami odgovori na istraživačko pitanje jednako su važni kako za historiografiju tako i za politologiju i sociologiju vojske.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rad nastoji slijediti programska načela doktorskog studija Moderna i suvremena hrvatska povijest u europskom i svjetskom kontekstu koji je autor rada apsolvirao. To se prije svega odnosi na sagledavanje bitnih događaja iz suvremene hrvatske povijesti u kontekstu svjetskih zbivanja i interdisciplinarni pristup temi. Prvi je rad koji motive posrednika u ratu u Hrvatskoj, koji su se ogledali u mirovnim snagama, analizira kroz glavne politološko-sociološke teorije. Deskriptivni dio rada nastoji dati doprinos na polju historiografije u vidu boljeg poznavanja i razumijevanja djelovanja i uloge mirovnih snaga UN-a u ratu u Hrvatskoj.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Andersson, Andreas (2000) „Democracies and UN Peacekeeping Operations 1990-1996“, International Peacekeeping, sv. 7, br. 2, ljeto, str. 1-22. 2. Baletić, Zvonimir (1993) "UNPROFOR in Croatia", Politička misao, sv. 30, br. 2, str. 44-54. 3. Barić, Nikica (2005) Srpska pobuna u Hrvatskoj, Zagreb: Golden marketing. 4. Bellamy, Alex et. al. (2004) Understanding Peacekeeping, London: Blackwell. 5. Bierman, W. i Vadset M. (1999) Un Peacekeeping in Trouble: Lessons Learned from the Former Yugoslavia, London: Ashgate. 6. Blanchet, Arthur (ur.) (2000) Canadian Foreign Policy 1945-2000: selected speeches and documents,Kemptville: GD Press 7. Cot, Jean (ur.) 81997), Posljednji balkanski rat, Zagreb: HSN. 8. Coulon, Jocelyn et al. (1998), Soldiers of Diplomacy: The United Nations, Peacekeeping and The New World Order, Toronto: Toronto University Press. 9. Durch, William (1993) The Evolution of UN Peacekeeping: Case Studies and Comparative Analysis, New York: St. Martin's Press. 10. Durch, William (1996) UN Peacekeeping,

American Policy and Uncivil wars of the 1990s, New York: St. Martin's Press. 11. Fleitz, Frederick (2002) Peacekeeping Fiascoes of the 1990s, West Port: Praeger. 12. Goulding, Marack (2003) Peacemonger, Baltimore: John Hopkins University Press. 13. Gow, James (1997) Triumh of the Luck of Will: International Diplomacy and Yugoslav wars, New York: Columbia University Press. 14. Headley, James (2008) Russia and Balkans: Foreign Policy from Yeltsin to Putin, London: Hurst. 15. Ishizuka, Katsumi (2004) Ireland and International Peacekeeping Operations, London: Routledge. 16. Neack, Laura (1995) UN Peacekeeping: In the Interest of Community or Self? Journal of Peace Research, sv. 32, br. 2, str. 181-196. 17. Miškulin, Ivica (2009) Međunarodna zajednica i Zapadna Slavonija, doktorska disertacija, Hrvatski studiji, Zagreb. 18. Monnakgotla, Kgomotso (1996) The Naked Face of UN Peacekeeping, African Security Review, Sv. 5, br. 5 19. Nobilo, Mario (2000) Hrvatski feniks: Diplomatski procesi iza zatvorenih vrata, Zagreb: Globus. 20. Pugh, Michael (2004) „Peacekeeping and Critical Theory“, International Peacekeeping, sv. 11, br. 1, 39-58. 21. Sorenson, David, Wood, Christina Pia (2005) The Politics of Peacekeeping in the Post-Cold War Era, New York: Taylor&Francis. 22. Stamkoski, Ben, Cohen, George (ur.) (1995) With no Peace to Keep: UN Peacekeeping in the Former Yugoslavia, London: Grainpress. 23. Tariqul Islam, S.M. (2004) Role of the United Nations Peacekeeping in the International Security: A Crytical Analysis, Asian Affairs, vol. 26, no. 3, july-september, 24-40. 24. Tatalović, Siniša (1993) "Military Aspects of Peacekeeping Operation in Croatia", Politička misao, sv. 30, br. 2, str. 55-63. 25. Touval, Saadia (2002) Mediation in Yugoslav Wars, New York: Palgrave. 26. Urlacher, Brian (2008) A Mid-range Theory of Major Contributions to UN Peacekeeping Missions, ISA's 49th Annual Convention, 2008. 27. Utley, Rachel (2006) Major Powers and Peacekeeping, London: Ashgate. 28. Vajić, Nina (1991) "Mirovne operacije Ujedinjenih naroda: plavi šljemovi", Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, sv. 41, br. 6, str. 541-555 29. Velasquez Sotomayor, Arturo (2007.) Why States Participate in UN Peace Missions While Others Don't? Conference paper, International Studies Association 30. Žunec, Ozren (2007) Goli život, Zagreb: Demetra.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

0

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

prof.dr.sc. Ozren Žunec

Potpis _____
prof.dr.sc. Tvrtko Jakovina

Potpis _____
VLADIMIR FILIPOVIĆ, mag. polit.

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 08.09.2012.

Potpis _____
VLADIMIR FILIPOVIĆ, mag. polit.

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Vladimir Filipović		
Nositelj studija:		Filozofski fakultet		
Naziv studija:		Mderna i suvremena hrvatska povijest u europskom i svjetskom kontekstu		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6921		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	Razlozi sudjelovanja država u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda na primjeru sudjelovanja u misiji UNPROFOR u Hrvatskoj 1992-1995.		
	Hrvatski	Razlozi sudjelovanja država u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda na primjeru sudjelovanja u misiji UNPROFOR u Hrvatskoj 1992-1995.		
	Engleski	Reasons for states' participation in the UN peacekeeping missions at the example of participation in UNPROFOR mission to Croatia between 1992 and 1995.		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**				
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		prof. dr. sc. Ozren Žunec	Filozofski fakultet – Odsjek za sociologiju	ozunec@ffzg.hr
Drugi mentor:		prof. dr.sc. Tvrtko Jakovina	Filozofski fakultet – Odsjek za povijest	tvrtko.jakovina@ffzg.hr
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. dr.sc. Goran Hutinec, znanstveni suradnik	Filozofski fakultet – Odsjek za povijest	ghutinec@ffzg.hr
		2. dr. sc. Ozren Žunec, red. prof.	Filozofski fakultet – Odsjek za sociologiju	ozunec@ffzg.hr
		3. dr.sc. Tvrtko Jakovina, izv. prof.	Filozofski fakultet – Odsjek za povijest	tvrtko.jakovina@ffzg.hr
		4.		
		5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Četvrta redovna sjednica Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta u Zagrebu održana 24. siječnja 2012. godine, točka 120.I.		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja				

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Javna obrana teme doktorskog rada održana je 7. ožujka 2012. godine. Nakon izlaganja pristupnika koji je obrazložio motivaciju za prijedlog naslova teme disertacije, kao i metode koje će primijeniti u istraživanju i očekivane rezultate, članovi povjerenstva ukazali su na potrebu dorade predloženog naslova, te je on izmijenjen u *Nacionalni kontingenti mirovnih snaga u Hrvatskoj 1992-1995. - motivi država sudionica.*

Povjerenstvo za ocjenu teme zaključilo je da je kandidat Vladimir Filipović uspješno obranio temu doktorskog rada.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Prijavljena tema doktorske disertacije Vladimira Filipovića znanstveno je opravdana, budući da je njome predviđeno istraživanje angažmana mirovnih snaga UN u Hrvatskoj u devedesetim godinama 20. stoljeća iz perspektive zemalja koje su u mirovne snage poslale svoje vojne kontingente. To predstavlja iskorak u odnosu na dosadašnje metode istraživanja problematike mirovnih snaga UN u Hrvatskoj, koje su u hrvatskoj historiografiji promatrane iz perspektive hrvatske, a u novije vrijeme i srpske strane uključene u rat. Ovim će pristupom kandidat dopuniti dosad stečene spoznaje i omogućiti bolje razumijevanje nekih od slabo poznatih epizoda iz Domovinskog rata, u kojima su aktivno sudjelovali pripadnici mirovnih snaga UN. Pritom oni neće biti promatrani s gledišta naklonosti ili nesklonosti nekoj od zaraćenih strana, već prvenstveno sa stajališta motiva i interesa različitih zemalja članica UN koje su sudjelovale u mirovnim misijama u Hrvatskoj. Budući da su vojnici UN smješteni na hrvatskom teritoriju dolazili iz država različite kulturne tradicije, vojne sposobnosti i ekonomske razvijenosti, kandidat će na temelju istraživanja boravka i djelovanja pojedinih kontingenata nastojati identificirati i analizirati različite strategije nastupa pojedinih država unutar UN i njihov odnos prema ratu u Hrvatskoj i sukobima u drugim dijelovina raspadnute SFRJ. Na taj će način biti moguće uočiti njihova nastojanja da u sklopu mirovne misije u Hrvatskoj ostvare vlastite vanjskopolitičke interese. Uz to, na temelju razultata analize motiva država sudionica u mirovnim misijama u Hrvatskoj kandidat će nastojati dopuniti dosadašnja saznanja o nekima od kontroverznih epizoda iz Domovinskog rata u kojima su kao promatrači ili izravni sudionici sudjelovali i vojnici UN-ovih mirovnih misija.

Budući da je predložena tema dobrim dijelom oslonjena na zbivanja koja su se odigrala izvan Hrvatske, u sklopu istraživanja kandidat će posegnuti ne samo za arhivskim izvorima i sekundarnom građom dostupnom u Hrvatskoj, već i za dosad objavljenom ili na druge načine dostupnom izvornom građom porijeklom iz drugih država. To se prvenstveno odnosi na građu tijela UN angažiranih na rješavanju rata u Hrvatskoj, ali i vrela iz raznih zemalja članica UN. Uz to, rad na tim izvorima bit će dopunjen metodom usmene povijesti, tj. intervjuiranjem nekih od aktera mirovnih misija u Hrvatskoj, ili njihovim na druge načine prikupljenim svjedočanstvima (primjerice, iz dokaznih materijala Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju). Na taj će način biti moguće stvaranje potpunije slike o zbivanjima u Hrvatskoj u vrijeme Domovinskog rata.

2

Mišljenje i prijedlog:

Povjerenstvo konstatira da je Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ovlašten za provođenje postupka stjecanja doktorata znanosti na području humanističkih znanosti, polje povijest, grana hrvatska i svjetska moderna i suvremena povijest, a zbog interdisciplinarnog pristupa u predloženom istraživanju kao mentore predlaže redovitog profesora dr. sc. Ozrena Žuneca s Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, te izvanrednog profesora dr. sc. Tvrtka Jakovinu s Odsjeka za povijest FIlozofskog fakulteta u Zagrebu.

Na osnovi svega iznesenoga Fakultetskom vijeću predlažemo da **Vladimiru Filipoviću** odobri pristupanje izradi i obrani doktorske disertacije pod naslovom *Nacionalni kontingenti mirovnih snaga u Hrvatskoj 1992-1995. - motivi država sudionica*.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Povjerenstvo u skladu s uputom Fakultetskog vijeća predlaže promjenu naslova teme u *Nacionalni kontingenti mirovnih snaga u Hrvatskoj 1992-1995. - motivi država sudionica*.

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

2013/2014. zimski semestar

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*

	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	1. dr.sc. Goran Hutinec, znanstveni suradnik	
	2. dr. sc. Ozren Žunec, red. prof.	
	3. dr.sc. Tvrtko Jakovina, izv. prof.	
	4.	
	5.	

U Zagrebu, 15. listopada 2012. **M.P.**

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Marko Kardum, profesor filozofije i hrvatskog jezika i književnosti
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Filozofija
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7850
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ana/Marko Kardum
Datum i mjesto rođenja:	14.09.1983., Zagreb, Hrvatska
Adresa:	Plješivička 8, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	091 7640 618
E-mail:	m8kardum@gmail.com

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Filozofija i kroatistika*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Veljača 2012. - srpanj 2012. profesor hrvatskoga jezika u I. gimnaziji u Zagrebu. Svibanj 2011. - prosinac 2011. profesor hrvatskoga jezika u VI. gimnaziji u Zagrebu.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Kardum, Marko. Aspekti osobnog ideniteta (D. Pećnjak). // Čemu : časopis studenata filozofije. IX (2010) , 18/19; 180-183 (prikaz, ostalo). 2. Kardum, Marko. Marksizam kao negacija socijalnog darvinizma. // Čemu : časopis studenata filozofije. IX (2010) , 18/19; 30-43 (članak, stručni). 3. Kardum, Marko. Nasilje nad ljepotom: Estetika i pojam umjetnosti (A. C. Danto). // Čemu : časopis studenata filozofije. VIII (2009) , 16/17; 189-192 (prikaz, ostalo). 4. Kardum, Marko. Znanost o slici: Discipline, teme, metode (Klaus Sachs-Hombach). // Čemu : časopis studenata filozofije. VIII (2009) , 16/17; 207-210 (prikaz, ostalo). 5. Marko Kardum Estetika i poetika Frane Petrića // *V. mediteranski korijeni filozofije* Split, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 6. Marko Kardum Granice političkog i ideološkog u vizualnoj kulturi // *Filozofija i umjetnost* Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

	7. Marko Kardum Zaboravljena reprezentacija // *Sinergija III* Rijeka, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Problem socijalne konstruiranosti vizualnog polja u teoriji A. C. Dantoa
Engleski:	The problem of social construction of the visual field in theory of A. C. Danto
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filozofija / Estetika

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Gordana Škorić**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**gordana.skoric@zg.t-com.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	1. *Pejovićevo promišljanje umjetnosti,* (ur. L. Veljak), Filozofija i suvremenost. Zbornik radova s konferencije povodom 80. obljetnice rođenja Danila Pejovića, Zagreb, FF Press, 2010.,str. 61.-78. (i u: Filozofska istraživanja 3 (2008), 111; 613.-624.) 2. *Pitanja suvremene umjetnosti- Ortega y Gasset*, (ur. M. Kukoč), FILOZOFIJA MEDITERANA, Hrvatsko filozofsko društvo, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Zagreb, 2009., str. 419.-433. 3. *Modernity and Utopia*, XVIIth International Congress of Aesthetics. CONGRESS BOOK. Proceedings of the International Congress of Aesthetics, held between July 9-13, 2007, Ankara/Jale Nejdet Erzen, Ankara, Turska: SANART, Assotiation of Aesthetics and Visual Culture in collaboration with International Assotiation of Aesthetics, 2008., 1-6, www.sanart.org.tr/PDfler/104.pdf. 4. *Petrović i neki aspekti suvremene njemačke filozofije*, u: (ur. L. Veljak), Gajo Petrović-čovjek i filozof. Zbornik radova s konferencije povodom 80. obljetnice rođenja, Zagreb, FF Press, 2008, str-123.-136. 5. *Umjetnost i suvremenost*, u: (ur. Žarko Paić), Izgledi povijesnog mišljenja. Zbornik radova povodom osamdesete obljetnice rođenja Vanje Sutlića, Izdanja Antibarbarus, Zagreb, 2006, str. 127.-137.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U radu se istražuju već dugo prisutni problemi u području vizualnog, a prije svega pitanja i problemi socijalne konstrukcije vizualnosti koji za posljedicu imaju političku i ideološku nadgradnju istraživanja. S obzirom na promjene u suvremenoj umjetnosti, kojima se umjetničko djelo potpuno približilo uporabnim predmetima, ponudit će se Dantoova analiza takvog pomaka te njegova teorija izgrađena na zamjeni ranije dominantnih zamjedbenih svojstava relacionim i zatvorena konceptom „kraja umjetnosti". Prihvaćanjem takve argumentacije pokazuje se nužnim unutar vizualnosti istražiti dihotomiju prirodnog/kulturnog i političke implikacije socijalne konstruiranosti poput kontrole i dominacije, a to će se učiniti kritičkom analizom radova Mitchella, Benjamina, Deborda, Baudrillarda i Foucaulta. Ustanovljena socijalna konstruiranost vizualnog poslužit će sintezi Mitchellovih i Dantoovih istraživanja i omogućiti da se suvremene umjetničke prakse teorijski

	utemelje pomoću kontekstualnih svojstava.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	In this paper, the problems that have been present for some time in the field of the visual, primarily questions and problems of social construction of visuality that have as their consequence a political and ideological enhancement of research, are analyzed. Considering the changes in contemporary art, which have approximated the work of art to usable objects, Danto's analysis of such shifts will be introduced, as well as his theory based on the substitution of earlier dominant perceivable features by relational features and concluded with his concept of the "end of art". By accepting such argumentation, it seems mandatory to explore within visuality the dichotomy of natural/cultural and the political implications of social constructs, such as control and domination; this will be done by critically analyzing the works of Mitchell, Benjamin, Debord, Baudrillard and Foucault. The established social construction of the visual will be used to synthesize Mitchell's and Danto's research and enable the contemporary art practice to be theoretically established by contextual characteristics.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Jedan od odlučnih trenutaka istraživanja područja vizualnog zasigurno je zaokret u njegovom poimanju od prirodne danosti prema društvenoj konstrukciji. Vizualno, kao do sada perceptivno dominantno ne samo u kulturi Zapada, otvara se tako prema sasvim novim područjima istraživanja poput politike i ideologije, odnosa moći te rodnih ili klasnih propitivanja. Ta promjena u istraživanju primjetna je i u ekspanziji brojnih teorija koje se usredotočuju upravo na društvenu uvjetovanost vizualnog. Kao interdisciplinarno područje istraživanja, vizualna kultura ukida hijerarhijsku strukturu slika, npr. umjetničkog platna pred digitalnim fotografijama i slikama koje kolaju Internetom, te uključuje razne discipline poput povijesti umjetnosti, kritičke teorije, filmologije, psihoanalize, sociologije ili književne teorije, a svojom raznorodnošću, na neki način, izbjegava institucionalizaciju kao osiguranje vlastitog avanturističkog rada. Međutim, valja istražiti što ta promjena znači za suvremenu vizualnu umjetnost. Ono što je prilično izvjesno još od avangardnih umjetničkih praksi, jest da je umjetnost lišena obveze da kod recipijenta proizvede ugodu, a to ostaje nepromijenjeno i s usponom navedenih konstruktivističkih teorija vizualnosti. Napad na ljepotu napad je na njezinu vezu s moralom, na njihovo ranije jedinstvo. Stoga problematičnom postaje uloga vizualnih umjetnosti u dihotomiji društvenog/prirodnog. Autonomija (vizualnih) umjetnosti čini se opasno narušenom ukoliko se aktualne rasprave o vizualnosti premjeste na same umjetničke prakse i tako postanu konstitutivnim momentom umjetničkih djela. Tu se ne postavlja pitanje može li umjetničko djelo biti i nositelj političkog (uostalom, kao i nositelj ljepote), već mora li nužno u tome sudjelovati. Kao različiti subjekti kojima se pridaje moć, vizualni produkti prema Mitchellu nekada naprosto ne žele ništa, a uvedemo li i Dantoove teze mogli bismo dodati da ne žele ništa osim ponekad biti priznate upravo kao umjetnička djela.

U drugoj polovici 20. st., umjetnost je doživjela promjene koje će imati snažne teorijske implikacije. Nije riječ o još jednoj promjeni ili problematiziranju određene poetike, već o promjeni koja će izmijeniti klasu predmeta kojoj se uopće može pridati predikat „biti umjetničkim djelom". Radi se o uporabnim predmetima koji zahtijevaju da im se prizna status umjetničkog djela. Ukoliko je takav zahtjev moguće intuitivno prihvatiti ili odbiti, čini se da nije moguće to isto učiniti ukoliko se postavi pitanje zašto takvim predmetima priznati da su umjetnička djela. Dantoov pristup zamjene do tada dominantnih perceptivnih ili zamjedbenih svojstava sadržanih u samom umjetničkom predmetu relacionim svojstvima povezanih s kontekstom nastanka umjetničkog djela nudi teorijsko utemeljenje potvrdnom odgovoru na ranije postavljeno pitanje. Usporedbom s teorijom djelovanja (Wittgenstein), Danto pokazuje da u odnosu uporabnog predmeta i identičnog predmeta koje se ima smatrati umjetničkim djelom ne vrijedi znak jednakosti, točnije, da se radi o nekom *x* koje među te predmete uvodi nužnost razlikovanja. Zamjedbena svojstva, čak i ona najsitnija koja bi ujedno mogla biti i razlikovna (Goodman), tako padaju u drugi plan. Važnim postaje kontekst nastanka djela, a ponajprije historijski trenutak u kojem je takvo umjetničko djela, fizički identično uporabnom predmetu, uopće moguće. U tom se dijelu svoje teorije Danto poslužio već dobro poznatim „krajem povijesti" (Hegel) i pojmovno ga prenio na umjetnički svijet, označivši tu radikalnu promjenu u umjetničkoj praksi „krajem umjetnosti". Dakako, tu se ne misli na kraj proizvodnje umjetničkih artefakata, već na kraj sličnih revolucija u umjetnosti koje bi mogle iziskivati neku novu teoriju umjetnosti koja bi eventualnim novim pretendentima na predikat „biti umjetnički" osigurala takav status. S druge strane, vizualna kultura kao interdisciplinarno područje istraživanja koje ne priznaje do tada ustaljenu hijerarhiju slika, došla je do odlučnog trenutka - smještanja koncepta „društvene konstrukcije" u samo središte izučavanja, a vizualno se odjednom pokazuje kao simbolička konstrukcija i sustav kodova koji se između realnog svijeta i njegovog spoznavanja predstavlja kao ideologijska nadogradnja. Stoga, ne čude brojne političke rasprave koje su se vodile upravo na području izučavanja vizualnog, a naročito ukoliko se uzme u obzir često spominjani „vizualni obrat" (Mitchell) koji je za posljedicu, navodno, imao potpunu prevlast slika u modernom dobu, a naročito nakon uspona fotografije i filma (Benjamin). Takav je obrat uveo hegemoniju vidljivoga u modernoj kulturi, a zatim doveo do dominacije vizualnih medija i društva spektakla posredovanjem tehnološkog napredovanja i razvoja Interneta, fotografije i filma. Tehnološkim napretkom, vizualnost postaje središnjim izrazom odnosa moći, a produkti vizualnosti dominiraju gledateljima. Pridajući snažnu moć slikama, „vizualni obrat" je svakako potpomogao razvoju daljnjih teorija utemeljenih upravo na moći slika. Tu svakako treba uzeti u obzir

svijet spektakla (Debord), doveden do krajnjih konzekvenci – realnost neposrednog dodira i autentičnog iskustva u svijetu nestaje, a na njegovo mjesto dolazi televizijski zaslon. Bujice slika ostavljaju samo označitelje kvazi iskustva bez ikakve referentne točke u zbilji. Slike su kopije bez originala, a u konačnici nas vode do hiperrealnosti, stalne sadašnjosti pohranjenih slika. Pomak od čvrstih referencija prema kolanju znakova i slika u masovnim medijima i komunikacijskim mrežama, označava prijelaz u treći poredak simulakra (Baudrillard), a medijsko postmoderno i postindustrijsko društvo ukida ili dovodi do slabljenja starijih koncepata istine, značenja, prirode i subjekta. Sva ta istraživanja naglašavaju dihotomiju prirodnog i društvenog te ističu moć slika izraslu na naglašavanju društvene konstrukcije vizualnog. Međutim, vizualna kultura ne znači istiskivanje ili odustajanje od područja umjetničkog. Čak i ukoliko se prihvati primat društvene konstrukcije vizualnog polja, to ne znači da da je prirodnost pogleda nestala, ona je sada problematizirana, a tolika moć slika nužno znači postavljanje pitanja „što slike žele“ (Mitchell). Čini se kako je socijalna konstruiranost vizualnog polja često za slike bila kontraproduktivna onemogućujući im da zauzimaju različite položaje kao subjekti. Opterećene moći koju im je pridao „vizualni obrat“, one nisu mogle ne željeti ništa kako je predlagao i Mitchell. Obuhvaćajući Mitchellova istraživanja i Dantoovu teoriju, čini se da je u slučaju umjetničkih djela moguće ostati pri socijalnoj dimenziji vizualnosti, ali pridajući im na temelju toga upravo status umjetničkog djela. Pokazat će se da kontekst nastajanja djela u bitnome određuje umjetničko djelo, njegovo pozicioniranje unutar umjetničkoga svijeta, odnosno relaciona svojstva umjetničkoga djela su ona koja umjesto zamjedbenih svojstava sada trebaju izvršiti razdvajanje umjetničkih od svakodnevnih predmeta.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ciljevi istraživanja su pokazati kako je razvojem umjetničkih praksi u određenom povijesnom trenutku došlo do radikalne promjene u umjetnosti koja sada zahtijeva novu definiciju. Dalje, pokazati kako je do takve nove definicije moguće doći upravo Dantoovim pristupom i zamjenom zamjedbenih svojstava predmeta relacionim. Osnovna hipoteza rada je da analiza prirodnosti i konstruktivizma unutar vizualnog vodi do mogućnosti uspostave navedene definicije upravo pomoću isticanja socijalne dimenzije te da je takva konstruiranost, umjesto dosadašnje instrumentalizacije umjetničkih djela u političke ili ideološke svrhe, pogodna za stvaranje teorije koja će umjetničkim djelima osigurati autonomiju.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Metodologija

U radu će se kombinirati historijski i problemski pristup. Historijskim pristupom, počevši od avangardnih umjetničkih pokreta, ppokazat će se promjene u umjetničkim praksama koje su dovele do većeg zanimanja za društvenu ulogu umjetničkih djela sve do ssuvremenog stanja u umjetnosti i iznimnog razvoja istraživanja društvene, političke i ideološke dimenzije umjetničkih djela. Tim će se ppristupom pokazati nužnost izgradnje teorije koja će moći obuhvatiti suvremena umjetnička djela i razgraničiti uporabne od uumjetničkih predmeta. Daljnji metodološki rad koncentrirat će se na kritičku analizu Dantoove teorije kao one koja takvo razdvajanje oomogućuje, s naglaskom na uvođenje relacionih svojstava koje trebaju zamijeniti do tada dominantna zamjedbena svojstva te će se iizvršiti komparacija s bliskom institucionalnom teorijom. Daljnja analiza odnosit će se prvenstveno na tekstove W. T. J. Mitchella i nnjegov pojam „vizualnog obrata“ kojime će se pokazati da su u vizualnosti prisutni prirodni mehanizmi, ali i socijalna konstrukcija te ćće postupak analize obuhvatiti i pozicije drugih autora (Foucault, Debord, Benjamin, Baudrillard). Završno, u radu će se formulirati ssinteza prikazanih pozicija koja treba pokazati opravdanost Dantoovog teorijskog utemeljenja suvremene umjetnosti u relacionim ili kkontekstualnim značajkama.

Plan istraživanja

U središtu rada je analiza Dantoove filozofije umjetnosti i istraživanje uvjeta koji su doveli do nužnosti izgradnje nove teorije koja će uspjeti izvršiti podjelu predmeta svakodnevice i umjetničkih predmeta. Poseban naglasak bit će stavljen na socijalnu konstrukciju vizualnog kao temelja zamjene zamjedbenih svojstava relacionim ili kontekstualnim kako bi se pokazala opravdanost takvog argumentiranja te, na temelju toga, izgradila teorija koja čuva autonomiju umjetnosti. U prvom dijelu rada bit će prikazane promjene u umjetničkim praksama počevši od avangarde do suvremenosti. Analizirat će se kako je s avangardnim pravcima poraslo zanimanje za političko i ideološko istraživanje proizvodnje umjetničkih predmeta, zatim odustajanje od koncepta ljepote kao konstitutivnog momenta umjetnosti (Danto. A. C., *Abuse of Beauty*. *Aesthetics and the Concept of Art*, Open Court, Chicago 2003.) sve do krajnjih konzekvenci u suvremenosti poput nemogućnosti razlikovanja uporabnih od umjetničkih artefakata (Danto, A. C., *The Transfiguration of the Commonplace. A Philosophy of Art*, Harvard University Press, Cambridge 1981.).

Središnji dio rada bit će podijeljen na tri veće cjeline. U prvom dijelu će se na temelju ranije navedene potrebe razlikovanja kritički

prikazati Dantoova filozofija umjetnosti koja nudi takvu mogućnost. Analizirat će se potreba da se na mjesto, ranije ključnih, zamjedbenih svojstava postave relaciona svojstva umjetničkog predmeta , tj. ona svojstva koja se odnose na kontekst nastanka umjetničkog djela, ali će se i komparacijom pokazati razlike između institucionalne teorije (Dickie) i Dantoovog pristupa. Također, pokazat će se nedovoljnost zamjedbe za definiranje nove klase umjetničkih predmeta u komparaciji Dantoove i Goodmanove pozicije (Goodman, N., *Languages of Art: An Approach to a Theory of Symbols* – 1968.). Zaključno, analizirat će se kako Dantoovu definiciju osigurati od novih revolucija u umjetničkim praksama analizom i komparacijom Dantoovog pojma „kraja umjetnosti" i Hegelove teze o kraju povijesti.

U drugom će se dijelu istraživanje usmjeriti na interdisciplinarnost vizualne kulture s naglaskom na kritičku analizu tekstova W. J. T. Mitchella i njegovog pojma „slikovnog obrata" kojim će se uvesti razlikovanje prirodnosti i konstruiranosti područja vizualnog. To razlikovanje je u istraživačkim pothvatima vizualne kulture često ostajalo zaboravljano pri čemu se zanemarivala prirodna dimenzija vizualnosti, a sada se pokazuje nužnim za cjelovit prikaz uloge vizualnosti u suvremenom svijetu. Ovdje ustanovljena važnost socijalne konstrukcije vizualnog, dezintegracija stava o prirodnosti ili neutralnosti vizualnog, pokazuje da je poplava slika posvuda oko nas potpuno preuzela primat u konstrukciji zbilje, a naročito nakon razvoja fotografije i filma kao prvih masovnih proizvođača slika te da nije politički nedužna kako se često prikazuje. Ranije poduzete analize rezulirat će istraživanjem socijalne uloge vizualnog u trećem dijelu. U trećem dijelu analizirat će se utjecaj tako shvaćenih slika i njihove dominacije. Pokazat će se kako je takav razvoj utjecao na visoko tehnološku produkciju i distribuciju slika. Kritička će analiza započeti Benjaminovim uvidima o fotografiji i filmu kao visoko kodificiranim medijima pogodnima za proizvodnju ideološki i politički aktivnih slika, a kao konačni dosezi dominacije slika izložit će se Baudrillardova teorija simulakruma uz pomoć masovnih medija, Debordovo društvo spektakla te Foucaultova teorija panoptičkog nadzora koji se ostvarivanjem dominacije vizualnog preslikava na društvo.

U zaključnom će dijelu rada biti formulirana teza da se ovakva istraživanja vizualnog i umjetničkog ograničavaju samo na socijalni aspekt umjetnosti i vizualnosti i time ih instrumentaliziraju bez mogućnosti da ponude zadovoljavajući odgovor na pitanje što u potpunosti određuje suvremenu (vizualnu) umjetničku produkciju i što se u nju uopće može uvrstiti. Sintezom Dantoovih i Mitchellovih teza pokušat će se utvrditi da Dantoova teorija najobuhvatnije razmatra mogućnosti vizualne umjetnosti, čuva njihovu autonomiju te se tako opire instrumentalizaciji umjetnosti kao nositelja ideološke forme. Time će se i odgovoriti na Mitchellovo pitanje „što slike žele?" kao (pre)naglašavanje moći slika, kao i zanemarivanje dvosmjernog odnosa društvene konstrukcije i prirodnosti vizualnog. Iako se glavnina rada u vizualnoj kulturi tiče društveno i politički motiviranih istraživanja, pokušaj takve redukcije vizualnog ima granice. Mitchell stoga predlaže drukčiji pristup; slike kao instrumente, ali i kao agente ili izvore vlastite svrhe i značenja za druge. Tako se na Mitchellovo pitanje može odgovoriti – pored ideologijskih projekcija koje slike kao instrumenti mogu imati, uloga vizualnosti uključuje i elemente s onu stranu granice političkog i ideološkog – one žele da ih promatramo kao kompleksne entitete koji zauzimaju ne samo jedan, unaprijed definiran položaj subjekta moći. Jedan od tih položaja je, potpomognut upravo društvenom konstrukcijom, zahtjev za priznavanjem statusa umjetničkog predmeta, a kojem je moguće odgovoriti upravo Dantoovom definicijom.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Pokazivanje važnosti teorijskog utemeljenja suvremenih umjetničkih praksi objedinjavanjem utjecajnih teorija W.J.T. Mitchella i A. C. Dantoa, poglavito s disciplinarnim pomakom od estetike do filozofije umjetnosti. Analizom "vizualnog obrata" pokazati da su vizualna kultura i socijalna konstrukcija vizualnosti, unatoč snažnoj ekspanziji i mnogim istraživanjima, nedovoljne za potpunu analizu uloge vizualnosti iako pružaju čvrst oslonac teorijskom utemeljenju suvremenih

umjetničkih praksi.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1) Bachrac, Jay E., „Dickie's Institutional Definition of Art: Further Criticism" u: *Journal of Aesthetic Education Vol. 11*, *No 3*, 1997, str. 25-35

2) Baudrillard, Jean, *Simulacija i zbilja*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb 2001.

3) Benjamin, Walter, "Das Kunstwerk im Zeitalter seiner technischen Reproduzierbarkeit", u: *Gessamelte Schriften*, Suhrkamp, 1972

4) Danto , Arthur C., *The Transfiguration of the Commonplace. A Philosophy of Art*, Harvard University Press, Cambridge 1981.

5) Danto, Arthur C., „The Artworld" u : *The Journal of Philosophy*, Vol. 61, American Philosophical Association Eastern Division Sixty-First Annual Meeting, New York 1964.

6) Danto, Arthur C., *The Abuse of Beauty*. *Aesthetics and the Concept of Art*, Open Court, Chicago 2003.

7) Goodman, Nelson, *Languages of Art: An Approach to a Theory of Symbols*, Indianapolis, Bobbs-Merill, 1968.

8) Jenks, Chris (ur.), „Visual Culture", Routledge, 1995.

9) Mitchell, W. J. T., „Picture Theory: Essays on Verbal and Visual Representation", Chicago, 1994.

10) Mitchell, W. J. T., „What is Visual Culture", u *Meaning in the Visual Arts: Essays in honor of Erwin Panofsky's 100th Birthday*, ur. Lavin, Irving, Princeton University Press, Princeton, 1995.

11) Mitchell, W. J. T., „Showing Seeing: A Critique of Visual Culture". In: Michael Ann Holly and Keith Moxey (eds.), *Art History, Aesthetics, Visual Studies*. Clark Art Institute and Yale University Press, 2002, str. 231-250

12) Mitchell, W. J. T., „Interdisciplinarity and Visual Culture", u: *Art Bulletin, Volume LXXVII, Number 4, December 1995, str. 540-544*

13) Raulet, Gérard, „Živimo li u desetljeću simulacije? Nove informacijske tehnologije i socijalna promjena", u: Peter Kemp (ur.), *Postmoderna ili borba za budućnost*, August Cesarec, Zagreb 1993. 14) Sachs-Hombach, Klaus (ur.), „Znanost o slici", Antibarbarus, Zagreb, 2006.

15) Yanal, Robert J, „The Institutional Theory of Art"; u *The Encyclopedia of Aesthetics*, Kelly, Michael (ur.), Oxford University Press, 1998.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
0 kn		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	

Samostalno financiranje	samostalno
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Gordana Škorić

Potpis _____
Marko Kardum, profesor filozofije i hrvatskog jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 06.09.2012.

Potpis _____
Marko Kardum, profesor filozofije i hrvatskog jezika i književnosti

DR. SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		MARKO KARDUM, prof.		
Nositelj studija:		Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu		
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij filozofije		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7850		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	hrvatski		
	Hrvatski	**Problem socijalne konstruiranosti vizualnoga polja u teoriji A. C. Dantoa**		
	Engleski	**The Problem of Social Construction of the Visual Field in the Theory of A.C. Danto**		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		Humanističke znanosti/Filozofija/ Estetika		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		Dr. sc. Gordana Škorić, izv. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu	gordana.skoric@zg.t-com.hr
Drugi mentor:				
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. Dr. sc. Nadežda Čačinovič, red. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu	ncacinov@ffzg.hr
		2.Dr. sc. Gordana Škorić, izv. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu	gordana.skoric@zg-t-com.hr
		3. Dr. sc. Hotimir Burger, red. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu	hburger@ffzg.hr
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Sjednica Fakultetskog vijeća 27.rujna 2012., točka dnevnog reda: ad. 72.		

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Tema nije takve naravi da bi zahtijevala mišljenje Etičkog povjerenstva

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Javna obrana sinopsisa održana je 21. studenog 2012. Pristupnik je iskazao visok stupanj kompetentnosti za predloženo istraživanje, uspješno odgovorivši na postavljena pitanja članova povjerenstva.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

U disertaciji se namjeravaju istraživati pitanja i problemi vezani uz socijalnu konstrukciju vizualnosti, što otvaraju i područja politike i ideologije, odnosa moći te rodnih i klasnih propitivanja. Izvornost doprinosa ovog istraživanja sastoji se upravo u povezivanju tih područja. U metodološkom pogledu će se preplitati povijesni i problemski pristup. Promjenama u suvremenoj umjetnosti, kojima se umjetničko djelo približilo uporabnim predmetima pristupnik se opravdano posebno namjerava baviti A. C. Dantoom, a za implikacije socijalne konstrukcije vizualnoga kritički namjerava analizirati radove Mitchella, Benjamina, Deborda, Baudrillara i Foucaulta. U artikulaciji sinopsisa, kao i poznavanju relevantne znanstvene literature pristupnik je pokazao visoku razinu obaviještenosti o temi samog istraživanja i potvrdio osposobljenost u području metodologije te povjerenstvo zaključuje da su ispunjene sve pretpostavke za uspješnu provedbu planiranog istraživanja.

Mišljenje i prijedlog:

Predlaže se prihvaćanje teme i sinopsisa doktorskog rada kao i imenovanje dr. sc. Gordane Škorić, izv. prof. za mentoricu.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

/

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

/

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

2014./ 2015., ljetni semestar

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

/

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*

/

	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	1.*(predsjednik Povjerenstva)* Dr. sc. Nadežda Čačinovič, red. prof.	
	2. Dr. sc. Gordana Škorić, izv. prof.	
	3. Dr. sc. Hotimir Burger, red. prof.	
U Zagrebu, 21. studenoga 2012.		**M.P.**

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	dr. sc. Nikša Sviličić, akademski filmski i TV redatelj
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7144
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Branka Sviličić, Andrija Sviličić
Datum i mjesto rođenja:	13.11.1970., Osijek, Hrvatska
Adresa:	Vinec 5, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	0915205070
E-mail:	niksa.svilicic@proactiva.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Akademija dramske umjetnosti**, *Filmska i TV režija*, Dodiplomski, Hrvatska 2. **Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**, *Novinarstvo*, Dodiplomski, Hrvatska 3. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Muzeologija*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	- Znanstveni suradnik na Institutu za antropologiju 2011. - - Ravnatelj Hrvatskog audiovizualnog centra 2008. - 2010. - Predavač na TVZ-u, specijalistički studij, na kolegijima: Managerske „soft skill“ tehnike, Multimedijski marketing i Integracija medija 2007. – danas - Predavač kolegija
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. dr.sc. Nikša Sviličić. Antropološka paradigma komunikacijskih aspekata prikazivanja, percepcije i vrednovanja muzejskih online sadržaja // dr.sc. Nikša Sviličić Zagreb : Antropološki institut / Laser plus, 2011. (ostalo).

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Kauzalitet antropoloških aspekata strukture filmskog izraza u paradigmi recepcije novog hrvatskog igranog filma 1991.-2012.
Engleski:	Causality of the anthropological aspects of structure of cinematic expression in the paradigm of reception of new Croatian film (1991-2012)

Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Znanost o umjetnosti / Filmologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Nikica Gilić**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**nikica.gilic@ffzg.hr**
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	**Autorske knjige:** **Peterlić, Ante. Iz povijesti hrvatske filmologije i filma . Zagreb : Leykam International, 2012. (zbornik).** **Gilić, Nikica, od u povijest hrvatskog igranog filma. Drugo izmijenjeno izdanje. . Zagreb : Leykam International, 2011 (monografija).** **Gilić, Nikica, Uvod u povijest hrvatskog igranog filma . Zagreb : Leykam International, 2010 (monografija).** **Gilić, Nikica, Filmske vrste i rodovi . Zagreb : AGM, 2007 (monografija).** ***Poglavlja u knjizi*** ***Gilić, Nikica. Kristijan Milić: The Living and the Dead (Živi i mrtvi, 2007) // In Contrast: Croatian Film Today / Vidan, Aida ; Crnković, Gordana P. (ur.). Zagreb : Croatian Film Association (Hrvatski filmski savez), 2012. Str. 158-161.*** ***Gilić, Nikica, Filmski medij // Uvod u medije / Peruško, Zrinjka (ur.). Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, 2011. Str. 87-108. Gilić, Nikica.*** ***Žanr, žanrovi. Uvodna bilješka. // Filmska čitanka. Žanrovi, autori, glumci. / Gilić, Nikica ; Nenadić, Diana ; Kragić, Bruno (ur.). Zagreb : Hrvatski filmski savez, 2010. Str. 13-15.***		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku:	Doktorska disertacija pod naslovom: „Kauzalitet antropoloških aspekata strukture filmskog izraza u		

(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	paradigmi recepcije novog hrvatskog igranog filma“ nastoji dati odgovor na hipoteze koje ekspresivnost semiotičko – naracijskog scenarističkog izraza koreliraju sa recepcijom publike hrvatskog igranog filma. Analizom kompletne cjelovečernje igrane produkcije od hrvatske samostalnosti 1991. godine, do danas, prikazane na Nacionalnom filmskom festivalu (filmski festival u Puli), ova disertacija ima za cilj prepoznavanje, definiranje i izoliranje pozitivnih društveno receptivnih semiotičko - naracijskih stereotipa, koji mogu poslužiti kao paradigma boljeg plasmana i povećanja trenutno vrlo slabe gledanosti domaćeg filma u hrvatskim kinima, kao i u TV distribuciji
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Doctoral dissertation, entitled

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Analiza rezultata istraživanja i zaključci do kojih će se doći bit će stoga značajan impuls u smjeru „programiranja“ filma prema publici, sa ciljem što bolje gledanosti, trenutnog „locusa minorisa“ tj. kritične točke domaće kinematografije. Relevantnost aspekata gledanosti hrvatskih filmova za potrebe ove disertacije je mjerljiva kroz tri temeljna aspekta i to: valorizaciju filma na nacionalnom filmskom festivalu u Puli (Film koji je dobio Nagradu publike tzv. „Zlatna vrata Pule“), potom gledanost filma u TV programu (mjerljivo Nielsenovim algoritmima gledanosti), te gledanost filma u nacionalnoj kino distribuciji (izvještaj kino distributera filma). Disertacije će istražiti i analizirati distribuciju motivacijskih učinaka koji se mogu iščitati iz filmskih stereotipa, koji će se potom korelirati sa dva valorizacijska elementa: publike (Nagrada publike filmskog festivala u Puli – „Zlatna vrata Pule“) i Ocjenjivačkog suda tj. kritike (kroz Nagradu službenog žirija – Velika zlatna arena). Znanstveno istraživanje bavit će se, dakle, kauzalitetom semiotičko – naratoloških aspekata strukture filmskog izraza i paradigmi recepcije hrvatskih filmova. Rezultirat će definiranjem scenaristično – mizanscenskih „pozitivnih stereotipa“, koji također posredno doprinose atraktivnosti filma u smislu brojnije posjete kino projekcijama, kao gledanosti filma u TV distribuciji. Nakon analize rezultata bit moguće kreirati prediktore za „formulu uspješnosti“ nekog filma u kino i TV distribuciji (dakle za publiku), ali također i onih koji su bliži struci (kritika, filmski festivali ...). Znanstveno istraživački procesi u ovoj disertaciji valorizirat će, dakle, semiotičko–naratološku strukturu filmskog izraza i paradigme recepcije hrvatskog igranog filma, a metodologija znanstveno istraživačkog rada temeljit će se na analizi filmova koji su prikazani na festivalu od početka hrvatske samostalnosti, 1991. godine. Ključni kriterij koji će analitički potvrditi ili odbaciti znanstvene hipoteze bazirat će se na valorizaciji kvalitete filmova po glasovima publike i stručnog žirija, odnosno Ocjenjivačkog suda festivala, te izvještaju o kino distribuciji i TV gledanosti. Interesantno je da iz ovog područja, zasada, ne postoje relevantne znanstvene publikacije koje dovode u korelativni odnos semiotičko - narativnu strukturau filma sa recepcijom od strane publike.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ciljevi istraživanja 1. Nagrada publike na PFF se može „programirati“ korištenjem adekvatnih filmsko – narativnih motiva 2. Utvrdilti da li je nagrada publike na PFF u statistički značajnoj pozitivnoj korelaciji sa komercijalnim odjekom filma u kinima. 3. Utvrditi da li stereotipi filmske naracije u smislu motiva (ljubav, ljubomora, opstanak, sreća, nesreća ...) senzibiliziraju jače gledatelja od nekih drugih motiva, dočim taj film dobiva više ocjene od strane publike na PFF 4. Utvrditi da li nagradu kritike tj. Ocjenjivačkog suda na PFF djeluje obrnuto proporcionalna prema njegovoj kino distributerskoj „potentnosti“ 5. Utvrditi da li akutni događaji koji neposredno prethode filmu (trač o glumcu, skandal i sl.) su u korelaciji sa potencijalom uspjeha filme kod PFF publike i kod PFF kritike 6. Utvrditi da li stereotip mora i egzotike lokaliteta podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma 7. Utvrditi da li stereotip zgodne žene, seksualnosti i erosa podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma, bez obzira na filmski žanr 8. Utvrditi da li stereotip djeteta i/ili životinje podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma 9. Utvrditi da li je gledanost filma koji je dobitnik Nagrade publike na PFF u direktnoj korelaciji sa gledanošću istog filma u kino distribuciji i na TV programu Varijable istraživanja Nezavisne varijable istraživanja: 1. Trajanje filma 2. Je li napravljen po literarnom predlošku 3. Žanr: dječji, krimi, SF, romantična komedija, ljubavni, melodrama, drama ... 4. Glazba: renomirani izvođač - soundtrack/anonimni izvođač 5. Je li rađen prema istinitoj priči 6. Ima li naratora u filmu (filmski „voiceover“) 7. Rat i ratno okružje kao motivi filmske priče 8. Seks ili naznaka seksa u filmu 9. Boja kose glavnih likova 10.Stereotip „zgodna žena“ 11.Stereotip „dijete kao junak“ 12.Stereotip „pozitivne životinje“ 13.Temeljni motiv filma: npr. ljubav, društvo, seks, odrastanje, rat, preživljavanje, fikcija ... 14.Glumci govore na dijalektu mjesta radnje filma 15.Radnja se odigrava na ili oko mora 16.Radnja se odigrava na ili oko otoka 17.Nazočnost motiva mora i sunca u prirodnoj scenografiji 18.Kostimiranost i scenografija (epoha) Pojavnost glavnih protagonista u drugim medijima sinkrono sa prikazivanjem filma na PFF 19.Metafora kao figura u filmskom jeziku u prikazu društvene zbilje 20.„Trač“ o filmu i/ili glumcima neposredno prije premijere 21.Korelacija teme filma sa akutnim društveno političkim trenutkom (naslovi novina) 22.Poznati / anonimni glumci (glumačka podjela) 23.Redoslijed prikazivanja na PFF festivalu (otvaranje, kroz tjedan, zatvaranje) Zavisne varijable istraživanja: - Nagrada publike na PFF - Nagrada kritike na PFF - Komercijalni uspjeh filma u kinima - Gledanost filma na TV programu Instrumenti istraživanja Instrument je formiran za potrebe ovog istraživanja. Sastoji se iz prediktora koji mjere nezavise

varijabe i gdje su dva moguća odgovora da/ne. Također, za neke druge varijable bit će predviđeno rangiranje odgovora, kako bi konačna analitika bila što preciznija. Hipoteze istraživanja 1. Nagrada publike na PFF se može „programirati“ korištenjem adekvatnih filmskih semiotičko – narativnih motiva tj. elemenata 2. Nagrada publike na PFF jasno signalizira da će film u kinima imati značajniji odjek u smislu gledanosti 3. Stereotipi filmske naracije u vidu motiva (ljubav, sreća, nesreća, egzotika, strast, ljubomora, opstanak ...) gledatelja jače pozitivno senzibiliziraju od nekih drugih motiva, dočim taj film dobiva više ocjene od strane publike na PFF 4. Nagrada Ocjenjivačkog suda na PFF djeluje obrnuto proporcionalna prema njegovoj kino distributerskoj „potentnosti“ 5. Javni medijski događaji koji neposredno prethode filmu (trač o glumcu, skandal i sl.) su u direktnoj korelaciji sa izvjesnošću uspjeha filme kod PFF publike i kod PFF Ocjenjivačkog suda 6. Stereotip mora i egzotike lokaliteta podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma tj. gledanosti 7. Stereotip zgodne žene podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma tj. gledanosti 8. Stereotip djeteta i/ili životinje podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma tj. gledanosti 9. Gledanost pobjednika publike na PFF je u direktnoj korelaciji sa gledanosti istog filma u kino distribuciji i na TV programu **Uzorak i tok istraživanja** Uzorak istraživanja će činiti sve domaći filmovi koji su prikazani na Pulskom filmskom festivalu od hrvatske samostalnosti 1991. godine, do danas (2012. godina). Bit će pregledani svi filmovi koji su dobili nagradu publike i kritike i ubilježeni svi neophodni indikatori koji se mjere instrumentom sastavljenim za potrebe istraživanja. Dakle, uzorak čini 21 film koji je dobio nagradu gledatelja, 21 film koji je dobio nagradu Ocjenjivačkog suda PFF, te preostala 92 filma iz istraživanog perioda koji nisu bili dobitnici niti jedne od te dvije nagrade. Filmovi će biti pregledani tijekom 3 mjeseca (rujan – prosinac 2012.), nakon čega će se pristupiti statističkoj obradi podataka. **Statistička obrada podataka** Za obradu podataka bit će korišteni postupci deskriptivne statistike i statistike zaključivanja. Aritmetička sredina (M) za utvrđivanje izraženosti kontinuiranih varijabli. Ona će nam pokazati koji je prosječan skor u našoj distribuciji. Ukoliko se pokaže da je naš skup nehomogen, tj. da aritmetička sredina nije prava mjera prosjeka koristit ćemo Medijan i Mod. Oni služe za utvrđivanje centralnog rezultata u distribuciji, odnosno najčešće mjere u nizu. Kao mjeru varijablinosti, koristit će se standardna devijacija (SD) kao najpreciznija i najpouzdanija mjera varijablinosti pojava. Pokazuje koliko je odstupanje skorova distribucije od njene aritmetičke sredine. Za utvrđivanje izraženosti kategoričkih varijabli istraživnja bit će korištene frekvencije i postoci. Kao mjera povezanosti dvije varijable koristit će se Spearmanov koeficijent korelacije (rho) za utvrđivanje povezanosti numeričkih varijabli na ordinarnoj razini mjerenja. Fi i Kramerov koeficijent korelacije bit će upotrebljeni kao mjere povezanost dvije kategoričke varijable. Kao mjera razlika među kategoričkim varijablama, a u odnosu na numeričku koristit će se ANOVA (za utvrđivanje razlika među varijablom sa više od dva modaliteta) sa Post Hoc Testom i t test za utvrđivanje značajnosti razlika među dvije definirane grupe. Hi kvadrat test bit će korišten za utvrđivanje značajnosti razlika među kategoričkim varijablama. Binarna logistička regresija će se koristiti za utvrđivanje uticaja nezavisnih varijabli na zavisnu i predviđanje postotka varijante zavisne varijable, koju možemo objasniti nezavisnom varijablom. Multipla logistička regresija će se koristiti za sagledavanje učinka dvije ili više nezavisnih varijabli na zavisnu varijablu. Faktorska analiaza će se koristiti za svođenje faktora na najmanji mogući broj. Svi podaci bit će obrađeni u okviru statističkog paketa SPSS 20.0 (Statistical Package for the Social Sciences). Za izradu grafikona bit će upotrebljeni programi: Excel i Matlab.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Problem istraživanja Od početka hrvatske samostalnosti 1991.godine, hrvatski film bilježi kontinuiran pad gledanosti u kino distribuciji. Statistika pokazuje da je 75% hrvatskih filmova od 1991. godine do danas pogledalo manje od 10.000 kino gledatelja. S obzirom da je prosječna cijena produkcije cjelovečernjeg igranog filma otprilke 3.000.000,00 kuna, postavljaju se pitanja: zbog čega hrvatski film nije popularan u hrvatskim kinima, te što se može napraviti da bi se to promijenilo? Značaj istraživanja Teorijski značaj istraživanja počiva na činjenici da do sada nema znanstveno relevantnih domaćih istraživanja koja su se bavila unaprjeđenjem gledanosti filmova. Velika većina njih samo je definirala pad gledanosti u korelaciji sa gledanošću domaćih filmskih naslova u susjednim zemljama i Europi. Istraživanje koje će se provesti u ovom radu ide korak dalje, odnosno pokušat će definirati i izolirati pozitivne semiološko – narativne motivacijske aspekte domaćeg filma koji nailaze na pozitivnu recepciju domaće publike. U konačnici, istraživanje će rezultirati „formulom uspjeha“, pri čemu će se dati pregled dobivenih rezultata i napuci za „projektiranje filma“ koji će imati uspjeh kod publike. Praktični značaj istraživanja Praktični značaj istraživanja se vidi u mogućoj primeni koju bi inicirala statistčki značajni rezultati istraživanja, a zadiru u filmsku ekonomiju. Naime, rezultati znanstvene analize istraživanja kauzaliteta semiotičko–naratoloških aspekata strukture filmskog izraza i paradigmi recepcije hrvatskog igranog filma, definirat će scenaristično – scenografsko – mizanscenske motive koji su poželjni za pozitivnu recepciju publike. Tim tragom, film koji ih bude koristio ima veću šansu za boljom gledanosti u kinima i TV distribuciji. U praktičnom smislu, to znači da će postojati realna šansa da na taj način film sam sebe isplati preko prodanih kino ulaznica i TV prava, za razliku od trenutne situacije gdje je povrat sredstava uloženih u film tek nešto veći od 3,5% Ciljevi istraživanja 1. Nagrada publike na PFF se može „programirati“ korištenjem adekvatnih filmsko – narativnih motiva 2. Utvrdilti da li je nagrada publike na PFF u statistički značajnoj pozitivnoj korelaciji sa komercijalnim odjekom filma u kinima. 3. Utvrditi da li stereotipi filmske naracije u smislu motiva (ljubav, ljubomora, opstanak, sreća, nesreća ...) senzibiliziraju jače gledatelja od nekih drugih motiva, dočim taj film dobiva više ocjene od strane publike na PFF 4. Utvrditi da li nagradu kritike tj. Ocjenjivačkog suda na PFF djeluje obrnuto proporcionalna prema njegovoj kino distributerskoj „potentnosti“ 5. Utvrditi da li akutni događaji koji neposredno prethode filmu (trač o glumcu, skandal i sl.) su u korelaciji sa potencijalom uspjeha filme kod PFF publike i kod PFF kritike 6. Utvrditi da li stereotip mora i egzotike lokaliteta podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma 7. Utvrditi da li stereotip zgodne žene, seksualnosti i erosa podiže

vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma, bez obzira na filmski žanr 8. Utvrditi da li stereotip djeteta i/ili životinje podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma 9. Utvrditi da li je gledanost filma koji je dobitnik Nagrade publike na PFF u direktnoj korelaciji sa gledanošću istog filma u kino distribuciji i na TV programu Varijable istraživanja Nezavisne varijable istraživanja: 1. Trajanje filma 2. Je li napravljen po literarnom predlošku 3. Žanr: dječji, krimi, SF, romantična komedija, ljubavni, melodrama, drama ... 4. Glazba: renomirani izvođač - soundtrack/anonimni izvođač 5. Je li rađen prema istinitoj priči 6. Ima li naratora u filmu (filmski „voiceover“) 7. Rat i ratno okružje kao motivi filmske priče 8. Seks ili naznaka seksa u filmu 9. Boja kose glavnih likova 10.Stereotip „zgodna žena“ 11.Stereotip „dijete kao junak“ 12.Stereotip „pozitivne životinje“ 13.Temeljni motiv filma: npr. ljubav, društvo, seks, odrastanje, rat, preživljavanje, fikcija ... 14.Glumci govore na dijalektu mjesta radnje filma 15.Radnja se odigrava na ili oko mora 16.Radnja se odigrava na ili oko otoka 17.Nazočnost motiva mora i sunca u prirodnoj scenografiji 18.Kostimiranost i scenografija (epoha) Pojavnost glavnih protagonista u drugim medijima sinkrono sa prikazivanjem filma na PFF 19.Metafora kao figura u filmskom jeziku u prikazu društvene zbilje 20.„Trač“ o filmu i/ili glumcima neposredno prije premijere 21.Korelacija teme filma sa akutnim društveno političkim trenutkom (naslovi novina) 22.Poznati / anonimni glumci (glumačka podjela) 23.Redoslijed prikazivanja na PFF festivalu (otvaranje, kroz tjedan, zatvaranje) Zavisne varijable istraživanja: - Nagrada publike na PFF - Nagrada kritike na PFF - Komercijalni uspjeh filma u kinima - Gledanost filma na TV programu Instrumenti istraživanja Instrument je formiran za potrebe ovog istraživanja. Sastoji se iz prediktora koji mjere nezavise varijabe i gdje su dva moguća odgovora da/ne. Također, za neke druge varijable bit će predviđeno rangiranje odgovora, kako bi konačna analitika bila što preciznija. Hipoteze istraživanja 1. Nagrada publike na PFF se može „programirati“ korištenjem adekvatnih filmskih semiotičko – narativnih motiva tj. elemenata 2. Nagrada publike na PFF jasno signalizira da će film u kinima imati značajniji odjek u smislu gledanosti 3. Stereotipi filmske naracije u vidu motiva (ljubav, sreća, nesreća, egzotika, strast, ljubomora, opstanak ...) gledatelja jače pozitivno senzibiliziraju od nekih drugih motiva, dočim taj film dobiva više ocjene od strane publike na PFF 4. Nagrada Ocjenjivačkog suda na PFF djeluje obrnuto proporcionalna prema njegovoj kino distributerskoj „potentnosti“ 5. Javni medijski događaji koji neposredno prethode filmu (trač o glumcu, skandal i sl.) su u direktnoj korelaciji sa izvjesnošću uspjeha filme kod PFF publike i kod PFF Ocjenjivačkog suda 6. Stereotip mora i egzotike lokaliteta podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma tj. gledanosti 7. Stereotip zgodne žene podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma tj. gledanosti 8. Stereotip djeteta i/ili životinje podiže vjerojatnost komercijalnog uspjeha filma tj. gledanosti 9. Gledanost pobjednika publike na PFF je u direktnoj korelaciji sa gledanosti istog filma u kino distribuciji i na TV programu **Uzorak i tok istraživanja** Uzorak istraživanja će činiti sve domaći filmovi koji su prikazani na Pulskom filmskom festivalu od hrvatske samostalnosti 1991. godine, do danas (2012. godina). Bit će pregledani svi filmovi koji su dobili nagradu publike i kritike i ubilježeni svi neophodni indikatori koji se mjere instrumentom sastavljenim za potrebe istraživanja. Dakle, uzorak čini 21 film koji je dobio nagradu gledatelja, 21 film koji je dobio nagradu Ocjenjivačkog suda PFF, te preostala 92 filma iz istraživanog perioda koji nisu bili dobitnici niti jedne od te dvije nagrade. Filmovi će biti pregledani tijekom 3 mjeseca (rujan – prosinac 2012.), nakon čega će se pristupiti statističkoj obradi podataka. **Statistička obrada podataka** Za obradu podataka bit će korišteni postupci deskriptivne statistike i statistike zaključivanja. Aritmetička sredina (M) za utvrđivanje izraženosti kontinuiranih varijabli. Ona će nam pokazati koji je prosječan skor u našoj distribuciji. Ukoliko se pokaže da je naš skup nehomogen, tj. da aritmetička sredina nije prava mjera prosjeka koristit ćemo Medijan i Mod. Oni služe za utvrđivanje centralnog rezultata u distribuciji, odnosno najčešće mjere u nizu. Kao mjeru varijablinosti, koristit će se standardna devijacija (SD) kao najpreciznija i najpouzdanija mjera varijablinosti pojava. Pokazuje koliko je odstupanje skorova distribucije od njene aritmetičke sredine. Za utvrđivanje izraženosti kategoričkih varijabli istraživnja bit će korištene frekvencije i postoci. Kao mjera povezanosti dvije varijable koristit će se Spearmanov koeficijent korelacije (rho) za utvrđivanje povezanosti numeričkih varijabli na ordinarnoj razini mjerenja. Fi i Kramerov koeficijent korelacije bit će upotrebljeni kao mjere povezanost dvije kategoričke varijable. Kao mjera razlika među kategoričkim varijablama, a u odnosu na numeričku koristit će se ANOVA (za utvrđivanje razlika među varijablom sa više od dva modaliteta) sa Post Hoc Testom i t test za utvrđivanje značajnosti razlika među dvije definirane grupe. Hi kvadrat test bit će korišten za utvrđivanje značajnosti razlika među kategoričkim varijablama. Binarna logistička regresija će se koristiti za utvrđivanje uticaja nezavisnih varijabli na zavisnu i predviđanje postotka varijante zavisne varijable, koju možemo objasniti nezavisnom varijablom. Multipla logistička regresija će se koristiti za sagledavanje učinka dvije ili više nezavisnih varijabli na zavisnu varijablu. Faktorska analiaza će se koristiti za svođenje faktora na najmanji mogući broj. Svi podaci bit će obrađeni u okviru statističkog paketa SPSS 20.0 (Statistical Package for the Social Sciences). Za izradu grafikona bit će upotrebljeni programi: Excel i Matlab.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Doktorska disertacija pod naslovom: „Kauzalitet antropoloških aspekata strukture filmskog izraza u paradigmi recepcije novog hrvatskog igranog filma 1991. - 2012.“ nastoji dati odgovor na hipoteze koje ekspresivnost semiotičko – naracijskog scenarističkog izraza koreliraju sa recepcijom publike hrvatskog igranog filma. Analizom kompletne cjelovečernje igrane produkcije od hrvatske samostalnosti 1991. godine, do danas, prikazane na Nacionalnom filmskom festivalu (filmski festival u Puli), ova disertacija ima za cilj prepoznavanje, definiranje i izoliranje pozitivnih društveno receptivnih semiotičko - naracijskih stereotipa, koji mogu poslužiti kao paradigma boljeg plasmana i povećanja trenutno vrlo slabe gledanosti domaćeg filma u hrvatskim kinima, kao i u TV distribuciji

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Ross, L. "*Picture",* London: Penguin Books, 1962, first published 1953.

1. Rubin, J. „Picturing Culture: Exploration of Film and Anthropology", Chicago – London; The University of Chicago Press, cop. 2000.
2. Sarris, A. (ed.) „*Hollywood Voices: Interviews with Film Directors",* London: Secker & Warburg, 1971, first published 1967.
3. Seljan, Sanja; Stančić, Hrvoje (ur.), INFuture2007: The Future of Information Sciences - Digital Information and Heritage, Zagreb: Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, 2007.
4. Sklar, R. „*Movie-made America: A Cultural History of American Movies, Revised and Updated",* New York: Vintage Books, 1994, first published 1975.
5. Snead, J. „*White Screens: Black Images",* New York: Routledge, 1994.

7. Sorlin, P. "*The Film in History: Restaging the Past",* Oxford: Basil Blackwell, 1980.

1. Šošić, A. „Film i rat u Hrvatskoj: refleksije jugoslavenskih ratova u hrvatskom igranim filmu", diplomski rad, Hrvatski filmski savez, Zagreb, 2009.
2. Southgate, B., „*History: What and Why?: Ancient, Modern and Postmodern Perspectives",* London: Routledge, 1996.
3. Španiček, Ž. „*Slavonski pučki proroci i sveci. Studija iz pučke pobožnoti Slavonije",* Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje i Grafika, 2002.
4. Stam, R. „Literature Through Film: Realism, Magi and the Art of Adaptation", Mlden, Blackwell Publishing, cop. 2005.
5. Stam, R. „Reflexity in Film and Literature: from Don Quiote to Jean-Luc Goddard", New York,Columbia Universtiy Press, cop. 1992.
6. Stamm & Raengo, R.A. „A Companion to Literature and Film", Malden, Blackwell Publishing, cop. 2008.
7. Stančić, Hrvoje, Digitalizacija, Zagreb: Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2009.
8. Stančić, Hrvoje; Seljan, Sanja; Bawden, David; Lasić-Lazić, Jadranka; Slavić, Aida, INFuture2009: The Future of Information Sciences - Digital Resources and Knowledge Sharing, Zagreb: Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, 2009.
9. Stokes, M. 'The Rise of Film History,' in Melvyn Stokes, (ed.), *The State of U. S. History",* Oxford: Berg, 2002), 265-84.
10. Stokes, M., Maltby R. (eds.*), „American Movie Audiences: From the Turn of the Century to the Early Sound Era",* London: British Film Institute, 1999.
11. Toplin, RB. 'Cinematic History: where do we go from here,' *Public Historian,* 25 (Summer, 2003), 79-91.
12. Toplin, Robert Brent, (ed.), *Hollywood as Mirror: Changing Views of 'Outsiders' and 'Enemies' in American Movies* (London: Greenwood Press, 1993).
13. Toplin, Robert Brent, 'History on Television: A Growing Industry,' *Journal of American History*, 83 (1988), 1109-12.
14. Toplin, Robert Brent, *History by Hollywood: The Use and Abuse of the American Past* (Urbana, Illinois: University of Illinois Press, 1996).
15. Toplin, Robert Brent, *Reel History: In Defense of Hollywood* (Lawrence, Kansas: University Press of Kansas, 2002).

16. Turković, H. „Film ko znak i sudionik modernizacije“, Hrvatski filmski ljetopis br. 68, Zagreb, 2011.

17. Turković, H. „Filmski modernizam u ideološkom i populističkom okruženju“, Hrvatski filmski ljetopis br. 59, Zagreb, 2009.

18. Turković, H. „Funkcija stilističkih otklona“, Hrvatski filmski ljetopis br. 24, Zagreb, 2003.

19. Turković, H. „Kad je film žanrovski – svjetotvorna teorija žanra“, Hrvatski filmski ljetopis br. 22, Zagreb, 2002.

20. Turković, H. „Kako protumačiti asocijativno izlaganje i je li ono uopće potrebno?“, Hrvatski filmski ljetopis br. 45, Zagreb, 2006.

21. Turković, H. „Mora li narativni film imati naratora?“, Hrvatski filmski ljetopis br.67, Zagreb, 2011.

22. Turković, H. „Pojam poetskog izlaganja“, Hrvatski filmski ljetopis br. 60, Zagreb, 2010

23. Turković, H. „Treba li Hrvatskoj cjelovečerni film?“, Hrvatski filmski ljetopis br. 30, Zagreb, 2003.

24. Uvnović, Ž.“Književnost i film: teorije filmske ekranizacije književnosti s primjerima iz hrvatske i svjetske književnosti“, Matica Hrvatska, ogranak Osijek, Osijek, 2008.

25. Vinšćak, T. „Tibetski budizam i bon“, Ibis grafika, Zagreb, 2011

26. Vinšćak, T. „Vjerovanja o drveću u Hrvata, u kontekstu slavističkih sociokulturnih istraživanja“, Slap Jastrebarsko, 2002.

27. Vlašić Duić, J. „Govor u hrvatskom filmu“, doktorska disertacija, Zagreb, 2009.

28. Whittcok, T. „Metaphor and Film“, Cambridge; New York; Cambridge University Press, 1990.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
13.119,70 kn		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje. Potpis _____ prof.dr.sc. Nikica Gilić Potpis _____ Nikša Sviličić, akademski filmski i TV redatelj
IZJAVA
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu. U Zagrebu, 05.07.2012. Potpis _____ Nikša Sviličić, akademski filmski i TV redatelj
Napomena (po potrebi):
Istraživanje provodim bez potpore nacionalnog ili međunarodnog financiranja

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Dr. sc. Nikša Sviličić		
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu		
Naziv studija:		Doktorski studij književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7144		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	Hrvatski		
	Hrvatski	Kauzalitet antropoloških aspekata strukture filmskog izraza u paradigmi novog hrvatskog igranog filma 1991.-2012.		
	Engleski	Causality of the anthropological aspects of structure of cinematic expression in the paradigm of reception of new Croatian film (1991-2012)		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		Humanističke znanosti / znanost o umjetnosti / filmologija		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		Dr. sc. Nikica Gilić, izv. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu	ngilic@ffzg.hr
Drugi mentor:				
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. Dr. sc. Tomo Vinšćak, izv. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu	tvinscak@ffzg.hr
		2. Dr. sc. Nikica Gilić, izv. prof.	Filozofski fakultet u Zagrebu	ngilic@ffzg.hr
		3. Dr. sc. Ivana Keser Battista, doc.	Akademija likovnih umjetnosti Sveučlilišta u Zagrebu (kao vanjski suradnik)	ivana.keser@mail.inet.hr
		4.		
		5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na sjednici održanoj 27. I 28. Rujna 2012.		

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Dana 4. srpnja 2012. godine održana je javna obrana teme doktorskog rada Nikše Sviličića pod nazivom *Kauzalitet semiotičko-naratoloških aspekata strukture filmskog izraza i paradigmi recepcije novog hrvatskog igranog filma 1991.-2012.*. Kandidat dr. sc. Nikša Sviličić pripremio je za taj ispit ulomke doktorskog rada u nastajanju i metodološku eksplikaciju, s poglavljima pod nazivom „Uvod i opis disertacije i znanstveno-istraživačkog projekta“ (str. 3-8), „Utjecaj aspekata vizualne antropoologije na odnos filma i publike na primjeru razvoja dokumentarnog žanra“ (str. 8-13), „Utjecaj filmskih osjećaja i emocija na recepciju filma od strane publike“ (str. 13-20), „Nacrt istraživanja i metodologija znanstveno-istraživačkog rada pri analizi kauzaliteta semiotičko-naratoloških aspekata strukture filmskog izraza i paradigmi recepcije novog hrvatskog igranog filma 1991.-2012.“ (str. 21.-28) te „Bibliografija“ (str. 28-38).

U navedenim je materijalima kandidat demonstrirao dobro poznavanje metoda znanstvenog rada, jasnoću koncepta obrade izabranog predmeta rada, kao i odličnu komunikacijsku vještinu te dobro razumijevanje metodoloških problema interdisciplinarnih istraživanja kakvo po definiciji mora biti filmološko istraživanje recepcije igranih filmova i složenog međuodnosa filmskih festivala s drugim aspektima kinematografskog života (kinematografijom se u filmologiji naziva društvena sveukupnost filmskog djelovanja; od nastanka filmova i njihove distribucije do gledateljskih reakcija i vrednovanja prema kriterijima umjetničkih značajki).

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

S obzirom da do sada u Hrvatskoj, kao ni drugdje, nije provedeno istraživanje teme naznačene u kandidatovom sinopsisu, smatramo nedvojbenim inovativnost i izvornost znanstvenog doprinosa kakav se od rada može očekivati. Kandidatov dosadašnji znanstveni i stručni rad, uključujući i stjecanje doktorata znanosti iz polja informatologije svjedoči o njegovoj dobroj metodološkoj upućenosti, a o tome svjedoči i njegov rad u području antropologije. S obzirom da je predloženi mentor filmolog koji se redovito bavi problematikom domaćeg igranog filma, smatramo da je primjeren za vođenje ove teme.

Mišljenje i prijedlog:

2

Predlažemo da se prihvati predloženi naslov teme *Kauzalitet antropoloških aspekata strukture filmskog izraza u paradigmi novog hrvatskog igranog filma 1991.-2012.* i predloženi mentor dr. sc. Nikica Gilić, izvanredni profesor, filmolog zaposlen na Odsjeku za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

2013. VI., tj. Ljetni semestar

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

S V E U Č I L I Š T E U Z A G R E B U
DR.SC.-02 Ocjena teme doktorskog rada

NAPOMENA *(po potrebi):*		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	**Titula, ime i prezime, ustanova, država:**	**Potpis:**
	1. Dr. sc. Tomo Vinšćak, izv. prof. *(predsjednik Povjerenstva)*	
	2. Dr. sc. Nikica Gilić, izv. prof.	
	3. Dr. sc. Ivana Keser Battista, doc.	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 26. Studenog 2012. godine		**M.P.**

3

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Alen Ontl, dipl. anglist		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6514		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Marija Ontl		
Datum i mjesto rođenja:	23.02.1979., Virovitica, Hrvatska		
Adresa:	G. Kotorskog 3, Bjelovar, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0989721718		
E-mail:	alen2379@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Engleski jezik i književnost*, Dodiplomski, Hrvatska 2. **Anglo-American University**, *Humanities*, Dodiplomski, Češka Republika
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2010. - 2012. Iolar d.o.o. (prevoditelj) 2009. - 2010. Bombus d.o.o. (content writer) 2007. - 2009. Editor plus d.o.o. (prevoditelj) 2007. - 2012. Stalni sudski tumač za engleski jezik
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Oblici društvenog komentara u trilogijama Kairo i USA
Engleski:	Forms of social commentary in the Cairo and USA trilogies
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Poredbena književnost

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**doc.dr.sc. Munir Mujić**	**Filozofski fakultet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina**	**munirmuji@yahoo.com**
Drugi mentor:	**prof.dr.sc. Stipe Grgas**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**sgrgas@ffzg.hr**

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	Datum: 2010. Naziv objavljenog rada: "Karakteristikat kryesore te zhanrit te literatures Boshjnake te shkruar ne sistemin" Naziv publikacije: Trashegimia kulturore me alfabet arab ne Balkan / Cultural Heritage with Arab Alphabet in Balkans (Zbornik radova) str. 30-35 Naziv izdavača: Albanian Institute of Islamic thought & Civilization Datum: 2010. Naziv objavljenog rada: "Poimanje sličnosti u poređenju i zajedničkog svojstva poređenja u klasičnoj arapskoj stilistici" Naziv publikacije: *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 2010., XXXI, str. 161-168 Naziv izdavača: Gazi Husrev-begova biblioteka, Sarajevo Datum: 2010. Naziv objavljenog rada: "Fi š'ir Halil Mutran" Naziv publikacije: *Muhtarat min ši'r Halil Mutran/Izbor iz poezije Halila Mutrana*, izbor i prijevod, (Munir Mujić i Amra Mulović), str. 5.-16. Naziv izdavača: al-Babtain Foundation, Kuwait Datum: 2009. Naziv objavljenog rada: "Metonimija u arapskoj stilistici" Naziv publikacije: *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, 2009., XXIX-XXX, str. 273-286. Naziv izdavača: Gazi Husrev-begova biblioteka

	Datum: 2007. Naziv objavljenog rada: "Posezanje za arhetipom: *Halladžova tragedija* S alāh a 'Abd al-S abūra" Naziv publikacije: *Pismo,* 2007., br. V/1 Naziv izdavača: Bosansko filološko društvo
Drugi mentor:	1. Grgas, Stipe (2010): *Contemporary Irish Poetry at a Tangent/ Sub-versions, Trans-national Readings of Modern Irish, Amsterdam, Rodopi*. str. 145-161 2. Grgas, Stipe (2010): *Where is the U.S.A? A view from Croatia/Trans/American, Trans/Oceanic, Trans/lation: Issues in International American Studies,* Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, str. 93-102 3. Grgas, Stipe (2010): *Bučno nadire prostor sa svih strana: Geografija u pjesništvu Adriane Škunca*/Muzama iza leđa: Čitanje hrvatske lirike, Zagreb: Zagrebačka slavistička škola, str. 51-69. 4. Grgas, Stipe (2008): *Odsutna prisutnost mora u djelu Jure Kaštelana*, 7. kijevski književni susreti, Zagreb, Invictus, str. 21-27. 5. Grgas, Stipe (2007): *Zemljovidi hrvatsko-irskih književnih veza*/Irsko ogledalo za hrvatsku književnost, Zagreb, FF Press, str. 29-38.
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Ova disertacija, uzimajući u obzir vrste društvenog komentara u dva reprezentativna djela kasnog modernizma, bavi se istraživanjem oblika društvene kritike s obzirom na karakteristične socio-ekonomske, povijesne i političke okolnosti te njihovim utjecajem na strukturalnu i tematsku konstrukciju romana. S druge strane, istraživanje tematskog aspekta otkriva različite metode tretiranja relevantnih socijalnih tema kao što su položaj pojedinca u društvenoj sredini i odnosi unutar obitelji ili zajednice. Uzimajući u obzir relevantne komparatističke studije u području interkulturne znanosti o književnosti, odabrao sam autore i djela koji metodološki i znanstveno pružaju bitne uvide zbog slične angažiranosti u pristup istraživanja društvene tematike te zbog dosadašnje relativne neistraženosti samih djela. Pri tome će se proučavati konkretne metode tretiranja društveno relevantnih tema, uzimajući u obzir povijesno-kulturni kontekst, nacionalne specifičnosti pojedine književnosti ali i političko-ideološke formacije u tim djelima.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	This dissertation, taking into consideration the types of social commentary in two representative works of late modernism, investigates the forms of social criticism with respect to characteristic socioeconomic, historical and political circumstances and their influence on the structural and thematic construction of the novel. On the other hand, the thematic aspect reveals different methods of treating relevant social themes such as the position of the individual in the social surrounding and relationships within family and community. Taking into consideration relevant comparative studies within intercultural study of literature, I have selected authors and works which can, methodologically and scientifically, provide important insights due to similar engagement in researching social themes and to the relatively poor research into the works themselves. Concrete methods of treating socially relevant themes will be investigated, taking into consideration the historical-cultural context, national specificities of a particular literature but also the political-ideological formations in those works.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	

Istraživanja društvenih tema u književnosti realizma nailaze na brojne poteškoće kada se radi o proučavanju autora različitih nacionalnih književnosti. Nakon rješavanja problema s definiranjem i ujednačavanjem metode analize, javljaju se poteškoće s pristupom obradi inherentno heterogene, kulturološki uvjetovane tematike, a i znatna oskudica istraživanja koja bi teoretski pristupila tim problemima stvara dodatni problem. Teoretski pristup interkulturnom proučavanju književnosti razradio je prof. Zvonko Kovač, a disertacija se oslanja i na istraživanja onih autora koji se bave pitanjima društvenih pojava, identiteta, nacionalnog korpusa i sl. Jednu od važnijih studija iz tog područja napravila je prof. Ljiljana Ina Gjurgjan u svom doktorskom radu o irskom pjesniku Williamu Butleru Yeatsu i našem pjesniku Vladimiru Nazoru, u kojem je pokazala kako može doći do razvijanja sličnih književnih, kulturoloških, mitoloških i političkih paradigmi u dvije različite književne tradicije. Takvo komparativno proučavanje nudi uvide u razvitak književnih procesa unutar širih kulturoloških pojava, kao što su nacionalne mitologije ili ideološko-političke strukture. To je točka u kojoj sociološka istraživanja postaju relevantna za proučavanje književnih pojava. S obzirom da se ovdje radi o dva različita pristupa, odnosno dva različita odnosa književnog djela i društvene sredine, potrebno je primijeniti sociološke modele koji odgovaraju pristupu koji su autori individualno razradili - u ovom slučaju to su neomarksistički model u slučaju Dos Passosa i weberovski model u slučaju Mahfouza. Stoga sam u sklopu istraživanja upotrijebio i djela koja se bave ne samo sociološkim analizama relevantnog razdoblja, nego i djela koja se bave sociološkom teorijom književnosti. *The Theory of the leisure class* Thorsteina Veblena, koja istražuje odnos ekonomije i društva, *Ideology and utopia* Karla Mannheima koje se bavi odnosima realizma i utopije, djela su koja su pružala ideološku orijentaciju Dos Passosovim djelima; *Incorporation of America* Alana Trachtenberga, u kojoj se zacrtava postupak ekspanzije kapitalizma i društenih i kulturnih promjena koje su uslijedile; zatim P*rotestant ethics and the spirit of capitalism* Maxa Webera, djelo čija teorija o odnosu rasta kapitalizma i radikalnih religijskih pokreta postaje relevantna u proučavanju i shvaćanju razvoja egipatskog moderniteta, kako u političkom, tako i u književnom smislu; *The Power Elite* C. Wright Millsa, koja zacrtava odnose manipulacije i moći u korporativnom, industrijskom i ekonomskom kontekstu, te *Teorija romana* i *Povijesni roman* Gyorgya Lukacsa, u kojima se, između ostalog, iznosi teza da realistički roman najpotpunije uobličuje povijesni trenutak te zacrtava razvoj nacije.

Proučavanje društvene tematike ili prisutnosti ideologije u književnosti u pravilu se uredotočuje na istraživanje jednog od sljedećih aspekata književnog djela: 1) međuodnose likova s obzirom na njihovu pripadnost određenoj društvenoj cjelini ili sloju, 2) način na koji pripadnost takvoj cjelini formira društveni identitet pojedinca, 3) odnose unutar obitelji i njihovoj povezanosti sa zajednicom, 4) način na koji likovi utjelovljuju društvene vrijednosti (strukturalistička čitanja teksta ovdje su najzahvalnija, s relevantnim pojmovima kao što su aktant, narativna paradigma, narativna funkcija), 5) transformacije do kojih dolazi u životima likova kao posljedica širih društvenih promjena, odnosno kako se na njih odražavaju promjene ideologija i političkih sustava. U raspravama o sustavima društvenog uređenja trilogije *Kairo* primarno mjesto u pravilu zauzima odnos religije i politike. Njihov suživot je krajnje problematičan, a trajan sociološki uvid Naguiba Mahfouza je da ih je nemoguće odvojiti jer obje smjeraju ravnanju života pojedinaca i društava (religija je pritom definirana kao skup moralnih pouka a politika kao skup interesa; jedne je nemoguće ukorijeniti ako nisu usmjereni najboljem interesu društva, a drugi zahtijevaju moralnu odlučnost da ih se realizira.) Način na koji su ti opći interesi, ideologije i pravila konkretizirani ili reificirani u pojedinim likovima, situacijama i problemima u književnim djelima jedno je od središnjih pitanja ove disertacije. To dolazi do posebnog izražaja u kontekstu uvijek relevantnih društvenih tema kao što su siromaštvo, nezaposlenost, neobrazovanost, imigracija, položaj žena u društvu te odnosima glavnih društvenih institucija.

Jedna od glavnih značajki društvenog realizma u književnosti je veća kompleksnost likova koja proizlazi iz dodatne društvene dimenzije. Pripadnost određenom društvenom sloju određuje njihova razmišljanja, motivira aktivnost i utječe na njihove međuodnose ili odnose s višim slojevima. Dos Passos u svojim djelima u pravilu prikazuje odnose unutar radničkog ili nižeg srednjeg društvenog sloja. Kroz živote nekolicine osoba on prikazuje stanje američkog društva u vrijeme velikih gospodarskih kriza i društvenih nemira u prva tri desetljeća 20. stoljeća (nakon istraživanja relevantne literature i kritike dolazi se do zaključka da korištenje književnog teksta isključivo za prenošenje društvene ili političke poruke u pravilu uzrokuje slabljenje ostalih funkcija, kao npr. estetske, no ta se primjedba ne može dosljedno primijeniti na ova dva autora.) Na drugoj strani, kod Mahfouza glavnu ulogu ima u Egiptu dominantan srednji društveni sloj sa specifičnim ustrojem i odnosom prema društvenim institucijama (osobito ovdje dolazi do izražaja socio-politički položaj i uloga civilne službe koja ujedno vrši utjecaj na narativnu strukturu - u Americi ona nema samostalan položaj te je uvijek pod utjecajem i pritiskom političkih stranaka - ne postoje neovisni primjeri dugotrajnih, stabilnih karijera u tom sektoru, dok u Egiptu, s obzirom na razvojnu fazu nacionalnog političkog identiteta, političke stranke nisu potpuno oformljene a birokratski aparat je veoma snažan i neovisan.) Književno djelo u oba slučaja stoga ima definitivan sociološki aspekt jer odražava i problematizira aspekte društvene stvarnosti, istodobno čuvajući integritet književnog teksta usklađivanjem različitih formalnih elemenata. Kompleksnost i isprepletenost tih odnosa pokazuje se, primjerice, u činjenici da jedna od zajedničkih značajki oba djela, ono što Tony Pinkney naziva „ekstatičnom dinamičnošću post-tradicionalnog društva," na značajan način oblikuje čitateljevu recepciju teksta, obuhvaćajući ideološki, hermeneutički no ujedno i semantičko-ritmički aspekt.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Glavni cilj istraživanja je ustanoviti metode konkretiziranja općih društvenih paradigmi i pojava u djelima dviju različitih nacionalnih književnosti, te definirati njihov značaj za interkulturnu znanost o književnosti. Glavna hipoteza je pretpostavka da sociološki koncepti u književnosti ne samo da reguliraju primjenu elemenata ideologije i politike, nego da je takav pristup *sine qua non* za interkulturnu znanost o književnosti, temeljeno na međuovisnosti socio-ekonomskih, ideoloških i kulturnih struktura pojedine nacije. Komparatistička proučavanja nacionalnih književnosti pružaju uvide u kulturno-povijesne uvjete i kompleksnosti međuodnosa što se posebno očituje u sferi multikulturalnog društva.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Trilogije ova dva autora poslužit će kao polazište istraživanja na dva načina: kao prvo, promotrit će ih se iz sinkronijskog gledišta kao djela društvenog realizma koja imaju kompleksan odnos s trenutnim društvenim i političkim uređenjem. Glavni teoretski model za istraživanje tog odnosa pružio je Raymond Williams koji je ustanovio, u djelima poput *The Politics of Modernism*, da je roman najpogodniji žanr za formuliranje društvene kritike. Svojim širokim prostorom on je najprikladniji medij za razne manipulacije kategorijama prostora i vremena, no ujedno i za postepeno iznošenje i problematiziranje sociološkim koncepata, kao npr. osnovnog marksističkog argumenta da društveni bitak određuje svijest, pruža uvide u kompleksan odnos ideologije i književnih postupaka, te je jedini književni oblik, izuzev drame, u kojem glasovi koji predstavljaju suprotstavljene ideološke trendove dobivaju adekvatan prostor za potpunije iznošenje argumenata i polemiziranje. Isto tako uzet će se u obzir osobna politička filozofija pisca a posebno onaj njen aspekt koji na jedan ili drugi način utječe na književni rad. Unutar sociološko-filozofskih okvira oba autora su morala svladati brojne poteškoće, kako u profesionalnom tako i u privatnom životu, da bi mogli problematizirati i kritizirati društvene i političke pojave.

Kao drugo, uzimajući u obzir dijakronijski aspekt, ta djela sadrže individualne tematske i ideološke strukture (položaj pojedinca u društvenoj sredini, alijenacija, pobuna, obiteljska nestabilnost, preispitivanje vrijednosti i tradicija) koje su kroz vrijeme oblikovane prema određenim kulturološkim, književno-povijesnim i političkim smjernicama (Dos Passos poziv “arhitekta povijesti”). Razmotrit će se mjesto modernističkih tehnika i metoda kao što su struja svijesti, intertekst, collage, dramatična vizualizacija, ironija, jukstapozicija i sl.). U slučaju trilogije *USA* glavna metoda tematske organizacije, jukstapozicija, odražava opće kulturalne i društvene okolnosti. Ona ne označava jednostavno pozicioniranje jedne vrste diskurza pored druge, nego ima za cilj stvoriti opreznu ravnotežu elemenata koji pripadaju različitim vrstama medija, stvarajući tako nove vrste tekstualnih međuodnosa a time i mogućnosti za nova tumačenja. To ima brojne posljedice po recepciju djela u okvirima teorije reakcije čitatelja, ali i po klasičnu narativnu strukturu, jer tematski uzorci postaju teže uočljivi i javlja se pitanje da li disrupcija linearnog stila pripovjedanja ugrožava jedinstvo estetike i forme književnog teksta. Takve pojave treba razmotriti u kontekstu modernističkih književnih postupaka koji uključuju kratke izljeve struje svijesti, kolažne isječke, hermetične dijaloške situacije, dulje alegorijske digresije i priče unutar priča koje u rukama vještih pisaca obogaćuju tekst i čuvaju jedinstvo i usmjerenost priče. U kontekstu rasprava o metodama organiziranja teksta javlja se tako kod Dos Passosa pojam interteksta kao neizostavan dio književne metode. Koristeći razne medije on je uspješno organizirao i ujedinio različite vrste književnog i neknjiževnog izraza, od novinskih članaka do biografskih isječaka i fikcionalne proze. Dos Passosovo uvjerenje, koje se kasnije pokazalo istinitim, je da taj pomalo eklektičan pristup posebno odgovara povijesnom razdoblju kojim se njegovo djelo bavi i da je to jedina primjerena metoda realističkog prikazivanja širih kulturoloških kretanja kao i rastućeg utjecaja sredstava masovne komunikacije. Intertekst je stoga glavni princip organiziranja teksta no ujedno i sredstvo postizanja diskurzivne ravnoteže kada postoji opasnost destabilizacije zbog prevelikog broja različitih elemenata. Za razumijevanje sociološke situacije u kojoj je takvo djelo nastalo posebno je koristan pojam zamišljene zajednice Benedicta Andersona, izgrađen na ideji društvenog konstruktivizma, koji je razradio u svom djelu *Imagined communities*. Nacija kao zajednica je imaginarno konstruirana, iako su sami pojedinci međusobno nepovezani osim određenim naslijeđenim povijesnim i društvenim okolnostima. Proces prema kojem određeni pojmovi i prakse odražavaju život zamišljene društvene zajednice pojavljuje se isto tako u književnim djelima i uobličuje kulturna, povijesna i politička značenja koja pružaju uvid u specifičan izraz zamišljenog nacionalnog identiteta. Stoga prikazivanje društvenih i političkih događanja iz perspektive jedne obitelji u slučaju egipatskog autora Naguiba Mahfouza karakteristično je za zatvoreno, tradicionalno orijentirano društvo iz sociološkog gledišta, dok prikazivanje društvene i ekonomske situacije kroz više likova i radnji u slučaju Johna Dos Passosa odražava situiranost unutar otvorenog, heterogenog društva. Uzimajući u obzir ovu posljednju metodološku razdiobu, važno je primijeniti i jasno formulirati dva zasebna sociološka modela koji će objediniti sociološke i književne varijable i usmjeriti daljnje proučavanje. Kroz dosadašnje istraživanje postalo je nedvojbeno da se u Dos Passosovom slučaju radi o nekoj vrsti teorije konflikta, s obzirom da autor sustavno u svojim djelima kritizira društveno-politički sustav, naglašava rasprostranjenost društvene nejednakosti, dramatizira ili tematizira povijesno suprotstavljene, dominantne ideologije, te se bavi sukobima društvenih grupacija ili pojedinaca, dok se kod Mahfouza radi o viziji društva koju je najsustavnije izložio smjer znan kao strukturalni funkcionalizam. Taj pristup proučava društvo kao složeni sustav čiji sastavni dijelovi - institucije, običaji, norme, zakoni i tradicije - koegzistiraju i osiguravaju funkcionalnost i stabilnost društva. Predloženi plan istraživanja je sljedeći: a) metode i perspektive društvenog realizma b) teorija konflikta i pregled Dos Passsosove društvene filozofije c) pojam interteksta i pregled eksperimentalnih narativnih tehnika d) analiza društvene kritike i ironičnog društvenog komentara u trilogiji *U.S.A.* e) funkcije narativnih tehnika unutar pojedinih strukturalnih cjelina 1) realizam 2) biografije 3) novinski zapisi 4) autobiografija, tzv. "Camera Eye" e) društveni realizam Naguiba Mahfouza 1) strukturalni

funkcionalizam i pregled Mahfouzove društvene filozofije 2) odnos s prošlošću i političkim sustavom f) književni postupci u trilogiji *Kairo* 1) alegorija 2) simbolizam 3) unutarnji monolog g) pregled dosadašnjih istraživanja u okvirima interkulturne znanosti o književnosti.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Uzimajući u obzir aktualna komparatistička istraživanja, činjenicu da je područje interkulturne znanosti o književnosti u početnim fazama razvoja, te trenutne političke, kulturne i povijesne odnose dviju zemalja čija glavna djela analiziramo (kritičari se uglavnom slažu da je trilogija *Kairo* najveće djelo arapske književnosti 20. stoljeća, a mnogi isto tako Dos Passosovu trilogiju proglašavaju velikim američkim romanom, zbog čega se još neobičnijim čini izostanak bilo kakve komparatističke studije ta dva djela ili autora), analiza književnih postupaka u ova dva djela doprinijet će boljem shvaćanju aspekta komparatistike koji objedinjuje tematološke i strukturalne pristupe kao i profiliranju sociološke metode unutar interkulturne znanosti o književnosti.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Cornelia N. Moore i Raymond A. Moody (1989): *Comparative literature East and West: traditions and trends*, Univ. of Hawaii

2. De Zepetnek, Steven Totosy (2009) *Comparative literature, theory, method, application*, Purdue University Press

3. Anderson, B. (1990): *Nacija, zamišljena zajednica*. Zagreb, Školska knjiga.

4. Kovač, Z. (2001): *Poredbena ili interkulturna književnost*. Zagreb, Hrvatsko filološko Društvo.

5. Said, E. W. (1999): *Orijentalizam*. Zagreb, Konzor.

6. Williams, Raymond (2007): *Politics of modernism, against the new conformists*, Radical thinkers, Verso

7. Williams, Louise Blakeney (2009*): Modernism and the ideology of history: literature, poiltics and the past*, Cambridge University Press

8. Armstrong, Tim (2005): *Modernism: A Cultural History (Polity themes in 20th and 21st century literature)* Polity Press, VB

9. El-Enany, Rasheed (1993): *Naguib Mahfouz: the pursuit of meaning*, Routledge, New edition

10. El-Enany, Rasheed (2011): *Arab representations of the Occident: east-west encounters in Arabic fiction*, Routledge

11. Allen, Roger M.A. (1994): *The Arabic novel: An historical and critical introduction (contemporary issues in the Middle East),* Syracuse University Press

12. Bruccoli, Matthew (1982) *Dictionary of literary biography: John Dos Passos' USA: A documentary volume*, Gale

13. Belkind, Allen Joyland (1966): Satirical social criticism in the novels of John Dos Passos, University of Southern California

14. Moosa, Matti (1997): *The origins of Modern Arabic Fiction,* Lynne Rienner Publishers

15. Trachtenberg, Alan (1982): *The Incorporation of America - Culture and Society in the Gilded Age*, Hill and Wang, New York

16. Mills, C. Wright (1956): *The Power Elite*, Oxford University Press, New York

17. Lukacs, Gyorgy (1986): *Teorija romana*, u knjizi *Roman i povijesna zbilja*, izbor radova. Globus, Zagreb, Jugoslavija, biblioteka prometej

18. Deeb, M. (1983). "Najib Mahfuz's Midaq Alley: A Socio-Cultural Analysis", *Bulletin (British Society for Middle Eastern Studies), 10* (No. 2 (1983)), 9

19. El-Enany, R. (1988). "Religion in the Novels of Naguib Mahfouz". *Bulletin (British Society for Middle Eastern Studies), 15* (No. 1/2

(1988)), 6.

20. El-Shamy, H. M. (1991). "The Traditional Structure of Sentiments in Mahfouz's Trilogy: a Behavioristic Text Analysis", *Al-cArabiyya: Journal of the American Association of Teachers of Arabic, 9*(nos. 1&2 (October, 1976)), 21

21. Goldman, A. (1970). "Dos Passos and his U.S.A". [History and fiction]. *New Literary History, 1*(3), 12

22. Le Gassick, T. (1988). "The Faith of Islam in Modern Arabic Fiction". *Religion & Literature, 20* (The Literature of Islam (Spring, 1988)), 13

23. Ludington, T. (1977). "The Ordering of the Camera Eye in U.S.A.". *American Literature, 49* (Studeni, 1977), 4.

24. Moussa-Mahmoud, F. (1981). "The Outsider in the Novels of Naguib Mahfouz". *Bulletin (British Society for Middle Eastern Studies), 8*(Br. 2 (1981)), 9.

25. Reising, R. J. (1989). "Dos Passos' "U.S.A.": A Critical Study, and: A Storyteller and a City: Sherwood Anderson's Chicago, and: Theodore Dreiser: Journalism. Vol. 1, Newspaper Writings, 1892-1895". [Review]. *MFS Modern Fiction Studies, 35*(2), 3

26. Stock, R. (2001). "Naguib Mahfouz: A Translator's View". *The Kenyon Review, New Series, 23*(No. 2, Cultures of Creativity: The Centennial Celebration of the Nobel Prizes (Spring, 2001)), 6.

27. Vanderwerken, D. L. (1977). "U. S. A.: Dos Passos and the "Old Words". *Twentieth Century Literature, 23*(Svibanj, 1977), 34.

28. Reesman, J. C. (1998). "Fiction, 1900 to the 1930s". *American Literary Scholarship, 98*, 28. 29. Rohrkemper, J. (1988). "Dos Passos's Early Fiction, 1912-1938". [Review]. *MFS Modern Fiction Studies, 34*(2), 2.

30. Levin, H. (1979). "Revisiting Dos Passos' "U. S. A.". *The Massachusetts Review, 20* (No. 3 (Autumn, 1979)), 15.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
10.000,00		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
doc.dr.sc. Munir Mujić

Potpis _____
prof.dr.sc. Stipe Grgas

Potpis _____
Alen Ontl, dipl. anglist

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 05.07.2012.

Potpis _____
Alen Ontl, dipl. anglist

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Alen Ontl, dipl. anglist		
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:		Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6514		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	Hrvatski		
	Hrvatski	Oblici društvenog komentara u trilogijama Kairo i USA		
	Engleski	Forms of Social Commentary in the Cairo and USA trilogies		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		Humanističke znanosti/Filologija/ Poredbena književnost		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		doc.dr.sc. Munir Mujić	Filozofski fakultet u Sarajevu, BiH	munirmuji@yahoo.com
Drugi mentor:		prof.dr.sc. Stipe Grgas	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	sgrgas@ffzg.hr
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. dr.sc. Jelena Šesnić	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	jsesnic@ffzg.hr
		2. dr.sc. Stipe Grgas	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	sgrgas@ffzg.hr
		3. dr.sc. Sonja Bašić	prof. emerita	sbasic@ffzg.hr
		4.		
		5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Sjednica Vijeća poslijediplomskih studija Filozofskoga fakulteta u Zagrebu održana 20. rujna 2012.; točka 82. Sjednica Vijeća Filozofskoga fakulteta održana 27. i 28. rujna 2012.		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja				

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Na obrani teme doktorskog rada, kandidat Alen Ontl je pokazao vrlo dobro poznavanje izvornih književnih djela na kojima će raditi u svojoj disertaciji. Pored toga izložio je ključne elemente metodologije koju će primijeniti u svojim čitanjima. Za vrijeme obrane, povjerenstvo ga je uputilo na određena teorijska postignuća koja treba inkorporirati u završni rad. Na artikulirani način, kandidat je iznio važnost teme i naznačio njezin značaj i u amerikanističkom ali i u širem komparativističkom kontekstu.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Znanstveni doprinos izučavanja trilogija egipatskog i američkog romanopisca valja sagledati u obzorju interkulturalnih studija. Smatramo da ova disertacija ukazuje na prazninu u tim čitanjima koja su najčešće eurocentrična. S obzirom na trenutne političke, kulturne i povijesne odnose Sjedinjenih Država i arapskog svijeta smatramo da će predložena tema proširiti obzorje američkih studija i da će poslužiti boljem razumijevanju razlika društava i kultura, razlika kojih značaj nadilazi čisto književnoteorijsku problematiku. Nakon obrane ocjenjujemo da je istraživalački projekt izvediv.

Mišljenje i prijedlog:

Na temelju obrane, mišljenja smo da je tema doktorskog rada prihvatljiva, da kandidat posjeduje kompetencije koje će mu omogućiti s uspjehom završiti doktorski studij pa stoga predlažemo da mu se na temelju ove ocjene omogući nastavak procedure.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

2

2014; zimski semestar

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	**Titula, ime i prezime, ustanova, država:**	**Potpis:**
	1.*(predsjednik Povjerenstva)* dr.sc. Jelena Šesnić, izv. prof., Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	

	2. dr.sc. Stipe Grgas, red.prof., Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	
	3. dr.sc. Sonja Bašić, prof.emerita	
	4.	
	5.	

U Zagrebu, 12. studenoga 2012. **M.P.**

3

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ivor Milošević, dipl. ing. fizike - geofizika
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Informacijske znanosti
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7265
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Radovan Milošević
Datum i mjesto rođenja:	08.12.1978., Zagreb, Hrvatska
Adresa:	Lastovska 12 A, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	+385917283065
E-mail:	ivor@srce.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje
(kronološki od novijeg k starijem datumu):

1. **Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**, *dipl.ing. fizike - geofizika (nostrifikacija)*, Dodiplomski, Hrvatska
2. **Florida Institute of Technology**, *B.Sc. Space Sciences*, Dodiplomski, Sjedinjene Američke Države

Radno iskustvo
(kronološki od novijeg k starijem datumu):

2003-danas Sveučilišni računski centar (Srce)

• Voditelj proizvoda: "Obrazovanje i podrška sistem-inženjerima", Sektor za računalne sustave

• Voditelj usluge virtualizacijske računalne infrastructure Srca itd..

2001-2002 Oregon State University Corvallis, OR, USA

• Istraživački suradnik na projektu seizmičkih informacijskih sustava

Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:

1. Milošević, Ivor; Šimović, Vladimir
   Comparison of private cloud infrastructure implementation models // *Information Technology Interfaces (ITI)*
   Cavtat, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
2. Milošević, Ivor; Stančić, Hrvoje
   Virtualization technologies in long-term integrity and accessibility preservation of digital data // *The Future of Information Sciences (INFuture)*
   Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Modeliranje implementacije i održivog razvoja centralizirane i modularne računalne infrastrukture u sveučilišnom okruženju		
Engleski:			
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Informacijski sustavi i informatologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Vladimir Šimović**	**Sveučilište u Zagrebu, Uciteljski fakultet u Zagrebu, Hrvatska**	**vladimir.simovic@ufzg.hr**
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	1. Šimović Vladimir, Uvod u informacijske sustave, 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Golden marketing - Tehnička knjiga i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2010. 2. Šimović, Vladimir, Šimović, Vladimir, jr. Pertinence and information needs of different subjects on markets and appropriate operative (tactical or strategic) stochastic control approaches // Stochastic Control / Chris Myers (ur.). Rijeka : Scyo, 2010. Str. 609-628 3. Šimović, Vladimir; Zovko, Vatroslav, Bobera, Dušan: Projektni menadžment i informacijska potpora, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2011. 4. Šimović, Vladimir.The Strategic Role of New Education Technologies With Relation To Usage of ICT Supported Knowledge Management Models for Competitiveness and performance Management Improvement // Proceedings of the 8th WSEAS International Conference on Education and Educational Technology (EDU '09) / Revetria, Roberto ; Mladenov, Valeri ; Mastorakis, Nikos (ur.).Genova : wseas, 2009. 44-52. 5. Šimović, Vladimir. Software project management: new analysis of specific engineering and management processes in modern graphical printing industry production. // WSEAS transactions on computers. 7 (2008) , 8; 1230-1239.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U modernom sveučilišnom i akademskom okuženju, adekvatna računalna infrastruktura postaje integralni čimbenik svakodnevnog rada sveučilišnih djelatnika, uspješnog znanstvenog istraživanja pa i samog procesa studiranja i cjeloživotnog učenja. Tako je vrlo bitno da se kontinuirano i smisleno istražuju, uvode i produkcijski implementiraju napredne računalne tehnologije te		

	centralizirani i modularni sustavi s ciljem ne samo olakšanja izvođenja postojećih djelatnosti na svim akademskim stupnjevima, već i zbog uspješnog praćenja svjetskih znanstveno obrazovnih trendova i procesa. Nekoliko modernih tehnologija uz pripadajuću fizičku infrastrukturu i pravilnu implementaciju u smislu centralizacije i konsolidacije omogućava navedene ciljeve. U ovom radu formirat će se generalni model implementacije i održivog razvoja moderne računalne infrastrukture koji će podrazumijevati spomenute tehnologije i sustave, i primjenom kojeg će se olakšati funkcioniranje akademskih ustanova na svim poljima djelovanja.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	In a contemporary university and academic setting, adequate computing infrastructure is becoming an integral part of everyday operations of university staff, sucessfull scientific research as well as the educational process itself. Therefore, it is very important to continually and sensibly research, introduce and implement in production advanced computing technologies and centralized modular systems with the goal of not only simplifying existing operations in all academic branches, but in order to sucessfully follow global educational trends and processes. Several modern technologies with the accompaniying physical infrastructure and adequate implemetation in the sense of centralization and consolidation fulfills those requirements. This paper will form a generalized model of implementation and sustainable development of modern computing infrastructure, which will include the mentioned technlogies and systems, and implementation of which will allow for simpler functioning of academic institutions in all areas.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Iako velik broj svjetskih sveučilista posjeduje neki oblik internog plana strategije razvoja sveučilišne računalne infrastrukture, malo istraživanja je posvećeno formiranju generaliziranog modela koji bi bio primjenjiv na širi spektar sveučilišnih potreba. Pojedine komponente računalne infrastrukture i njihova implementacija su detaljno analizirane od strane proizvođača i ciljane na konkretne proizvode kojima raspolažu. Na primjer proizvođač mrežne opreme CISCO nudi detaljan model implementacije mrežne računalne infrastrukture u sveučilišnom "campus" okruženju u njihovom "Enterprise Campus 3.0 Architecture: Overview and Framework" gdje se u cijelosti opisuju potrebe i relevantne metode planiranja, dizajna i implementacije računalne mrežne infrastrukture u navedenom okruženju, bazirano na mogućnostima koje nude njihovi proizvodi ali i šire; Nadalje postoje razni modeli iskorištavanja računalne infrastrukture u "oblaku" (cloud computing infrastructure) baziranih na konkretnim proizvodima, od onih specifično orijentiranih sveučilišnim okruženjima kao sto je IBM u suradnji s projektom otvorenog koda VCL (virtual computing laboratory): "A Cloud Computing Solution in Universities" ili "Cloud computing infrastructure prototype for university education and research" od Youry Khmelevskog i Volodymyra Voytenka, koji predlažu infrastrukturu u oblaku kao sveobuhvatno rješenje koje na fundamentalnom nivou zadovoljava sve računalne potrebe tipičnog sveučilišta; Pa sve do komercijalnih rješenja namijenjenih modeliranju infrastrukture baziranom opet na specifičnom alatu ili setu alata vezanih za implementaciju fizičke infrastrukture ili fleksibilno primjenjivih na postojeću.

S druge strane postoje analize i prijedlozi modela kojima je cilj zadovoljiti određenu skupinu profesionalnih korisnika računalne infrastrukture s vrlo specifičnim zahtjevima kao sto je razrađeno u radu Alana Broadija na primjeru softverskih inženjera "Optimisation and Extension of an Infrastructure Supporting Global Software Engineering Teams" na globalnoj skali.

Prema projektu EUIS-u (e-infrastructure uces cases and service usage models) sveučilišta u Oxfordu provodi se istraživanje specifičnih sveučilišnih korisnika u svim sveučilišnim odjelima korisnicima računalne infrastrukture, od informatike preko prirodnih znanosti do društvenih disciplina i prema "use case" primjerima se predlažu potencijalna infrastrukturno softverska rješenja, no istraživanje je usmjereno više prema motivaciji za korištenje i prilagođavanje njihove postojeće infrastrukture kroz "service usage models" nego prema formiranju sveobuhvatnog modela infrastrukturne implementacije. Ovo istraživanje daje dobar pregled potreba stvarnih korisnika u različitim sferama. Nadalje, sve više visokoškolskih obrazovnih ustanova poseže za ponudom mrežnih ili on-line kolegija ili tečajeva pa i kompletnih studija i specijalističkih tečajeva baziranih na raznovrsnim sustavima hipermedijskog e-učenja. Da bi se zadovoljilo te potrebe postoje razni modeli multimedijskog učenja s ciljem uspješnog omogućavanja obrazovanja putem multimedijskih sadržaja bez direktnog i neposrednog utjecaja instruktora, takve materijale je potrebno pravilno formatirati i oblikovati koristeći, kako primjerene metode tehničkog prezentiranja gradiva, tako i pedagoške metode prilagođene takovom tipu edukacijskog sustava. Jasno je da ovakvi sustavi inicijalno zahtijevaju velika kako materijalna tako i intelektualna odnosno stručna ulaganja kako bi rezultirajući obrazovni sadržaji bili zadovoljavajuće kvalitete i da bi pripadajuća infrastruktura odgovorila potrebama takovih sustava i rada u visokotehnološkom okruženju.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je analizirati postojeće tehnološke mogućnosti i sustavno modelirati proces implementacije i održivog razvoja računalne infrastrukture koristeći tehnologije virtualizacije, emulacije, privatnih oblaka, raznih sustava visoke dostupnosti i dinamičke raspodjele resursa, očuvanja autentičnosti i dugovječnosti podataka (informacija i znanja), te drugih tipova naprednih tehnoloških infrastruktura.

Kao konačni rezultat je predviđeno formiranje konkretnog, efikasnog, modularnog i široko primjenjivog modela implementacije i održivog razvoja centralizirane informacijske infrastrukture u sveučilišnom okruženju, u vidu planiranja, smjernica i metodologije implementacije, a primjenom kojeg će se moći povećati produktivnost i smanjiti operativni troškovi obrazovnih, poslovnih i istraživačkih djelatnosti u sveučilišnom okruženju.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Uz okvirnu analizu postojećeg stanja informacijskih sustava na sveučilištima u svijetu i Hrvatskoj opisat će se tehnologije i modelirati proces implementacije kojim se mogu postići navedeni ciljevi uz navođenje mogućih problema i konkretnih prednosti. Neke od tehnologija i metoda uključuju: virtualizacijske sustave i virtualne desktop infrastrukture, privatne i javne oblake, emulacijske tehnologije i slično.

Današnji modeli uporabe informacijskih sustava i tehnologija zbog sve jačeg hardvera se daleko više oslanjaju na tehnike skrivanja fizičkih karakteristika računalnih resursa od načina na koji drugi sustavi aplikacije ili korisnici pristupaju i koriste te resurse, a isto podrazumijeva pretvaranje jednog fizičkog resursa (servera, operacijskih sustava, aplikacije ili sustave za pohranu podataka) da prividno funkcionira kao više logičkih resursa, ili obratno pretvaranje više fizičkih resursa da izgledaju i funkcioniraju kao jedan logički. Modeliranje virtualizacije je u funkciji “apstrakcije” računalnih resursa s ciljem jednostavnijeg, efikasnijeg i temeljitijeg iskorištavanja hardvera informacijskih sustava i osiguravanja naprednih funkcija kao što su visoka dostupnost, automatizirano raspodjeljivanje i organizacija resursa, itd.

Nadalje, privatne ili javne “oblak” (cloud) infrastrukture te razni emulacijski alati, osim što se koriste u svrhe konsolidacije poslužitelja, ubrzavanja i olakšavanja upravljanja informacijskom infrastrukturom, sa svojim naprednim mogućnostima i proširenjima predstavljaju vrlo čvrst temelj organizacije i administracije modularnih sustava kojima se povećava iskoristivost postojeće infrastrukture i kroz razne metode dinamičke obrade resursa, smanjuju troškovi, dobiva velika fleksibilnost primjene i samim time potencijalno poboljšava cjelokupni obrazovni proces na sveučilištu.

Osim modeliranja procesa implementacije same fizičke infrastrukture korištenjem navedenih tehnologija, obradit će se i pitanje kvalitetnog iskorištavanja centraliziranih računalnih servisa te nabave i distribucije softvera kroz referalne centre, dijeljenje licenci prema trenutnim potrebama, kao i model uvođenja novih servisa sukladno dinamičkim potrebama šire akademske zajednice.

Inicijalno će se formirati metodološki obrazac za pregled trenutnog stanja računalne infrastrukture u ciljanoj akademskoj ustanovi. Zatim će se definirati proces analize konkretnih potreba širokog spektra akademskih korisnika koji uključuju i predavače, vanjske suradnike, sveučilišno osoblje, znanstveno istraživačke djelatnike i studente, uzevši u obzir specifičnosti eventualnih sastavnica sveučilišta.

Opisat će se i definirati prednosti i mogućnosti primjenjive i održive implementacije tehnologija virtualizacije i konsolidacije, emulacije, virtualne desktop infrastrukture, thin klijenata, privatnog i javnog oblaka, koncept „green“ computing sustava, te integracija dotične fizičke infrastrukture s centraliziranim servisima za e-učenje, konsolidiranje arhiva i podataka, korištenje u laboratorijskoj nastavi i znanstveno istraživačkim HPC (engl. high performance computing) sustavima.

Na osnovi ove analize formirat će se generalni model implementacije i održivog razvoja moderne računalne infrastrukture primjenom kojeg će se olakšati funkcioniranje akademskih ustanova na svim poljima djelovanja.

Primjenom takvog modela omogućuje se i lakši razvoj i održavanje sve više prisutnih sustava za e-učenje, raznovrsnih operativnih servisa (elektroničke pošte, DNS, poslužitelja, web stranica), modularni i efikasniji laboratorijski rad studenata, veću dostupnost i protočnost sveučilišnih knjižnica i digitalnih arhiva, bolju iskorištenost istraživačke infrastrukture, te visoku dostupnost i iskorištenost

gotovo svih resursa.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Znanstveni doprinos biti će uspostava modela implementacije i održivog razvoja moderne informacijske infrastrukture s pripadajućim relevantnim tehnologijama za korištenje u sveučilišnom okruženju. Omogućit će se bolje razumijevanje navedenih tehnologija i pretpostavki za donošenje strateških okvira te mogućnosti njihove praktične primjene sukladno stupnju razvoja u kojoj se nalazi akademska zajednica (u Hrvatskoj i svijetu).

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Asthana, A. http://encyclopedia.jrank.org/articles/pages/6821/Multimedia-in-Education.html (25.8.2010.)

2. Betrancourt, M. The Animation and Interactivity Principles in Multimedia Learning // The Cambridge Handbook of Multimedia Learning / urednik Mayer, R. Cambridge MA: Cambridge University Press, 2005. Poglavlje 18.

3. Broady, A. Optimisation and Extension of an Infrastructure Supporting Global Software Engineering Teams // University of Amsterdam. (2007)

4. Bubaš, G. Taksonomija modela ID i ims ld standard http://mod.carnet.hr/index.php?q=watch&id=221 (25.8.2010.)

5. Clark, R. E. & Feldon, D. F. Five Common but Questionable Principles of Multimedia Learning // The Cambridge Handbook of Multimedia Learning / urednik Mayer, R. Cambridge MA: Cambridge University Press, 2005.

6. Clark, R. http://www.scribd.com/doc/357521/captivate-leveraging-multimedia (25.8.2010.)

7. Dillon, A.; Jobst J. Multimedia Learning with Hypermedia // The Cambridge Handbook of Multimedia Learning / urednik Mayer, R. Cambridge MA: Cambridge University Press, 2005. Str. 569-588.

8. eIUS: e-Infrastructure Use Cases and Service Usage Models. http://projects.oucs.ox.ac.uk/eius/ (24.9.2011)

9. Enterprise Campus 3.0 Architecture: Overview and Framework. http://www.cisco.com/en/US/docs/solutions/Enterprise/Campus/campover.html#wp709335 (27.8.2011)

10. E-učenje sad!, razvoj naprednih usluga za e-učenje s ciljem povezivanja dostupnih sadržaja. http://www.fer.hr/e-ucenje_sad/adaptivno_ucenje/adaptivna_hipermedija (22.8.2010)

11. Khmelevsky, Y., Voytenko, B. Cloud computing infrastructure prototype for university education and research // ACM Digital Library. (2010). 8:1--8:5

12. Go, V. Evolution of the University BUsiness Model and Infrastructure Planning Due to Technological Innovations // Massachusetts Institute of Technology. (2004).

13. Schmelkin, C. Companies Unveil Cloud Computing Infrastructure Model. http://it.tmcnet.com/channels/cloud-communications/articles/188891-companies-unveil-cloud-computing-infrastructure-model.htm# (22.8.2011.)

14. Smith, D. Bleeding Edge virtualization. http://www.projectmanagement.com/pm/article.cfm?ID=240292, (22. 01. 2010.)

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	10000	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Vladimir Šimović

Potpis _____
Ivor Milošević, dipl. ing. fizike - geofizika

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 18.04.2012.

Potpis _____
Ivor Milošević, dipl. ing. fizike - geofizika

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Ivor Milošević		
Nositelj studija:		Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet u Zagrebu		
Naziv studija:		Poslijediplomski studij informacijskih znanosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7265		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	Hrvatski jezik		
	Hrvatski	Modeliranje implementacije i održivog razvoja centralizirane i modularne računalne infrastrukture u sveučilišnom okruženju		
	Engleski	Modelling of centralized modular computing infrastructure implementation and sustainable development in a university environment		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		Društvene znanosti / informacijske i komunikacijske znanosti		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		Prof. dr. sc. Vladimir Šimović	Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	vladimir.simovic@zg.t-com.hr
Drugi mentor:				
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. dr. sc. Krešimir Pavlina, doc.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagebu	kpavlina@ffzg.hr
		2. dr. sc. Vladimir Mateljan, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagebu	vmatelja@ffzg.hr
		3. dr. sc. Vladimir Šimović, red. prof.	Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	vladimir.simovic@zg.t-com.hr
		4.		
		5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Sjednica Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta održana 16. ožujka 2012. godine		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja				

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Javna obrana predložene teme doktorskog rada održana je 22. svibnja 2012. Godine. Javnoj obrani su uz doktoranda prisustvovali prof. dr. sc. Vladimir Mateljan, prof. dr. sc. Vladimir Šimović i doc. dr. sc. Krešimir Pavlina.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Informacijske tehnologije predstavljaju temeljnu infrastrukturu koja omogućuje učinkovitiji rad suvremenih sustava znanosti i visokog školstva. Trenutno se prilikom projektiranja informacijskih sustava preferira arhitektura centraliziranih sustava zbog lakše implementacije i administracije. Velika pozornost se prilikom implementacije suvremenih informacijskih sustava posvećuje ostvarenju bolje skalabilnosti sustava. Skalabilnost sustava se pokušava ostvariti modularnom arhitekturom sustava koja se najčešće ostvaruje virtualizacijom hardverske infrastrukture.Zbog ubrzanog razvitka informacijskih tehnologija iznimno je važno razviti modele vrednovanja mogućnosti i svrhovitosti primjene novih informacijskih tehnologija u znanosti i visokom školstvu. Glavni doprinos ovoga rada jest izrada modela implementacije i održivog razvoja centralizirane i modularne računalne infrastrukture u sveučilišnom okruženju. Pristupnik će izraditi smjernice i metodologiju implementacije novih informacijskih tehnologija u akademski svijet, a čijom će se primjenom povećati produktivnost uz istovremeno smanjenje troškova.

Mišljenje i prijedlog:

Pristupnik je izabrao iznimno zanimljivu i dosada nedovoljno istraženu temu virutalizacije računalne infrastrukture u području znanosti i visokog školstva. Mislimo da bi rad izradom modela implementacije mogao doprinijeti kvalitetnijem razvoju informacijskih sustava u području znanosti i visokog školstva, jer će omogućiti sustavan pregled postojećih tehnologija, te mogućnost kvalitativne i kvantitativne analize informacijskih tehnologija prilikom njihove implementacije. Kandidat je zadovoljio sve propisane uvjete na doktorskom studiju informacijskih i komunikacijskih znanosti i ima potrebne znanstvene i stručne sposobnosti za izradu doktorskog rada. Stoga predlažemo da se prihvati tema Modeliranje implementacije i održivog razvoja centralizirane i modularne računalne infrastrukture u sveučilišnom okruženju, te da se imenuje mentor prof. dr. sc. Vladimir Šimović (Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu).

2

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	**Titula, ime i prezime, ustanova, država:**	**Potpis:**
	1. dr. sc. Krešimir Pavlina, doc.	
	2. dr. sc. Vladimir Mateljan, red. prof.	
	3. dr. sc. Vladimir Šimović, red. prof.	
	4.	
	5.	

U Zagrebu, 9. listopada 2012. **M.P.**

3

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Krešimir Zauder, Profesor engleskog jezika i književnosti i informatologije smjer bibliotekarstvo
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Informacijske znanosti
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6439
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Dalibor Zauder
Datum i mjesto rođenja:	30.06.1980., Zagreb, Hrvatska
Adresa:	4. Maksimirsko naselje 29, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	+385918924443
E-mail:	kresimir@zauder.org

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Engleski jezik i književnost i informacijske znanosti smjer bibliotekarstvo*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. 2010-: Znanstveni novak, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu 2. 2008-2010: Znanstveni novak, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Zauder, Krešimir; Pečarić, Đilda; Tuđman, Miroslav. Sources for Scientific Frustrations: Productivity and Citation Data // Central European Conference on Information and Intelligent Systems / Tihomir Hunjak, Sandra Lovrenčić, Igor Tomičić (ur.). Varaždin : Faculty of Organization and Informatics, 2011. 235-241 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 2. Zauder, Krešimir; Lasić-Lazić, Jadranka; Banek Zorica, Mihaela. Collaborative Tagging Supported Knowledge Discovery // Information Technology Interfaces / Luzar-Stiffler, Vesna. Huljuz Dobric, V. (ur.). Zagreb : Srce, 2007. 437-442 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 3. Banek Zorica, Mihaela; Špiranec, Sonja; Zauder, Krešimir. Collaborative Tagging: Providing User Created Organizational Structure for Web 2.0 // Zbornik radova 1. međunarodne znanstvene konferencije "The Future of Information Sciences : INFuture2007 – Digital Information and Heritage" / Seljan, Sanja ; Stančić, Hrvoje (ur.).

	Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, 2007. 193-203 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 4. Banek Zorica, Mihaela; Špiranec, Sonja; Zauder, Krešimir. WHERE ARE THE LIBRARY AND INFORMATION PROFESSIONALS IN E-LEARNING // Innovation for the European Era / Epelboin, Yves. Desnos, Jean-François (ur.). Grenoble : EUNIS, 2007. (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 5. Zauder, Krešimir. Web 2.0: mrežno suradničko elektroničko okruženje // Mogućnost suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Willer, Mirna (ur.). Zagreb : Hrvatsko Knjižničarsko društvo, 2008. 43-49 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 6. Zauder, Krešimir; Letina, Srebrenka; Jokić, Maja. Bibliometrijska analiza produktivnosti znanstvenika u području psihologije u Republici Hrvatskoj // SAVREMENI TRENDOVI U PSIHOLOGIJI NOVI SAD 14-16.10.2011. KNJIGA REZIMEA / Vanja Ković (ur.). Novi Sad, 2011. 338-339 (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni). 7. Letina, Srebrenka; Zauder, Krešimir; Jokić, Maja. Međusobna suradnja hrvatskih psihologa na radovima indeksiranim u međunarodnoj bazi Web of Science u periodu od 1991. do 2010. // 19. godišnja konferencija hrvatskih psihologa: Vrijeme sličnosti i razlika - izazov psihologiji i psiholozima / Vladimir Kolesarić (ur.). Osijek : Naklada Slap, 2011. 48-48 (predavanje,domaća recenzija,sažetak,znanstveni). 8. Letina, Srebrenka; Zauder, Krešimir; Jokić, Maja. Karakteristike naučnih radova iz psihologije dostupnih u citatnoj bazi Scopus u vremenskom periodu od 1996. do 2007 za tri zemlje: Estonija, Slovenija i Hrvatska // Savremeni trendovi u psihologiji: knjiga rezimea. Novi Sad, 2009. 136-137 (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni). 9. Jokić, Maja; Zauder, Krešimir; Letina, Srebrenka. Croatian scholarly productivity 1991–2005 measured by journals indexed in Web of Science. // Scientometrics. 83 (2010) , 2; 375-395 (članak, znanstveni). 10. Letina, Srebrenka; Zauder, Krešimir; Jokić, Maja. Produktivnost hrvatskih psihologa: Scientometrijska analiza mreže suradnji na radovima indeksiranim u bazi WoS 1991-2010. // Suvremena psihologija. 15 (2012) , 1; 97-117 (članak, znanstveni).

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Razvoj scienotometrije praćen kroz časopis *Scientometrics* od početka izlaženja 1978. do 2010. godine
Engleski:	The development of scientometrics as represented by the journal *Scientometrics* since the begining of its publication in 1978 to 2010
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Informacijski sustavi i informatologija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**dr.sc. Maja Jokić, znanstvena suradnica**	**Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Hrvatska**	**maja@idi.hr**

Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	1. Andreis, M., Jokić, M. An impact of Croatian journals measured by citation analysis from SCI-expanded database in time span 1975–2001. Scientometrics, 2008, 75(2), 263-288. 2. Jokić, M. *H*-indeks kao novi scientometrijski indikator. *H*-index as a new scientometric indicator. *Biochemia Medica,* 2009, 19(1), str. 5-9. 3. Jokić, M., K. Zauder and S. Letina. Croatian scholarly productivity 1991–2005 measured by journals indexed in Web of Science. *Scientometrics. 2010, 83(2),* str. *375-395.* DOI 10.1007/s11192-009-0071-5. 4. Jokić, Maja i Dugački, Vladimir. Medicinski udžbenici i priručnici. U: (Ed. B. Vitale: Četiri stoljeća javnoga zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj: Mala zemlja duge medicinske tradicije u globalnoj medicini 21. stoljeća. Medicinska naklada, Zagreb, 2007.; str. 338-348. 5. Jokić, Maja and Adrijana Šuljok. Productivity and its impact in the ISI and Scopus citation databases from 1996 to 2005. In: Beyond the myths about the natural and social sciences.Ed. Katarina Prpić. Zagreb, 2009: Institute for Social Research-Zagreb, str. 143-170.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Kvantitativna mjerenja znanosti bazirana na znanstvenim publikacijama s jedne strane doprinose razumijevanju znanosti kao procesa, a s druge evaluaciji rezultata znanstvenog rada. Scientometrija, kao disciplina koja se bavi navedenim, je mlada disciplina koja se znatno metodološki razvija, što je uvelike vezano uz računalnu obradu podataka. Ciljevi rada su opisati razvoj scientometrije kroz radove objavljene u primarnom časopisu za ovu disciplinu, *Scientometrics,* te korištenim metodološkim postupcima doprinijeti razvoju iste te discipline. Podaci na kojim će se provoditi istraživenje su bibliografski i citatni metapodaci za radove u časopisu *Scientometrics* (1978- 2010) te puni tekstovi tih radova, što je još uvijek rijetkost u ovakvim istraživanjima. Analize će uključivati produktivnost i citiranost kroz vrijeme, po različitim kategorijama radova i po autorima tj. njihovim ustanovama/zemljama, suradnju među autorima i ustanovama te analizu tekstova radovima po istim podjelama.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Quantitative measurement of science based on scientific publications enables the understanding of science as a process as well as evaluation of scientific effort. Scientometrics, the discipline dealing with the mentioned, is a young scientific discipline whose current rapid development is tied to advances in computer data processing. The goals of this study are to describe the development of scientometrics through publications in the most significant journal for the field, *Scientometrics*, as well as to support the development of the field through used methodology. The data for the study are bibliographic and citation metadata for papers published in the journal *Scientometrics* and full texts of these papers, which is still a rare data source for this kind of research. Analytical procedures will involve productivity and citation data through included time period, per category and per authors and their institutions/countries, cooperation between authors and institutions as well as full text analysis.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Prva sustavna mjerenja znanosti bazirana na znanstvenim publikacijama i razvoj kvantitativnih metoda u tu svrhu bilježe se od kasnih šezdesetih godina dvadesetoga stoljeća i predstavljaju početak razvoja scientometrije kao discipline. Od početaka ovu granu karakterizira interdisciplinaran pristup koji su razvijali prirodnjaci, filozofi, sociolozi i knjižničari. Same su početke obilježila velika imena kao što su deSolla Price, Moravcsik, Brooks, Doborv, Yablonsky i ostali. Ova se disciplina u osnovi grana u scientometriju za scientometričare, scientometriju za pojedine znanstvene discipline i scientometriju za potrebe znanstvene politike i poslovanja. Najčešće je korištena scientometrija za potrebe treće skupine, koja ovu disciplinu čini jednim dijelom populističkom i u službi upravljanja više nego razvoja znanosti.

Časopis *Scientometrics* od 1978. godine do danas bilježi temeljna zbivanja u scientometriji kao znanstvenoj disciplini te je i danas gotovo jedini časopis specijaliziran za tu vrstu istraživanja. Uvid u razvoj časopisa predstavlja i uvid u razvoj scientometrije kao discipline kao i u obrasce znanstvene publikacije u ovom području.

Budući da je scientometrija relativno mlada disciplina i s obzirom na brz razvoj tehnologije i različitih metodoloških pristupa u obradi podataka, za razvoj bi scientometrije kao discipline težište trebalo biti na razvoju teorije i novih metodologija, što pretpostavlja interdisciplinaran rad kao i objedinjavanje raznih metodoloških pristupa.

U Hrvatskoj se sa scientometrijskim istraživanjima započelo relativno rano, osamdesetih godina dvadesetoga stoljeća, i to u Referalnom centru Sveučilišta u Zagrebu i Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. S vremenom se pojavljuju i pojedinci iz raznolikih područja koji pokazuju zanimanje za ovu vrstu istraživanja. Sustavna longitudinalna scientometrijska istraživanja tek se počinju provoditi u Institutu za društvena istraživanja u Zagrebu.

Prema pretraživanjima relevantnih izvora, ne postoji rad koji je obradio časopis *Scientometrics* niti scientometrijsku literaturu općenito u ovom opsegu i kombinirajući predložene metodološke postupke. Ipak, ako promatramo *Scientometrics* bibliometrijski, to jest kroz skup radova koje je objavio, radovi iz područja pružaju raznolike pristupe.

Podaci na kojima se vrše scientometrijska istraživanja su bogati informacijama. Pojedini radovi se uglavnom fokusiraju na specifične metodologije i obrade koje koriste različite informacije dostupne iz ulaznih podataka, različitim metodologijama, s različitim ciljevima i promatraju različite aspekte. Slijedi opis selekcije iz radova koji se bave područjem koji će poslužiti kao podloga različitim analitičkim postupcima koja će biti provedena u istraživanju.

Jednostavnije scientometrijske analize znanstvenih radova promatraju broj radova i broj citata kroz različite hijerarhijske grupacije, (na primjer po godini, ustanovi, području, autoru). Moed, de Bruin i van Leeuwen (1995) daju koristan pregled osnovnih bibliometrijskih indikatora. Vremenom se stvaraju i jedinstveni bibliometrijski indikatori za opis različitih aspekata poput *h*-indeksa , *g*-indeksa (Hirsch 2005) i vezanih mjera (Bornmann et al. 2008). Gauffriau i ostali (2007) daju izvrstan pregled metoda prebrojavanja, što je vrlo važna i često zanemarena komponenta ovakvih istraživanja.

Ovakav pristup crta jasnu, ali grubu sliku nekog tijela literature. Uz brojanje možemo se usredotočiti i na strukturu koju tvore supojavnosti različitih entiteta na radu. Leydesdorff i Vaughan (2006) pružaju izvrstan metodološki rad vezan uz supojavnost i matrice. Najčešće se analiziraju sljedeći slučajevi:

Supojavnost citata autora (White & Griffith 1981) tj. kocitiranost autora je najranija metodologija ove vrste u scientometriji. Nešto kasnije se pojavljuju supojavnost riječi i supojavnost autora tj. analize koautorstva. Prema Newmanu (2004) supojavnost autora tj. koautorstvo se počinje istraživati u 1990-ima na ograničenim podacima, a na opsežnijoj razini tek u 2000-ima. Prema drugom radu istog autora (Newman 2001), primjerena metodologija za ovu vrstu istraživanja jest analiza društvenih mreža, pa će se ista koristiti i u ovom doktoratu. Uz navedeno, u scientometriji se često analizira i supojavnost riječi (Callon et al. 1991; Turner & Rojouan 1991).

Također, manji dio istraživanja se bavi i klasifikacijom individualnih radova, na pimjer. Glänzel, Schubert i Czerwon (1999), što je relevantno ovaj rad budući da će klasifikacija radova pružiti uvide u glavne tematske cjeline unutar scientometrije.

Radovi koji se bave mogućnošću uključivanja punog teksta znanstvenih radova u scientometrijska istraživanja su rijetkost. Ipak, Snizek, Oehler i Mullins (1991) su počeli proučavati strukturalne i tekstualne značajke znanstvenih radova prije 20-ak godina. Kasnija literatura se uglavnom koristi riječima iz teksta. U modernijoj literaturi, Glenisson, Glänzel i Persson (2005) objavljuju pilot studiju u ovom kontekstu koristeći poseban broj časopisa *Scientometrics* kao ulazne podatke. Uz navedeno, Leydesdorff i Hellsten (2006) prikazuju

metodu prikaza sadržaja dokumenta kroz riječi u kontekstu. Relevantna literatura za ovaj dio istraživanja uključuje i literaturu iz računalne obrade prirodnog jezika općenito, ali uključivanje iste u sinopsis bi bilo preopsežno.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Prvi je cilj rada detaljna longitudinalna scientometrijska analiza časopisa *Scientometrics.* Identifikacija autora, zajednica i tematskih cjelina koje su svojim radovima i citiranošću utjecali na razvoj scientometrije kao i obrasci citiranja prikazat će značajke i dinamiku razvoja scientometrije kao cjeline, ali i njezinih pojedinih aspekata. Strukturalna analiza cjelovitih tekstova radova pružit će dodatne informacije i pokazatelje za potpunu analizu.

Drugi je cilj prikaz korištenoga metodološkog pristupa koji će nastojati povezati različite analize i pristupe u interpretativnu cjelinu.

Rezultati i njihova interpretacija, kao i prikaz korištene metodologije, namijenjeni su kao doprinos razumijevanju i razvoju ovoga znanstvenog područja.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Uzorak čine tri skupa podataka vezana uz radove iz časopisa *Scientometrics* od 1978. do 2010. godine:

- bibliografski i citatni metapodaci iz citatne baze Web of Science
- bibliografski i citatni metapodaci iz citatne baze Scopus
- cjeloviti tekstovi svih radova

Prva dva skupa podataka pružaju podatke za analizu produktivnosti i citiranosti kao i informacije o autorstvu i slične podatke. Citati dobiveni na radove iz *Scientometricsa* iz obiju citatnih baza, zbog različitoga opsega uključenih časopisa, pokazat će vidljivost i zastupljenost radova iz *Scienotometricsa* u radovima iz drugih časopisa i potencijalno područja. Bibliografski popis radova mora biti jednak za sva tri skupa, što omogućuje međusobnu validaciju.

Opisani skup radova će se, na najvišoj razini, dijeliti po dva osnovna principa. Podjela po godinama će omogućiti opis razvoja radova u ovom području kroz vrijeme. Podjela po tematici će omogućiti uvid u različite tematske cjeline radova u časopisu *Scientometrics* čime će i opisati različite specijalizacije unutar scientometrije.

Sam razvoj klasifikacije ovih radova je izazov i doprinos razumijevanju područja. Radovi će se klasificirati ručno, ali i automatski prema značajkama samih radova poput riječi, autorstva i referenci. Usporedba klasifikacija dobivenih različitim metodologijama će pružiti uvid u različite aspekte scientometrije, ali i u metodologiju za opisano.

Za sve radove kao i za svaku podjelu i njihove kombinacije moguće je vršiti veliki broj scientometrijskih analiza. U sklopu doktorata, namijenjeni su niže nabrojani postupci koji će biti provedeni i interpretirani na razini svih radova, ali i raznim podjelama kako je već opisano.

analiza produktivnost

- brojevi radova po različitim hijerarhijskim podjelama opisati će produktivnost u različitim aspektima

citatne analize

- analiza najcitiranijih radova i autora će detektirati i prikazati seminalne radove i autore

- analiza radova citiranih u *Scientometricsu* opisati će literaturu na kojima počivaju ovi radovi

- analiza radova koji citiraju *Scientometrics* opisati će literaturu koja se poziva na ove radove

analiza autorstva i koautorstva

- identifikacija najproduktivnijih autora u području tj. za pojedine podjele će detektirati individue važne za razvoj područja

- analiza mreže koautorstva će pružiti uvid u strukturu suradnje unutar ovog područja

- česta koautorstva i detekcija skupina autora će pružiti dodatne informacije za klasifikaciju ovih radova i specijalizacije unutar ovog područja

analiza ustanova

- ovi podaci su vezani za autore, tj. radi se o ustanovama autora rada pa postupci navedeni za autore vrijede i za ustanove

- podaci pružaju uvid u ustanove relevantne za scientometriju

analiza punog teksta

- opis strukture radova, uključujući informacije o djelovima teksta te grafičkim prikazima, matematičkim formulama i sličnim elementima teksta, poslužiti će uvidu u tekstualne značajke ovih radova

- grupacija radova po riječima iz teksta će pružiti dodatne informacije za klasifikaciju ovih radova

- ekstrakcija imenovanih entiteta pružiti će dodatan uvid u aktere, izvore i procese u ovoj literaturi

- dok su ostali postupci ustaljeni u scientometrijskoj literaturi, analiza punog teksta je provedena samo u nekoliko radova na vrlo ograničenim korpusima te ovi postupci predstavljaju novitet u scientometrijskoj metodologiji

Navedeni postupci biti će provedeni i interpretirani za sve radove, ali i po kronološkim tj. tematskim podjelama. Algoritamski pristup obradi podataka olakšat će korištenje složenim ulaznim podacima kao i podacima dobivenim iz velikog broja pojedinačnih analitičkih postupaka te njihovu vizualizaciju. Kao programsko rješenje za većinu analiza biti će korišteni vlastiti algoritmi razvijeni u programskom jeziku Python.

Izazov scientometrije često nije u složenosti pojedinačnih analiza koliko u povezivanju velikog broja pristupa i analiza u interpretativne i prezentabilne cjeline.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Prema dostupnim izvorima literature nitko se još nije bavio obradom časopisa *Scientometrics* u spomenutome rasponu godina, koristeći se analizama metapodataka svih objavljenih članaka. Zbirni rezultati samih analiza, kao prikaz glavnoga tijela scientometrijske literature, su doprinos razumijevanju ovoga znanstvenog područja.

Dodatno, uključivanje cjelovitih tekstova u scientometrijsku obradu novitet je u suvremenoj scientometrijskoj praksi. Povezivanje pokazatelja dobivenih iz obrade cjelovitih tekstova sa standardnim scientometrijskim pokazateljima predstavlja metodološki doprinos ovoj disciplini.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Bornmann, L., Mutz, R. & Daniel, H.D., 2008. Are there better indices for evaluation purposes than the h index? A comparison of nine different variants of the h index using data from biomedicine. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 59(5), pp.1–8.

Callon, M., Courtial, J.P. & Laville, F., 1991. Co-word analysis as a tool for describing the network of interactions between basic and technological research: The case of polymer chemsitry. *Scientometrics*, 22(1), pp.155–205.

Gauffriau, M. et al., 2007. Publication, cooperation and productivity measures in scientific research. *Scientometrics*, 73(2), pp.175–214.

Glänzel, W., Schubert, A. & Czerwon, H.-J., 1999. An item-by-item subject classification of papers published in multidisciplinary and general journals using reference analysis. *Scientometrics*, 44(3), pp.427–439.

Glenisson, P., Glänzel, W. & Persson, O., 2005. Combining full-text analysis and bibliometric indicators. A pilot study. *Scientometrics*, 63(1), pp.163–180.

Hirsch, J.E., 2005. An index to quantify an individual's scientific research output. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 102(46), pp.16569–16572.

Leydesdorff, L. & Hellsten, I., 2006. Measuring the meaning of words in contexts: An automated analysis of controversies about "Monarch butterflies", "Frankenfoods", and "stem cells." *Scientometrics*, 67(2), pp.231–258.

Leydesdorff, Loet & Vaughan, L., 2006. Co-occurrence matrices and their applications in information science: Extending ACA to the Web environment. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57(12), pp.1616–1628.

Moed, H., De Bruin, R. & Van Leeuwen, T., 1995. New bibliometric tools for the assessment of national research performance: Database description, overview of indicators and first applications. *Scientometrics*, 33(3), pp.381–422.

Newman, M.E.J., 2004. Coauthorship networks and patterns of scientific collaboration. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 101(suppl_1), pp.5200–5205.

Newman, M.E.J., 2001. Scientific collaboration networks: I. Network construction and fundamental results. *Physical Review E*, 64(1).

Snizek, W.E., Oehler, K. & Mullins, N.C., 1991. Textual and nontextual characteristics of scientific papers: Neglected science indicators. *Scientometrics*, 20(1), pp.25–35.

Turner, W.A. & Rojouan, F., 1991. Evaluating input/output relationships in a regional research network using co-word analysis. *Scientometrics*, 22(1), pp.139–154.

White, H.D. & Griffith, B.C., 1981. Author cocitation: A literature measure of intellectual structure. *Journal of the American Society for Information Science*, 32(3), pp.163–171.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

5000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	

	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
dr.sc. Maja Jokić

Potpis _____
Krešimir Zauder, Profesor engleskog jezika i književnosti i informatologije smjer bibliotekarstvo

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 04.07.2012.

Potpis _____
Krešimir Zauder, Profesor engleskog jezika i književnosti i informatologije smjer bibliotekarstvo

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		**Krešimir Zauder**		
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti		
Naziv studija:		**Poslijediplomski doktorski studij informacijskih znanosti**		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6439		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	hrvatski		
	Hrvatski	Razvoj scienotometrije praćen kroz časopis *Scientometrics* od početka izlaženja 1978. do 2010. godine		
	Engleski	The development of scientometrics as represented by the journal *Scientometrics* since the beginning of its publication in 1978 to 2010		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		društvene znanosti / informacijske znanosti		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		Prof. dr. sc. Maja Jokić	Institut za društvena istraživanaj u Zagrebu, Hrvatska	maja@idi.hr
Drugi mentor:				
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. doc. dr. sc. Sonja Špiranec	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	sspiran@ffzg.hr
		2. prof. dr. sc. Jadranka Lasić Lazić	Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska	jlazic@ffzg.hr
		3. prof. dr. sc. Maja Jokić	Institut za društvena istraživanaj u Zagrebu, Hrvatska	maja@idi.hr
		4.		
		5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		11. sjednica Fakultetskoga vijeća Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, točka 75.		

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Obrana teme doktorskoga rada održana je u utorak, 30.listopada 2012. Pristupnik je detaljno i jasno iznio problem koji želi istražiti u svom doktorskom radu. Kroz polusatnu prezentaciju razradio je problematiku, prikazao trenutne dosege u istraživanju problematike, iznio svoj nacrt istraživanja i njemu pripadajuću metodologiju. Posebno se osvrnuo na glavni znanstveni doprinos svog rada koji se može sumarizirati kao doprinos razvoju scientometrije kao discipline kroz longitudinalno praćenje njezinog razvoja te kroz razvoj scientometrijskih metodoloških pristupa.

Nakon obrane teme povjerenstvo je zaključilo da naslov rada jasno definira tematiku kojom će se glavnina rada baviti te da rad predstavlja značajan znanstveni doprinos u polju informacijskih znanosti.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Izvorni znanstveni doprinos rada vidljiv je kroz sljedeće aspekte:

1. Izradu novih metodoloških instrumenata koji omogućavaju koordiniranje i rad s velikim brojem različiti podataka dobivenih na temelju metapodataka bibliografskih i citatnih zapisa, a naročito cjelovitih tekstova znanstvenih članaka iz časopisa.
2. Na temelju izrađenog instrumentarija i obrade dobivenih podataka dobit će se uvid u razvoj scientometrije kao mlade znanstvene discipline unutar informacijskih znanosti i to kroz: a) tematske cjeline za koje će se izraditi posebna predmetna klasifikacija na razini individualnih članaka; b) odjek svakog pojedinog rada odnosno tematskih cjelina mjeren citiranošću i citatnim analizama u citatnim indeksima WoS i Scopus; c) analizu autora i ustanova koje su produktivnošću i citiranošću doprinijele razvoju pojedinih tematskih cjelina kao i scientometrije u cjelini uz primjenu metodologije analize društvenih mreža (SNA).
3. Budući da bi za ovu svrhu razvijena metodologija obrade cjelovitih tekstova trebala omogućiti prepoznavanje citata unutar teksta članka, po prvi puta pokušat će se predložiti način „težinskog“ određivanja „vrijednosti“ citata.

2

Ocjena izvedivosti:

Budući da je kandidat probno izradio metodološki instrumentarij koji omogućava manipuliranje s velikim brojem različitih podataka iz citatnih baza WoS i Scopus, mišljenja smo da predloženo istraživanje bez većih poteškoća može biti optimalno izvedeno. Potencijalno nešto niži stupanj sigurnosti realizacije moguće je očekivati kod analiza cjelovitih tekstova članaka u funkciji normiranja, odnosno „težinskog“ dodjeljivanja vrijednosti citata, budući da se radi o sasvim novom metodološkom pristupu.

Mišljenje i prijedlog:

Na temelju predstavljenog prijedloga sinopsisa teze i nakon kreativne obrane sinopsisa teze, mišljenja smo da kandidat može realizirati postavljene vrlo zahtjevne i izazovne ciljeve i dati očekivani znanstveni doprinos.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

2013, ljetni semestar

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

Potpis *(ime i prezime člana povjerenstva)*		
NAPOMENA *(po potrebi):*		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	**Titula, ime i prezime, ustanova, država:**	**Potpis:**
	1. doc. dr. sc. Sonja Špiranec	
	2. prof. dr. sc. Jadranka Lasić Lazić	
	3. prof. dr. sc. Maja Jokić	
	4.	
	5.	
U Zagrebu,		**M.P.**

3

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Željka Macan, profesor hrvatskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Lingvistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	5910		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Višnja Canjek-Macan / Željko Macan		
Datum i mjesto rođenja:	11.06.1977., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Selska 3, Novoselec, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091/547 6114		
E-mail:	zmacan@ffri.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Hrvatski jezik i književnost i njemački jezik i književnost*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	14. – 28. 8. 2011. – lektorica inojezičnoga hrvatskoga u Ljetnoj školi Bovec 15. – 29. 8. 2010. - lektorica inojezičnoga hrvatskoga u Ljetnoj školi Bovec 1. 10. 2008. – lektor pri Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Rijeci 1. 10. 2005. – 1. 10. 2008. – razmjenski lektor Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta na Sveučilištu Karla-Franza u Grazu (Institut za slavistiku, Institut za teorijsku i primijenjenu znanost o prevođenju) rujan 2001. – 1. 10. 2005. – profesor hrvatskoga i njemačkoga jezika, Osnovna škola Milke Trnine u Križu srpanj 2001., 2002., 2003., 2004. – lektorica inojezičnoga hrvatskoga u Sveučilišnoj školi hrvatskoga jezika i kulture, Zagreb
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Macan, Željka; Opašić, Maja. PREDLOŽENICE U NATJEČAJIMA ZA NOVE RIJEČI ČASOPISA JEZIK. // Zbornik radova Petoga hrvatskog slavističkog kongresa. (2011.). 2. Macan, Željka; Opašić, Maja. Frazemi s brojevima sedam i devet u hrvatskome i njemačkome jeziku, 2010. (rad bez kategorizacije). 3. Macan, Željka; Stepanov, Strahinja. Razlike i sličnosti u hrvatskom i srpskom pravopisu // Razlike između bosanskoga/ bošnjačkoga, hrvatskoga i srpskoga jezika/ Die Unterschiede zwischen dem Bosnischen/ Bosniakischen, Kroatischen und Serbischen / Tošović, Branko (ur.). Graz : Lit Verlag, 2008.. 4. Crnić, Mirjana; Macan, Željka. Germanizmi u štokavskim ikavskim govorima Gorskoga kotara. // Fluminensia : časopis za

	filološka istraživanja. 1 (2011) ; 7-21 (članak, znanstveni). 5. Macan, Željka; Kolaković, Zrinka. Prijenosna odstupanja govornika njemačkoga u ovladavanju hrvatskim jezikom. // LAHOR: časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani. II (2008.) , 5; 34-52 (članak, znanstveni). 6. Musulin, Maša; Macan, Željka. USVAJANJE PRILOGA U INOJEZIČNOME HRVATSKOME. // LAHOR: časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik. 2 (2006.) , 2.; 176-190 (članak, znanstveni). 7. Macan, Željka; Musulin, Maša Davno učim taj jezik - usvajanje priloga u inojezičnome hrvatskome // *Hrvatski kao drugi i strani jezik* Zagreb, Hrvatska, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 8. Macan, Željka; Krmpotić, Sara Dramski tekst u nastavi inojezičnoga hrvatskoga // *Hrvatski kao drugi i strani jezik* Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 9. Macan, Željka Film u nastavi inojezičnoga hrvatskoga // *Stručno savjetovanje za lektore inojezičnoga hrvatskoga* Zagreb, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 10. Macan, Željka; Opašić, Maja Frazemi s brojevnom sastavnicom u hrvatskome i njemačkome jeziku // *Susret mladih kroatista* Brno, Češka Republika, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 11. Macan, Željka Frazeologija u novelama Petra Šegedina // *Književno stvaralaštvo, jezik i kultura na otoku Korčuli* Korčula, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 12. Macan, Željka Frezeološka radionica // *Hrvatski kao drugi i strani jezik* Zagreb, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 13. Macan, Željka Kokomanija - Kušan je ponovno u modi // *Audiovizualno prevođenje* Graz, Austrija, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 14. Macan, Željka; Opašić, Maja Posuđenice i njihove zamjene u časopisu Jezik // *5. hrvatski slavistički kongres* Rijeka, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 15. Macan, Željka; Kolaković, Zrinka Prijenosna i razvojna odstupanja u hrvatskome kao J2 // *Hrvatski kao drugi i strani jezik* Zagreb, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 16. Macan, Željka; Stepanov, Strahinja Razlike i sličnosti u hrvatskom i srpskom pravopisu // *Razlike između bosanskog/bošnjačkog, hrvatskog i srpskog jezika* Graz, Austrija, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Frazemi s brojevnom sastavnicom u hrvatskome i njemačkome jeziku
Engleski:	PHRASES WITH NUMERICAL COMPONENT IN CROATIAN AND GERMAN LANGUAGE
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Opće jezikoslovlje (lingvistika)
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)	

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Marija Turk**	**Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hrvatska**	**mturk@ffri.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina	
Prvi mentor:	"Linguistic Borrowing and Purism in the Croatian Language"(suautorstvo s Majom Opašić), Suvremena lingvistika, 34, 1(65), Zagreb, 2008., str. 73–88. "Supostavna raščlamba frazema" (suautorstvo s Majom Opašić), Fluminensia, god. 20, br. 1, Rijeka, 2008., str. 19–30. Kalkovi - jedan oblik jezičnoga posuđivanja u hrvatskom i drugim slavenskim jezicima (suautorstvo s Dubravkom Sesar), u: Slavenski jezici u usporedbi s hrvatskim, knj. 1, Zagreb, 2009., str. 111-119. "Status kolokacija u hrvatskim općim jednojezičnim i dvojezičnim rječnicima", Zbornik radova Riječki filološki dani 8 (ur. Badurina, L. ; Bačić Karković, D.), Rijeka, 2010., str. 537 - 548. "Kulturno-povijesni kontekst kalkiranja u hrvatskome jeziku" (suautorstvo s Majom Opašić), Kroatologija, 1, Zagreb, 2010., str. 300–316.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Frazeologija svjedoči o narodu koji se njome služi i pruža o njemu vjernu i kompleksnu sliku, a na frazemima je možda najbolje vidljivo kako procesom metaforizacije nastaje jezična slika svijeta. Predmet su istraživanja provedenoga u okviru ovoga rada hrvatski i njemački frazemi koji kao jednu ili više sastavnica sadrže broj. U frazemima s brojevnom sastavnicom često upravo ona postaje glavnom nositeljicom prenesenoga značenja i simbolike te se u njoj ogleda svaki broj kao nedjeljiva cjelina sa svojim posebnostima i asocijacijama, a do izražaja dolazi simbolički potencijal brojeva kao arhetipova. Semantičkom, strukturnom i sintaktičkom analizom frazema s brojevnom sastavnicom u hrvatskome i njemačkome jeziku pruža se uvid u frazeološku sliku tih jezika, frazeme se stavlja u odnos ekvivalencije te se želi dati doprinos frazeološkim istraživanjima u tim dvama jezicima, kao i kontrastivnoj frazeologiji hrvatskoga i njemačkoga jezika.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Phraseology tells us something about the people that use it and gives us a true and also a complex picture of that people. Phrases show how the linguistic picture of the world is formed by the process of metaphorical transformation. The subject of this research are Croatian and German phrases whose at least one component is a number. The numerical component of a phrase often becomes the barer of metaphorical meaning and symbolism also every number within a phrase is seen as an indivisible whole with its features and associations. In addition to this in phrases with numerical component the symbolic potential of numbers as archetypes now comes into perspective. By analysing phrases with numerical component in Croatian and German language, especially their meaning, structure and syntactic function, the author puts the phraseological picture of these languages into a better perspective. By placing phrases in an equivalent relation the author also tends to give her contribution to phraseological research of both languages as well as to contrastive phraseology of Croatian and German language.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Razvoj frazeologije u hrvatskome jeziku vezan je uz kontrastivna istraživanja između hrvatskoga i ruskoga jezika koje je krajem šezdesetih godina prošloga stoljeća počela provoditi Antica Menac. Ona je okupila skupinu suradnika, uglavnom rusista, koji su djelovali u okviru Zagrebačke frazeološke škole, te na taj način potaknula razvoj frazeologije kao znanstvene discipline u Hrvatskoj. Za razvoj i popularizaciju hrvatske frazeologije zaslužan je i Josip Matešić koji je, između ostaloga, osnovao Povjerenstvo za frazeologiju u Međunarodnom udruženju slavista. Od tih su godina nastali brojni frazeološki radovi i publikacije te provedena brojna frazeološka istraživanja s težištima na različitim aspektima frazeološke problematike, a snažno se razvila i frazeografska djelatnost. O tome svjedoči i brojnost radova koje obuhvaća Bibliografija hrvatske frazeologije (Fink-Arsovski - Kovačević - Hrnjak:2010). Do razvoja njemačke frazeologije dolazi u sedamdesetim i osamdesetim godinama prošloga stoljeća, a poticaj za frazeološka istraživanja bili su rezultati

postignuti na tom jezikoslovnom području u slavenskim jezicima. Harald Burger i Harald Jaksche objavljuju 1973. *Idiomatik des Deutschen*, 1982. izlazi *Handbuch der Phraseologie* čiji su autori Harald Burger, Annelies Buhofer i Ambros Sialm te *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache* Wolfganga Fleischera. Od tog je vremena došlo do izrazito brzog razvoja frazeologije o čemu svjedoče brojne publikacije iz te grane jezikoslovlja kao i važnost koju frazeologija ima u pojedinim filologijama, pa tako i u hrvatskoj i njemačkoj. Unatoč snažnome razvoju frazeoloških i frazeografskih istraživanja u obama jezicima, frazemi s brojevnom sastavnicom nisu sustavno analizirani ni u jednome od njih. Neka zapažanja o frazeologiji s numeričkim članom u istoimenome članku donosi Radomir Venturin (1980), a frazemima kojima je jedna od komponenata broj bavi se Željka Fink (1989) u članku naslovljenom *Frazeologizmi s numeričkom komponentom (na materijalu hrvatskih ili srpskih i ruskih frazeologizama)*. Fink (1989:81-95) u svome radu analizira frazeme kojima je jedna od sastavnica glavni broj i koji pripadaju frazeologiji u užem smislu, navodi koji se brojevi javljaju u prikupljenim frazemima kao sastavnice te donosi podjelu tih frazema prema opsegu. Frazeme prikupljene metodom ekscerpacije iz leksikografskih izvora stavlja u odnos djelomične ili potpune ekvivalencije. Iako navodi da su za frazeme s brojevnom sastavnicom karakteristična najrazličitija značenja, određeni broj njih dijeli u nekoliko značenjskih skupina. Oba autora smatraju da brojevi kao frazemske sastavnice bitno utječu na značenje frazema u cjelini (Fink, 1989:94; Venturin, 1980:76). U novijim se istraživanjima javlja ono o brojkama kao pragmemima (Pintarić: 2003). Hrvatske i njemačke frazeme u kojima se kao sastavnice javljaju brojevi sedam i devet analizirale su Ž. Macan i M. Opašić (2010), a provedena je analiza pokazala snažan simbolički potencijal tih dvaju brojeva kao frazemskih sastavnica. Fleischer (1997:82) u poglavlju posvećenom strukturi frazemskih sastavnica navodi brojeve kao jednu od mogućih „osnovnih sastavnica“ u koje ubraja sve punoznačne (leksičke, autosemantičke) vrste riječi, ali ne ulazi u analizu frazema s brojevnim sastavnicama, kao, uostalom, ni Burger (2007). Detaljna, iscrpna i sustavna analiza frazema koji kao sastavnicu sadrže glavni, redni ili zbirni broj, brojevnu imenicu ili brojevni pridjev izostaje, dakle, i u hrvatskoj i u njemačkoj frazeološkoj literaturi. Stoga se provedenim istraživanjem i radom želi dati doprinos sveukupnome istraživanju frazeološke problematike i boljem poznavanju frazeološkoga fonda hrvatskoga i njemačkoga jezika, u prvome redu na području koje još nije obuhvaćeno sustavnim znanstvenim istraživanjima. Značenje frazema s brojevnim sastavnicama u hrvatskome i njemačkome jeziku usporedit će se i pokušati dovesti u vezu sa simbolikom brojeva koji se javljaju u njima (Germ:2004; Chevalier-Gheerbrandt: 2007). U doktorskoj će se disertaciji analizirati frazemi s brojevnom sastavnicom u hrvatskome i njemačkome jeziku. Zanimanje za brojeve, njihove međusobne odnose i promišljanja o brojevima kao temelju na kojem je određen svijet te stvari i pojave u njemu staro je koliko i brojevi sami – svoj početak nalazi u visokim kulturama staroga vijeka nakon ranog razvoja matematike i astronomije. Važnost brojeva i njihove simbolike u europskoj kulturi ogleda se i u promišljanjima starogrčkih filozofa, a njihova je misao snažno utjecala na razvoj židovske simbolike brojeva te ključno obilježila shvaćanje brojeva u kršćanskome duhovnom svijetu. Stoga među frazemima s brojevnom sastavnicom u hrvatskome i njemačkome jeziku nalazimo i frazeme biblijskoga podrijetla i kršćanskoga svjetonazora. Brojevi su odavno postali predmetom proučavanja različitih znanstvenih disciplina, a njihovo se jezikoslovno proučavanje uglavnom temeljilo na morfološkom pristupu. Frazeologija kao jezikoslovna disciplina brojevima pristupa s posebnoga stajališta koje se temelji na kognitivnim mehanizmima aktivnima na jezičnoj razini, sklonosti čovjekova konceptualnog sustava metaforizaciji pomoću kojeg povezuje različite dijelove iskustva. Konotativni, metaforički i simbolički potencijal brojeva tako posebice u frazemima snažno dolazi do izražaja ostvarujući se pritom u skladu s njihovim najvažnijim značajkama i utječući na stvaranje frazeološkoga značenja.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je istraživanja utvrditi i opisati sličnosti i razlike u značenju i pozadinskoj slici hrvatskih i njemačkih frazema s brojevnim sastavnicama te ih staviti u odnos ekvivalencije na semantičkome i strukturnome planu. Pretpostavka je da su sličnosti uvjetovane zajedničkim izvorima, pripadnošću istom kulturnom krugu ili se javljaju kao posljedica kalkiranja, uglavnom u hrvatskome prema njemačkome obrascu, a različitosti se promatraju kao rezultat kulturno-tradicijskih posebnosti. Cilj je istraživanja i analiza utjecaja simbolike brojeva kao sastavnica na frazeološko značenje. Pretpostavka je da se simbolički potencijal brojeva odražava na značenje frazema u cjelini.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U svrhu postavljanja teorijskih smjernica za provedeno istraživanje pretražene su, prikupljene i proučene bibliografske jedinice iz područja frazeologije, posebno iz kontrastivne i poredbene frazeologije, te one posvećene frazeografiji i semantičkim odnosima u frazeologiji. Prikupljene su i proučene i bibliografske jedinice vezane uz simboliku brojeva i njihovu ulogu u europskoj kulturi od antike do današnjih dana. Izdvojene su one bibliografske jedinice koje će pri istraživanju i pisanju rada imati primarnu ulogu te one sekundarne uloge. Građa za istraživanje prikupljena je iz jednojezičnih i dvojezičnih, općih i frazeoloških rječnika hrvatskoga i njemačkoga jezika te elektroničkih jezičnih korpusa tih dvaju jezika. Prikupljeni frazemi obrađuju se i svrstavaju u rječnike (Rječnik hrvatskih frazema s brojevnom sastavnicom i Rječnik njemačkih frazema s brojevnom sastavnicom) prema načelima suvremene frazeografske obrade. Uz svaki je frazem navedeno njegovo značenje u jeziku izvorniku i primjer njegove uporabe u kontekstu preuzet iz rječnika ili raznih elektroničkih izvora poput Hrvatske jezične mrežne riznice ili Phraseo – Redewendungen, Redensarten und Sprichwörter. Ispod frazema navodi se njegovo značenje običnim slovima (ako frazem ima više značenja, ona se obrojčavaju), a potom, u novome retku, i

primjer naveden kosim slovima. Poseban dio rječničkoga članka bit će i naznaka o uporabi frazema unutar određenoga funkcionalnog stila, koja će odgovarajućom kraticom biti navedena uz frazem u primjerima u kojima dolazi do stilskoga raslojavanja. Pristup prikupljenoj frazeološkoj građi bit će analitičko-opisni. Analiza će se u prvome redu detaljno provesti na semantičkoj razini, a dat će se i pregled najčešćih strukturnih tipova. Analizirat će se i frazeološke varijante obaju jezika potvrđene u prikupljenoj građi. Supostavnom će se raščlambom hrvatski i njemački frazemi s brojevnom sastavnicom kontrastivno analizirati prema svojoj frazemskoj slici, značenju i strukturi, te će se pritom staviti u odnos ekvivalencije. Analizirat će se i semantički odnosi među prikupljenim frazemima. Nakon detaljne obrade građe pristupit će se pisanju rada. Predviđeno je da se rad sastoji od nekoliko cjelina. Uvodni će dio biti posvećen općem teorijskom pregledu spoznaja o frazeologiji, posebice hrvatskoj i njemačkoj – osnovnim frazeološkim teorijama, frazeologiji kao jezikoslovnoj disciplini, razvoju hrvatske i njemačke frazeologije, određenju osnovne jedinice frazeološkoga sustava i pristupima analizi frazema. U uvodu će se donijeti i kratak pregled bavljenja brojevima i njihovom simbolikom i značenjem u europskoj kulturi od antike do danas. Središnji dio rada predstavljat će supostavna raščlamba hrvatskih i njemačkih frazema, odnosno kontrastivna analiza podudarnosti i razlika u njihovoj frazemskoj slici, značenju i strukturi. Pritom će se analiza frazema organizirati prema podjeli na brojevne sastavnice te će se utvrditi s kojom se brojevnom sastavnicom javlja najviše frazema u obama jezicima te pokušati objasniti razloge koji su doveli do toga. Brojevnom frazeološkom sastavnicom smatraju se svi glavni i redni brojevi, zbirni brojevi, brojevne imenice i brojevni pridjevi. Načelo podjele frazema i pristupa u njihovoj analizi temeljit će se upravo na vrsti brojevne riječi koju određeni frazem sadrži kao sastavnicu. Semantička analiza frazema obuhvatiti će frazeološko značenje i motiviranost frazema te stupanj njihove desemantizacije. Posebno će poglavlje predstavljati analiza semantičkih odnosa u koji ulaze frazemi obuhvaćeni prikupljenom građom. Budući da i među frazemima, kao i među leksemima, postoje semantički odnosi monosemije, homonimije, polisemije, sinonimije i antonimije, donijet će se njihov pregled i značajke prikazane na odabranim primjerima iz građe. Frazemska monosemija (jednoznačnost) i polisemija (višeznačnost) pripadaju unutarfrazemskim semantičkim odnosima, a odnosi među frazemima mogu biti i višestruki: suznačnost (sinonimija), isključivost značenja (homonimija) i suprotnost značenja (antonimija). Strukturna analiza frazema s brojevnom sastavnicom u hrvatskome i njemačkome jeziku obuhvatit će pregled strukturnih tipova koji se javljaju u prikupljenoj građi uz koje će biti navedeni odabrani primjeri. Utvrdit će se koji su strukturni tipovi u prikupljenoj građi najzastupljeniji te će se donijeti i grafički prikaz zastupljenosti pojedinih tipova. U poglavlju posvećenom varijantnosti hrvatskih i njemačkih frazema s brojevnom sastavnicom donijet će se pregled frazeoloških varijanata zastupljenih u građi uz koje će biti navedeni odgovarajući primjeri te će se utvrditi koje su najzastupljenije. Utvrdit će se i stupanj ekvivalencije između analiziranih frazema kao uvid u frazeološku sliku proučavanih jezika. Pritom će frazemi obuhvaćeni prikupljenom građom biti podijeljeni u sljedeće skupine: 1. frazemi s identičnom frazemskom slikom i značenjem; 2. frazemi sa sličnom frazemskom slikom i istim ili sličnim značenjem; 3. frazemi s različitom frazemskom slikom, a istim ili sličnim značenjem; 4. frazemi s istom ili sličnom frazemskom slikom, a različitim značenjem, 5. frazemi koji nemaju ekvivalent u analizom obuhvaćenim jezicima. Završni će dio rada sadržavati zaključak i popis literature. Poseban dio rada predstavljat će Rječnik hrvatskih frazema s brojevnom sastavnicom i Rječnik njemačkih frazema s brojevnom sastavnicom. Uz svaki od rječnika donijet će se tumačenje njihove strukture i upute za uporabu.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekuje se da će predloženo istraživanje doprinijeti sveukupnome istraživanju frazeološke problematike, osobito međujezične, te boljem poznavanju frazeološkoga fonda hrvatskoga i njemačkoga jezika. Radom se želi dati doprinos frazeološkim istraživanjima i kontrastivnoj frazeologiji tih dvaju jezika. Poseban dio rada bit će rječnici hrvatskih i njemačkih frazema s brojevnim sastavnicama koncipirani prema načelima suvremene frazeografske obrade te će istraživanje uz znanstveni doprinos imati i praktičnu namjenu, primjerice na području prevođenja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Burger, H. (2007): *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen.* Erich Schmidt Verlag, Berlin. Croft,W.; Cruse D. A. (2004) *Cognitive Linguistics*, Cambridge University Press, Cambridge. Cruse, D. A. (1997) *Lexical Semantics,* Cambridge University Press, London. Dobrovol'skij, D. (1999): *Kontrastive Phraseologie in Theorie und Wörterbuch.* Zbornik „Wörter in Bildern, Bilder in Wörtern. Beiträge zur Phraseologie und Sprichwortforschung aus dem Westfällischen Arbeitskreis", Schneider Verlag Hohengehren, Essen, str. 107-123. Fink, Ž. (1989): *Frazeologizmi s numeričkom komponentom (na materijalu hrvatskih ili srpskih i ruskih frazeologizama)*. Radovi Zavoda za slavensku filologiju, 24, str. 81-95. Fink, Ž. (1994): *Adjektivni frazeologizmi u ruskom i hrvatskom jeziku* (neobjavljena doktorska disertacija). Filozofski fakultet, Zagreb. Fink-Arsovski, Ž. (2002): *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra.* FF press, Zagreb. Fleischer, W. (1997): *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache.* Max Niemeyer Verlag, Tübingen. Földes, Csaba (1997): *Konzepte der kontrastiven Phraseologie*. U: Kornonen, J. i G. Gimpl (ur.): „Der Gingko-Baum. Germanistisches Jahrbuch für Nordeuropa" 15. Finn Lectura, Helsinki, str. 169-182. Germ, T. (2004): *Simbolika brojeva*. Mozaik knjiga, Zagreb. Hrnjak, A. (1999): *Semantički opseg imenice „krv" kao komponente frazema.* Riječ, god. 5, sv. 2, Rijeka, str. 38 – 49. Hudeček, L. i M. Mihaljević (1997): *Frazeologija u općem rječniku (leksikografske dvojbe i mogući odgovori*). Filologija 28, Zagreb, str. 21-34. Jernej, J. (1992/1993): *O klasifikaciji frazema.* Filologija 20-21, Zagreb, str. 191-197. Kovecses, Z. i P. Szabo (1997): *Idioms: A View from*

Cognitive Semantics. Applied Linguistcs 17 (3); str. 326-355. Lakoff, G. i M. Johnson (1980): *Metaphors We Live By.* The University of Chicago Press, Chicago, London. Matešić, J. (1983): *Zum Terminus und zur Definition der „Phraseologischen Einheit"*. Zbornik „Phraseologie und ihre Aufgaben. Beiträge zum 1. Internationalen Phraseologie-Symposium vom 12.-14. Oktober 1981 in Mannheim", Heidelberg, str. 110-116. Menac, A. (2007): *Hrvatska frazeologija*. Knjigra, Zagreb Muhvić-Dimanovski, V. (1992/93). *Neki problemi prezentacije frazeologizama u frazeološkim i općim rječnicima*. Filologija, knj. 20/21, str. 323-329. Pintarić, Neda (2003): *Brojke kao pragmemi.* Zbornik HDPL-a "Psiholingvistika i kognitivna znanost u hrvatskoj primijenjenoj lingvistici" (ur. D. Stolac, N. Ivanetić, B. Pritchard), Zagreb - Rijeka, str. 607-616. Pranjković, I. (2006): *Hrvatski jezik i biblijski stil*. Raslojavanje jezika i književnosti : zbornik radova 34. seminara Zagrebačke slavističke škole (ur. K. Bagić), FF Press, Zagreb, str. 23 - 32.. Raffaelli, I. (2004): *Odnos strukturalne semantike prema kognitivnoj.* Suvremena lingvistika 57-58/1, Zagreb, str. 67-92. Raffaelli, I. (2009): *Značenje kroz vrijeme: Poglavlja iz dijakronijske semantike*. Disput, Zagreb. Rittgasser, S. (1975): *O problemu određivanja frazeologizma.* Jezik 23/2, Zagreb, str. 36-41. Šarić, Lj. (1998): *Antonimija i frazeologija*. Zbornik HDPL-a „Jezična norma i varijeteti" (ur. L. Badurina, B.Pritchard, D. Stolac), Zagreb – Rijeka, str. 545–550. Turk, M. (1994): *Naznake o podrijetlu frazema.* Fluminensia, god. 6, br. 1-2, Rijeka, str. 37-47. Turk, M. i S. Bogović (1998): *O nekim semantičkim odnosima u frazeologiji*. Zbornik VI. međunarodni slavistički dani, knj. 3/ I., Sambotel/Pečuh, str. 203-211. Turk, M. i M. Opašić (2008): *Supostavna raščlamba frazema.* Fluminensia, god. 20, br. 1, Rijeka, str. 19-31. Venturin, R. (1980): *Neka zapažanja o frazeologiji s numeričkim članom*. Zbornik „Iz frazeološke problematike", Zavod za lingvistiku Filozofskofa fakulteta, Zagreb, 1980. Wierzbicka, A. (1992): *Semantics, Culture and Cognition: Universal human concepts in culture-specific configurations.* New York: Oxford University Press. Žic Fuchs, M. (1991): *Metafora kao odraz kulture.* Zbornik HDPL-a „Prožimanje jezika i kultura", Zagreb, str. 27-34. Žic-Fuchs, M. (1994): *Semantičke i leksikografske definicije*. Filologija, 22/23, Zagreb, str. 275-280.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

-

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Osobni prihodi	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

prof.dr.sc. Marija Turk

Potpis _____
Željka Macan, profesor hrvatskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 02.07.2012.

Potpis _____
Željka Macan, profesor hrvatskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Željka Macan, profesor hrvatskog jezika i književnosti i njemačkog jezika i književnosti		
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:		Lingvistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		5910		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	hrvatski		
	Hrvatski	Frazemi s brojevnom sastavnicom u hrvatskome i njemačkome jeziku		
	Engleski	Phrases with Numerical Component in Croatian and German Languages		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		Humanističke znanosti / Filologija / Opće jezikoslovlje (lingvistika)		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		Dr. sc. Marija Turk, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hrvatska	mturk@ffri.hr
Drugi mentor:				
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. Dr. sc. Željka Fink Arsovski, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	zfink@ffzg.hr
		2. Dr. sc. Mirko Gojmerac, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	mirko.gojmerac@ffzg.hr
		3. Dr. sc. Marija Turk, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hrvatska	mturk@ffri.hr
		4.		
		5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Fakultetsko vijeće Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, sjednica održana 27. i 28. rujna 2012., točka dnevnog reda: 73.		

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Javna obrana teme doktorskoga rada uspješno je održana 16. studenog 2012.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Tema doktorske disertacije vezana je za područje frazeologije kojim su se hrvatski lingvisti vrlo aktivno počeli baviti sedamdesetih godina prošloga stoljeća. U dosadašnjim su radovima frazemi analizirani s različitih aspekata, u nekima je naglasak stavljen na pojedine komponente i njihov utjecaj na stvaranje značenja, u drugima pak na pojedine skupine frazema povezane na temelju semantičkih, strukturnih, gramatičkih ili drugih karakteristika.
Željka Macan će u svom doktorskom radu analizirati hrvatske i njemačke frazeme s brojevnom sastavnicom.
Doktorandica će dati potpun popis hrvatskih i njemačkih frazema s brojevnom sastavnicom, a analizu će provesti s različitih aspekata (strukturnoga, semantičkoga, etimološkoga, analiza varijanata itd.). Sakupljenom će se frazemskom korpusu pristupiti metodom kontrastivne analize.
Znano je da su brojevi bogati simbolikom pa se može pretpostaviti da je ona utjecala na formiranje frazemskoga značenja. Vrlo je zanimljivo pogledati jesu li isti elementi simbolike prisutni u frazemima obaju jezika ili tu postoje neke razlike.
Izuzetno je važan dio rada hrvatsko-njemačka frazemska ekvivalencija. Dio frazema pripada potpunim ili djelomičnim ekvivalentima što je dokaz da su dva analizirana jezika bila u međusobnom kontaktu, ali i da pripadaju istom europskom kulturnom krugu jer se mnoge od tih jedinica mogu smatrati tzv. univerzalijama, što znači da ih se može naći u frazeološkom fondu i drugih europskih jezika (kako slavenskih tako i neslavenskih). S druge je strane vrlo interesantno proučiti i frazeme koji se pojavljuju samo u jednom od dvaju analiziranih jezika. Oni su najčešće rezultat nekih nacionalnih i/ili kulturnih specifičnosti, ali to može biti povezano i sa širom regionalnom pripadnošću (npr. južnoslavenskim jezicima).
Zaseban dio rada bit će posvećen frazeografskoj obradi frazema. U disertaciju će biti uključena dva rječnika: Rječnik hrvatskih frazema s brojevnom sastavnicom te Rječnik njemačkih frazema s brojevnom sastavnicom. Oba će rječnika biti koncipirana po suvremenim načelima frazeografske obrade.
Glavni je cilj doktorskoga rada *Frazemi s brojevnom sastavnicom u hrvatskome i njemačkome jeziku* u prvom redu popisati i opisati jednu skupinu hrvatskih i njemačkih frazema te provesti temeljitu kontrastivnu analizu. Iako su već objavljeni pojedinačni radovi na temu frazema s numeričkom sastavnicom u obama jezicima, ni u jednom od njih nije provedena potpuna i sveobuhvatna analiza. Disertacija će, uvjereni smo, pružiti nove poglede na analiziranu građu, bit će prezentirani novi zaključci i spoznaje. Sve će to biti doprinos hrvatskoj lingvističkoj misli. Važna je i činjenica da će taj frazeološki segment biti obrađen i frazeografski što se ujedno može smatrati doprinosom hrvatskoj leksikografiji i frazeografiji.
Planirano se istraživanje odlično uklapa i u opći trend proučavanja frazema u europskoj lingvistici, posebno u slavistici. Na taj se način hrvatski jezik stavlja uz bok s drugim slavenskim jezicima, nove se spoznaje iz disertacije mogu upotrijebiti u usporednoj analizi frazema s brojevnom sastavnicom u različitim slavenskim jezicima. Posebno se vrijednim čini aspekt usporedbe hrvatskih frazema s njemačkima jer se time dobivaju novi podaci za područje kontrastivne i kontaktne lingvistike.
Na temelju navedenih teoretskih pretpostavki i plana istraživanja doktorandice Željke Macan možemo konstatirati da planirani znanstveni doprinos smatramo vrijednim, a doktorski rad izvedivim.

2

Mišljenje i prijedlog:

Mišljenja smo da prijava teme doktorskoga rada doktorandice Željke Macan ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskoga doktorskoga studija lingvistike, te da će najavljeno istraživanje biti vrijedan doprinos hrvatskoj lingvistici i filologiji. Stoga predlažemo da se prihvati tema doktorskoga rada *Frazemi s brojevnom sastavnicom u hrvatskome i njemačkome jeziku*.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

S V E U Č I L I Š T E U Z A G R E B U
DR.SC.-02 Ocjena teme doktorskog rada

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*		
akademska godina 2013/14., ljetni semestar		
Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*		
Potpis *(ime i prezime člana povjerenstva)*		
NAPOMENA *(po potrebi):*		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	**Titula, ime i prezime, ustanova, država:**	**Potpis:**
	1.*(predsjednik Povjerenstva)* Dr. sc. Željka Fink Arsovski, red. prof.	
	2. Dr. sc. Mirko Gojmerac, red. prof.	
	3. Dr. sc. Marija Turk, red. prof., mentorica	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 16. studenog 2012.		**M.P.**

3

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Vendi Jukić Buča, mag. archeol.
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Arheologija
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7447
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Robert Jukić
Datum i mjesto rođenja:	21.04.1983., Zagreb, Hrvatska
Adresa:	V. Nazora 30, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	
E-mail:	vendi@arheologija.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Arheolija*, Dodiplomski, Hrvatska 2. **Sveučilište u Zagrebu, Uciteljski fakultet u Zagrebu**, *Predškolski odgoj*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2009. - 2010. Kustos, Arheološki muzej Istre u Puli 2008. – 2009. Kustos pripravnik, Arheološki muzej Istre u Puli
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Vendi Jukić Buča. Kameni namještaj predromaničke crkve // Pula - rađanje grada / Alka Starac (ur.). Pula : Arheološki muzej Istre, 2011. 2. Vendi Jukić Buča. Kameni namještaj ranokršćanske crkve // Pula - rađanje grada / Alka Starac (ur.). Pula : Arheološki muzej Istre, 2011. 3. Jukić, Vendi. Kameni namještaj crkve Sv. Lucije u Puli. // Histria archaeologica. 40 (2010) ; 79-114 (članak, znanstveni). 4. / / // *Summer School of Scientific Communication for Doctoral Students* Split, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja) 5. Vendi Jukić Buča Kameni namještaj predromaničke crkve na lokalitetu u četvrti sv. Teodora u Puli // *Hrvatska arheologija i Aachenski mir 812. - 2012. godina* Zadar, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Kasnoantička i ranosrednjovjekovna arhitektura i skulptura na lokalitetu Sv. Teodor u Puli u kontekstu istodobnih nalaza u Puli i širem području Istre		
Engleski:	Late Antique and Early Medieval architecture and sculpture at the St. Theodore locality in Pula in the context of concurrent findings from Pula and the larger area of Istria		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Arheologija / Srednjovjekovna arheologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**Akademik Nenad Cambi**	**Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru, Hrvatska**	**nenad.cambi@unizd.hr**
Drugi mentor:	**prof.dr.sc. Mirja Jarak**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**mjarak@ffzg.hr**
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	1. Antika i rano kršćanstvo. Hrvatska umjetnost. Povijest i spomenici, Zagreb 2010., 31-65. 2. Sarkofazi lokalne produkcije u rimskoj Dalmaciji, Split 2010. 3. Aktivnost biskupa na salonitanskim nekropolama, *Humanitas et Litterae ad Honorem Franjo Šanjek*, Zagreb 2009., 723-733. 4. Fragment atičkog sarkofaga iz Pule, *Histria Antiqua 18/1.*, Pula 2009., 305-307. 5. Bilješke o kasnoj antici na Braču, *Bračkizbornik 22, 75. obljetnica života Petra Šimunovića*, Split-Supetar 2007., str. 87-126.		
Drugi mentor:	1. Ulomak arhitravne grede iz zvonika franjevačkog samostana u Košljunu, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu 24* (2007.), 429-435. 2. Rani predromanički zabati s otoka Krka, Cresa, Raba i Paga, *Archaeologica Adriatica 2* (2008.), 2, 379-391. 3. Prilog istraživanju porijekla predromaničke plastike na otocima Cresu i Rabu, *Starohrvatska prosvjeta sv. 34* (2007.),55-77. 4. Starokršćanska i ranosrednjovjekovna skulptura otoka Raba, *Starohrvatska prosvjeta sv. 37* (2010.), 78-109. 5. Neki primjeri predromaničkog uređenja katedrala na istočnome Jadranu, *Zbornik Stjepan Gunjača i hrvatska srednjovjekovna povijesno-arheološka baština* (2010.), 289-306.		

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U okviru istraživanja provedenih na lokalitetu u četvrti sv. Teodora u Puli od 2005. do 2009. godine otkriveni su i istraženi arheološki slojevi u razdoblju od prapovijesti do kasnog srednjeg vijeka. S obzirom na okolnosti nalaza, temelji pravokutnog objekta ojačanog lezenama koji je pronađen u kasnoantičkom sloju na položaju kasnije izgrađene crkve sv. Teodora, mogli bi pripadati ranokršćanskoj crkvi. Na lokalitetu nisu prepoznati graditeljski elementi koji bi upućivali na mogućnost gradnje nove crkve u predromaničkom razdoblju, te se pretpostavlja da je namještaj ranokršćanske crkve tijekom razdoblja predromanike u potpunosti zamijenjen. Tema doktorskog rada znanstvena je interpretacija ostataka arhitekture, kamenih ulomaka crkvenog namještaja i arhitektonske plastike iz razdoblja kasne antike i predromanike i drugog pokretnog materijala iz kasnoantičkih i predromaničkih slojena na Lokalitetu (stakleni predmeti i uljanice), što uključuje komparaciju sa sličnim lokalitetima i materijalom u samoj Puli, ali i u širem području Istre i susjednih regija.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	As a part of the research conducted at the locality of St. Theodor quarter in Pula from 2005. to 2009. archaeological layers, ranging from layers from prehistoric times to layers from the Middle Ages, were discovered and studied. Taking into considerations the circumstances of the find, the foundations of a rectangular object strengthened with lesenes, that was discovered in the Late Antiquity layer on the location of the later built Church of St. Theodor, could have belonged to an early Christian church. Architectural elements which would indicate that a new church was built in the pre-Romanesque period were not discovered, and therefore one can assume that the early Christian church was completely refurnished in the pre-Romanesque period. The topic of this doctoral dissertation will be the scientific interpretation of the remaining architecture, stone fragments of church furniture and architectural sculpture from Late Antiquity and pre-Romanesque periods and other mobile material from the Late Antique and pre-Romanesque layers from the locality (glass objects and oil lamps), including a comparison with similar localities and material from Pula, as well as the larger area of Istria and neighboring regions.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Područje cijele Istre, a osobito grada Pule, pobuđuje interes brojnih hrvatskih i inozemnih istraživača, arheologa i povjesničara. Brojne studije provedene su s obzirom na antički materijal, s naglaskom na vidljive antičke spomenike, poput Amfiteatra i Augustovog hrama. Istraživanja srednjeg vijeka znatno su manje opsežna, a dodatni problem stvaraju nejasni odnosi prelaska kasne antike u srednji vijek, s povijesnog i arheološkog aspekta. Ovaj segment povijesti ostaje nepoznanica i u drugim sredinama i zemljopisnim područjima. U nedostatku pisanih izvora arheologija može dati određene odgovore i pokušati cjelovitije predstaviti mogući razvoj povijesnih događaja. Nekoliko značajnih osoba svojim radom, proučavanjima i istraživanjem osobito je pridonijelo razumijevanju kasnoantičke i sredjovjekovne problematike Istre i Pule. Jedan od prvih istraživača na ovom području bio je **Pietro Kandler**, povjesničar porijeklom iz Škotske, koji je živio i radio u Trstu. Predmet njegovog zanimanja bila je Istra u razdoblju antike i srednjeg vijeka. Posebno ga je interesirao kontinuitet pulskih srednjovjekovnih i antičkih spomenika, poput hramova koje je povezivao s kasnijim objektima - crkvama, sagrađenim u srednjem vijeku u blizini. Baveći se topografijom i na temelju vlastitih zaključaka, uključujući proučavanje sačuvanog rastera ulica, izradio je plan Pule. Njegovi tekstovi kontinuirano su objavljivani u tjednom časopisu *L'Istria*, a 1876. godine sabrani su u zbornik imena *Notizie storiche di Pola*. Arheolog, konzervator i povjesničar umjetnosti, zastupnik Austrijskog arheološkog instituta za južnu Istru i kustos antičke zbirke u Puli te konzervator Središnje komisije za istraživanje i očuvanje građevnih spomenika od 1902., najprije za Pulu, Pazin i Rovinj, a od 1912. godine za Istru i Slovensko primorje sa sjedištem u Puli, **Anton Gnirs**, istraživao je prapovijesne, antičke i srednjovjekovne spomenike u Istri metodologijom austrijske konzervatorske službe. U Puli je otkrio ostatke građevnih objekata i stube na Forumu te manje kazalište, istodobno obavljajući topografsku, arheološku i arhitektonsku analizu već poznatih spomenika. Istraživao je starokršćanske građevne spomenike i druge umjetničke spomenike do XVI. st. **Camillo De Franceschi** bio je istarski povjesničar koji je između I. i II. svj. rata objavio više priloga o pulskim spomenicima, pretežito u časopisu *AMSI*, ponajviše o staroj opatiji sv. Marije Formose (Canneto) te o toponimiji staroga pulskog agera. **Mario Roberti Mirabella** 1943. godine objavio je svoja opažanja o pulskoj Katedrali u Vodiču kroz Pulu (*Quaderni – guida di Pola*), pod brojem dva, nazvanim *Il duomo di Pola.* Roberti je bio prvi talijanski arheolog koji je živio u Puli, a pretežno se bavio proučavanjem antičkih starina. Opisao je povijest katedrale, njezine karakteristike po dijelovima i namještaju, te donio desetak fotografija njezine unutrašnjosti i tlocrta. U periodu od 1976. do 1979. godine ravnateljem Arheološkog muzeja Istre u Pulibio je **Branko Marušić** koji se smatra utemeljiteljem grane starohrvatske arheologije na ovom području. Bavio se pitanjima ranosrednjovjekovne arheologije i povijesti Istre, proučavajući

fenomene arheološkog kontinuiteta između kasne antike i ranog srednjeg vijeka u sakralnoj arhitekturi i skulpturi te seobe naroda u materijalnoj kulturi. U djelu 'Kasnoantička i bizantska Pula' detaljno se bavi ovim periodom na uskom području Pule. Voditelj srednjovjekovne zbirke Arheološkog muzeja Istre u Puli, **Željko Ujčić**, vrši kontinuirana sustavna istraživanja bazilike sv. Marije Formoze u Puli. Područjem Istre, poglavito u odnosu na Bizant i s posebnim naglaskom na skulpturu, bavi se **Marina Vicelja.** Nova detaljna istraživanja pulske katedrale provela je, u sklopu svog doktorskog rada, **Marija Obad Vučina.** Istraživanja su objavljenaobjavljena 2007. godine u knjizi Katedrala uznesenja Marijina u Puli. M. Obad Vučina opisuje povijest gradnje, vanjski zidni plašt po pročeljima s lociranim i popisanim spolijama koje su u nj uzidavane tijekom vremena, također unutrašnjost s crkvenim namještajem, u vidu vodiča kroz katedralu, dajući rekonstrukciju polomljenih dijelova i faza namještanja. Autorica donosi tekstove natpisa iz unutrašnjosti katedrale i sakristije i njihov prijevod, a na kraju je popis dokumenata koji bilježe lokaciju Pule kao biskupskog središta uz arhivske fotografije, crteže i vedute grada s prikazom Katedrale. U opise je uvršten i prikaz današnjeg stanja. **Miljenko Jurković** provodi sustavna arheološka iskopavanja crkvenih objekata predromaničkog razdoblja na širem području Puljštine (trobrodna bazilika u Guranu i Sv. Šimun u Guranu) i interpretira porijeklo i funkciju kamenog namještaja predromaničkih crkvi (lapidarij Novigradske katedrale, lapidarij crkve sv. Marije u Balama). O pulskim spomenicima pisali su i drugi suvremeni autori (**Ivan Matejčić**). Brojni talijanski arheolozi doprinijeli su usporedbi pulskih kasnoantičkih i ranosrednjovjekovnih crkvenih objekata s istovremenim crkvama na području (sjeverne) Italije. Opisan je proces kristijanizacije područja Akvileje i Istre (**Giuseppe Cuscito)**, određena je općenita sinteza liturgijskog namještaja bazilike sjevernog Jadrana (**Grazia Bravar**) te kršćanskih starina istarske obale od Poreča do Pule (**Giuseppe Bovini**). Kasnoantički i ranosrednjovjekovni nalazi zastupljeni su u manjoj mjeri, često pronalaženi tijekom zaštitnih iskopavanja u sekundarnoj upotrebi, tj. kao spolija kasnijem objektu. Sa znanstvenog aspekta objavljivani su i interpretirani periodično, fragmentarno i pojedinačno, što je ponukalo na zaključak da nedostaje jedinstvena sinteza razdoblja kasne antike i ranog srednjeg vijeka Pule. U razdoblju od 2005. do 2009. godine provedena su zaštitna arheološka istraživanja uz Kandlerovu ulicu u Puli. Lokalitet, nazvan Sv. Teodor u Puli, sadržavao je arheološke slojeve od prapovijesti (željeznodobne peći) do kasnog srednjeg vijeka (samostan sv. Teodora). Iako je lokalitetom dominirao antički sloj, čiji je kompleks obuhvaćao hram, terme, domus te, kao još jedna posebnost, preko 2000 amfora koje su služile za drenažu izgrađenih objekata, u kasnoantičkom sloju prepoznata je arhitekturna koncepcija, u vidu temelja jednostavnog pravokutnog objekta, ojačanih lezenama, koja bi se mogla atribuirati ranokršćanskoj crkvi. Brojni ulomci kamenog crkvenog namještaja, datirani u ranokršćansko razdoblje, sugeriraju da se radi upravo o crkvi. U sekundarnoj upotrebi pronađeno je više komada kamenog namještaja tipično predromaničkih obilježja koji hipotetičku crkvu stavljaju u širi vremenski kontekst. Znanstvena obrada novootkrivenog kasnoantičkog i ranosrednjovjekovnog materijala s lokaliteta Sv. Teodor u Puli, pridonijet će razumijevanju ovih povijesnih razdoblja u Puli te proširiti spoznaje iz prethodnih istraživanja spomenutih znanstvenika.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja znanstvena je interpretacija novootkrivenog kasnoantičkog i predromaničkog materijala s lokaliteta Sv. Teodor u Puli, njegova usporedba sa sličnim nalazima u Puli, Istri i širem prostoru uz ostvarivanje potpunije arheološke slike pulskog područja u vremenu kasne antike i predromanike.

Hipoteze: 1. Ispod srednjovjekovne crkve sv. Teodora postojala je crkva u vremenu kasne antike koja održava sakralnu fukciju za vrijeme predromanike i ranog srednjeg vijeka. 2. Jedna grupa kamenih ulomaka s lokaliteta u četvrti sv. Teodora u Puli pripada kamenom namještaju ranokršćanske crkve, a druga grupa kamenom namještaju predromaničke crkve. 3. Na prijelazu kasne antike u razdoblje ranog srednjeg vijeka održan je kontinuitet kršćanstva na području lokaliteta u četvrti sv. Teodora, odnosno Pule općenito.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Voditeljica istraživanja na lokalitetu u četvrti sv. Teodora u Puli, voditeljica antičke zbirke i muzejska savjetnica dr. sc. Alka Strarac (kojoj zahvaljujem), ustupila mi je kasnoantički i ranosrednjovjekovni kameni materijal te određeni dio opusa staklenog materijala iz kasnoantičkih i ranosrednjovjekovnih slojeva za znanstvenu interpretaciju i temu doktorske disertacije. Kao dodatni materijal koji upućuje da se na lokalitetu održala kultna funkcija uključit ću i proširenu interpretaciju kasnoantičkih uljanica, koje su bile tema moga diplomskog rada.

Kasnoantički materijal obuhvaća tridesetak ulomaka, od kojih je određeni broj spojiv. Dijelovi kamenog crkvenog namještaja i arhitekturne plastike pronađeni su na čitavoj površini lokaliteta i svim stratigrafskim jedinicama, često u funkciji spolija ili, zasebno, kao pojedinačni ulomci skulpture. Cjelokupan materijal pronađen je izvan svoga izvornog konteksta, u nasipnim slojevima ili u sekundarnoj građevinskoj upotrebi. Koncentracija ulomaka crkvenog namještaja bila je najveća u samostanskoj crkvi sv. Teodora. U njenim temeljima istražen je pravokutni prostor veličine 120 m^2 ispunjen nasipnim slojem koji je na istočnoj strani presječen izgradnjom austrougarskog dvorišnog zida, a u unutrašnjosti su djelomice očuvani tragovi crvene i tamne boje na bijeloj žbuci. Taj prostor mogao je pripadati kasnoantičkoj crkvi, odnosno, crkvi sv. Lucije koju spominje Pietro Kandler (ovu atribuciju odredila je voditeljica istraživanja dr. sc. Alka Strac, a u svojoj doktorskoj disertaciji namjeravam se osvrnuti na relevantne podatke o položaju crkve koju spominju neki od

pulskih povjesničara). Druga grupa kamenih ulomaka pronađenih na lokalitetu u četvrti sv. Teodora u Puli odnosi se na ulomke predromaničkog crkvenog namještaja koji su nađeni također najčešće u sekundarnoj upotrebi. Bez obzira na to odnosi li se ranije spomenuti pravokutni prostor iz kasnoantičkog sloja na ranokršćanski objekt ili ne, nema indikacija da je došlo do gradnje nove crkve u predromaničkom razdoblju, jer nisu prepoznati graditeljski elementi na Lokalitetu koji bi upućivali na tu mogućnost, nego je utemeljenija pretpostavka da je namještaj ranokršćanske crkve, u skladu s novim političkom poretkom krajem 8., odnosno početkom 9. st., u potpunosti zamijenjen. Na namještaju su prisutne sve karakteristike predromaničkog umjetničkog izražaja. Crkva koja je postojala u vremenu ranog kršćanstva i predromanike porušena je prije gradnje crkve sv. Teodora u 15. stoljeću. Dijelovi namještaja iz obje faze, kasnoantičke i predromaničke, različiti su, to jest ne postoje dva identična ulomka, a uz to, nisu pronađeni u izvornom položaju niti u logičnim međusobnim odnosima. Ove okolnosti otežavaju mogućnost precizne determinacije njihovog međusobnog odnosa i položaja unutar sakralnog objekta. Korištene metode istraživanja su klasifikacija i kataloška obrada arheološke građe, te interpretacija na osnovi relevantne literature. Prva faza izrade disertacije priprema je materijala u vidu fotografiranja i izrade crteža te detaljan opis svakog ulomka/artefakta koji sadržava naziv, vrstu materijala od kojeg je izrađen, opis, dimenzije, mjesto nalaza, mjesto pohrane, inventarnu oznaku te okvirnu dataciju. Druga faza obuhvaća prikupljanje, proučavanje i analizu relevatne literature koja se odnosi na istraživanje razdoblja kasne antike i ranog srednjeg vijeka na području Pule, Istre i okolnog područja (Liburnija, Dalmacija, Slovenija, sjeverna Italija, Norik). Napose se proučavanje odnosi na kasnoantičku i ranosrednjovjekovnu skulpturu, arhitektonsku plastiku i staklene artefakte na bazi literature hrvatskih i inozemnih autora. Konačnu fazu čini interpretacija arheološkog materijala sa sličnim nalazima, isprva na užem području (Pula, Istra) te naknadno na širem području (Liburnija, Dalmacija, Slovenija, Italija, Norik). S obzirom na to da je na Lokalitetu pronađen objekt kojemu bi se mogla atribuirati sakralna funkcija (kasnoantička crkva), relevantan je i osvrt na urbanizam i arhitekturu Pule u kasnoj antici i ranom srednjem vijeku. Prezentacija i interpretacija pokretnog inventara – staklenih posuda i uljanica pronađenih na lokalitetu u četvrti sv. Teodora u Puli ima potencijal dodatno osnažiti hipotezu o postojanju sakralnog objekta upravo na mjestu na kojem je pronađen kameni namještaj koji upućuje na kontinuirano vršenje liturgije u razdoblju kasne antike i ranog srednjeg vijeka.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekivani znanstveni doprinos bila bi potpuna znanstvena interpretacija kasnoantičkih i ranosrednjovjekovnih nalaza na novoistraženom arheološkom lokalitetu Sv. Teodor u Puli. Potpuna interpretacija tih nalaza predstavljala bi ujedno i proširivanje spoznaja o kasnoantičkom i ranosrednjovjekovnom razdoblju u Puli i Istri općenito.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. BOVINI, G. Le antichita cristiane della fascia costiera istriana da Parenzo a Pola. Bologna, 1974. 2. BUDAK, N. *Karlo Veliki. Karolinzi i Hrvati*. Split, 2001. 3. CAMBI, N. Krist i njegova simbolika u likovnoj umjetnosti starokršćanskog perioda u Dalmaciji. Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku 70-71/1968-1969 (1977), 57 - 106. 4. CAMBI, N. Neki problemi starokršćanske arheologije na istočnoj jadranskoj obali. Materijali XII, 1972, 239 - 282. 5. CAPRIN, G. *L'Istria nobilissima. Parte prima*. Trieste, 1905. 6. CHEVALIER,P. Les installations liturgiques des églises d'Istrie du Ve au VIIe siecle. Hortus artium medievalium Vol. 5, 1999, 105 - 117. 7. CUSCITO, G. La prima comunità cristiana a Cittanova d'Istria: bilancio critico-bibliografico, *Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenog skupa Novigrad-Cittanova 599-1999. održanog u Novigradu od 15. do 16. listopada 1999.*, ur. J. Ziherl, Novigrad-Cittanova, 2002, 64-68. 8. DAVID, M. L'arredo liturgico nelle chiese dell'Italia nord occidentale tra IV e VI secolo. Hortus Artium Medievalium Vol. 5, 1999, 57 - 65. 9. DE FRANCESCHI, C. Alcuni cenni sugli antichi Monasteri femminili di Pola (S.Teodoro e S.Caterina). Atti e memorie della Societa istriana di Archeologia e Storia Patria N.S. III, 1956, 42-95. 10. DE FRANCESCHI, C. Dante e Pola. Atti e Memorie della Societa istriana di Archeologia e Storia Patria 44, 1932, 1 - 68. 11. GNIRS,A. Pola, ein Führer durch die antiken Baudenkmäler und Sammlungen. Wien 1915. 12. KANDLER, P. Notizie Storiche di Pola. Parenzo, 1871. 13. KAUTZSCH, R. kapitellstudien. Berlin-Leipzig, 1936. 14. JURKOVIĆ, M. *Novigrad istarski između 7. i 12. stoljeća*. Split, 1996. 15. JURKOVIĆ. M. Le 'Maître des chapiteaux de Bale', *Hortus Artium Medievalium vol. 8*, Zagreb-Motovun, 2002, 349-360. 16. MARUŠIĆ, B. *Istra u ranom srednjem vijeku*. Pula, 1960. 17. MARUŠIĆ, B. Kasnoantička i bizantska Pula. Pula, 1967. 18. MARUŠIĆ, B. Neki problemi kasnoantičke i bizantske Istre u svjetlu arheoloških izvora. Materijali XXIX, 1976, 337 - 340. 19. MARUŠIĆ, B. Kršćanstvo i poganstvo na tlu Istre u IV i V stoljeću. Arheološki vestnik XXiX, 1978, 549 - 572. 20. MARUŠIĆ, B. Pula i okolica. Zagreb, 1985. 21. MATEJČIĆ, I. Dvije crkve. Rijeka-Rovinj, 1997. 22. MATEJČIĆ, I.; BALDINI, M. Zbirka mozaika i kamenih spomenika u zgradi biskupije u Poreču. Poreč 1991. 23. MÉRÉR-BRANDENBURG, A.-B. Installations et mobilier liturgiques en Septimanie antiquité tardive - haut moyen age (IVe-VIIIe siecles). Hortus Artium Medievalium Vol.5, 1999, 45 - 56. 24. MIGOTTI, B. Dekorativna ranokršćanska plastika jaderskog i salonitanskog područja.Temeljne osobine i međusobne razlike. Diadora 13, 1991, 291-307. 25. MILOŠEVIĆ, A. (ur.). *Hrvati i Karolinzi* (I: *Rasprave i vrela*; II: *Katalog*). Split, 2000. 26. OBAD-VUČINA, M. Katedrala uznesenja Marijina u Puli. Pula, 2007. 27. STARAC, A. Das antike Pula,seine Topografie und seine Denkmäler. Mitteilungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und urgeschichte Band 27, 2006, 135 - 140. 28. STARAC, A. Quarter of St. Theodor in Pula, *Revija Annales Series Historia et Sociologia 19,2*, Koper, 2009, 271 – 290. 29. VEŽIĆ, P., LONČAR, M. *Hoc tigmen. Ciboriji ranoga srednjeg vijeka na tlu Istre i Dalmacije*. Zadar, 2009. 30. VICELJA,M. The Justinianic Sculpture at Pula:A Reconsideration. Radovi XIII. međunarodnog kongresa za starokršćansku

arheologiju, Split-Poreč, 25.9.-1.10.1994. Ur. Cambi, N.; Marin, E. Split, 1998, 1038-1046.		
Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
50 000		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Osobno.	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
Akademik Nenad Cambi

Potpis _____
prof.dr.sc. Mirja Jarak

Potpis _____
Vendi Jukić Buča, mag. archeol.

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 05.09.2012.

Potpis _____
Vendi Jukić Buča, mag. archeol.

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Vendi Jukić Buča, mag. archeol.		
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:		Arheologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7447		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	Hrvatski		
	Hrvatski	Kasnoantička i ranosrednjovjekovna arhitektura i skulptura na lokalitetu Sv. Teodor u Puli u kontekstu istodobnih nalaza u Puli i širem području Istre		
	Engleski	Late Antique and Early Medieval architecture and sculpture at the St. Theodore locality in Pula in the context of concurrent findings from Pula and the larger area of Istria		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		Humanističke znanosti/ Arheologija /Srednjovjekovna arheologija		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		Akademik, dr. sc. Nenad Cambi	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru, Hrvatska	nenad.cambi@unizd.hr
Drugi mentor:		Dr. sc. Mirja Jarak, izv.prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	mjarak@ffzg.hr
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. Dr. sc. Branka Migotti, znanstv. savjetnica	Odsjek za arheologiju HAZU, Hrvatska	branka.migotti@zg.t-com.hr
		2. Dr. sc. Mirja Jarak, izv. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	mjarak@ffzg.hr
		3. Dr. sc. Nenad Cambi, akademik	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru, Hrvatska	nenad.cambi@unizd.hr
		4.		
		5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Sjednica Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta u Zagrebu 27. 09. 2012. Točka F 84		

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Doktorski rad pod naslovom „Kasnoantička i ranosrednjovjekovna arhitektura i skulptura na lokalitetu Sv. Teodor u Puli u kontekstu istodobnih nalaza u Puli i širem području Istre“ trebao bi biti zasnovan na znanstvenoj obradi izvorne, novootkrivene arheološke građe, čiji je kontekst nalaza precizno utvrđen tijekom arheoloških istraživanja. Na lokalitetu Sv. Teodor unutar današnje Pule, otkriven je niz arheoloških slojeva s iznimno bogatim nalazima iz ranijeg antičkog, kasnoantičkog i srednjovjekovnog razdoblja. Za predloženi doktorski rad doktorandica V. Jukić Buča, i sama sudionica u arheološkim istraživanjima, dobila je na uvid i znanstvenu obradu kasnoantičke i ranosrednjovjekovne nalaze, među kojima posebno mjesto imaju kameni ulomci crkvenoga namještaja i arhitektonske plastike. Riječ je o zadovoljavajućem korpusu skulpture koji dopušta zaključke o dataciji, stilskim karakteristikama i radioničkom porijeklu nalaza. Na lokalitetu su otkriveni i ostaci temelja jedne građevine koja je mogla imati funkciju crkve i kojoj je moguće pripisati navedene nalaze namještaja i arhitektonske skulpture.

Osnovni sadržaj istraživanja treba razmatrati u kontekstu razvoja spoznaja o kontinuitetu djelatnosti (graditeljske i kamenoklesarske) na prijelazu između kasne antike i ranoga srednjeg vijeka. Pula, ali i cijela Istra, obiluje građom iz kasne antike i ranoga srednjeg vijeka koja može poslužiti za komparativna istraživanja. Istraživanja u kojima je s jedne strane prisutna novootkrivena neobjavljena građa, a s druge bogatstvo komparativnog materijala, omogućavaju kako potpunu interpretaciju novootkrivene građe, tako i bolje razumijevanje i nadopune spoznaja o već znanstveno interpretiranom materijalu. U konkretnom slučaju predloženog doktorskog rada može se očekivati znanstveni doprinos poznavanju pulske kasnoantičke i ranosrednjovjekovne topografije, te razvoj spoznaja o različitim tipovima građe uključene u istraživanje (od crkvene arhitekture i skulpture do sitnog liturgijskog materijala - staklenih posudica i glinenih svjetiljki). Ove spoznaje imale bi značenje za širi prostor Istre i susjednih područja.

2

Može se očekivati da će u doktorskom radu biti predočeni i rezultati istraživanja drugih pulskih kasnoantičkih i ranosrednjovjekovnih lokaliteta i da će biti ponuđena određena sinteza spoznaja o tim razdobljima u Puli i Istri općenito. Time bi doktorski rad imao dodatni znanstveni doprinos, jer u suvremenoj literaturi nedostaje opširnija sinteza koja bi, nakon ipak već davno objavljene Marušićeve knjige (B. Marušić, Kasnoantička i bizantska Pula, Pula 1967) pružala uvid u suvremeno stanje istraživanja i recentne spoznaje.

Možemo zaključiti da je obrada predložene teme doktorskog rada ostvarljiva, budući da doktorandica V. Jukić Buča svoj rad zasniva na dostupnom arheološkom materijalu i bogatoj općoj literaturi o kasnoj antici i ranome srednjem vijeku.

Mišljenje i prijedlog:

Povjerenstvo zaključuje da je predložena tema doktorskog rada prihvatljiva u znanstvenom smislu jer uključuje znanstvenu obradu i interpretaciju novootkrivenog arheološkog materijala, kao i dodatna komparativna proučavanja zasnovana na bogatoj literaturi i analizi dostupne građe. Izradom doktorskog rada trebale bi se obogatiti spoznaje o kasnoantičkom i ranosrednjovjekovnom razdoblju u Puli i Istri općenito. Stoga Povjerenstvo predlaže Fakultetskom vijeću da prihvati temu doktorskog rada i predložene mentore.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

2013/2014, ljetni semestar

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

S V E U Č I L I Š T E U Z A G R E B U
DR.SC.-02 Ocjena teme doktorskog rada

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*

	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	1.*(predsjednik Povjerenstva)* Dr. sc. Branka Migotti, znanstv.savjetnica, Odsjek za arheologiju HAZU, Hrvatska	
	2. Dr. sc. Mirja Jarak, izv. prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	
	3. Dr. sc. Nenad Cambi, akademik, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru, Hrvatska	
	4.	
	5.	

U Zagrebu, 19. 11. 2012.

M.P.

DR.SC.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA[1]

Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab".

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Damir Marinić		
Nositelj studija:	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu		
Naziv studija:	Poslijediplomski znanstveni studij psihologije		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6155		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti *(molimo zacrniti polje)*:	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Eduard Marinić i Vesna Marinić (r. Kristić)		
Datum i mjesto rođenja:	06. prosinca 1979.		
Adresa:	Vijenac Ivana Meštrovića 100		
Telefon/mobitel:	098/1946-987		
E-mail:	damir.marinic@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje *(kronološki od novijeg k starijem datumu)*:	2004/2006 - upisao znanstveni poslijediplomski studij psihologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu; mentor: prof.dr.sc. Denis Bratko. 2004. - ljetna škola psihoterapije psihoza, Inter-University Centre Dubrovnik, voditelji: prof.dr.sc. I. Urlić, doc.dr.sc. S. Štrkalj-Ivezić 2003. - diplomirao – Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu na temu „Test raspona brojeva kao mjera kapaciteta radnog pamćenja: razmatranje u funkciji dobi i spola", mentor: prof.dr.sc. Melita Kovačević; zvanje: diplomirani psiholog od 2003. - edukacija iz Integrativne psihoterapije u sklopu Hrvatske udruge za Integrativnu psihoterapiju, predavači: prof.dr.sc. D. Kozarić-Kovačić, prof.dr.sc. D. Kocijan-Hercigonja, Kenneth Evans (Scarborough Institute for Psychotherapy Training). 2002. - edukacija terapije poremećaja regulacije ponašanja i odnosa roditelj-dijete u sklopu 1. interdisciplinarnog simpozija o ranom razvoju i komunikaciji, predavač: prof.dr.med. Mechthild Papoušek, Kinderzentrum Muenchen. 2002. - seminar iz Realitetne terapije, predavač: William Glasser, osnivač Realitetne terapije; 2001. - završio edukaciju iz Neurolingvističkog programiranja kod Helge Bublić, prof., certificiranog trenera humanističke neurolingvističke psihologije; zvanje: praktičar NLP-a; 1998. - maturirao, 3. gimnazija Osijek, i Glazbena škola Franje Kuhača Osijek; zvanje: glazbenik (SSS), teoretski smjer
Radno iskustvo *(kronološki od novijeg k starijem datumu)*:	1. ožujka 2006. - zaposlen kao asistent na Studiju psihologije Filozofskog fakulteta u Osijeku. od rujna 2005. - psiholog (nastavnik), ugovor na određeno vrijeme: Gimnazija A.G. Matoša (opća psihologija), Srednja strukovna škola Braće Radića (psihologija rada i psihologija prodaje), i Obrtnička škola Antuna Horvata (psihologija komunikacije), (sve tri škole) u Đakovu. od prosinca 2004. - psiholog u Centru za profesionalnu rehabilitaciju na poslovima psiholsocijalne zaštite žrtava obiteljskog nasilja i psihološke obrade invalida rada i invalida Domovinskog rata

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-01 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-01 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

	2003/2004. - voditelj Savjetovališta za probleme učenika Graditeljsko-geodetske škole u Osijeku
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	Publikacije: 1. Burušić, J., Gelo, J. i Marinić, D. (2002). Osnovne karakteristike Big-five inventara (BFI) – prikaz preliminarnih rezultata hrvatske inačice. XIII. Dani psihologije u Zadru – sažetci radova. Odsjek za psihologiju: Filozofski fakultet u Zadru. 2. Žebec, M.S., Kotrla, M. i Marinić, D. (2002). Jedan vizualno-motorički test podijeljene pažnje i dobne promjene pripadnih mu rezultata na uzrastu od 8 do 17 godina. XIII. Dani psihologije u Zadru – sažetci radova. Odsjek za psihologiju: Filozofski fakultet u Zadru. 3. Šakić, V., Perković, M. i Marinić, D. (2003). Neki aspekti socijalnog identiteta Slavonaca i Baranjaca. U: M. Štambuk i A. Šundalić (ur), Razvojne perspektive ruralnog svijeta Slavonije i Baranje – zbornik radova sa skupa, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. 4. Marinić, D. (2009). Teorije dinamičkih sustava kao metateorijski okvir za istraživanja ličnosti. Psihologijske teme, 17(1), 155-184. 5. Marinić, D. i Pučić, T. (u tisku). Odnos faktora ličnosti i nekih dinamičkih osobina kognitivnog sustava. Život i škola. Sudjelovanje na znanstvenim skupovima: 23.-25. V. 2002. XIII. Dani psihologije u Zadru (2 izlaganja) 13.-14. IX. 2002. 1. interdisciplinarni simpozij o ranom razvoju i komunikaciji
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Uloga strukturalnih varijabli samopoimanja u dinamizmu samoevaluacije: provjera modela "društva pojma o sebi"
Engleski:	Role of structural variables of self-concept in dynamism of self-evaluation: investigation of "society of self" model
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje:	društvene znanosti/psihologija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-pošta:**
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Denis Bratko	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	dbratko@ffzg.hr
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	1. Bratko, D., Butković, A. i Chamorro-Premuzic, T. (2010). A genetics of general knowledge: A twin study from Croatia. Personality and individual differences, 48, 403-407 2. Bratko, D. i Butković, A. (2007). Stability of genetic and environmental effects from adolescence to young adulthood: Results of croatian longitudinal twin study of personality. Twin research and human genetics, 10(1), 151-157 3. Bubaš, G. i Bratko, D. (2007). Faktorska struktura pravila u prijateljskim vezama i njihova povezanost s osobinama ličnosti. Društvena istraživanja, 16(6), 1175-1199 4. Butković, A. i Bratko, D. (2007). Family study of manipulation tactics. Personality and individual differences, 43(4), 791-801 5. Vernon, F.A., Petrides, K.V., Bratko, D i Harris, J.A. (2008). A behavioral genetic study of trait emotional intelligence. Emotion, 8(5), 635-642
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku *(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)*:	Pojam o sebi je jedan od ključnih koncepata u psihologiji, pa ipak među istraživačima ima mnogo razilaženja u pogledu objašnnjavanja prirode njegove organizacije. To razilaženje posebice je istaknuto kada govorimo o moehanizmu organizacija pojma o sebi. U okviru teorije dinamičkih sustava, fenomen samoorganizacije predložen je kao osnovni mehanizam organizacije pojma o sebi, što je i potvrđeno brojnim simulacijama. Međutim, niti jedna od tih simulacija do sada nije empirijski provjerena. Cilj ovog rada je empirijski provjeriti model "društva pojma o sebi", kao jednu od sveobuhvatnijih simulacija strukture i razvoja pojma o sebi.
Sažetak na engleskom jeziku *(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)*:	Self-concept is one of key concepts in psychology. Yet, there is a lot of dissagreament among researchies in explanations of nature of its organization. This dissagreament is most emphasized when speaking about mechanism of self-concept organization. Within a framework of dynamic systems theory, the phenomenon of self.organization was proposed as a key mechanism of self-concept organization. This was confirmed by a variety of different simulations. However, for the time being none of the afore mentioned simulations was empiricaly tested. The goal of this disertation is to empiricaly test "society of self" model, as one of the most comprehensive simulations of structure and development of self-concept.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja *(preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)*

Rana istraživanja pojma o sebi polazila su od pretpostavke da je pojam o sebi skup cjelovitih i jedinstvenih informacija koje zajedno daju pojedincu predodžbu o sebi samom. Tek se kasnije uvidjelo da je neprimjereno shvaćati pojam o sebi kao jedinstvenu strukturu, budući da rezultati empirijskih istraživanja potvrđuju da tomu ne može biti tako.Iako pojam o sebi predstavlja organiziranu strukturu specifičnih kognitivnih i afektivnih elemenata, odnosno reprezentacija o sebi, dosadašnja istraživanja nisu uspjela zahvatiti specifične mehanizme koji dovode do takve organizacije. Isto tako, premda pojam o sebi pruža integraciju ostalim strukturama psihičkog sustava pojedinca, i relativno je jasno na koji način sustav pojma o sebi „nameće“ organizaciju i integraciju tim strukturama, do sada nije potpuno razriješeno što „nameće“ integraciju i organizaciju samom sustavu pojma o sebi.

Razmatranja pojma o sebi u okvirima teorija dinamičkih sustava, pokazala su da rješenje tog problema počiva na fenomenu samoorganizacije. Naime, brojne računalne simulacije modela pojma o sebi i ličnosti pokazale su da organizacija i integracija nižih struktura u više strukture proizlazi iz specifičnih interakcija elemenata nižeg reda putem sustava povratne sprege, bez utjecaja ikakvog supervizijskog mehanizma višeg reda (npr. Read i Miller, 2002; Shoda i sur., 2002). Pri tom, kao temeljnu dimenziju takve integracije, većina autora iz ovog područja navodi samoevaluaciju (odnosno, kako se u samom radu navodi evaluativnu koherenciju ili evaluativnu diferencijaciju).

Kako bi ispitali mehanizme pojavljivanja globalnih dimenzija pojma o sebi, kao i mehanizme samoorganizacije pojma o sebi (prije svega evaluativne koherencije i diferencijacije), Nowak i sur. (2000) razvili su simulacijski model pojma o sebi na arhitekturi staničnih automata (engl., cellular automata), pod imenom Model „društva pojma o sebi“ (engl., „Society of self“ model). Prema tom modelu elementi pojma o sebi (kognitivni i afektivni elementi samorefleksije) imaju određenu valenciju (vrijednost koja može biti ili pozitivna ili negativna) i određeni stupanj centralnosti (koja služi kao ponder vrijednosti valencije), odnosno važnosti kojeg pojedinac pridaje pojedinom elementu pojma o sebi. Na osnovi tako postavljenog modela, autori su definirali tri dinamičke varijable čije su se vrijednosti mijenjale sukladno pravilu simulacije temeljenog na pretpostavkama teorije integracije informacija (Anderson, 1981): 1) samoevaluacija, koja predstavlja ponderirani prosjek svih elemenata uključenih u sustav pojma o sebi, pri čemu ponderi predstavljaju utvrđenu centralnost pojedinih elemenata u sustavu pojma o sebi; 2) evaluativna diferencijacija (koherencija), koja predstavlja stupanj u kojem elementi formiraju klastere slične valencije, a određena je proporcijom susjednih elemenata koji dijele zajedničku valenciju; i 3) dinamizam, odnosno proporcija elemenata koji mijenjaju svoje stanje (valencija i centralnost) u odnosu na stanje u prethodnom koraku iteracije, a predstavlja mjeru promjenjivosti sustava.

Na osnovi dobivenih rezultata simulacija promjena pojma o sebi temeljem zadanih pravila i dinamičkih varijabli, bilo sustava u izolaciji ili sustava pod utjecajem vanjskih informacija, tako definirani sustav pokazuje širok spektar različitih ponašanja (samoorganizacijskih obrazaca) empirijski utvrđenih većinom suvremenih teorija i istraživanja pojma o sebi i srodnih konstrukata, a vezani su prvenstveno uz utjecaj pritiska za integracijom, samopoštovanja, i kvalitete i intenziteta povratne informacije na razvoj samoevaluacije i evaluativne diferencijacije i koherencije, odnosno promjene u toku samoevaluativnog mišljenja (Nowak i Vallacher, 1998; Nowak i sur., 2000). Iako je navedeni model integrirao većinu različitih teorija i modela pojma o sebi u jedan komprehenzivni integrirani okvir, do sada nije empirijski validiran. Stoga bi empirijska validacija navedenog modela pojma o sebi kao dinamičkog sustava omogućila spoznaju mehanizama koji leže u osnovi samoorganizacije i regulacije pojma o sebi, čime ne samo da bi se stekao jasniji uvid u dinamiku fenomena empirijski utvrđenih ranijim istraživanjima pojma o sebi i srodnih konstrukata, već bi se formirao i sveobuhvatniji okvir za buduća istraživanja u tom smjeru.

3

Cilj i hipoteze istraživanja[2] *(preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)*

Cilj istraživanja je formiranje kvantitativnog i kvalitativnog opisa dobnih promjena strukturalnih varijabli samopoimanja (samoevaluacija i evaluativna koherencija), te utvrđivanje njihove uloge u dinamizmu samoevaluacije.

Na osnovi navedenog cilja istraživanja možemo utvrditi slijedeće probleme i njima pripadne hipoteze istraživanja:

1. problem: Provjeriti istinitost postavki koje proizlaze iz modela „društva pojma o sebi“, a vezane su uz dobne promjene strukturalnih varijabli samopoimanja, i utjecaj pritiska za integracijom i motiva za održavanjem pojma o sebi na te promjene.

[2] Redoslijed navođenja cilja i hipoteza ovisi o području istraživanja

Hipoteze pripadne ovom problemu su:

1. Prosječne vrijednosti samoevaluacije i evaluativne koherencije u promatranom se razvojnom razdoblju povećavaju u funkciji dobi;

2. Postoji značajan utjecaj samorefleksije na evaluativnu koherenciju samopoimanja, pri čemu ispitanici koji postižu veće vrijednosti na mjerama pritiska za integracijom, pokazuju veću evaluativnu koherenciju samopoimanja;

3. Postoji značajan utjecaj motiva za održavanjem pojma o sebi na evaluativnu koherenciju, pri čemu ispitanici s motivima samouzdizanja i samopotvrđivanja pokazuju u prosjeku značajno veći stupanj evaluativne koherencije od ispitanika s motivom točnosti;

4. Postoji značajan utjecaj motiva za održavanjem pojma o sebi na samoevaluaciju, pri čemu ispitanici s motivom samouzdizanja pokazuju u prosjeku veće vrijednosti samoevaluacije, za razliku od ostalih ispitanika;

5. Postoji značajan utjecaj spola na dobne promjene samoevaluacije, pri čemu ženski ispitanici u prosjeku pokazuju nižu razinu samoevaluacije, a ta se razlika povećava do dobi od 16 godina, nakon čega se počinje sukcesivno smanjivati.

2. problem: Postaviti i provjeriti model odnosa između strukturalnih varijabli samopoimanja i dinamizma samoevaluacije, .

Hipoteze pripadne ovom problemu su:

1. Postoji značajna povezanost između evaluativne koherencije i dinamizma samoevaluacije, pri čemu ispitanici koji postižu veće vrijednosti na mjerama evaluativne koherencije postižu veće vrijednosti mirovanja, i manje vrijednosti varijabilnosti, brzine, i akceleracije kao mjera dinamizma samoevaluacije;

2. Postoji značajna povezanost samoevaluacije i valencije dinamizma samoevaluacije, pri čemu, za razliku od ispitanika s manjim vrijednostima, ispitanici s većim vrijednostima samoevaluacije postižu i prosječno veće vrijednosti valencije dinamizma samoevaluacije;

3. problem: Ispitati postoji li utjecaj motiva za održavanjem pojma o sebi i afektivnog „priminga“ na dinamizam samoevaluacije.

Hipoteze pripadne ovom problemu su:

1. Ispitanici s motivom samouzdizanja i motivom konzistencije će, za razliku od ispitanika s motivom točnosti, u značajno većoj mjeri postizat vrijednosti valencije dinamizma samoevaluacije u skladu s vrijednostima samoevaluacije;

2. Ispitanici s motivom samouzdizanja i motivom konzistencije će, za razliku od ispitanika s motivom točnosti, tijekom cijelog vremena dinamizma samoevaluacije (toka samoevaluativne misli) u prosjeku postizati veće vrijednosti na mjeri mirovanja, a manje vrijednosti na mjerama varijabilnosti, brzine i akceleracije;

3. Postoji utjecaj afektivnog „priminga“ na valenciju dinamizma samoevaluacije, sukladno afektivnoj kvaliteti „priminga“;

4. Budući da „priming“ samo privremeno aktivira afektivno sukladna područja pojma o sebi, očekuje se da će njegov učinak da dinamizam samoevaluacije biti najveći u početku (1. vremenski interval), a najmanji na kraju (3. vremenski interval) toka samoevaluativne misli;

5. Afektivni „priming“ imat će najveći utjecaj na dinamizam samoevaluacije kod ispitanika s motivom točnosti, ali i kod ispitanika s motivom samouzdizanja i motivom konzistencije, samo ako je afektivna kvaliteta „priminga“ u skladu sa vrijednostima samoevaluacije.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (*preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)*

Ispitanici

Ispitanici će biti učenici jedne osnovne škole i jedne gimnazije u Osijeku, te studenti Filozofskog fakulteta u Osijeku. U osnovnoj školi se u istraživanje planira uključiti dva sedma i osma razreda, u srednjoj školi po dva razredna odjeljena sva četiri razreda, a na fakultetu studenti sve četiri godine studija psihologije, te dvopredmetnih studija povijesti i knjižničarstva. Kako u svakom od navedenih odjeljenja postoji minimalno 25 osoba (učenika/studenta), očekuje se oko 600 ispitanika. Svi ispitanici bit će ispitani tijekom jedne školske godine. Na taj način obuhvatit će se ispitanici u dobi od 13 do 22 godine.

Uzrast ispitanika od 13 do 22 godine odabran je prije svega zato što je brojnim istraživanjima razvoja pojma o sebi utvrđeno da upravo u tom razdoblju dolazi do reorganizacije pojma o sebi, pri čemu njegova struktura od početne (u ranom pubertetu) relativno dezorganizirane postaje diferenciranija i organiziranija u ovisnosti o dobi, a najizraženije u navedenom razdoblju. Također, velika je pogodnost provoditi istraživanje na školskoj i studentskoj populaciji s obzirom da ona predstavlja reprezentativan uzorak populacije adolescenata promatranog uzrasta, a svi se ispitanici nalaze određeni dio dana u istoj ustanovi (školi, odnosno fakultetu).

Pribor

U ispitivanju će se koristiti protokol za bilježenje ispitanikovih evaluativnih samoprocjena, te upitnici i skale tipa papir-olovka za ispitivanje strukturalnih aspekata pojma o sebi (posjedovanje osobine, valencija osobine, centralnost osobine, sigurnost, i dijagnostičnost), i pritiska za integracijom (Skala samorefleksije i uvida, Skala preferencije za konzistencijom).

Događaji koje su ispitanici elucidirali u situaciji afektivnog „priminga“ zabilježavat će se u za to posebno konstruiran formular.

Postupak

Prije samog istraživanja potrebno je provesti nekoliko obuhvatnih i detaljnih pilot istraživanja u svrhu utvrđivanja metrijskih karakteristika upitnika, odnosno prilagođavanja istih populaciji hrvatskih adolescenata, kao i za konstrukciju i validaciju mjera strukture pojma o sebi (odabir čestica, formiranje skala i utvrđivanje metrijskih karakteristika formiranih skala na uzorku adolescenata), i dinamizma samoevaluacije i pripadnih specifičnih mjera. Također, u okviru pilot istraživanja trebala bi se utvrditi primjerenost uputa, vremenske organizacije ispitivanja u cjelini, kao i pojedinih dijelova ispitivanja, organizacije prostora za grupna i individualna ispitivanja u školama i fakultetu, te mogućih prijetnji valjanosti istraživanja, pri čemu bi se trebale prikupiti i zabilježiti povratne informacije od samih ispitanika, koje mogu pomoći boljoj provedbi glavnog istraživanja. Predviđa se da će provedba pilot

istraživanja trajati šest mjeseci do godinu dana.
Samo istraživanje planira se provesti tijekom jedne školske godine u dvije faze.
Prije provedbe prve faze potrebno je provesti određene pripremne radnje u smislu pribavljanja suglasnosti od ispitanika (pristanka na sudjelovanje u istraživanju), popis ispitanika sa svim za istraživanje relevantnim podacima (imena, dob, spol, razred/godina studija), i utvrđivanje rasporeda grupnih ispitivanja.
U prvoj fazi provest će se ispitivanja na upitnicima tipa papir-olovka – ispitivanja aspekata pojma o sebi i pritiska za integracijom (Skala samorefleksije i uvida i Skala preferencije za konzistencijom). Ispitivanja će se provoditi grupno (posebno sa svakim razredom, odnosno godinom studija i studijskim smjerom), a predviđa se da će trajanje svakog ispitivanja bit oko 45 minuta, odnosno jedan školski sat.
Prije druge faze također je potrebno provesti određene pripremne radnje, koje se sastoje u utvrđivanju i podjeli ispitanika u skupine na temelju motiva za održavanjem pojma o sebi, te uzorkovanje ispitanika prema afektivnom „primingu“, koje će se za svaku skupinu ispitanika provoditi slučajnim izborom. Nakon toga utvrdit će se raspored individualnih ispitivanja. Individualna ispitivanja dinamizma samoevaluacije, zbog ekonomičnosti, provodit će se samo na uzorku studenata (oko 150 ispitanika). Također, prije početka individualnih ispitivanja potrebno je grupama studenata dati neke opće upute za individualna ispitivanja, i opisati kako će se ista provoditi.
U drugoj fazi ispitivanja će se tijekom jednog semestra provesti individualna ispitivanja na predviđenom uzorku ispitanika, uz pomoć 3 pomoćna istraživača (studenti psihologije). U ovoj fazi bit će razmotrena i mogućnost nagrađivanja ispitanika određenim prigodnim darom (npr. komplet naljepnica, blokovi i slično).

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja *(preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)*

Problem organizacije pojma o sebi jedan je od ključnih problema u u objašnjavanju prirode strukture i funkcije pojma o sebi. Ovim istraživanjem nastojat ćemo utvrditi pojavu samoorganizacije kao ključnog mehanizma organizacije pojma o sebi. Također, navedeni je model "društva pojma o sebi" integrirao većinu različitih teorija i modela pojma o sebi u jedan komprehenzivni integrirani okvir, i do sada nije empirijski validiran. Stoga bi empirijska validacija navedenog modela pojma o sebi kao dinamičkog sustava omogućila spoznaju mehanizama koji leže u osnovi samoorganizacije i regulacije pojma o sebi, čime ne samo da bi se stekao jasniji uvid u dinamiku fenomena empirijski utvrđenih ranijim istraživanjima pojma o sebi i srodnih konstrukata, već bi se formirao i sveobuhvatniji okvir za buduća istraživanja u tom smjeru. Naposlijetku, model razmatra razvoj i strukture i dinamike pojma o sebi, te njihov međusobni odnos, u dobi od 13 do 22 godine, zbog čega bi rezultati ove studije mogli imati praktične implikacije u organizaciji odgojno-obrazovnog sustava.

Popis citirane literature *(maksimalno 30 referenci)*

5

1. Cialdini, R.B., Trost, M.R., i Newsom, J.T. (1995). Preference for consistency: The development of a valid measure and the discovery of surprising behavioral implications. Journal of personality and social psychology, 69, 318-328.

2. Eagly, A.H. i Chaiken, S. (1993). The psychology of attitudes. Fort Worth: Harcourt Brace Jovanovich.

3. Granic, I. i Hollenstein, T. (2003). Dynamic systems methods for models of developmental psychopathology. Development and psychopathology, 15, 641-699.

4. Grant, A.M., Franklin, J., i Langford, P. (2002). The self-reflection and insight scale: A new measure of private self-consciousness. Social behavior and personality, 30(8), 821-836.

5. Grassberger, P. i Procaccia, I. (1986). Measuring the strangeness of strange attractors. Physica, 9D, 189.

6. Greenwald, A.G., i Pratkanis, A.R. (1984). The self. U: R.S. Wyer i T.K. Srull (ur.), Handbook of social cognition (str. 129-178). Hillsdale, NJ: Earlbaum.

7. Guastello, S.J. (2000). Nonlinear dynamics in psychology. Nonlinear dynamics, psychology, and life sciences, 0, 1-20.

8. Johnson, S.L. i Nowak, A. (2002). Dynamical patterns in bipolar depression. Personality and social psychology review, 6(4), 380-387.

9. Lewis, M.D., Lamey, A.V., i Douglas, L. (1999). A new dynamic systems method for the analisys of early socioemotional development. Developmental science, 2(4), 457-475

10. Markus, H. i Wurf, E. (1987). The dynamic self-concept: A social psychological perspective. Annual Review of Psychology, 38, 299-337.

11. Nowak, A. i Vallacher, R.R. (1998). Dynamical social psychology. New York: Guilford press.

12. Nowak, A. Vallacher, R.R., Tesser, A., i Borkowski, W. (2000). Society of self: The emergence of collective properties in self-structure. Psychological review, 107(1), 39-61.

13. Read, S.J. i Miller, L.C. (2002). Virtual personalities: A neural network model of personality. Personality and social psychology review, 6(4), 357-369.

14. Robins, R.W., Norem, J.K., i Cheek, J.M. (1999). Naturalizing the self. U: L.A. Pervin i O.P. John (ur.), Handbook of personality. (str. 443-478). New York: Guilford press.

15. Sedikides, C. (1993). Assessment, enhancement, and verification determinants of the self-evaluation process. Journal of personality and social psychology, 65(2), 317-338.

16. Shoda, Y., LeeTiernan, S., i Mischel, W. (2002). Personality as a dynamical system: Emergence of stability and distinctiveness from intra- and interpersonal relations. Personality and social psychology review, 6(4), 316-325.

17. Vallacher, R.R. (1980). An introduction to self theory. U: D.M. Wegner i R.R. Vallacher (ur.), The self in social psychology (str. 3-30). New York: Oxford University press.

18. Vallacher, R.R. i Nowak, A. (1997). The emergence of dynamical social psychology. Psychological inquiry, 8(2), 73-99

19. Vallacher, R.R., Read, S.J. i Nowak, A. (2002). The dynamical perspective in personality and social psychology. Personality and social psychology review, 6(4), 264-273.

20. Vallacher, R.R. i Wegner, D.M. (1987). The self in social psychology. New York: Oxford University press.

21. Wolfram, S. (2002). A new kind of science. Champaign: Wolfram media, inc.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja *(u kunama)*
1200 kn

6

Predloženi izvori financiranja istraživanja			
Vrsta financiranja	**Naziv projekta**	**Voditelj projekta**	**Potpis**
Nacionalno financiranje			
Međunarodno financiranje			
Ostale vrste projekata			
Samostalno financiranje	1200 kn		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja[3]			
Suglasnost predloženog mentora i doktoranda s prijavom teme			

[3] Navesti samo ako je potrebno

S V E U Č I L I Š T E U Z A G R E B U
DR.SC.-01 Prijava teme doktorskog rada

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis prof.dr.sc. Denis Bratko
(ime i prezime prvog predloženog mentora)

Potpis
(ime i prezime drugog predloženog mentora)

Potpis Damir Marinić
(ime i prezime doktoranda)

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 14. srpnja 2011.

PotpisDamir Marinić
(ime i prezime doktoranda)

M.P.

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Damir Marinić		
Nositelj studija:		Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu		
Naziv studija:		Poslijediplomski znanstveni studij psihologije		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6155		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	Hrvatski		
	Hrvatski	Uloga strukturalnih varijabli samopoimanja u dinamizmu samoevaluacije: provjera modela «društva pojma o sebi»		
	Engleski	Role of structural variables of self-concept in dynamism of self-evaluation: investigationj of «society of self» model		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		Društvene znanosti / Psihologija / Opća psihologija		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		Prof.dr.sc. Denis Bratko	Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	dbratko@ffzg.hr
Drugi mentor:				
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. prof.dr.sc. Denis Bratko	Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	dbratko@ffzg.hr
		2. prof.dr.sc. Predrag Zarevski	Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	pzarevsk@ffzg.hr
		3. prof.dr.sc. Vesna Buško	Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	vesna.busko@ffzg.hr
		4.		
		5.		

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu, na sjednici održanoj 27.10.2011., 84. točka predmeta s vijeća poslijediplomskih studija
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Javna obrana teme doktorskog rada održala se 29.06.2006. Kandidat je u svojoj prezentaciji koja je trajala oko 30 minuta izložio nacrt istraživanja koji se sastojao iz uvodnog dijela i teorijske osnove rada, prikaza cilja i problema istraživanja, hipoteza, planiranog postupka i statističkih analiza, te očekivanog doprinosa i ograničenja istraživanja. Nakon toga su mu članovi povjerenstva postavljali pitanja koja su se ticala teorijske osnove rada te planirane metodologije s posebnim težištem na metode analize podataka. Kandidat je uspješno odgovorio na postavljena pitanja te uvažio sugestije članova povjerenstva koje su se prvenstveno ticale pojednostavljivanja nacrta istraživanja.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

U predloženoj doktorskoj disertaciji Damir Marinić želi se baviti empirijskom provjerom simulacijskog modela pojma o sebi. Navedeni su model njegovi autori, Nowak i sur. 2000, nazvali modelom „društva pojma o sebi“ (eng. “society of self“ model). Osnovne postavke modela „društva pojma o sebi“ temelje se na ranije postavljenom modelu oblikovanja javnog mnijenja te predstavlja jedan pokušaj objašnjavanja i teorijskog uobličavanja rezultata istraživanja različitih aspekata samopoimanja. U samom uvodu disertacije dan je ekstenzivan prikaz suvremenih istraživanja pojma o sebi, uz opis načina na koji prethodno navedeni model “društva pojma o sebi“ uspješno objašnjava većinu rezultata dobivenih u tim istraživanjima.

Istraživanja pojma o sebi polazila su od pretpostavke da je pojam o sebi skup cjelovitih i jedinstvenih informacija koje pojedincu daju predodžbu ili sliku o samom sebi. Međutim, empirijski rezultati ukazivali su da nije primjereno shvaćati pojam o sebi kao jedinstvenu strukturu. Iako pojam o sebi predstavlja organiziranu strukturu specifičnih kognitivnih i afektivnih elemenata, odnosno samopoimanja, dosadašnja istraživanja nisu pokazala kako dolazi do takve organizacije, odnosno koji se mehanizam nalazi u njenoj podlozi. Također, iako pojam o sebi omogućuje integraciju ostalim strukturama psihičkih sustava pojedinca, nije potpuno jasno što određuje organizaciju i integraciju samom sustavu pojma o sebi.

Osnovna pretpostavka teorije dinamičnih sustava je da rješenje navedenih problema treba tražiti u fenomenu samoorganizacije. Istraživanja koja su se osnivala na metodama računalne simulacije modela pojma o sebi, upućuju na zaključak da organizacija i integracija nižih struktura u više strukture proizlazi iz specifičnih interakcija elemenata nižeg reda putem sustava povratne sprege. Čini se da je temeljna dimenzija takve integracije mehanizam samoevaluacije, odnosno evaluativne koherencije ili diferencijacije. Kako bi ispitali mehanizme koji dovode do pojavljivanja globalnih dimenzija pojma o sebi, odnosno mehanizme samoorganizacije pojma o sebi, autori teorije razvili su jedan simulacijski model (Nowak i sur. 2000). Taj se model temelji na arhitekturi staničnih automata (eng. Cellular automata) i naziva se modelom „društva pojma o sebi“. Model pretpostavlja da elementi pojma o sebi (kognitivni i afektivni elementi samoreflesije) imaju određenu valenciju koja može biti pozitivna ili negativna te određeni stupanj centralnosti, koji služi kao ponder valencije, bila ona pozitivna ili negativna. Na osnovi pretpostavljenog modela, autori su definirali tri dinamičke varijable čije su vrijednosti varirali u računalnoj simulaciji. Prva takva varijabla je samoevaluacija koja predstavlja prosjek svih elemenata uključenih u sustav pojma o sebi, pri čemu ponderi predstavljaju utvrđenu centralnost pojedinih elemenata u sustavu pojma o sebi; druga varijabla je evaluativna diferencijacija ili koherencija koja predstavlja stupanj u kojem elementi formiraju klastere slične valencije, a određena je proporcijom susjednih elemenata koji dijele zajedničku valenciju; treća varijabla je dinamizam, odnosno proporcija elemenata koji mijenjaju svoje stanje na dimenzijama valencije i centralnosti u odnosu na stanje u prethodnom koraku iteracije, te predstavlja mjeru promjenjivosti sustava. Simulacija promjena pojma o sebi na temelju zadanih pravila i spomenutih dinamičkih varijabli, bilo sustava u izolaciji ili sustava pod utjecajem vanjskih informacija, pokazuje da tako definiran sustav pokazuje širok spektar samorganizacijskih obrazaca ponašanja. Takva su samorganizacijska ponašanja prvenstveno posljedica pritiska za integracijom, samopoštovanja te kvalitete i intenziteta povratne informacije na razvoj samoevaluacije i evaluativne diferencijacije i koherencije, odnosno promjene u toku samoevaluativnog mišljenja.

Kao što je iz prethodnog opisa vidljivo, teorija „društva pojma o sebi“ razvijena je na temelju računalnih simulacija i na relativno kompleksan način objašnjava odnose između specifičnih elemenata, odnosno proces koji dovodi od integracije i organizacije sustava pojma o sebi. Iako navedeni model integrira većinu ranijih modela i teorija u jedan zajednički okvir, on dosad još nije empirijski validiran. Stoga bi empirijska validacija modela „društva pojma o sebi“ omogućila spoznaju mehanizama koji leže u osnovi samoregulacije i regulacije pojma o sebi, odnosno doprinijela bi razumijevanju funkcije pojma o sebi u psihičkom životu pojedinaca. Tema doktorske disertacije Damira Marinića je empirijska provjera teorije „društva pojma o sebi“, u prvom redu dobnih promjena strukturalnih varijabli samopoimanja (samoevaluacija i evaluativna koherencija), te utvrđivanje njihove uloge u dinamizmu

2

samoevaluacije. Pored toga, radnja se usmjerava i na provjeru odnosa između strukturalnih varijabli samopoimanja i dinamizma samoevaluacije, te na provjeru utjecaja motiva za održavanjem pojma o sebi i afektivnog „priminga“ na dinamizam samoevaluacije. Navedena empirijska provjera modela osniva se na istraživanju oko 600 ispitanika dobnog raspona od 13 do 22 godine, budući da su brojna istraživanja pokazala kako upravo u tom razdoblju dolazi do reorganizacije pojma o sebi, pri čemu njegova struktura od početne, u vrijeme ranog puberteta kada je relativno neorganizirana, postaje sve organiziranija i diferenciranija u funkciji razvoja, odnosno starenja.

Tema doktorske disertacije Damira Marinića temelji se na znanstveno relevantnoj teoriji „društva pojma o sebi“ koja dosad još nije validirana u dovoljnoj mjeri. Stoga predloženo istraživanje ima potrebnu teorijsku važnost te će empirijski podaci, koji će za potrebe ove radnje biti analizirani, doprinijeti našem razumijevanju koherencije i diferencijacije našeg samopoimanja, odnosno razvoja i organizacije pojma o sebi. Razvojne promjene su upravo najintenzivnije u životnom razdoblju koje su predmet ove radnje (od rane adolescencije do rane odraslosti) te je upravo to razdoblje najpogodnije za testiranje hipoteza koje proizlaze iz modela „društva pojma o sebi“. Stoga držimo da je ova tema doktorske disertacije teorijski relevantna te da će dovesti do novih spoznaja u našem razumijevanju pojma o sebi i njegovom razvoju te ju možemo ocijeniti izvedivom.

Mišljenje i prijedlog:

Na temelju prijave teme doktorskog rada vidljivo je da pristupnik dobro poznaje teorijske pristupe i metodologiju u području kojim se želi baviti te da je temeljito proučio relevantnu literaturu. Također, na temelju pregleda literature vidljivo je da je većina spoznaja u modelu koji pristupnik koristi kao polazište, modelu „društva pojma o sebi“, ostvarena na temeljnu računalnih simulacija te da je empirijska validacija tog modela izrazito potrebna. Dakle, tema radnje je relevantna, a metodologija kojom se pristupnik želi koristiti primjerena temi, odnosno hipotezama koje se žele testirati. Budući da je pristupnik ispunio sve uvjete Poslijediplomskog studija psihologije i ima potrebne sposobnosti za izradu doktorskog rada, predlažemo da se prihvati predložena tema *Uloga strukturalnih varijabli samopoimanja u dinamizmu samoevaluacije: provjera modela „društva pojma o sebi“* pod mentorstvom prof. dr. sc. Denisa Bratka (Odsjek za psihologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).

3

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

Akademska godina 2012/2013. ljetni semestar

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	**Titula, ime i prezime, ustanova, država:**	**Potpis:**
	1.*(predsjednik Povjerenstva)* prof.dr.sc. Denis Bratko	
	2. prof.dr.sc. Predrag Zarevski	
	3. prof.dr.sc. Vesna Buško	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 9. studenog 2012.god.		**M.P.**

4

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Valentina Ružić, dipl. psiholog
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Psihologija
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7293
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ilija Ružić
Datum i mjesto rođenja:	03.12.1982., Zagreb, Hrvatska
Adresa:	Heinzelova 84, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	091/515-9618
E-mail:	valentina.ruzic@zg.t-com.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Studij psihologije*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Naklada Slap, Centar za edukacije i istraživanja; od prosinca 2006. 2. OŠ Šijana, Pula; od veljače 2006. do rujna 2006.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Modić Stanke, Koraljka; Ivanec, Dragutin; Ružić, Valentina. Assessment of pain in others - searching for what matters // Abstracts of Pain in Europe VI / Handwerker, Hermann O. (ur.). Oxford : Elsevier, 2009. S221-S221 (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni). 2. Modić Stanke, Koraljka; Ivanec, Dragutin; Ružić Valentina. Kontekstualni čimbenici doživljaja boli – uloga iskustva i empatije u procjeni tuđe boli // 19. Dani Ramira i Zorana Bujasa, Sažeci priopćenja / Ljubitina, Damir ; Kamenov Željka, Mikac, Una ; Urch, Dražen (ur.). Zagreb : Školska knjiga, Zagreb, 2009. 143-143 (predavanje,sažetak,znanstveni). 3. Modić Stanke, Koraljka; Ivanec, Dragutin; Ružić, Valentina; Petrak, Olivera; Lučanin, Damir. The role of experience in the assessment of pain in others. // Review of psychology. 17 (2010) , 2; 119-123 (članak, znanstveni). 4. Ružić, Valentina. Uloga očekivanja u doživljaju boli. // Klinička psihologija. 3 (2010) , 1-2; 65-82 (pregledni rad, stručni). 5. Modić Stanke, Koraljka; Ivanec, Dragutin; Ružić, Valentina

	Assessment of pain in others - searching for what matters // *6th Congress of the European Federation IASP* Lisbon, Portugal, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster) 6. Modić Stanke, Koraljka; Ivanec, Dragutin; Ružić, Valentina Kontekstualni čimbenici doživljaja boli – uloga iskustva i empatije u procjeni tuđe boli // *19. Dani Ramira i Zorana Bujasa* Zagreb, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 7. Modić Stanke, Koraljka; Ivanec, Dragutin; Ružić, Valentina; Petrak, Olivera; Lučanin, Damir The Role of Experience in Assessment of Pain in Others // *9th Alps-Adria Psychology Conference* Klagenfurt, Austrija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Utjecaj očekivanja o intenzitetu i vremenu pojavljivanja podražaja na doživljaj boli
Engleski:	Influence of expectations of intensity and time of the appearance of stimulus on the experience of pain
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Opća psihologija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**dr.sc. Dragutin Ivanec**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**divanec@ffzg.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	Modić Stanke, K., Ivanec, D. (2008). Ovisnost doživljaja boli o socijalnom kontekstu. *Suvremena psihologija, 11*, 25-39. Jokic-Begic, N., Ivanec, D., Markanović, D. (2009). Effects of Cognitive Pain-coping Strategies and Locus of Control on Perception of Cold Pressor Pain in Healthy Individuals: Experimental Study. *Acute Pain, 11,* 113-120. Ivanec, D., Miljak, T., Faber, R. (2010). Percepcija boli u uvjetima različite razine distrakcije. *Društvena istraživanja*, *19(6),* 1093-1114. Modić Stanke, K., Ivanec, D., Ružić, V., Petrak, O., Lučanin, D. (2010).The role of experience in the assessment of pain in others. *Review of Psychology, 17(2),* 119-123. Modić Stanke, K., Ivanec, D. (2010). Social context of pain perception: the role of other people's presence and physical distance*, Review of Psychology, 17(1),* 69-74.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s	

praznim mjestima)	Na doživljaj boli mogu utjecati različiti faktori, a jedan od njih su očekivanja pojedinca. Uloga očekivanja je najčešće ispitivana u kontekstu placebo učinka, ali važno je ispitati i njihovu ulogu izvan tog učinka kako bi se moglo izdvojiti samostalno djelovanje očekivanja na doživljaj boli. U eksperimentalnim uvjetima ispitat će se utjecaj očekivanja sudionika o jačini podraživanja i vremenu javljanja bolnih podražaja na doživljaj jačine boli i doživljaj neugode. Sudionici će procjenjivati iste električne podražaje u različitim uvjetima, ovisno o tome je li ili nije kod njih provedena manipulacija očekivanjima, te ako jest, jesu li manipulirana očekivanja u skladu s podraživanjem ili nisu. Razlike u procjenama podražaja između eksperimentalnih situacija zasebno, te s obzirom na kontrolnu skupinu, pokazat će utjecaj manipuliranih očekivanja na doživljaj boli.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The experience of pain can be affected by various factors, one of which are expectations of the individual. The role of expectations has mostly been studied in the context of the placebo effect, but it is important to study this role outside that effect enabling us to isolate the independent role of expectations on the experience of pain. In experimental conditions, the influence of individual expectations will be tested regarding intensity of stimulus and time of the appearance of stimulus on the experience of pain intensity and pain unpleasantness. Subjects will evaluate the same painful stimulus in different conditions depending on whether their expectations were manipulated or not and, if they were, were those expectations in accordance with stimulations. Differences in evaluations of stimulus between experimental conditions per se and between them and the control group will indicate the influence of manipulated expectations on the experience of pain.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Bol je složen doživljaj koji uključuje senzornu, kognitivnu i afektivnu komponentu, a svaka od njih je pod utjecajem velikog broja faktora. Jedan od faktora čiji utjecaj na doživljaj boli se u istraživanjima sve više spominje su očekivanja pojedinca. Kao što Goffaux, Barcellos de Souza, Potvin i Marchand (2009) navode, svi sudionici nekog tretmana boli u taj tretman ulaze s određenim očekivanjima pa je poznavanje njihova djelovanja važno u razumijevanju doživljaja boli.

Istraživanje utjecaja očekivanja na doživljaj boli važno je za razumijevanje individualnih razlika u doživljaju boli i procjenama bolnih podražaja. Dosadašnja istraživanja bavila su se očekivanjima najčešće u kontekstu ispitivanja placebo učinka (npr. Amanzio i Benedetti, 1999; Vase, Robinson, Verne i Price, 2003; Vase, Robinson, Verne i Price, 2005). Takva istraživanja ispituju promjene u doživljaju podražaja jednakog intenziteta, nakon primjene određene placebo tvari. Primjenu takve tvari obično prate verbalne sugestije o smanjenju ili povećanju doživljaja boli, kako bi se kod sudionika inducirala očekivanja vezana uz primijenjenu tvar. Verbalne sugestije mogu biti dodatno pojačane nekom simulacijom dokaza o djelovanju placebo tvari (npr. smanjenjem intenziteta podražaja). Rezultati istraživanja pokazuju da sudionici na kojima je primijenjena određena placebo tvar i kojima su inducirana pozitivna očekivanja o njezinu djelovanju, podražaje jednakog intenziteta procjenjuju manje bolnima u odnosu na sudionike na kojima se ne primjenjuje placebo tvar ili se primjenjuje, ali bez verbalnih sugestija o smanjenju doživljaja boli.

Međutim, relativno je malo istraživanja djelovanja očekivanja na doživljaj boli izvan opisanog konteksta placebo učinka. Jedna od paradigmi ispitivanja djelovanja očekivanja je postupak skrivene primjene lijekova, kojim se eliminira placebo komponenta lijeka. Rezultati takvih istraživanja pokazali su da su pacijentima potrebne značajno manje doze sredstava za ublažavanje boli kada se lijekovi daju otvoreno, uz verbalnu sugestiju o olakšanju boli, nego kada je njihova primjena skrivena. Takvi rezultati jasno pokazuju da su očekivanja važan čimbenik u doživljaju boli i da taj doživljaj mogu značajno povećati ili smanjiti. Istraživanja sugeriraju (prema Koyama, McHaffie, Laurienti i Coghill, 2005) da, općenito rečeno, pozitivna očekivanja mogu dovesti do smanjenja doživljaja boli izazvane neugodnim podražajem, dok negativna očekivanja mogu doživljaj boli pojačati.

U eksperimentalnim istraživanjima, za razliku od kliničkih, moguće je u većoj mjeri manipulirati očekivanjima pojedinaca vezanim uz karakteristike podražaja koji slijede ili uz učinke tih podražaja. Takva manipulacija uključuje nekoliko mogućih strategija. Jedna strategija manipulacije očekivanjima je odabir podražaja različitog intenziteta (od ne-bolnih do bolnih) čije zadavanje u seriji može izazvati očekivanja. Druga strategija uključuje davanje jasnih i detaljnih informacija o podražajima koji slijede i njihovim mogućim učincima. Treća strategija uključuje izravna verbalna usmjeravanja i upute o karakteristikama budućih podražaja.

Johnson (1973) navodi da je važno pojedincu ponuditi točan opis podražaja koji slijedi i reakcija koje taj podražaj može izazvati, kako bi pojedinac mogao formirati točna očekivanja i time umanjiti emocionalnu reakciju na same podražaje. Brown, Seymour, Boyle, El-Deredy i Jones (2008) ispitivali su očekivanja inducirana korištenjem signalnog svjetla kao upozorenja o tome kakav podražaj slijedi. Rezultati

su pokazali da postojanje signalnog svjetla mijenja senzorni doživljaj boli i procjene neugode jer sudionici, kada ne znaju što mogu očekivati, tj. kada nisu obaviješteni o tome kakvog će intenziteta biti podražaj koji slijedi, procjenjuju taj podražaj intenzivnijim i neugodnijim. Slične rezultate dobili su Price, Barrell i Gracely (1980) kada su sudionicima naizmjence zadavali bolne i ne-bolne toplinske podražaje. Polovini svih podražaja je prethodio signal upozorenja koji je pružao informaciju o tome hoće li podražaj koji slijedi biti bolan ili neće. Rezultati su pokazali da pojedinci podražaje jednakog intenziteta procjenjuju kao manje neugodne kad im prethodi signal upozorenja, dok razlike u procjenama intenziteta podražaja nije bilo. Dakle, sudionici su podražaje jednakog intenziteta procjenjivali jednako jakima, neovisno o postojanju signala upozorenja, ali je razina neugode koju su podražaji izazivali bila značajno manja kada su sudionici znali „što ih čeka", tj. kada je postojao signal upozorenja koji je otkrivao intenzitet nadolazećeg podražaja. Prema tim nalazima, neznanje o karakteristikama podražaja koji slijedi dovodi do povećane osjetljivosti na bol i viših procjena neugode, što je dobiveno i u nekim kasnijim istraživanjima (npr. Ploghaus, Becerra, Borras i Borsook, 2003; Geers, Weiland, Kosbab, Landry i Helfer, 2005).

Koyama, McHaffie, Laurienti i Coghill (2005) proveli su istraživanje u kojem su ispitanicima zadavali toplinske podražaje različitog intenziteta povezane s različito dugim vremenskim periodom prije zadavanja podražaja. Dužina vremena prije zadavanja podražaja tako je bila signal koji je nagoviještao kakav je intenzitet podražaja koji slijedi. Međutim, trećina zadavanih podražaja netočno je signalizirana, tj. bili su povezani s vremenskim periodom karakterističnim za podražaje različitog intenziteta. Magnetskom rezonancijom snimana je aktivacija mozga u vremenu anticipacije boli (prije zadavanja podražaja) i tijekom doživljavanja boli (tijekom trajanja podražaja). Očekivanja jače boli izazvana su zadavanjem „signala" povezanog s jačim podražajem od onog koji je slijedio. Sukladno tome, očekivanja manje boli izazvana su „signalom" za slabiji podražaj, nakon kojeg je slijedio jači podražaj. Rezultati su pokazali da je očekivanje manje boli smanjilo i subjektivni doživljaj boli i aktivaciju u područjima mozga povezanima s boli. Gotovo 85% varijabiliteta u doživljaju boli moglo se objasniti promjenama u očekivanoj jačini boli. Isti podražaj su sudionici procijenili bolnijim kada su očekivali da slijedi podražaj jakog intenziteta (bolan podražaj) nego kada su očekivali podražaj slabijeg intenziteta (manje bolan).

Očekivanja imaju važnu ulogu ne samo u modulaciji akutne i kronične boli već i kod drugih poremećaja koje karakteriziraju sigurna očekivanja (npr. specifične fobije) ili nesigurna očekivanja (npr. generalizirani anksiozni poremećaj) averzivnih događaja (Ploghaus, Becerra, Borras i Borsook, 2003). Razumijevanje utjecaja očekivanja sudionika na doživljaj boli u eksperimentalnim uvjetima, može pružiti vrijedan doprinos razumijevanju doživljaja boli u svakodnevnom životu i zdravstvenoj praksi, te pomoći u objašnjenju relativno velikih varijacija među pojedincima u procjenama objektivno jednakih podražaja.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je provjeriti utjecaj eksperimentalno formiranih očekivanja o intenzitetu bolnih podražaja i trenutku njihova javljanja na procjene njihova intenziteta i neugode. Dodatni cilj je utvrditi utječu li formirana očekivanja na procjenu boli ovisno i o tome je li bolno podraživanje manje ili više sukladno formiranim očekivanjima.

Pretpostavljamo da će jednaki podražaji biti različito procjenjivani ovisno o formiranim očekivanjima, tj. da će procjene ići u smjeru postojećih očekivanja. Pretpostavljamo i da će nesigurnost vezana uz vrijeme zadavanja podražaja dovesti do toga da se podražaj procijeni neugodnijim.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Nacrt istraživanja je faktorijalnog tipa 2×2×2, nezavisan, pri čemu prvu nezavisnu varijablu čini očekivanje sudionika o intenzitetu podraživanja (1. očekivanje slabijih podražaja; 2. očekivanje jačih podražaja). Drugu nezavisnu varijablu čini sukladnost podraživanja s očekivanjima o intenzitetu (1. podraživanje koje je sukladno očekivanim intenzitetima; 2. podraživanje koje nije sukladno očekivanim intenzitetima). Treću nezavisnu varijablu čini točnost očekivanja vremena zadavanja podražaja (1. jasan vremenski okvir pojave podražaja; 2. nejasan vremenski okvir pojave podražaja). Zavisne varijable su procjene intenziteta i neugode pojedinog električnog podražaja na skali procjene.

U istraživanju će sudjelovati studenti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, oba spola. Primjenjivat će se električni podražaji za čije se generiranje koristi izvor konstantne struje i program koji omogućuje manipuliranje intenzitetom zadavanih podražaja. Koristit će se podražaji koji ne mogu biti opasni za zdravlje niti izazvati ozljede, a njihov intenzitet će biti od laganih i ne-bolnih do jakih i bolnih podražaja.

Mjerenje će biti provedeno u dva dijela. U prvoj točki mjerenja svim će sudionicima biti određena opća osjetljivost na bol, operacionalizirana preko vrijednosti tolerancije na bol i procjena intenziteta pojedinih podražaja odabranih na temelju predistraživanja. U drugoj točki mjerenja sudionici će biti podijeljeni u eksperimentalne skupine koje proizlaze iz nacrta istraživanja i koje će biti izjednačene

prema vrijednostima opće osjetljivosti na bol iz prve točke mjerenja.

Skupine će se međusobno razlikovati ovisno o tome kakva će očekivanja vezana uz intenzitet podražaja i uz vrijeme zadavanja podražaja kod sudionika biti inducirana, te ovisno o tome jesu li ta očekivanja u skladu s objektivnom situacijom. Za podraživanje koristit će se dva seta od po 20 podražaja, od kojih jedan sadrži podražaje slabog i srednjeg intenziteta, dok drugi sadrži podražaje srednjeg i jakog intenziteta. Raspon podražaja u setovima preklapa se na vrijednostima srednjeg intenziteta. Unutar setova podražaji nisu pravilno raspoređeni prema svom intenzitetu, već se intenziteti izmjenjuju. Polovina sudionika primit će u uputi točnu informaciju o tome kakav set podražaja procjenjuju, tj. koja je jačina podražaja u setu. Drugoj polovini sudionika bit će dana netočna informacija o intenzitetu podražaja u setu. Svaki sudionik procjenjivat će samo jedan set podražaja – jači ili slabiji – a njegov zadatak će biti procjena intenziteta i neugode svakog od 20 podražaja na za to pripremljenoj skali procjene. Informacija o setu koji se primjenjuje služi formiranju očekivanja vezanih uz intenzitet boli kod sudionika, a bit će dodatno pojačana zadavanjem probnog seta od 5 podražaja koji su intenzitetima sukladni odabranoj manipulaciji.

Kod polovine sudionika postojat će jasan vremenski okvir zadavanja podražaja, tj. podražaji će se izmjenjivati u jasnom i predvidljivom tempu. Kod preostalih sudionika taj će okvir biti nejasan i oni neće moći procijeniti točan trenutak zadavanja sljedećeg podražaja.

Ovako formirane skupine omogućit će usporedbu procjena intenziteta i neugode određenog podražaja ovisno o tome kakva su očekivanja prethodno formirana kod sudionika i jesu li ta očekivanja u skladu s objektivnom situacijom. U istraživanju će sudjelovati i kontrolna skupina. Polovini sudionika u kontrolnoj skupini bit će zadan slabiji, a polovini jači set podražaja, bez upute o tome kakav je intenzitet podražaja koji slijede. Dakle, sudionicima neće biti dane nikakve informacije na temelju kojih bi mogli formirati svoja očekivanja prije samog zadavanja podražaja. Kod polovine sudionika kontrolne skupine vremenski okvir zadavanja podražaja bit će jasan i predvidljiv, dok će kod polovine on biti nejasan. Zadatak sudionika u kontrolnoj skupini bit će jednak onome u eksperimentalnim skupinama.

Primjena dva seta podražaja koji se djelomično preklapaju prema intenzitetu podražaja omogućit će direktnu usporedbu procjena intenziteta i neugode podražaja jednakog intenziteta u različitim situacijama. Rezultati će biti obrađeni višesmjernom analizom varijance kako bi se ispitale razlike u procjenama intenziteta i neugode istih podražaja u različitim eksperimentalnim situacijama.

Za uspješnu manipulaciju i provedbu ovakvog istraživanja nužno je da sudionici ne otkriju pravu svrhu istraživanja, tj. da ne otkriju pokušaj utjecanja na njihova očekivanja. Zato će im biti rečeno da je svrha istraživanja kalibracija nedavno kupljenog instrumenta za zadavanje električnih podražaja. Po završetku istraživanja eksperimentator će kroz neku vrstu intervjua (razgovora) od svakog sudionika pokušati saznati je li on otkrio cilj istraživanja, tj. je li prepoznao manipulaciju koja se u istraživanju koristila.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekivani znanstveni doprinos ovog istraživanja jest razumijevanje utjecaja očekivanja o intenzitetu i vremenu javljanja boli na sam doživljaj boli. Istaknut će se važnost upoznavanja pojedinca sa situacijom i podražajima, te sukladnosti tih očekivanja i situacije. Na praktičnoj razini rezultati mogu upućivati na važnost sadržaja i točnosti informacija koje se daju pacijentima prije podvrgavanja potencijalno bolnim i neugodnim medicinskim postupcima, te u liječenju pacijenata s kroničnom boli.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Amanzio, M., Benedetti, F. (1999). Neuropharmacological dissection of placebo analgesia: expectation-activated opioid systems versus conditioning-activated specific subsystems. *The Journal of Neuroscience, 19*, 484-494.

Basbaum, A. I. i Bushnell, M.C. (ur). (2009). *Science of pain*. Amsterdam: Elsevier (poglavlja od 61-66).

Benedetti, F. (2002). How the doctor's words affect the patient's brain? *Evaluationa & the Health Professions, 25*, 369-386.

Benedetti, F. (2008). Mechanisms of placebo and placebo-related effects across diseases and treatments. *Annual Review of Pharmacology and Toxicology, 48,* str. 33-60.

Boersma, K. i Linton, S. J. (2006). Expectancy, fear and pain in the prediction of chronic pain and disability: A prospective analysis. *European Journal of Pain, 10,* str. 551-557.

Brown, C. A., Seymour, B., Boyle, Y., El-Deredy, W. i Jones, A. K. P. (2008). Modulation of pain ratinghs by expectation and uncertainty: Behavioral characteristics and anticipatory neural correlates. *Pain, 135*, str. 240-250.

de Jong, P. J., van Baast, R., Arntz, A. i Merkelbach, H. (1996). The placebo effect in pain reduction: The influence of conditioning experiences and response expectancies. *International Journal of Behavioral Medicine, 3,* str. 14–29.

de Pascalis,V., Chiaradia, C. i Carotenuto, E. (2002). The contribution of suggestibility and expectation to placebo analgesija phenomenon in an experimental settings. *Pain, 96,* 393-402.

Geers, A. L., Lassiter, G. D. (1999). Affective expectations and informaion gain: evidence for assimilaton and contrast effects in affective experience. *Journal of Experimental Social Psychology, 35*, 394-413.

Geers, A. L., Weiland, P. E., Kosbab, K., Landry, S. J. i Hefer, S. G. (2005). Goal activation, Expectations, and Placebo Effect. *Journal of Personality and Social Psychology, 89*, 143-159.

Goffaux, P., Barcellos de Souza, J., Potvin, S., Marchand, S. (2009). Pain relief through expectation supersedes descending inhibitory deficits in fibromyalgia patients. doi: 10.1016/j.pain.2009.02.008.

Helson, H. (1964). *Adaptation-Level Theory.* New York: Harper & Row, Publishers.

Ivanec, D. (1993). *Utjecaj podražajnog konteksta na vrijeme jednostavne senzomotorne reakcije*. Magistarski rad. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Ivanec, D., Lučanin, D. (2002). Mjerenje boli. U: M. Havelka (ur.). *Zdravstvena psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Johnson, J. E. (1973). Effects of accurate expectations about sensations on the sensory and distress components of pain. *Journal of personality and social psychology, 27(2),* str. 261-275.

Kirsch I., Weixel, L. J. (1988). Double-blind versus deceptive administration of a placebo. *Behavioral Neuroscience, 102*, 319-323.

Koyama, T., McHaffie, J. G., Laurienti, P. J. i Coghill, R. C. (2005). The subjective experience of pain: Where expectations become reality. *PNAS, 102 (36),* str. 12950-12955.

Marino, J., Gwynn, M. I. i Spanos, N. P.(1989). Cognitive mediators in the reduction of pain: the role of expectancy, strategy use, and self-presentation. *Journal of abnormal psychology, 98 (3),* str. 256-262.

Martin, L. L. (1986), Categorization and Differentiation: A Set, Re-set, Comparison Analysis of the Effects of Context on Person Perception. New York: Springer-Verlag.

Montgomery, G. H., Kirsch, I. (1997). Classical conditioning and the placebo effect. *Pain, 72,* 107-113.

Petrovic, P., Kalso, E., Petersson, K. M. i Ingvar, M. (2002). Placebo and opoid analgesia – imaging a shared neuronal network. *Science, 295 (5560)*, str. 1737-1740.

Ploghaus, A., Becerra, L., Borras, C. i Borsook, D. (2003). Neural circuitry underlying pain modulation: expectation, hypnosis, placebo. *TRENDS in cognitive sciences, 7 (2),* str. 197-200.

Pollo, A., Amanzio, M., Arslanian, A., Casadio, C., Maggi, G., Benedetti, F. (2001). Response expectancies in placebo analgesia and their clinical relevance. *Pain, 93*, 77-84.

Poulton, E. C. (1979). Models for biases in judging sensory magnitude. *Psychological Bulletin, 86*, 777-803.

Price, D.D., Barrell, J.J., Gracely, R.H. (1980). A psychophysical analysis of experiential factors that selectively influence the affective dimension of pain. *Pain, 8,* 137-149.

Price, D. D., Finniss, D. G. i Benedetti, F. (2008). A comprehensive review of the placebo effect: recent advances and current thought. *Annual Review of Psychology, 59*, str. 569-590.

Staats, P., Hekmat, H. i Staats, A. (1998). Suggestion/placebo effects on pain: Negative as well as positive. *Journal of Pain and Symptom Management, 15,* str. 235-243.

Vase, L., Robinson, M. E., Verne, G. N. i Price, D. D. (2003). The contributions of suggestion, desire, and expectation to placebo effects in irritable bowel syndrome patients. An empirical investigation. *Pain, 105*, str. 17-25.

Vase, L., Robinson, M. E., Verne, G. N. i Price, D. D. (2005). Increased placebo analgesia over time in irritable bowel syndrome (IBS) patients is associated with desire and expectations but not endogenuos opoid mechanisms. *Pain, 115,* str. 338-347.

Voudouris, N. J., Peck, C. L., Coleman, G. (1989). Conditioned response models of placebo phenomena: further support. *Pain, 38*, 109-116.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
8300,00		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	23. veljače 2011.	
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje. Potpis _____ dr.sc. Dragutin Ivanec Potpis _____ Valentina Ružić, dipl. psiholog		
IZJAVA		

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 20.07.2012.

Potpis _____
Valentina Ružić, dipl. psiholog

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Valentina Ružić		
Nositelj studija:		Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu		
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij iz psihologije		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7293		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	hrvatski		
	Hrvatski	Utjecaj očekivanja o intenzitetu i vremenu pojavljivanja podražaja na doživljaj boli		
	Engleski	Influence of expectations of intensity and time of the appearance of stimulus on the experience of pain		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		Društvene znanosti / Psihologija /		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		Prof. dr. Dragutin Ivanec	Filozofski fakultet Sveučilište Zagrebu, Hrvatska	divanec@ffzg.hr
Drugi mentor:				
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. Prof. dr. Predrag Zarevski	Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	pzarevsk@ffzg.hr
		2. Prof. dr. Vladimir Kolesarić	Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	vkolesar@ffzg.hr
		3.		
		4.		
		5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu, na sjednici održanoj 27. i 28.09.2012., pod točkom dnevnog reda 78.		

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Sjednica Etičkog povjerenstva za istraživanja s ljudima održana 23.2.2011.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Javna obrana teme i nacrta doktorskog rada Valentine Ružić održana je 16. 06. 2010. godine. Stručno povjerenstvo u sastavu dr. sc. Dragutin Ivanec, izv. prof., dr. sc. Predrag Zarevski, red. prof. i dr. sc. Vladimir Kolesarić, red. prof. u miru prihvatilo je temu **Utjecaj očekivanja o intenzitetu i vremenu pojavljivanja podražaja na doživljaj boli** i odobrilo predložen istraživački nacrt.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Kod doživljaja boli, slično kao i kod ostalih osjetno-perceptivnih sustava postoji puno slučajeva da percepcija, odnosno subjektivni doživljaj, nije sasvim jednoznačan odraz razine aktivacije na receptornoj razini. Niz je slučajeva, i to ne samo onih anegdotalnih, da doživljaj boli može u većoj mjeri ili pak u potpunosti izostati iako je podraživanje po svom obimu iznimno. Ili suprotni slučaj, doživljaj intenziteta boli jači je nego što bi se to moglo očekivati. Temeljem takvih brojnih primjera iz svakodnevnog života, te rezultata mnogobrojnih istraživanja može se slobodno reći da je bol kao osjetno perceptivni sustav pod značajno većim utjecajem različitih kontekstualnih čimbenika nego li je to slučaj kod ostalih osjetno perceptivnih sustava. Spoznaje na toj razini počele su dobivati svoj formalni okvir postuliranjem poznate *Teorije nadziranog prolaza*, kojom su Melzack i Wall pokušali na znanstvenoj, i u to vrijeme revolucionarnoj razini, objasniti niz fenomena percepcije boli koji se ne mogu staviti u uobičajenu „šablonu" nastanka osjeta podraživanjem receptora. Najopćenitije rečeno, doživljaj boli redovito je rezultat procesa barem na tri razine: osjetnoj, emocionalnoj i kognitivno-evaluacijskoj.

Uloga očekivanja na doživljaj boli smješta se u kognitivno-evaluacijski dio, i tiče se utjecaja koji su što se tiče njihova otkrivanja i objašnjenja najkompleksniji. Očekivanja u sebi odražavaju niz varijabli koje su povezane kako s procjenama vanjske situacije tako i samoprocjenama vlastitih stanja i potencijala. Ona nadalje uključuju različite mehanizme nošenja s velikim brojem stresnih situacija, a doživljaj boli je samo jedna od njih. Kako je doživljaj boli redovita posljedica mnogih zdravstvenih tretmana ali i mnogih životnih okolnosti, vrlo je važno jasnije spoznati odnos očekivanja kao jedne kompleksne varijable s jedne strane i doživljaja boli s druge. Svi sudionici koji ulaze u neki bolni tretman, ulaze u njega s određenim očekivanjima, pa je poznavanje važnosti očekivanja samo po sebi prilično važno.

U tom kontekstu relativno je veliki broj istraživanja koja su uključivala varijablu očekivanja u proučavanju važnosti kod percepcije boli. Najviše je ipak bilo istraživanja o važnosti varijable očekivanja u istraživanju placebo efekta. Nedvosmisleno je pokazano da je očekivanje, uz procese učenja na nižim razinama (klasično uvjetovanje) važan čimbenik analgetskog djelovanja placeba. Istraživanja važnosti očekivanja izvan tog placebo okvira, i to ona eksperimentalna, iznenađujuće su rijetka. Stoga su i spoznaje o ulozi karakteristika očekivanja bolnog doživljavanja (ili bolnog podraživanja) relativno skromne.

Predloženo istraživanje ima za cilj utvrditi ulogu očekivanja na procjenu elementa bolnog doživljaja. Zamišljen je klasični, potpuno nezavisni faktorijalni nacrt eksperimentalnog tipa s tri nezavisne varijable (2x2x2). Prvu nezavisnu varijablu čini očekivanje sudionika o intenzitetu podraživanja (očekivanje slabijih ili jačih podražaja), drugu nezavisnu varijablu čini sukladnost podraživanja s očekivanjima o intenzitetu (podraživanje koje je sukladno očekivanim intenzitetima prema podraživanju koje nije sukladno očekivanim intenzitetima), a treću nezavisnu varijablu čini točnost očekivanja kada će podražaji biti zadani (jasan vremenski okvir pojave podražaja prema nejasnom vremenu pojave podražaja). Očekivanja će biti manipulirana eksperimentalno. Neki će sudionici biti u situaciji da će bolno podraživanje biti sukladno induciranim očekivanjima, a kod nekih će očekivanje biti nesukladna nadolazećem bolnom podraživanju. Važnost sukladnosti očekivanja biti će provjerena u odnosu prema intenzitetnoj razini bolnog podraživanja (slabija ili jača). Nadalje, manipulirat će se i s dodatnom varijablom, koja može ostvariti interakcijski učinak s manipuliranim očekivanjima, a to je vremenska nesigurnost pojave boli. Naime, samo očekivanje hoće li se neka bol različitog intenziteta pojaviti ne mora imati isti utjecaj ovisno o tome je li se očekivanje o intenzitetu boli „poklapa" s očekivanjem kada će se bol javiti. Ovakav nacrt traži i kontrolu nekih vrlo relevantnih varijabli. To su individualne razlike u bolnoj osjetljivosti, procjena mogućnosti manipuliranja očekivanjima u eksperimentalnim uvjetima i očuvanje naivnosti sudionika spram cilja istraživanja. Rezultati predistraživanja pokazali su da je to kombinacijom verbalne upute i podraživanja „za vježbu" moguće postići.

Kako će intenziteti strujnog podraživanja biti jednaki kod svih skupina koje će se direktno uspoređivati, može se očekivati da razlike u jačini osjeta boli neće biti dramatične. Stoga je važno zahvatiti doživljaj boli ne samo na razini osjeta boli. Kao dodatna mjera zahvatit će se i procjene neugode zbog bolnog podraživanja, koje u ovoj eksperimentalnoj paradigmi mogu biti i osjetljiviji indikatori predviđenih manipulacija.

Predloženo istraživanje ima jasan kako teorijski tako i pragmatički doprinos spoznavanju važnosti ljudskog očekivanja o

2

bolnom podraživanju na subjektivne doživljaje izazvanih takvim podraživanjem. Predloženo istraživanje je u potpunosti eksperimentalnog karaktera, zahtjevno za izvođenje, ali dobiveni rezultati mogu lako biti generalizirani izvan laboratorijskih uvjeta. Spoznaje ovog istraživanja dobrodošle su za razumijevanje mogućeg djelovanja očekivanja u tretmanima boli u zdravstvenom kontekstu.

Mišljenje i prijedlog:

Povjerenstvo je na temelju dosadašnjih aktivnosti Valentine Ružić u okviru doktorskog studija iz psihologije i predloženog nacrta istraživanja utvrdilo da pristupnica ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija psihologije. Tema predložene doktorske disertacije je znanstveno relevantna. Spada u područje društvenih znanosti, polje psihologija, za koje je Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ovlaštena institucija.

Stoga jednoglasno predlažemo Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskom vijeću da odobri predloženu temu doktorskog rada *Valentine Ružić* pod naslovom *Utjecaj očekivanja o intenzitetu i vremenu pojavljivanja podražaja na doživljaj boli.* Povjerenstvo je suglasno da mentor pri izradi disertacije bude dr. sc. Dragutin Ivanec, izv. prof.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

zimski semestar 2014. godine

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

3

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*

	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	**Potpis:**
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	1.*(predsjednik Povjerenstva)* Dr. sc. Dragutin Ivanec, izv. prof.	
	2. Dr. sc. Predrag Zarevski, red. prof.	
	3. Dr. sc. Vladimir Kolesarić, red. prof. u miru	
	4.	
	5.	

S V E U Č I L I Š T E U Z A G R E B U
DR.SC.-02 Ocjena teme doktorskog rada

U Zagrebu, 22. listopada, 2012. **M.P.**

4

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Maša Tonković, profesor psihologije
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Psihologija
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7303
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Marija i Slobodan
Datum i mjesto rođenja:	13.08.1984., Zagreb, Hrvatska
Adresa:	Medveščak 13, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	098799284
E-mail:	masa.tonkovic@ffzg.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Psihologija*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008-danas: znanstveni novak na Katedri za psihologiju rada i ergonomiju, Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu 2007-2008: stručni suradnik u Centru za psihodijagnostičke instrumente, Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Jerneić, Željko; Galić, Zvonimir; Parmač Kovačić, Maja; Tonković, Maša; Prevendar, Tamara; Bogdanić, Ana; Brozičević, Maja; Bučar, Marina; Ćatipović, Anamarija; Đaković, Ivana; Gospodnetić, Filip; Hrebac, Marija; Jakovina, Ana; Jelovica, Vatroslav; Knezović, Andrea; Lovrić, Ana; Löw, Ajana; Paić-Antunović, Jelena; Pavković, Iva; Petretić, Mirna; Rajić-Stojanović, Ivana; Salkičević, Svjetlana; Sekulić, Senka; Taslak, Marina; Terzin-Laub, Nina; Tomiša, Tia; Ugarković, Mirjana; Vračević, Tihomir; Zlatar, Ana. Ličnost i radno ponašanje: priroda i mjerenje socijalno poželjnog odgovaranja Zagreb : FF Press, 2010. (monografija). 2. Urch, Dražen; Tonković, Maša; Mikac, Una. Computerized test administration: Reaction time as an additional indicator of socially desirable responding // . (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni). 3. Tonković, Maša; Huić, Aleksandra; Urch, Dražen. Introducing Heterogeneous Form Item Sets in Cognitive Ability Tests: The Case of the Problem Test // XXIX International Congress of Psychology: Scientific Program/AbstractsBerlin.

(poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).

4. Galić, Zvonimir; Tonković, Maša; Jerneić, Željko.
   Ličnost i socijalno poželjno odgovaranje: možemo li razdvojiti egoističko i moralističko iskrivljavanje? // .
   (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak).
5. Tonković, Maša; Galić, Zvonimir; Jerneić, Željko.
   Možemo li tehnikom pretjeranih tvrdnji mjeriti socijalno poželjno odgovaranje? // .
   (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak).
6. Tonković, Maša; Jerneić, Željko; Galić, Zvonimir; Parmač Kovačić, Maja.
   Kako iskrivljavanje odgovora utječe na konstruktnu valjanost upitnika ličnosti? // 20. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Knjiga sažetaka / Čorkalo Biruški, Dinka ; Vukasović, Tena (ur.).
   Zagreb : Grafički zavod Hrvatske, d.o.o., 2011. 183-183 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
7. Tonković, Maša; Galić, Zvonimir; Parmač Kovačić, Maja; Jerneić, Željko; Bešlić, Irena.
   Konstruktna valjanost upitnika ličnosti u situacijama uljepšavanja odgovora: ostaju li samo moralističko i egoističko iskrivljavanje? // XVII. Dani psihologije u Zadru: Sažetci priopćenja / Sorić, Izabela ; Ćubela Adorić, Vera ; Gregov, Ljiljana ; Penezić, Zvjezdan (ur.).
   Zadar : WA GRAF Zadar, 2010. 112-112 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
8. Parmač Kovačić, Maja; Tonković, Maša; Galić, Zvonimir; Jerneić, Željko.
   Upitnici ličnosti u selekcijskoj praksi: u kojoj mjeri kandidati iskrivljavaju svoje odgovore i koliko su uspješni u tome // Psihologija rada u Hrvatskoj: Prošlost, sadašnjost, budućnost / Parmač Kovačić, Maja ; Tonković, Maša (ur.).
   Zagreb : Naklada Slap d.o.o., 2010. 33-33 (predavanje,domaća recenzija,sažetak,znanstveni).
9. Huić, Aleksandra; Urch, Dražen; Tonković, Maša; Tomiša, Tia; Ljubotina, Damir; Šverko, Dina.
   General knowledge and need for cognition – Is there a mediating role of behavioral habits? // XXIX International Congress of Psychology: Scientific Program/Abstracts.
   Berlin, 2008. (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
10. Urch, Dražen; Huić, Aleksandra; Tonković, Maša; Tomiša, Tia; Ljubotina, Damir.
    Who knows how much? Sociodemographic profile and general knowledge // XXIX International Congress of Psychology: Scientific Program/Abstracts.
    Berlin, 2008. (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
11. Tonković, Maša; Ljubotina, Damir.
    Psihometrijska validacija Testa S // 18. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Program i sažeci priopćenja / Keresteš, Gordana ; Brković, Irma ; Butković, Ana (ur.).
    Zagreb : Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Zagrebu, 2007. 138-138 (predavanje,domaća recenzija,sažetak,znanstveni).
12. Huić, Aleksandra; Ljubotina, Damir; Tonković, Maša.
    Upravljanje ljudskim potencijalima - prikaz novih psihodijagnostičkih instrumenata // 15. godišnja konferencija hrvatskih psihologa: Knjiga sažetaka / Lopižić, Josip (ur.).
    Zagreb : Naklada Slap d.o.o., 2007. 155-156 (domaća recenzija,sažetak,stručni).
13. Hohnjec, Dunja; Tonković, Maša; Ljubotina, Damir.
    Vrednovanje kvalitete nastave u visokom školstvu - samoprocjene nastavnika // 18. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Program i sažeci priopćenja / Keresteš, Gordana ; Brković, Irma ; Butković, Ana (ur.).
    Zagreb : Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet u Zagrebu, 2007. 98-98 (predavanje,domaća recenzija,sažetak,znanstveni).
14. Tonković, Maša; Šepec, Tanja; Marković, Kristina.
    Studentske veze: preferencije prilikom odabira partnera // 17. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Knjiga sažetaka / Kamenov, Željka ; Jelić, Margareta ; Jokić Begić, Nataša (ur.).
    Zagreb : Školska knjiga d.d., 2005. 97-97 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
15. Rebernjak, Blaž; Tonković, Maša.

Gospodin Horvat ide na testiranje // .
(predavanje,neobjavljeni rad,stručni).

16. Pavlin Bernardić, Nina; Tonković, Maša; Urch, Dražen.
Jeste li cvrčak ili mrav? – radionica za efikasnu organizaciju vremena // .
(demonstracija,neobjavljeni rad).
17. Tonković, Maša; Parmač Kovačić, Maja.
Kad narastem, bit ću.... // .
(demonstracija,neobjavljeni rad,stručni).
18. Parmač Kovačić, Maja; Tonković, Maša.
Kad si spretan, lupi dlanom ti o dlan! // .
(demonstracija,neobjavljeni rad,stručni).
19. Tonković, Maša.
Pre-employment honesty testing in Croatia: Development and Initial Validation of Personality-, Attitude-, and Admission-Based Integrity Tests // .
(poster,neobjavljeni rad,znanstveni).
20. Tonković, Maša; Turina, Irina; Loos, Daria.
Prepisivanje na ispitima: stavovi i ponašanje studenata // .
(predavanje,domaća recenzija,neobjavljeni rad,znanstveni).
21. Šepec, Tanja; Tonković, Maša.
Razlike u percepciji karakteristika veze između slobodnih studenata i studenata u vezi i prediktori kvalitete studentskih veza // .
(predavanje,domaća recenzija,neobjavljeni rad,znanstveni).

22. Psihologija rada u Hrvatskoj: Prošlost, sadašnjost i budućnost: Program i sažeci priopćenja / Parmač Kovačić, Maja; Tonković, Maša (ur.).
23. Tonković, Maša; Turina, Irina; Loos, Daria.
Prepisivanje na ispitima: stavovi i ponašanje studenata. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za psihologiju, Zagreb, svibanj 2006. (Rektorova nagrada za 2006. g.), 2006.
(neobjavljeni istraživački članak nagrađen rektorovom nagradom).
24. Parmač Kovačić, Maja; Galić, Zvonimir; Jerneić, Željko; Tonković, Maša.
Prijevod i adaptacija upitnika International Personality Item Pool - IPIP-100 autora L.R. Goldberga, 2011.
(prijevod i adaptacija upitnika).
25. Jerneić, Željko; Galić, Zvonimir; Parmač, Maja; Tonković, Maša.
Prijevod i adaptacija "Upitnika pretjeranih tvrdnji" autora D.L. Paulhusa, 2008.
(prijevod i adaptacija upitnika).
26. Jerneić, Željko; Galić, Zvonimir; Parmač, Maja; Tonković, Maša.
Prijevod priručnika i upitnika "Višefaktorski upitnik rukovođenja" autora B. J. Avolia i B. M. Bassa, 2008.
(prijevod i adaptacija priručnika i upitnika).
27. Tonković, Maša.
Kako napraviti plan učenja kojega ćete se držati // Vodič za savjetovanje u području psihološkoga savjetovanja studenata / Jokić-Begić, Nataša ; Lugomer Armano, Goranka ; Vizek Vidović, Vlasta (ur.).
Zagreb : Tiskara Rotim i Market, 2009.
28. Tonković, Maša.
Kako rješavati matematičke probleme // Vodič za savjetovanje u području psihološkoga savjetovanja studenata / Jokić-Begić, Nataša ; Lugomer Armano, Goranka ; Vizek Vidović, Vlasta (ur.).
Zagreb : Tiskara Rotim i Market, 2009.
29. Tonković, Maša.
Kako se uspješno pripremati za seminar? // Vodič za savjetovanje u području psihološkoga savjetovanja studenata / Jokić-Begić, Nataša ; Lugomer Armano, Goranka ; Vizek Vidović, Vlasta (ur.).

	Zagreb : Tiskara Rotim i Market, 2009. 30. Tonković, Maša. Korištenje Interneta u pretraživanju literature // Vodič za savjetovanje u području psihološkoga savjetovanja studenata / Jokić-Begić, Nataša ; Lugomer Armano, Goranka ; Vizek Vidović, Vlasta (ur.). Zagreb : Tiskara Rotim i Market, 2009. 31. Tonković, Maša. MUDRO postavljanje ciljeva // Vodič za savjetovanje u području psihološkoga savjetovanja studenata / Jokić-Begić, Nataša ; Lugomer Armano, Goranka ; Vizek Vidović, Vlasta (ur.). Zagreb : Tiskara Rotim i Market, 2009. 32. Tonković, Maša; Galić, Zvonimir; Jerneić, Željko. The construct validity of over-claming as a measure of egoistic enhancement. // Review of psychology. 18 (2011) , 1; 11-19 (članak, znanstveni). 33. Tonković, Maša Pre-employment honesty testing in Croatia: Development and Initial Validation of Personality-, Attitude-, and Admission-Based Integrity Tests // *3rd EAWOP Early Career Summer School* Luzern, Švicarska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Motivacijske i situacijske odrednice lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti
Engleski:	Motivational and situational determinants of faking on personality questionnaires
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Psihologija rada

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Željko Jerneić**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**zeljko.jerneic@ffzg.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina	
Prvi mentor:	Galić, Z., Jerneić, Ž., Belavić, M. (2009). O svecima i superherojima: provjera Paulhusovog modela socijalne poželjnosti. Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja, 18(6), 977-997. Galić, Z., Jerneić, Ž. i Parmač Kovačić (2012). Do Applicants Fake Their Personality Questionnaire Responses and How Successful are Their Attempts? A Case of Military Pilot Cadet Selection. International Journal of Selection and Assessment, 20(2), 229–241. Galić, Z., Jerneić, Ž., Prevendar, T. (2008). Socijalno poželjno odgovaranje, ličnost i inteligencija u selekcijskoj situaciji. Psihologijske teme, 17(1), 93-110. Jerneić, Ž., Galić, Z., Parmač Kovačić, M., Tonković, M., Prevendar, T., Bogdanić, A., Brozičević, M., Bučar, M., Ćatipović, A., Đaković, I., Gospodnetić, F., Hrebac, M., Jakovina, A., Jelovica, V., Knezović, A., Lovrić, A., Löw, A., Paić-Antunović, J., Pavković, I., Petretić, M., Rajić-Stojanović, I., Salkičević, S., Sekulić, S., Taslak, M., Terzin-Laub, N., Tomiša, T., Ugarković, M., Vračević, T.,

	Zlatar, A. (2010). Ličnost i radno ponašanje: priroda i mjerenje socijalno poželjnog odgovaranja. Zagreb: FF Press. Tonković, M., Galić, Z. i Jerneić, Ž. (2011). The construct validity of over-claming as a measure of egoistic enhancement. Review of psychology. 18(1), 11-19.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Među modelima u kojima su specificirane motivacijske i situacijske odrednice lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti u selekciji, ne postoji slaganje oko toga koje su odrednice ključne niti kakav je njihov međusobni odnos. Stoga ćemo pokušati identificirati pojedine motivacijske i situacijske odrednice, te istražiti djeluju li situacijske odrednice direktno na motivacijske ili pak moderiraju njihov odnos s motivacijom za lažiranje. Istraživanje ćemo provesti na uzorku studenata različitih fakulteta. Svi će ispunjavati isti upitnik ličnosti u dvije točke mjerenja: uz uputu za iskreno odgovaranje, te uputu koja potiče lažiranje odgovora. Razlika u rezultatima između dvije primjene upitnika predstavljat će mjeru lažiranja odgovora. U drugoj točci mjerenja, sudionici će biti podijeljeni u skupine koje će se međusobno razlikovati s obzirom na situacijske uvjete. U obje točke, zajedno s upitnikom ličnosti ispunjavat će upitnike kojima se procjenjuju pojedine motivacijske odrednice.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Models which specify motivational and situational determinants of applicant faking behavior on personality questionnaires, do not agree on choice of key determinants neither on their mutual relationship. Hence, we will try to identify specific motivational and situational determinants, and examine whether situational determinants influence motivational determinants directly, or by moderating their relationship with motivation to fake. Research will be conducted on the sample of students of various majors. All of them will fill in the same personality questionnaire in two conditions: instructed to respond honesty, and with instructions which should elicit faking. Difference between two conditions will represent a measure of faking. In second condition, participants will be divided into groups differing in situational factors. In both conditions, together with personality questionnaire, participants will fill in measures of motivational determinants.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Lažiranjem odgovora na upitnicima ličnosti nazivamo tendenciju ispitanika da namjerno daju netočne odgovore kako bi povećali vjerojatnost postizanja željenog cilja, npr. dobivanja posla za kojeg se natječu (Goffin i Boyd, 2009). Istraživanja pokazuju da se kandidati međusobno razlikuju u sklonosti da to čine, a selekcijske situacije u mjeri u kojoj to omogućuju. Stoga lažiranje odgovora može umanjiti prognostičku valjanost upitnika ličnosti i kvalitetu selekcijskih odluka (Dilchert, Ones, Viswesvaran i Deller, 2006). S obzirom da se radi o ponašanju koje nije lako otkriti, važno je utvrditi o kojim to sve čimbenicima ovisi hoće li i u kojem stupnju kandidati lažirati svoje odgovore. U pokušaju da odgovore na to pitanje, posljednjih desetak godina nekoliko je autora sistematiziralo moguće čimbenike i predložilo modele koji specificiraju ključne determinante lažiranja odgovora i njihove međusobne odnose.

Jedan od najranijih modela lažiranja odgovora postavili su Snell, Sydell i Lueke (1999) predloživši sposobnost lažiranja i motivaciju za lažiranjem kao glavne odrednice uspješnog iskrivljavanja odgovora. Motivacija se odnosi na kandidatovu sklonost lažiranja odgovora, te ostaje (ponekad pod nazivima „namjera“ ili „spremnost lažiranja“) njegovom ključnom odrednicom i u kasnijim modelima drugih autora. Prema ovom modelu, motivaciju za lažiranje određuju karakteristike kandidata i kontekstualni faktori. Sposobnost za lažiranje se, s druge strane, odnosi na mogućnost kandidata da iskrivi svoje odgovore u željenom smjeru. No, ovdje valja zaključiti da sposobnost za lažiranje postaje relevantna odrednica tek kad se modeli lažiranja odgovora prošire tako da predviđaju uspjeh u lažiranju odgovora, a ne to ponašanje općenito.

Otprilike u isto vrijeme, McFarland i Ryan (2000) objavile su, i parcijalno empirijski testirale, model koji ponešto drugačije definira pojedine odrednice lažiranja odgovora, te sugerira njihove moguće interakcije. Prema njihovom modelu, proksimalna je odrednica

lažiranja odgovora namjera, koju određuju kandidatova uvjerenja o lažiranju. Ova je pretpostavka potvrđena u istraživanjima McFarland i Ryan (2006) te Yu (2008), u kojima je dobiveno da je namjera umjereno do snažno povezana s lažiranjem odgovora (r= 0,21 – 0,54), te da uvjerenja o lažiranju objašnjavaju 45-57% njene varijance. U skladu s Ajzenovom teorijom planiranog ponašanja (1991), McFarland i Ryan (2006) svoj su model nadogradile specifičnim aspektima uvjerenja o nekom ponašanju: stavovima prema lažiranju (rnamjera= 0,55 - 0,72), subjektivnim normama (rnamjera= 0,44 - 0,60) i percipiranom bihevioralnom kontrolom (rnamjera= 0,44 - 0,70). Stavovi prema lažiranju uključuju uvjerenja o (ne)ispravnosti lažiranja odgovora, subjektivne norme uvjerenja o tome kako lažiranje odgovora vide drugi, a percipirana bihevioralna kontrola uvjerenja o lakoći lažiranja odgovora – doživljenoj sposobnosti za lažiranje. Prema njihovom modelu, odnos između uvjerenja i namjere za lažiranjem moderiraju situacijski utjecaji kao što su upozorenje o mogućnosti detekcije laganja u upitniku ili važnost ostvarenja željenog cilja.

Mueller-Hanson, Heggestad i Thornton III (2006) metodologijom strukturalnog modeliranja potvrdili su pretpostavku gore navedenih modela da je motivacija bitna proksimalna determinanta lažiranja odgovora. Uvjerljivo najboljim prediktorom namjere/motivacije pokazala se percepcija situacije, operacionalizirana kao zajednički faktor stavova prema lažiranju, subjektivnih normi i percipirane bihevioralne kontrole. U skladu s pretpostavkama autora, motivaciju značajno predviđaju emocionalna stabilnost, savjesnost, samomotrenje, makijavelizam i tendencija zaobilaženja pravila, ali ne i sposobnost za lažiranje. Zaključak Mueller-Hanson i suradnika je da lažiranje odgovora određuju kandidatova percepcija situacije i osobine ličnosti. No, valja primijetiti da je nedostatak ovog modela i istraživanja što su zanemarene objektivne karakteristike situacije.

Goffin i Boyd (2009) kritički su se osvrnuli na prethodne modele te njihove konceptualne nedostatke pokušali ispraviti svojim općim modelom lažiranja odgovora. Prema njihovom modelu, jedina direktna odrednica lažiranja odgovora je motivacija. Motivaciju određuju relativno stabilne karakteristike kandidata kao što su moralni sklop (engl. moral code) i osobine ličnosti, te njegova percepcija situacije („kontekstualni čimbenici“) i doživljena sposobnost lažiranja odgovora, koja konceptualno odgovara percipiranoj bihevioralnoj kontroli. Osobine ličnosti koje potencijalno djeluju na motivaciju za lažiranjem su: samomotrenje, makijavelizam, integritet, potreba za odobravanjem, savjesnost i emocionalna stabilnost. Goffin i Boyd, međutim, nisu ponudili listu potencijalnih prediktora moralnog sklopa. Svjesni da ga u određenoj mjeri definiraju i osobine ličnosti, naglašavaju da se moralni sklop prvenstveno odnosi na uvjerenja o ispravnosti lažiranja odgovora stečena socijalizacijom. Napokon, bitni elementi percepcije situacije su percepcija da će lažiranje rezultirati negativnim posljedicama te doživljena potreba za lažiranjem odgovora, koju djelomično određuje želja za uspjehom u selekcijskoj situaciji (želja za poslom), a djelomično doživljena razlika između idealnog i vlastitog odgovora.

Premda daje sveobuhvatni okvir za razumijevanje motivacije za lažiranje odgovora, model Goffina i Boyd zasad nije empirijski provjeravan. Prema tome, još uvijek nije utvrđeno koje osobine ličnosti, koji aspekti moralnog sklopa te koji elementi percepcije situacije određuju motivaciju kandidata za lažiranjem odgovora. Osim toga, model Goffina i Boyd uključuje samo kandidatov doživljaj situacije, dok ostaje nejasno kako na lažiranje odgovora utječu objektivne karakteristike situacije. Odgovor na pitanje kakav je odnos motivacijskih i situacijskih faktora ne može se pronaći niti u drugim modelima. Jedna skupina autora smatra da motivacijski i situacijski faktori nezavisno djeluju na lažiranje odgovora (Douglas i sur., 1996), drugi tvrde da motivacija posreduje u odnosu između situacijskih faktora i lažiranja odgovora (Snell i sur., 1999; Mueller-Hanson i sur., 2006; Goffin i Boyd, 2009), a treće je mišljenje da faktori situacije moderiraju odnos motivacijskih faktora i lažiranja odgovora (McFarland i Ryan, 2000, 2006; Tett i sur., 2006). Osim toga, ne postoji slaganje ni u definiciji situacijskih faktora – dio navedenih autora govori o objektivnim karakteristikama situacije, a dio o kandidatovim doživljajima te situacije.

Činjenica da su istraživanja odrednica lažiranja odgovora malobrojna, a njihove operacionalizacije različite, potaknula nas je na cjelovitije istraživanje motivacije za lažiranjem i relevantnih situacijskih faktora, kao i prirode njihovog odnosa u predviđanju lažiranja odgovora.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je ispitati motivacijske i situacijske odrednice lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti. Istraživanjem bismo pokušali odgovoriti na dva problema:

Problem 1: Određuju li osobine ličnosti, aspekti moralnog sklopa, kontekstualni čimbenici i sposobnost lažiranja odgovora motivaciju za lažiranjem odgovora te posljedično stupanj lažiranja odgovora u upitnicima ličnosti?

H1.1. Savjesnost i emocionalna stabilnost bit će negativno povezane s motivacijom za lažiranje te stupnjem lažiranja odgovora.

H1.2. Eksternalni lokus kontrole bit će pozitivno povezan s motivacijom za lažiranje te stupnjem lažiranja odgovora.

H1.3. Samomotrenje, sklonost socijalno poželjnom odgovaranju i makijavelizam bit će pozitivno povezani s motivacijom za lažiranje te stupnjem lažiranja odgovora.

H1.4. Integritet će biti negativno povezan s motivacijom za lažiranje te stupnjem lažiranja odgovora.

H1.5. Stavovi prema lažiranju odgovora i subjektivne norme bit će pozitivno povezani s motivacijom za lažiranje te stupnjem lažiranja odgovora.

H1.6. Stupanj moralnog rasuđivanja bit će negativno povezan s motivacijom za lažiranje te stupnjem lažiranja odgovora.

H1.7. Intrinzična religioznost će biti negativno povezana s motivacijom za lažiranje te stupnjem lažiranja odgovora.

H1.8. Percepcija da će lažiranje rezultirati negativnim posljedicama bit će negativno, a želja za uspjehom u selekcijskoj situaciji, doživljena razlika između idealnog i vlastitog profila te percipirana bihevioralna kontrola pozitivno povezane s motivacijom za lažiranje te stupnjem lažiranja odgovora.

Problem 2: Djeluju li objektivne karakteristike situacije izravno na kontekstualne čimbenike (percepciju situacije) i doživljenu sposobnost lažiranja odgovora ili pak moderiraju njihov odnos s motivacijom za lažiranje odgovora?

H2.1. Objektivne karakteristike situacije djelovat će izravno na percepciju da će lažiranje rezultirati negativnim posljedicama, na doživljenu potrebu za lažiranjem i na doživljenu sposobnost lažiranja.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Instrumenti

Ličnost

• Pet-faktorski upitnik ličnosti IPIP 50 (Goldberg, 1999), koji mjeri dimenzije ekstraverzije, emocionalne stabilnosti, ugodnosti, savjesnosti i intelekta

• Skala eksternalnosti (Bezinović, 1988)

• Skala makijavelizma MM-1 (Milas, 1990)

• Skala samomotrenja SMS (Snyder, 1974)

• Skale socijalne poželjnosti (Parmač Kovačić, Jerneić i Galić, 2011)

Moralni sklop

• Skala stavova prema lažiranju odgovora koju ćemo, na temelju Ajzenove teorije planiranog ponašanja (1991) konstruirati za potrebe ovog istraživanja

o primjer tvrdnje: „Nema ništa lošeg u uljepšavanju svojih odgovora na testiranju za posao.“ (1=izrazito se ne slažem; 5=izrazito se slažem)

• Skala subjektivnih normi koju ćemo, na temelju Ajzenove teorije planiranog ponašanja (1991) konstruirati za potrebe ovog istraživanja

o primjer tvrdnje: „Moji bliski prijatelji ne bi odobravali uljepšavanje odgovora na testiranju za posao." (1=izrazito se ne slažem; 5=izrazito se slažem)

• Hrvatski test integriteta (Tonković i Jerneić, 2012)

• Upitnik moralnih temelja (Graham, Haidt, Nosek, 2008)

• Revidirana intrinzično-ekstrinzična skala (I/E-R, Gorsuch i McPherson, 1989)

Kontekstualni čimbenici

• Percepcija da će lažiranje rezultirati negativnim posljedicama

• Doživljena potreba za lažiranjem

o Želja za uspjehom u selekcijskom postupku

o Doživljena razlika između idealnog i vlastitog profila ličnosti

Doživljena sposobnost lažiranja odgovora

• Skala percipirane bihevioralne kontrole koju ćemo, na temelju Ajzenove teorije planiranog ponašanja (1991) konstruirati za potrebe ovog istraživanja

o primjer tvrdnje: „Kada bih to htio/htjela, mogao/mogla bih uspješno uljepšati svoje odgovore na testiranju za posao." (1=izrazito se ne slažem; 5=izrazito se slažem)

Motivacija za lažiranjem

• Skala namjere koju ćemo, na temelju Ajzenove teorije planiranog ponašanja (1991) konstruirati za potrebe ovog istraživanja

o primjer tvrdnje: „Pokušao/la bih uljepšati svoje odgovore na testiranju za posao." (1=izrazito se ne slažem; 5=izrazito se slažem)

Lažiranje odgovora

• razlika između ispitanikovih rezultata na upitniku ličnosti ispunjenog u zamišljenoj selekcijskoj situaciji i situaciji iskrenog odgovaranja

Uzorak

U istraživanju će sudjelovati N=400 studenata s različitih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, osim studenata Odsjeka za psihologiju.

Postupak

1. točka mjerenja

Ispitanike ćemo prikupiti oglasom na fakultetima. Na početku testiranja dobiti će uputu da sudjeluju u istraživanju u kojem se psihometrijski validiraju („provjeravaju") novi upitnici. Naglasit ćemo im da će, prema tome, neke upitnike morati ispunjavati više puta. Uputom ćemo ih zamoliti da na sve upitnike odgovaraju pažljivo i iskreno, te naglasiti da je istraživanje anonimno. Kako bismo upitnike mogli povezati s drugim upitnicima koje će ispunjavati, od ispitanika će se tražiti da ih kodiraju šifrom (npr. četiri zadnje znamenke broja mobitela i djevojački inicijali majke), koja će ujedno biti i šifra za pristup povratnim informacijama koje će po završetku istraživanja biti dostupne na webu. Ispitanici će u ovoj točki mjerenja prvo rješavati upitnik ličnosti, pa skalu socijalne poželjnosti, skalu lokusa kontrole, skalu samomotrenja, test integriteta, test moralnog rasuđivanja, skalu makijavelizma te skalu religiozne orijentacije. Nakon kratke

pauze, rješavat će još i skalu stavova prema lažiranju odgovora, skalu subjektivnih normi, skalu percipirane bihevioralne kontrole i skalu namjere lažiranja.

2. točka mjerenja (nakon par tjedana)

Ispitanicima ćemo na početku druge točke mjerenja reći da će, u skladu s najavom, ispunjavati neke upitnike koje su već ispunjavali prošli put zajedno s još nekoliko novih upitnika, te ih zamoliti da na njih upisuju iste šifre kao i u prvoj točki mjerenja. Prije ponovnog ispunjavanja upitnika ličnosti, uputom ćemo ih potaknuti da zamisle da su u selekcijskom postupku za određeni posao. Kako bismo situaciju približili selekcijskoj, reći ćemo im da će oni čiji profil ličnosti bude u najvećoj mjeri odgovarao idealnom profilu izvršitelja za taj posao biti za to novčano nagrađeni. Pritom će polovici ispitanika biti rečeno da paze kako odgovaraju, jer se lažiranje odgovora može detektirati, pa će oni koji lažiraju biti diskvalificirani. Prije nego što ispune upitnik zamolit ćemo ih da procijene vjerojatnost da će otkriveno lažiranje odgovora rezultirati negativnim posljedicama, svoj stupanj želje za pozitivnim ishodom selekcije te doživljenu razliku između vlastitog i idealnog profila ličnosti. Nakon rješavanja upitnika ličnosti u zamišljenoj selekcijskoj situaciji, zamolit ćemo ispitanike da još jednom ispune skalu namjere lažiranja, naglasivši da ona neće biti kriterij odabira za novčano nagrađivanje onih čiji profil ličnosti bude u najvećoj mjeri odgovarao idealnom.

Obrada podataka

Kako bismo odgovorili na postavljene probleme, pri statističkoj obradi podataka koristit ćemo metodologiju strukturalnog modeliranja.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Uz određivanje glavnih motivacijskih i situacijskih faktora lažiranja odgovora, doprinos istraživanja očitovat će se u boljem razumijevanju njihovih međusobnih odnosa. Očekivane spoznaje pridonijet će jasnijoj teorijskoj konceptualizaciji odrednica lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti.

S obzirom da karakteristike kandidata najčešće nisu podložne promjeni, variranje situacijskih uvjeta jedini je način na koji se u praksi može djelovati na kandidatovu namjeru za lažiranjem. Prema tome bi utvrđivanje često zanemarivanih objektivnih karakteristika situacije koje dovode do lažiranja odgovora, na praktičnom planu imalo implikacija na poboljšanje strategija suočavanja s lažiranjem odgovora pri selekciji kandidata.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Ajzen, I. (1991). Theory of planned behavior. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 50, 179-211.

Christiansen, N. D., Wolcott-Burnam, S., Janovics, J. E., Burns, G. N. i Quirk, S. W. (2005). The Good Judge Revisited: Individual Differences in the Accuracy of Personality Judgments. Human Performance, 18(2), 123-149.

Dilchert, S., Ones, S. D. Viswesvaran, Ch i Deller, J. (2006). Response distortion in personality measurement: born to deceive, yet capable of providing valid self-assessments? Psychological Science, 48(3), 209-225.

Douglas, E. F., McDaniel, M. A. i Snell, A. F. (1996). The validity of noncognitive measures decays when applicants fake. Academy of Management Proceedings, 6, 127-131.

Ellingson, J. E. i McFarland, L. A. (2011). Understanding Faking Behavior Through the Lens of Motivation: An Application of VIE Theory. Human Performance, 24(4), 322-337.

Galić, Z. i Jerneić, Ž. (2006). Socijalno poželjno odgovaranje u različitim motivacijskim kontekstima: Provjera Paulhusova modela socijalne poželjnosti. Suvremena psihologija, 9 (2), 155-170.

Galić, Z. i Jerneić, Ž. (u tisku). Usefulness of communal and agentic management scales for measuring faking on Five Factor personality questionnaires. European Journal of Psychological Assessment.

Galić, Z., Jerneić, Ž. i Parmač Kovačić, M. (2012). Do Applicants Fake Their Personality Questionnaire Responses and How Successful

are Their Attempts? A Case of Military Pilot Cadet Selection. International Journal of Selection and Assessment, 20(2), 229–241.Goffin, R. D. i Boyd, A. C. (2009). Faking and Personality Assessment in Personnel Selection: Advancing Models of Faking. Canadian Psychology, 50(3), 151-160.

Goldberg, L. R. (1999). A broad-bandwidth, public domain, personality inventory measuring the lower-level facets of several five-factor models. U I. Mervielde, I. Deary, F. De Fruyt i F. Ostendorf (Ur.), Personality psychology in Europe (Vol. 7, str. 7–28). Tilburg, The Netherlands: Tilburg University Press.

Jerneić, Ž., Galić, Z., Parmač Kovačić, M., Tonković, M., Prevendar, T., Bogdanić, A., Brozičević, M., Bučar, M., Ćatipović, A., Đaković, I., Gospodnetić, F., Hrebac, M., Jakovina, A., Jelovica, V., Knezović, A., Lovrić, A., Löw, A., Paić-Antunović, J., Pavković, I., Petretić, M., Rajić-Stojanović, I., Salkičević, S., Sekulić, S., Taslak, M., Terzin-Laub, N., Tomiša, T., Ugarković, M., Vračević, T., Zlatar, A. (2010). Ličnost i radno ponašanje: priroda i mjerenje socijalno poželjnog odgovaranja. Zagreb: FF Press.

Levashina, J. i Campion, M.A. (2006) A Model of Faking Likelihood in the Employment Interview. International Journal of Selection and Assessment, 14, 299–316.

Levashina, J., Morgeson, F. P. i Campion, M. A. (2009). They don't do it often, but they do it well: Exploring the relationship between applicant mental abilities and faking. International Journal of Selection and Assessment, 17, 271–281.

Lueke, S. B., Snell, A. F., Illingworth, A. J., & Paidas, S. M. (2001, April). An empirical test of an interactional model of faking. Usmeno priopćenje na 2001 meeting of the Society for

Industrial and Organizational Psychology. San Diego, CA.

Marcus, B. (2009). „Faking“ From the Applicant's Perspective: A theory of self-presentation in personnel selection settings. International Journal of Selection and Assessment, 17(4), 417-430.

McFarland, L. A. i Ryan, A. M. (2000). Variance in faking across noncognitive measures. Journal of Applied Psychology, 85(5), 812-821.

McFarland, L. A. i Ryan, A. M. (2006). Toward an integrated model of applicant faking behavior. Journal of Applied Social Psychology, 36(4), 979-1016.

Mueller-Hanson, R., Heggestad, E. D. i Thornton III, G. C. (2003). Faking and selection: Considering the use of personality from select-in and select out perspectives. Journal of Applied Psychology, 88(2), 348-355.

Raymark, P. H. i Tafero, T. L. (2009). Individual differences in the ability to fake on personality measures. Human Performance, 22, 86-103.

Snell, A. F., Sydell, E. J. i Lueke, S. B. (1999). Towards a theory of applicant faking: Integrating studies of deception. Human Resource Management Review, 9(2), 219-242.

Tett, R. P., Anderson, M. G., Ho, C.-L., Yang, T. S., Huang, L. i Hanvongse, A. (2006). Seven nested questions about faking on personality tests: An overview and internactionist model of item-level response distortional. U R. L. Griffith i M, H, Peterson (Ur.), A closer examination of applicant faking behavior (str. 151-178). Greenwich, CT: IAP.

Tett, R. P. i Simonet, D. V. (2011). Faking in Personality Assessment: A “Multisaturation” Perspective on Faking as Performance. Human Performance, 24(4), 302-321.

Tonković, M. (u tisku). Are There Personality Traits That Predispose Applicants to Fake Noncognitive Measures in Personnel Selection?. Review of Psychology.

Tonković, M., Galić, Z. i Jerneić, Ž. (2011). The construct validity of over-claming as a measure of egoistic enhancement. Review of psychology. 18(1), 11-19.

Tonković, M., Jerneić, Ž. i Galić, Z. (2011). The Effects of Faking on the Construct Validity of Personality Questionnaires: A Direct Faking Measure Approach. Psihologijske teme.

Tourangeau, R., & Rasinski, K. A. (1988). Cognitive-Processes Underlying Context Effects in Attitude Measurement. Psychological Bulletin, 103, 299–314.

Vroom, V. H. (1964). Work and motivation. Oxford, England: Wiley.

Yu, J. (2008). A process model of applicant faking on overt integrity tests. Neobjavljena doktorska disertacija, Texas A&M University.

Ziegler, M. (2011). Applicant Faking: A Look Into the Black Box. The Industiral-Organizational Psychologist, 49(1), 29-37.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
10000		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	**Ličnost i socijalo poželjno odgovaranje (130-0000000-3282)**
	Voditelj projekta	**Željko Jerneić**
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	Prijedlog istraživanja odobren je na sjednici Etičkog povjerenstva za istraživanja s ljudima Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu 17. siječnja 2011.	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Željko Jerneić

Potpis _____
Maša Tonković, profesor psihologije

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 05.09.2012.

Potpis _____
Maša Tonković, profesor psihologije

IME I PREZIME PRISTUPNIKA ILI PRISTUPNICE:		Maša Tonković Grabovac		
SASTAVNICA:		Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu		
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij iz psihologije		
Matični broj studenta:		7303		
Naslov predložene teme:	*hrv.*	**Motivacijske i situacijske odrednice lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti**		
	eng.	**Motivational and situational determinants of faking on personality questionnaires**		
Područje/polje/grana[a]:		Društvene znanosti/psihologija		
MENTOR(I)				
		TITULA, IME I PREZIME:	**USTANOVA:**	**E-POŠTA:**
Mentor 1:		**Prof. dr. sc. Željko Jerneić**	**Filozofski fakultet u Zagrebu**	**zjerneic@ffzg.hr**
Mentor 2[b]:				
Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - *3 ili 5 članova (prvi je predsjednik; preporuka je da mentor ne bude predsjednik)*		**TITULA, IME I PREZIME:**	**USTANOVA:**	**E-POŠTA:**
		1. Prof. dr. sc. Željko Jerneić	**Filozofski fakultet u Zagrebu**	**zjerneic@ffzg.hr**
		2. Prof. em. dr. sc. Branimir Šverko	**Filozofski fakultet u Zagrebu**	**bsverko@ffzg.hr**
		3. Prof. dr. sc. Damir Ljubotina	**Filozofski fakultet u Zagrebu**	**dljuboti@ffzg.hr**
		4.		
		5.		

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Maša Tonković Grabovac je na javnoj obrani održanoj 16. lipnja 2010. godine pred povjerenstvom, nastavnicima i studentima doktorskog studija psihologije uspješno obranila temu doktorskog rada pod naslovom *Motivacijske i situacijske odrednice lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti*.

B. Ocjena teme doktorskog rada

Lažiranjem odgovora na upitnicima ličnosti nazivamo tendenciju ispitanika da namjerno daju netočne odgovore kako bi povećali vjerojatnost postizanja željenog cilja, npr. dobivanja posla za kojeg se natječu. Istraživanja pokazuju da se kandidati međusobno razlikuju u sklonosti da to čine, a selekcijske situacije u mjeri u kojoj to omogućuju. Stoga lažiranje odgovora može umanjiti prognostičku valjanost upitnika ličnosti i kvalitetu selekcijskih odluka. S obzirom da se radi o ponašanju koje nije lako otkriti, važno je utvrditi o kojim to sve čimbenicima ovisi hoće li i u kojem stupnju kandidati lažirati svoje odgovore. U pokušaju da odgovore na to pitanje, posljednjih desetak godina nekoliko je autora sistematiziralo moguće čimbenike i predložilo modele koji specificiraju ključne determinante lažiranja odgovora i njihove međusobne odnose.

Na predložene modele kritički su se osvrnuli Goffin i Boyd (2009) te njihove konceptualne nedostatke pokušali ispraviti svojim općim modelom lažiranja odgovora. Prema njihovom modelu, jedina direktna odrednica lažiranja odgovora je motivacija. Motivaciju određuju relativno stabilne karakteristike kandidata kao što su moralni sklop i osobine ličnosti, te njegova percepcija situacije („kontekstualni čimbenici“) i doživljena sposobnost lažiranja odgovora. Osobine ličnosti koje potencijalno djeluju na motivaciju za lažiranjem su: samomotrenje, makijavelizam, integritet, potreba za odobravanjem, savjesnost i emocionalna stabilnost. Goffin i Boyd, međutim, nisu ponudili listu potencijalnih prediktora moralnog sklopa. Svjesni da ga u određenoj mjeri definiraju i osobine ličnosti, naglašavaju da se moralni sklop prvenstveno odnosi na uvjerenja o ispravnosti lažiranja odgovora stečena socijalizacijom. Napokon, bitni elementi percepcije situacije su percepcija da će lažiranje rezultirati negativnim posljedicama te doživljena potreba za lažiranjem odgovora, koju djelomično određuje želja za uspjehom u selekcijskoj situaciji (želja za poslom), a djelomično doživljena razlika između idealnog i vlastitog odgovora.

Premda daje sveobuhvatni okvir za razumijevanje motivacije za lažiranje odgovora, model Goffina i Boyd zasad nije empirijski provjeravan. Prema tome, još uvijek nije utvrđeno koje osobine ličnosti, koji aspekti moralnog sklopa te koji elementi percepcije situacije određuju motivaciju kandidata za lažiranjem odgovora. Osim toga, model Goffina i Boyd uključuje samo kandidatov doživljaj situacije, dok ostaje nejasno kako na lažiranje utječu objektivne karakteristike situacije. Zbog toga je cilj predloženog istraživanja ispitati motivacijske i situacijske odrednice lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti. Istraživanjem bi se odgovorilo na dva problema:

Problem 1: Određuju li osobine ličnosti, aspekti moralnog sklopa, kontekstualni čimbenici i sposobnost lažiranja odgovora motivaciju za lažiranjem odgovora te posljedično stupanj lažiranja odgovora u upitnicima ličnosti?

Problem 2: Djeluju li objektivne karakteristike situacije izravno na kontekstualne čimbenike (percepciju situacije) i doživljenu sposobnost lažiranja odgovora ili pak moderiraju njihov odnos s motivacijom za lažiranje odgovora?

U istraživanju bi sudjelovalo oko 400 sudionika, studenata Sveučilišta u Zagrebu koji bi mjerne instrumente rješavali u dvije točke mjerenja. U prvoj točci mjerenja rješavali bi instrumente u iskrenoj situaciji (anonimno s lozinkom) i to prvo upitnik ličnosti, a zatim skalu socijalne poželjnosti, skalu lokusa kontrole, skalu samomotrenja, test integriteta, test moralnog rasuđivanja, skalu makijavelizma te skalu religiozne orijentacije. U drugoj točci mjerenja, nakon nekoliko tjedana, sudionici bi isti upitnik ličnosti ispunjavali u simuliranoj selekcijskoj situaciji pri čemu bi polovica ispitanika bila upozorena da se lažiranje odgovora može detektirati i da će ako se otkrije rezultirati gubitkom novčane nagrade za sudjelovanje u istraživanju dok druga polovica ispitanika ne bi dobila nikakvo upozorenje. No, nakon što bi im se opisala selekcijska situacija, ali prije primjene upitnika ličnosti ispunili bi skalu stavova prema lažiranju odgovora, skalu subjektivnih normi, skalu percipirane bihevioralne kontrole i skalu namjere lažiranja te bi se od njih tražilo da procjene stupanj želje za pozitivnim ishodom selekcije, doživljenu razliku između vlastitog i idealnog profila ličnosti i procjenu vjerojatnosti da će biti otkriveno njihov lažiranje kod ispitanika koji su dobili upozorenje. S ovakvim nacrtom istraživanja bile bi obuhvaćeni sve ključne odrednice lažiranja odgovora u modelu Goffina i Boyd, a budući da se radi o zavisnom uzorku, stupanj lažiranja odgovora može se odrediti direktno kao razlika odgovora na upitniku ličnosti u dvije situacije odgovaranja – iskrenoj i simuliranoj selekcijskoj.

Maša Tonković Grabovac je za temu svoje disertacije predložila znanstveno relevantno, teorijski utemeljeno te metodološki dobro osmišljeno istraživanje koje može rezultirati važnim znanstveno-teorijskim spoznajama u području ispitivanja socijalno poželjnog odgovaranja i psihodijagnostike ličnosti. Uz određivanje glavnih motivacijskih i situacijskih odrednica lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti u selekcijskim situacijama, doprinos istraživanja očitovat će se i u boljem razumijevanju njihovih međusobnih odnosa. Povrh toga, rezultati istraživanje bi mogli imati i izravne praktične implikacije na uporabu upitnika ličnosti u selekcijskom kontekstu, jer bi se poznavanjem čimbenika koji utječu na stupanj lažiranja odgovora mogle unaprijediti naše strategije suočavanja s ovim praktičnim problemom.

Mišljenje i prijedlog:

S V E U Č I L I Š T E U Z A G R E B U
Postupak odobravanja teme za stjecanje **doktorata znanosti**

Ocjena teme
DR.SC.-02

Na temelju uvida u dostavljenu dokumentaciju povjerenstvo zaključuje da Maša Tonković Grabovac ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija psihologije te da je predložena tema doktorskog rada znanstveno relevantna. Stoga predlaže Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskom vijeću Filozofskog fakulteta da pristupnici Maši Tonković Grabovac odobri temu doktorskog rada pod naslovom Motivacijske i situacijske odrednice lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Zbog preciznijeg određenja naslova doktorskog rada predlaže se konačni naslov:
Motivacijske i situacijske odrednice lažiranja odgovora na upitnicima ličnosti u selekcijskoj situaciji

Prijedlog izmjene ili dopune mentora (UPISATI: TITULA, IME I PREZIME, USTANOVA)

	TITULA, IME I PREZIME, USTANOVA	POTPIS:
Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - *3 ili 5 članova (prvi je predsjednik; preporuka je da mentor ne bude predsjednik)*	**1. Prof. dr. sc. Željko Jerneić, Filozofski fakultet u Zagrebu** *(predsjednik Stručnog povjerenstva)*	
	2. Prof. em. dr. sc. Branimir Šverko, Filozofski fakultet u Zagrebu	
	3. Prof. dr. sc. Damir Ljubotina, Filozofski fakultet u Zagrebu	
	4.	
	5.	
Mjesto i datum:	**Zagreb, 19. Listopad 2012.**	

Napomena (po potrebi):

[a] Navesti granu ako je potrebno
[b] Navesti mentora 2 ako je izabran

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac DR.SC.-02 zajedno s obrascima DR.SC-01 i DR.SC-03 pošaljete u elektroničkom obliku (e-pošta: jandric@unizg.hr) i u tiskanom obliku – potpisano i s pratećom dokumentacijom - u pisarnicu Sveučilišta u Zagrebu (Trg maršala Tita 14).

Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime pristupnika.doc

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Tena Vukasović, dipl. psiholog - profesor
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Psihologija
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7311
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Dubravka i Goran Vukasović
Datum i mjesto rođenja:	28.10.1984., Zagreb, Hrvatska
Adresa:	Kutnjački put 11, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	016120194
E-mail:	tvukasov@ffzg.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Diplomski studij psihologije*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od 01.10.2008. - u tijeku: Zaposlena kao znanstvena novakinja/asistentica na projektu *Genetski i okolinski doprinos razvoju ličnosti* na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilište u Zagrebu
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Bratko, Denis; Butković, Ana; Vukasović, Tena. Genetic Overlap between Personality and Life Satisfaction // . (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak). 2. Bratko, Denis; Butković, Ana; Chamorro-Premuzic, Tomas; von Stumm, Sophie; Vukasović, Tena. Genetic overlap between self-assessed intelligence, measured IQ and personality // . (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni). 3. Vukasović, Tena; Bratko, Denis; Butković, Ana; Keresteš, Gordana; Brković, Irma. Personality resemblance between parents and offspring: study of five factors across four samples and questionnaires // . (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni). 4. Španić, Ana Marija; Tomas, Jasmina; Bratko, Denis; Vukasović, Tena; Butković, Ana. Psychological Needs with Life Satisfaction and Self-esteem in Three Age Groups // . (poster,međunarodna recenzija,sažetak). 5. Bratko, Denis; Butkovic, Ana; Vukasovic, Tena; Chamorro-Premuzic, Tomas; Von Stumm, Sophie.

Behavioral genetic study of self-assessed intelligence // 16th European Conference on Personality Psychology / Di Blas, Lisa ; Carnaghi, Andrea ; Ferrante, Donatella ; Piccoli, Valentina (ur.).
Trieste, 2012. 212-212 (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).

6. Butković, Ana; Vukasović, Tena; Bratko, Denis.
Heritabilnost trajanja spavanja // XVIII. Dani psihologije u Zadru, Sažeci radova / Penezić, Zvjezdan ; Ćubela Adorić, Vera ; Ombla, Jelena ; Slišković, Ana ; Sorić, Izabela ; Valerjev, Pavle ; Vulić-Prtorić, Anita (ur.).
Zadar : Sveučilište, Odjel za psihologiju, 2012. 79-79 (predavanje,domaća recenzija,sažetak,znanstveni).
7. Butković, Ana; Vukasović, Tena; Bratko, Denis.
Heritabilnost različitih mjera samoprocijenjene inteligencije i njihov odnos s korelatima // 20. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Sažeci priopćenja / Čorkalo Biruški, Dinka ; Vukasović, Tena (ur.).
Zagreb : Školska knjiga, 2011. 79-79 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
8. Vukasović, Tena; Bratko, Denis; Butković, Ana; Keresteš, Gordana; Brković, Irma.
Sličnost osobina ličnosti roditelja i potomaka: replikacija nalaza kroz tri različita mjerna instrumenta i uzorka // 20. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Sažeci priopćenja / Čorkalo Biruški, Dinka ; Vukasović, Tena (ur.).
Zagreb : Školska knjiga, 2011. 191-191 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
9. Kunej, Ana; Mladina, Ivona; Perišić, Kristina; Sušac, Nika; Urch, Dražen; Vukasović, Tena.
Uspješnost rješavanja anagrama u funkciji dobi // 17. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Knjiga sažetaka / Kamenov, Željka ; Jelić, Margareta ; Jokić Begić, Nataša (ur.).
Zagreb : Školska knjiga, 2005. 65-65 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
10. Vukasović, Tena; Butković, Ana; Bratko, Denis.
Croatian twin study of body mass index and physical activity // .
(poster,međunarodna recenzija,neobjavljeni rad,znanstveni).
11. Butković, Ana; Vukasović, Tena; Bratko, Denis.
Genetic influences on sleep duration and overlap with personality // .
(poster,međunarodna recenzija,neobjavljeni rad,znanstveni).

12. 20. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Knjiga sažetaka
/ Čorkalo Biruški, Dinka; Vukasović, Tena (ur.).

13. Ličnost i glazbene preferencije: XX. Ljetna psihologijska škola
/ Butković, Ana; Vukasović, Tena; Bratko, Denis (ur.).
14. Bratko, Denis; Butkovic, Ana; Vukasovic, Tena; Chamorro-Premuzic, Tomas; von Stumm, Sophie.
Cognitive ability, self-assessed intelligence and personality: Common genetic but independent environmental aetiologies. // Intelligence. 40 (2012) , 2; 91-99 (članak, znanstveni).
15. Vukasović, Tena; Bratko, Denis; Butković; Ana.
Genetski doprinos individualnim razlikama u subjektivnoj dobrobiti: meta-analiza. // Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. 21 (2012) , 1; 1-17 (članak, znanstveni).
16. Vukasović, Tena; Bratko, Denis; Butković, Ana.
Od specifičnih reakcija do agregiranih dimenzija ličnosti: procjena gornje granice heritabilnosti u funkciji širine konstrukta. // Suvremena psihologija. 12 (2009) , 2; 323-338 (članak, znanstveni).
17. Štulhofer, Aleksandar; Vukasović, Tena; Perišić, Kristina; Sušac, Nika; Marjanović, Bojan; Bauer, Marina.
Internet i seksualna kompulzivnost. // Socijalna psihijatrija. 33 (2005) , 4; 190-200 (članak, znanstveni).

	18. Vukasović, Tena; Butković, Ana; Bratko, Denis Differences in personality between adolescents and older adults: What do we see and what others see? // *15th European Conference on Personality* Brno, Češka Republika, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster) 19. Vukasović, Tena; Bratko, Denis; Butković, Ana Obiteljska studija: razina mjerenja ličnosti i procjena gornje granice heritabilnosti // *19. Dani Ramira i Zorana Bujasa* Zagreb, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 20. Butković, Ana; Vukasović, Tena; Bratko, Denis Spolne razlike u impulzivnom kupovanju // *17. Dani psihologije u Zadru* Zadar, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster) 21. Vukasović, Tena; Bratko, Denis; Butković, Ana Subjektivna dobrobit i genetski doprinos: meta-analiza // *17. Dani psihologije u Zadru* Zadar, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Meta-analiza istraživanja genetskoga i okolinskoga doprinosa individualnim razlikama u ličnosti
Engleski:	Genetic and environmental influences on personality: a meta-analysis of behaviour genetic studies
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Opća psihologija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Denis Bratko**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**dbratko@ffzg.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	**Bratko, D.,** Butkovic, A., Vukasovic, T**.**, Chamorro-Premuzic, T., Von Stumm, S. (2012). Cognitive ability, self-assessed intelligence and personality: Common genetic but independent environmental aetiologies. *Intelligence, 40,* 91-99. **Bratko, D.**, Butkovic, A., & Chamorro-Premuzic, T. (2010). A genetics of general knowledge: A twin study from Croatia. *Personality and Individual Differences, 48*, 403-407. McCrae, C.; Terraciano, A.; De Fruyt, F.; De Bolle, M.; Gelfand, M.; Costa, P.; **Bratko, D**.; Marušić, I.; and Collaborators of the Adolescent Personality Profiles of Cultures Project. (2010). The Validity and Structure of Culture-Level Personality Scores : Data from Ratings of Young Adolescents. *Journal of Personality*, 78 , 815-838. De Fruyt, F., De Bolle, M., McCrae, R.R., Terracciano, A., Costa, P.T. Jr., **Bratko, D**., Marušić, I. et al. (2009). Assessing the Universal Structure of Personality in Early Adolescence: The NEO-PI-R and NEO-PI-3 in 24 Cultures. *Assessment*, *16* , 301**-**311. **Bratko, D.** (2007). Behavioral genetics and personality: The possible approach to understanding the etiology of individual differences. *Suvremena psihologija,* 10, 2, 277-294.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Kako bismo pružili empirijski utemeljen odgovor na pitanje kolika je heritabilnost ličnosti te postoji li utjecaj metodologije na procjenu heritabilnosti, odlučili smo objediniti spoznaje iz područja psihologije ličnosti i genetike ponašanja provođenjem meta-analize. Dosadašnji nalazi ukazuju da samoprocjenjivanjem na upitnicima ličnosti genetski doprinosi objašnjavaju oko 40%, dijeljena okolina oko 0%, a nedijeljena okolina oko 60% varijance. Međutim, s obzirom da se produkcija znanstvenih radova eksponencijalno povećava, postaje sve teže pratiti aktualne nalaze i otkrića u području. Meta-analiza, kao tehnika, omogućuje sistematizaciju i novi uvid u postojeće znanje kao i stvaranje novog znanja u vidu ispitivanja utjecaja moderatora. Budući da je područje genetike ponašanja i heritabilnosti ličnosti vrlo propulzivno, smatramo da je došlo vrijeme za sintezu postojećih spoznaja i planirano usmjeravanje budućih istraživanja.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	In order to answer the question of personality heritability and potential methodological effects on heritability estimates, we decided to integrate empirical findings from the area of personality and behavior genetics, using a meta-analytic approach. Findings based on selfreports using personality questionnaires indicate that genetic influences account for around 40%, shared environment around 0%, and non-shared environment around 60% of variance in personality. Since behavior genetics has been a very propulsive area of research in last decades, it is becoming more and more difficult to follow the current findings and developments in the field of personality heritability. Meta-analysis, as a tehnique, enables a new insight into avalable data, as well as testing for moderator effects on heritability estimates. We believe that the time has come to synthesize avalable knowledge and to plan future research based on these findings.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Teorijski okvir ovog istraživanja uključuje područje psihologije ličnosti i genetike ponašanja. Ličnost je moguće definirati na različite načine, ovisno o polazišnom pristupu, modelu ili teoriji te ju je moguće istraživati na različitim hijerarhijskim razinama. U okviru osobinskog pristupa istraživanju ličnosti razvijen je veći broj modela ličnosti koji su polazili od zajedničke premise prema kojoj se ljudi kroz vrijeme i situacije ponašaju relativno konzistentno, u skladu sa svojim dispozicijama koje nazivamo osobinama ili crtama ličnosti. Međutim, iako su krenuli od zajedničke premise, različiti autori postulirali su različit broj osobina koje su smatrali bazičnima ili temeljnima, pri čemu je Eysenck razvio najmanju tipologiju od tri crte ličnost, dok je Cattell razvio najbrojniju tiplogiju s čak šesnaest bazičnih crta ličnosti (Larsen i Buss, 2007). Problem koji se javlja prilikom usporedbe osobinskih modela ličnosti jest što različiti autori u svojim modelimačesto koriste iste termine za označavanje dijelom različitih konstrukata ili pod različitim terminima uključuju konceptualno iste ili slične konstrukte (Cattell, 1943; Eysenck, 1990; Tellegen, 1982; John, 1990). Osobine ličnosti koje su terminološki zastupljene u gotovo svim modelima i teorijama ličnosti su ekstraverzija i neuroticizam, međutim različiti modeli i teorije zahvaćaju ponešto različite aspekte tih latentnih konstrukata. Kao što navode Bouchard i Loehlin (2001), opisujući organizaciju osobina ličnosti u šest različitih modela ličnosti proizašlih iz osobinskog pristupa, postojanje grube ekvivalentnosti osobina sugerira da različiti modeli zahvaćaju uglavnom isti konceptualni prostor na ponešto različite načine, ali uz određene nejednakosti na nižim razinama hijerarhije ličnosti. Primjer takve nejednakosti je faceta impulzivnosti koja u Eysenckovom modelu definira jedan od aspekata supercrte psihoticizma, u Tellegenovom modelu primarna skala kontrole (koja predstavlja suprotan pol impulzivnosti) definira aspekt šire dimenzije sputanosti, u Pet-faktorskom modelu impulzivnost predstavlja jednu od faceta neuroticizma, dok u Cattellovom modelu imuplzivnost ne postoji, već su neki njezini aspekti uključeni u druge primarne faktore (npr. svijest o pravilima, perfekcionizam). Možemo li pretpostaviti da su terminološki isti konstrukti u okviru različitih modela ličnosti uistinu ekvivalentni? Postoje različita istraživanja koja ispituju mjere li različite mjere ličnosti uistinu iste konstrukte, ali tek su nedavno Pace i Brannick (2010) proveli meta-analizu kako bi pružili kvantitativni pregled velikog broja skala i upitnika ličnosti i testirali njihovu konvergentnost. Njihov zaključak bio je da različite mjere ličnosti samo taksonomski mjere iste konstrukte, pri čemu skale “istog” konstrukta u mnogim slučajevima koreliraju tek umjereno. Procjena prosječnog koeficijenta konvergencije između svih mjera bila je uglavnom ispod 0,50, s najvišom konvergentnom valjanosti kod skala ekstraverzije. Opći zaključak govorio bi u prilog tome da većina standardiziranih upitničkih mjera ličnosti mjeri usporedive, ali ne i identične konstrukte te su čak unutar istog teorijskog okvira ili modela ličnosti neke mjere i skale više (npr. ekstraverzija), a neke manje (npr. otvorenost ka iskustvu) usporedive.

Genetika ponašanja, ili bihevioralna genetika, je drugo znanstveno područje koje predstavlja teorijsku okosnicu ovom istraživanju, a koje se bavi istraživanjem varijacija u ponašanju uvjetovanih relativnim genetskim i okolinskim doprinosima. Osnovu bihevioralno genetičkih istraživanja čini teorija kvantitativne genetike koja istražuje etiologiju individualnih razlika u ponašanju, a vrijednosti o kojima se u okviru kvantitativne genetike govori temelje se na varijancama fenotipa, genotipa i okoline (Plomin, DeFries, McClearn i McGuffin,

2001). Prema postavkama teorije, fenotipska vrijednost (F) svake osobine nastala je kroz djelovanje genetskog utjecaja (G) i okolinskog utjecaja (O) ili F = G + O. Fenotip predstavlja ukupnu varijancu, a o relativnom genetskom doprinosu i doprinosu okoline zaključujemo indirektno, na temelju sličnosti različite vrste srodnika ($V_f = V_g + V_o$). U genetici ponašanja postoje tri osnovne metode istraživanja: istraživanja blizanaca, istraživanja usvajanja te obiteljska ili porodična istraživanja. Istraživanja blizanaca zasnivaju se na činjenici da jednojajčani blizanci imaju identičan set gena dok dvojajčani blizanci u prosjeku dijele pola gena. Ono što parove jednojajčanih blizanaca odraslih zajedno čini međusobno sličnijima u odnosu na parove dvojajčanih blizanaca odraslih zajedno je njihova veća genetska sličnost. Ova pretpostavka naziva se pretpostavkom jednakih okolina. U istraživanjima blizanaca moguće je procijeniti relativan doprinos gena, dijeljene i nedijeljene okoline te se stoga ova metoda smatra najsnažnijom. U istraživanjima usvajanja proučavaju se osobe u biološkom srodstvu koje su odrasle odvojeno. Jedna metoda je usporedba jednojajčanih blizanaca odraslih u različitim obiteljima, tj. u različitim okolinama. Pretpostavka je da različite okoline djeluju na jednojajčane blizance čineći ih međusobno različitima pa se njihova sličnost u nekoj osobini pripisuje genetskom djelovanju. Druga metoda je usporedba posvojene djece s njihovim biološkim roditeljima i posvojiteljima. O genetskom doprinosu zaključuje se kada je korelacija djeteta s biološkim roditeljem veća nego s posvojiteljem dok se o utjecaju dijeljene okoline zaključuje kada je korelacije djeteta s posvojiteljem veća nego s biološkim roditeljem. Treća metoda je usporedba posvojene djece i biološke djece posvojitelja koji su odrasli zajedno. Sličnost među njima u nekoj osobini ukazuje na utjecaj dijeljene okoline, a njihove razlike na genetski utjecaj (Baker, 2004). Obiteljska istraživanja ispituju sličnost različitih srodnika unutar jedne obitelji koji se razlikuju prema udjelu gena koje dijele. U ovim istraživanjima kreće se od jedne osobe i usmjerava se na jednu osobinu te osobe. Potom se ista osobina ispituje kod različitih srodnika. Najčešće se uključuju srodnici prvog reda (roditelji, braća i djeca), ali ponekad se uključuju i srodnici drugog reda (unuci, bake, djedovi, nećaci) pa čak i daljnja rodbina. Obiteljska istraživanja ne mogu objasniti zašto se neka osobina javlja u obitelji jer nije moguće razlučiti genetski utjecaj od utjecaja dijeljene okoline koje članovi jedne obitelji dijele. To je ujedno i najveća slabost metode obiteljskih istraživanja.

Iako je provedbom velikog broja primarnih istraživanja uočeno da rezultati različitih bihevioralno genetičkih nacrta variraju u smjeru da istraživanja blizanaca pokazuju više indekse heritabilnosti ličnosti (oko 40%) u odnosu na istraživanja usvajanja i porodična istraživanja (oko 20%) (Plomin, Chipuer i Loehlin, 1990), do sada nije provedeno sustavno i sveobuhvatno ispitivanje tih razlika kao ni ispitivanje postoje li, i ako postoje - u kojoj mjeri, razlike u procjenama heritabilnosti ovisno o polazišnom modelu ličnosti. Ovo istraživanje pokušat će odgovoriti upravo na ova, dosad neodgovorena pitanja.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je, provedbom meta-analize, sistematizirati postojeće znanje u području heritabilnosti ličnosti te utvrditi dovode li određene metodološke karakteristike do različitih zaključaka o procjeni heritabilnosti.

1. Koliki je relativni genetski doprinos individualnim razlikama u ličnosti za svaku osobinu u pojedinom modelu ličnosti te za opću mjeru ličnosti?

2. Postoje li razlike u općoj heritabilnosti ličnosti ovisno o modelu ličnosti u okviru kojega je konceptualizirana?

3. Postoje li razlike u općoj heritabilnosti ličnosti ovisno o nacrtu istraživanja?

4. Postoje li razlike u heritabilnosti dimenzija ekstraverzije i neuroticizma mjerenih u okviru različitih modela ličnosti?

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U ovom istraživanju bit će provedena meta-analiza, što je naziv za niz postupaka koji za cilj imaju sintetizirati postojeće znanje u nekom području (Cooper i Hedges, 1994). S obzirom da se produkcija znanstvenih radova eksponencijalno povećava, postaje sve teže pratiti aktualne trendove i otkrića u nekom području znanosti. Meta-analiza, kao tehnika, pruža nekoliko vrlo bitnih prednosti u odnosu na klasična istraživanja jer omogućuje sintezu postojećeg znanja, ispitivanje utjecaja potencijalnih moderatora, ali ujedno i usmjeravanje budućih istraživanja pružajući informaciju o tzv. „slijepim točkama“ u području koja tek trebaju biti istražena ili koja su neopravdano zanemarena. Međutim, meta-analiza ne može biti kvalitetno provedena ako nisu zadovoljeni osnovni preduvjeti za njezino provođenje te ako se njezini zaključci temelje na nekvalitetnim primarnim istraživanjima. Stoga je ključno da svi koraci koji čine postupak meta-analize budu provedeni uz rigorozno pridržavanje preduvjeta. Koraci koji čine postupak meta-analize su: formulacija problema, pretraživanje literature, kodiranje, izračunavanje veličine učinka, dodatne analize (testiranje utjecaja moderatora, korekcija radi pristranosti u objavljivanju, analiza osjetljivosti), interpretacija i publikacija (Lipsey i Wilson, 2001; Borenstein, Hedges, Higgins i Rothstein, 2009). U svakom od koraka meta-analitičar mora donijeti odluke koje mogu utjecati na daljnji ishod meta-analize te stoga mora biti stručnjak u samom postupku meta-analize, ali i u području u kojem se meta-analiza provodi. Budući da je područje genetike ponašanja vrlo propulzivno područje u kojem su u proteklih tridesetak godina provedena mnoga istraživanja i replikacije istih, smatramo

da je došlo vrijeme za sintezu postojećih spoznaja i planirano usmjeravanje budućih istraživanja i projekata.

Postupak meta-analize započet će nakon detaljnog upoznavanja s područjem u kojem se meta-analiza provodi, a svi koraci u provođenju meta-analize bit će dokumentirani te transparentni kroz jasno i jednoznačno definirane kriterije uključivanja i isključivanja primarnih istraživanja, kodiranje svih relevantnih podataka, korištenje adekvatnih statističkih postupaka te uz svijest o potencijalnim izvorima invalidnosti (npr. pristranost u objavljivanju) i potrebnim korektivnim postupcima (Orwin, 1983; Rosenthal, 1979). Kako bi se osiguralo uključivanje metodološki kvalitetnih i teorijski relevantnih primarnih istraživanja u uzorak, koji će činiti bazu podataka za provedbu meta-analize, ciljevi i problemi istraživanja bit će teorijski utemeljeni i relevantni, a da bi primarno istraživanje bilo uključeno u meta-analizu morat će zadovoljavati kriterije uključivanja te neće smjeti zadovoljavati kriterije isključivanja. Spoj meta-analize i područja genetike ponašanja podrazumijeva potrebu za integracijom statističkih postavki specifičnih za provedbu meta-analize i postavki teorije kvantitativne genetike. Sam postupak meta-analize, kao i područje genetike ponašanja, nose specifične izazove koje je u provedbi ove meta-analize potrebno prevladati, ali njihova kombinacija uvodi i usko specifične poteškoće, koje je također potrebno razriješiti na zadovoljavajući način. Izazovi vezani uz sam postupak meta-analize su: identificiranje i lociranje primarnih istraživanja, razvoj sustava za evidenciju statusa primarnih istraživanja, izradu kodnog plana, kodne knjižice i baze podataka te kontinuirano razvijanje vještina rada u računalnom programu *R* – paket *metafor*. Specifičan izazov vezan za genetiku ponašanja odnosi se na razvoj i prilagodbu kodnog plana i kodne knjižice raznovrsnim podacima iz primarnih istraživanja (različiti teorijski modeli, različiti nacrti istraživanja, različiti standardi navođenja podataka u primarnim istraživanjima).

Metodologija ovog doktorskog rada prvenstveno se vezuje uz postupak meta-analize, koja ako je adekvatno provedena, omogućuje sistematizaciju i novi uvid u postojeće znanje kao i stvaranje novog znanja u vidu ispitivanja utjecaja moderatora. Drugi metodološki aspekt doktorskog rada vezuje se uz područje u kojem se meta-analiza provodi, a to je genetika ponašanja. Budući da dosadašnja istraživanja pokazuju sustavno više vrijednosti heritabilnosti dobivene putem istraživanja blizanaca u odnosu na istraživanja usvajanja i porodična istraživanja, kodiranjem nacrta primarnih istraživanja ispitat ćemo potencijalni moderatorski utjecaja te metodološke varijable na veličinu učinka. Dosadašnji empirijski nalazi o heritabilnosti ličnosti također ukazuju da je samoprocjenjena ličnost približno jednako heritabilna neovisno o vrsti osobinskog modela, iako znamo da su taksonomski iste crte ličnosti u različitim modelima različito konceptualizirane. Stoga će vrsta osobinskog modela ličnosti također biti kodirana i testirana kao potencijalna moderatorska varijabla na heritabilnosti ličnosti kao veličinu učinka.

Provođenje ove meta-analize zahtjeva osmišljavanje metodoloških i statističkih postupaka s ciljem integracije statističkih preduvjeta za provedbu meta-analize i teorijskih postavki osobinskih modela ličnosti i genetikeponašanja. Preliminarne analize podataka uključivat će analizu slaganja nezavisnih procjenjivača korištenjem Krippendorffovog alphe (Hayes i Krippendorff, 2007) kao indikatora slaganja, dok će analiza podataka biti provedena pomoću računalnog programa *R* i paketa*metafor*. Računalni program *R* omogućava provedbu meta-analize u okviru dva statistički i logički različita modela: modela fiksnog učinka (eng. *fixed-effect model*) i modela slučajnih učinaka (eng. *random-effects model*). Odabir odgovarajućeg modela bit će učinjen prvenstveno na temelju teorijskih očekivanja o relevantnim izvorima pogreške, tj. varijabiliteta, a tek potom na temelju statističkog pokazatelja heterogenosti veličina učinaka (Viechtbauer, 2010). Kao rezultat meta-analize istraživanja relativnih genetskih i okolinskih doprinosa individualnim razlikama u ličnosti bit će izračunata prosječna veličina učinka (heritabilnosti) te potencijalni utjecaj metodoloških i teorisjkih moderatora na veličinu učinka (nacrt istraživanja, osobinski model ličnosti). Također, kao dodatne analize bit će provedene analiza osjetljivosti te odgovarajući korektivni postupci zbog pristranosti u objavljivanju.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Budući da do danas nije provedena sveobuhvatna meta-analiza u području genetike ponašanja i osobinskih modela ličnosti, smatramo da bi rezultati ovog istraživanja predstavljali jedinstveni doprinos znanosti, kako u Hrvatskoj tako i u svijetu. Dobili bismo odgovor na pitanje o (ne)univerzalnosti heritabilnosti ličnosti, olakšalo bi se dolaženje do ključnih zaključaka o heritabilnosti ličnosti te bi se potaknuo i usmjerio razvoj budućih istraživanja u području.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Baker, C. (2004). Behavioral Genetics: An intradution to How Genes and Environments Interact Through Development to Shape Differences in Mood, Personality and Intelligence. AAAS. http://www.aaas.org/spp/bgenes/publications.shtml

Borenstein, M., Hedges, L.V., Higgins, L.V. i Rothstein, H.R. (2009). *Introduction to Meta-Anaysis*. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.

Bouchard, T. J. Jr. i Loehlin, J. C. (2001). Genes, Evolution, and Personality. *Behavior Genetics, 31*(3), 243-273.

Cattell, R. B. (1943). The description of personality: Basic traits resolved into clusters. *Journal of Abnormal and Social Psychology, 38*, 476-506.

Cooper, H.M. i Hedges, L.V. (Ur.). (1994). *The handbook of research synthesis.* New York: Russell Sage Foundation.

Eysenck, H. J. (1990). Biological dimensions of personality. U L. A. Pervin (ur.), *Handbook of personality: Theory and research* (str.244-276). New York: Guilford Press.

Hayes, A. F. i Krippendorff, K. (2007). Answering the Call for a Standard Reliability Measure for Coding Data. *Communication Methods and Measures, 1*(1), 77-89.

John, O.P. (1990). The „Big Five" Factor Taxonomy: Dimensions of the Personality in the Natural Language and in Questionnaires. U L.A. Pervin (Ur.), *Handbook of Personality. Theory and Research* (str. 66-97). New York: The Guilford Press.

Larsen, R. J. i Buss, D. M. (2007). *Psihologija ličnosti*. Naklada Slap: Jastrebarsko.

Lipsey, M.W. i Wilson, D.B. (2001). *Practical Meta-Analysis*. London: SAGE Publications.

Orwin, R.G. (1983). A fail-safe N for effect size in meta-analysis. *Journal of Educational Statistics*, *8,* 157-159.

Pace, V. L. i Brannick, M. T. (2010). How similar are personality scales of the "same" construct? A meta-analytic investigation. *Personality and Individual Differences, 49*, 669-676.

Plomin, R., DeFries, J., McClearn, G. E. i McGuffin, P. (2001). *Behavioral Genetics. Fourth Edition.*New York: Freeman.

Plomin, R., Chipuer, M.H. i Loehlin, J.C. (1990). Behavioral Genetics and Personality. U L.A. Pervin (Ur.), *Handbook of Personality. Theory and Research* (str. 225-244). New York: Guilford.

Rosenthal, R. (1979). The "file-drawer problem" and tolerance for null results. *Psychological Bulletin, 86,* 638-641.

Tellegen. A. (1982). *Brief manual for the Multidimensional Personality Questionnaire.* Unpubhshed manuscript. University of Minnesota. Minneapolis.

Viechtbauer, W. (2010). Conducting Meta-Analyses in R with metafor Package. Journal of Statistical Software, 36 (3), 1-48.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
7000		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	**Genetski i okolinski doprinos razvoju ličnosti**
	Voditelj projekta	**Denis Bratko**
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno	Dio prikazanih troškova bit će samostalno financiran.	

financiranje	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	Prijedlog istraživanja odobren je na sjednici Etičkog povjerenstva za istraživanja s ljudima Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu 29. studenog 2010.

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Denis Bratko

Potpis _____
Tena Vukasović, dipl. psiholog - profesor

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 10.09.2012.

Potpis _____
Tena Vukasović, dipl. psiholog - profesor

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA[1]				
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE				
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Tena Vukasović		
Nositelj studija:		Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu		
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij iz psihologije		
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7311		
Naslov predložene teme	*Jezik pisanja rada:*	hrvatski		
	Hrvatski	Meta-analiza istraživanja genetskoga i okolinskoga doprinosa individualnim razlikama u ličnosti		
	Engleski	Genetic and environmental influences on personality: a meta-analysis of behaviour genetic studies		
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani)**:**		Društvene znanosti / Psihologija / Opća psihologija		
MENTOR(I)				
		Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
Prvi mentor:		Prof. dr. sc. Denis Bratko	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	dbratko@ffzg.hr
Drugi mentor:				
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora		**Titula, ime i prezime**	**Ustanova, država:**	**E-mail:**
		1. Prof. dr. sc. Denis Bratko	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	dbratko@ffzg.hr
		2. Prof. dr. sc. Predrag Zarevski	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	pzarevsk@ffzg.hr
		3. Prof. dr. sc. Dragutin Ivanec	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	divanec@ffzg.hr
		4.		
		5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu, na sjednici održanoj 27. i 28. rujna 2012., točka 81. predmeta s vijeća poslijediplomskih studija		

1

[1] Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Sjednica Etičkog povjerenstva istraživanja s ljudima Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu 29. studenog 2010.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Kandidatkinja je u 30-minutnoj prezentaciji iznijela nacrt istraživanja koji se sastojao iz uvodnog dijela, cilja, problema istraživanja, hipoteza, metodologije istraživanja (koraka meta-analize), postupka prikupljanja podataka, predviđene obrade podataka, očekivanog doprinosa i implikacija istraživanja. Nakon izlaganja članovi povjerenstva postavljali su pitanja. Postavljena su pitanja o metodološkim aspektima nacrta, preciznije o specifičnostima pojedinih koraka meta-analize i izazovima koji svaki od koraka donosi. Nadalje, postavljeno je i pitanje u vezi obrade podataka i statističkog aspekta provedbe meta-analize te testiranja moderatorskih utjecaja. Također, razgovaralo se i kako postupak prikupljanja podataka (lociranja primarnih istraživanja, izrade kodnog plana, postupka kodiranja) učini efikasnijim. Kandidatkinja je uspješno odgovorila na postavljena pitanja i prihvatila predložene sugestiije članova komisije.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Tena Vukasović je u svrhu izrade svoga doktorskog rada predložila istraživanje pod nazivom *Meta-analiza istraživanja genetskoga i okolinskoga doprinosa individualnim razlikama u ličnosti*. U priloženom sinopsisu i prijavi teme doktorskog rada, koji su izrađeni nakon javne obrane predloženog istraživanja, pristupnica je obrazložila teorijska polazišta istraživanja, jasno i utemeljeno postavila relevantne istraživačke ciljeve i probleme, formulirala istraživačke hipoteze i predložila odgovarajuće metode statističke obrade podataka. Predložena tema, koja se bavi relativnim genetskim doprinosima individualnim razlikama u ličnosti, znanstveno je relevantna i metodološki složena, a vrijednost znanstvenog doprinosa leži u činjenici da do danas u svijetu nije provedena toliko sveobuhvatna meta-analiza u području psihologije ličnosti i genetike ponašanja.

Teorijski okvir ovog istraživanja uključuje područje psihologije ličnosti i genetike ponašanja. Ličnost je moguće definirati na različite načine, ovisno o polazišnom pristupu, modelu ili teoriji te ju je moguće istraživati na različitim hijerarhijskim razinama. U okviru osobinskog pristupa istraživanju ličnosti razvijen je veći broj modela ličnosti koji su polazili od zajedničke premise prema kojoj se ljudi kroz vrijeme i situacije ponašaju relativno konzistentno, u skladu sa svojim dispozicijama koje nazivamo osobinama ili crtama ličnosti. Međutim, iako su krenuli od zajedničke premise, različiti autori postulirali su različit broj osobina koje su smatrali bazičnima ili temeljnima, pri čemu je Eysenck razvio najmanju tipologiju od tri crte ličnost, dok je Cattell razvio najbrojniju tiplogiju s čak šesnaest bazičnih crta ličnosti. Problem koji se javlja prilikom usporedbe osobinskih modela ličnosti jest što različiti autori u svojim modelima često koriste iste termine za označavanje dijelom različitih konstrukata ili pod različitim terminima uključuju konceptualno iste ili slične konstrukte (Cattell, 1943; Eysenck, 1990; Tellegen, 1982; John, 1990). Osobine ličnosti koje su terminološki zastupljene u gotovo svim modelima i teorijama ličnosti su ekstraverzija i neuroticizam, međutim različiti modeli i teorije zahvaćaju ponešto različite aspekte tih latentnih konstrukata. Kao što navode Bouchard i Loehlin (2001), opisujući organizaciju osobina ličnosti u šest različitih modela ličnosti proizašlih iz osobinskog pristupa, postojanje grube ekvivalentnosti osobina sugerira da različiti modeli zahvaćaju uglavnom isti konceptualni prostor na ponešto različite načine, ali uz određene nejednakosti na nižim razinama hijerarhije ličnosti. Primjer takve nejednakosti je faceta impulzivnosti koja u Eysenckovom modelu definira jedan od aspekata supercrte psihoticizma, u Tellegenovom modelu primarna skala kontrole (koja predstavlja suprotan pol impulzivnosti) definira aspekt šire dimenzije sputanosti, u Pet-faktorskom modelu impulzivnost predstavlja jednu od faceta neuroticizma, dok u Cattellovom modelu imuplzivnost ne postoji, već su neki njezini aspekti uključeni u druge primarne faktore (npr. svijest o pravilima, perfekcionizam). Možemo li pretpostaviti da su terminološki isti konstrukti u okviru različitih modela ličnosti uistinu ekvivalentni? Postoje različita istraživanja koja ispituju mjere li različite mjere ličnosti uistinu iste konstrukte, ali tek su nedavno Pace i Brannick (2010) proveli meta-analizu kako bi pružili kvantitativni pregled velikog broja skala i upitnika ličnosti i testirali njihovu konvergentnost. Njihov zaključak bio je da različite mjere ličnosti samo taksonomski mjere iste konstrukte, pri čemu skale "istog" konstrukta u mnogim slučajevima koreliraju tek umjereno. Procjena prosječnog koeficijenta konvergencije između svih mjera bila je uglavnom ispod 0,50, s najvišom konvergentnom valjanosti kod skala ekstraverzije. Opći zaključak govorio bi u prilog tome da većina standardiziranih upitničkih mjera ličnosti mjeri usporedive, ali ne i identične konstrukte te su čak unutar istog teorijskog okvira ili modela ličnosti neke mjere i skale više (npr. ekstraverzija), a neke manje (npr. otvorenost ka iskustvu) usporedive. Genetika ponašanja, ili bihevioralna genetika, je drugo znanstveno područje koje predstavlja teorijsku okosnicu ovom istraživanju, a koje se bavi istraživanjem varijacija u ponašanju uvjetovanih relativnim genetskim i okolinskim doprinosima. Osnovu bihevioralno genetičkih istraživanja čini teorija kvantitativne genetike koja istražuje etiologiju individualnih razlika u ponašanju, a vrijednosti o kojima se u okviru kvantitativne genetike govori temelje se na varijancama fenotipa, genotipa i okoline (Plomin, DeFries, McClearn i McGuffin, 2001). Prema postavkama teorije, fenotipska vrijednost (F) svake osobine nastala je kroz djelovanje genetskog utjecaja (G) i okolinskog utjecaja (O) ili F = G + O. Fenotip predstavlja ukupnu varijancu, a o relativnom genetskom doprinosu i doprinosu okoline zaključujemo indirektno, na temelju sličnosti različite vrste srodnika (Vf = Vg + Vo). U genetici ponašanja postoje tri osnovne metode istraživanja: istraživanja blizanaca, istraživanja usvajanja te obiteljska ili porodična istraživanja. Istraživanja blizanaca zasnivaju se na činjenici da jednojajčani blizanci imaju identičan set gena dok dvojajčani blizanci u prosjeku dijele pola gena. Ono što parove jednojajčanih blizanaca odraslih zajedno čini međusobno sličnijima u odnosu na parove dvojajčanih blizanaca odraslih zajedno je njihova veća genetska sličnost. Ova pretpostavka naziva se pretpostavkom jednakih okolina. U istraživanjima blizanaca moguće je procijeniti relativan doprinos gena, dijeljene i nedijeljene okoline te se stoga ova

metoda smatra najsnažnijom. U istraživanjima usvajanja proučavaju se osobe u biološkom srodstvu koje su odrasle odvojeno. Jedna metoda je usporedba jednojajčanih blizanaca odraslih u različitim obiteljima, tj. u različitim okolinama. Pretpostavka je da različite okoline djeluju na jednojajčane blizance čineći ih međusobno različitima pa se njihova sličnost u nekoj osobini pripisuje genetskom djelovanju. Druga metoda je usporedba posvojene djece s njihovim biološkim roditeljima i posvojiteljima. O genetskom doprinosu zaključuje se kada je korelacija djeteta s biološkim roditeljem veća nego s posvojiteljem dok se o utjecaju dijeljene okoline zaključuje kada je korelacije djeteta s posvojiteljem veća nego s biološkim roditeljem. Treća metoda je usporedba posvojene djece i biološke djece posvojitelja koji su odrasli zajedno. Sličnost među njima u nekoj osobini ukazuje na utjecaj dijeljene okoline, a njihove razlike na genetski utjecaj (Baker, 2004). Obiteljska istraživanja ispituju sličnost različitih srodnika unutar jedne obitelji koji se razlikuju prema udjelu gena koje dijele. U ovim istraživanjima kreće se od jedne osobe i usmjerava se na jednu osobinu te osobe. Potom se ista osobina ispituje kod različitih srodnika. Najčešće se uključuju srodnici prvog reda (roditelji, braća i djeca), ali ponekad se uključuju i srodnici drugog reda (unuci, bake, djedovi, nećaci) pa čak i daljnja rodbina. Obiteljska istraživanja ne mogu objasniti zašto se neka osobina javlja u obitelji jer nije moguće razlučiti genetski utjecaj od utjecaja dijeljene okoline koje članovi jedne obitelji dijele. To je ujedno i najveća slabost metode obiteljskih istraživanja. Iako je provedbom velikog broja primarnih istraživanja uočeno da rezultati različitih bihevioralno genetičkih nacrta variraju u smjeru da istraživanja blizanaca pokazuju više indekse heritabilnosti ličnosti (oko 40%) u odnosu na istraživanja usvajanja i porodična istraživanja (oko 20%) (Plomin, Chipuer i Loehlin, 1990), do danas nije provedeno sustavno i sveobuhvatno ispitivanje tih razlika kao ni ispitivanje postoje li, i ako postoje - u kojoj mjeri, razlike u procjenama heritabilnosti ovisno o polazišnom modelu ličnosti. Ovo istraživanje pokušat će odgovoriti upravo na ova, dosad neodgovorena pitanja.

Cilj ovog istraživanja je provedbom meta-analize sistematizirati postojeće znanje u području heritabilnosti ličnosti te utvrditi dovode li određene metodološke karakteristike do različitih zaključaka o procjeni heritabilnosti. U skladu s ciljem istraživanja, postavljena su četiri specifična istraživačka problema i pripadajuće hipoteze: (1) Koliki je relativni genetski doprinos individualnim razlikama u ličnosti za svaku osobinu u pojedinom modelu ličnosti te za opću mjeru ličnosti? Indeks heritabilnosti populacijski je parametar te prema teoriji kvantitativne genetike očekujemo da će u nekoj mjeri varirati ovisno o populaciji na kojoj je izračunat. Na temelju dosadašnjih istraživanja, pretpostavljamo da će relativni genetski doprinos individualnim razlikama u ličnosti biti oko 40%. (2) Postoje li razlike u općoj heritabilnosti ličnosti ovisno o modelu ličnosti u okviru kojega je konceptualizirana? Ličnost je latentni konstrukt koji su autori u okviru različitih modela konceptualizirati na različite načine. Međutim, ako se u pozadini nalazi isti latentni konstrukt, pretpostavljamo da će ličnost biti jednako heritabilna neovisno o modelu ličnosti u okviru kojega je konceptualizirana. (3) Postoje li razlike u općoj heritabilnosti ličnosti ovisno o nacrtu istraživanja? Budući da dosadašnja istraživanja potvrđuju nalaze o većem indeksu heritabilnosti u studijama blizanaca u odnosu na studije usvajanja i porodične studije, pretpostavljamo da će heritabilnost ličnosti biti veća u studijama blizanaca u odnosu na porodične studije i studije usvajanja. (4) Postoje li razlike u heritabilnosti dimenzija ekstraverzije i neuroticizma mjerenih u okviru različitih modela ličnosti? Osobine ličnosti koje su terminološki zastupljene u gotovo svim modelima i teorijama ličnosti su ekstraverzija i neuroticizam, međutim različiti modeli i teorije zahvaćaju ponešto različite aspekte tih latentnih konstrukata. Budući da su dosadašnja istraživanja pokazala relativno stabilne indekse heritabilnosti u rasponu od 20 do 50%, pretpostavljamo da unatoč djelomično različitoj konceptualizaciji, ne postoji značajna razlika u heritabilnosti ekstraverzije i neuroticizma mjerenih u okviru različitih modela i teorija ličnosti.

3

U ovom istraživanju bit će provedena meta-analiza, što je naziv za niz postupaka koji za cilj imaju sintetizirati postojeće znanje u nekom području (Cooper i Hedges, 1994). S obzirom da se produkcija znanstvenih radova eksponencijalno povećava, postaje sve teže pratiti aktualne trendove i otkrića u nekom području znanosti. Meta-analiza, kao tehnika, pruža nekoliko vrlo bitnih prednosti u odnosu na klasična istraživanja jer omogućuje sintezu postojećeg znanja, ispitivanje utjecaja potencijalnih moderatora, ali ujedno i usmjeravanje budućih istraživanja pružajući informaciju o tzv. „slijepim točkama“ u području koja tek trebaju biti istražena ili koja su neopravdano zanemarena. Međutim, meta-analiza ne može biti kvalitetno provedena ako nisu zadovoljeni osnovni preduvjeti za njezino provođenje te ako se njezini zaključci temelje na nekvalitetnim primarnim istraživanjima. Stoga je ključno da svi koraci koji čine postupak meta-analize budu provedeni uz rigorozno pridržavanje preduvjeta. Koraci koji čine postupak meta-analize su: formulacija problema, pretraživanje literature, kodiranje, izračunavanje veličine učinka, dodatne analize (testiranje utjecaja moderatora, korekcija radi pristranosti u objavljivanju, analiza osjetljivosti), interpretacija i publikacija (Lipsey i Wilson, 2001; Borenstein, Hedges, Higgins i Rothstein, 2009). U svakom od koraka meta-analitičar mora donijeti odluke koje mogu utjecati na daljnji ishod meta-analize te stoga mora biti stručnjak u samom postupku meta-analize, ali i u području u kojem se meta-analiza provodi. Budući da je područje genetike ponašanja vrlo propulzivno područje u kojem su u proteklih tridesetak godina provedena mnoga istraživanja i replikacije istih, smatramo da je došlo vrijeme za sintezu postojećih spoznaja i planirano usmjeravanje budućih istraživanja i projekata. Postupak meta-analize započet će nakon detaljnog upoznavanja s područjem u kojem se meta-analiza provodi, a svi koraci u provođenju meta-analize bit će dokumentirani te transparentni kroz jasno i jednoznačno definirane kriterije uključivanja i isključivanja primarnih istraživanja, kodiranje svih relevantnih podataka, korištenje adekvatnih statističkih postupaka te uz svijest o potencijalnim izvorima invalidnosti (npr. pristranost u objavljivanju) i potrebnim korektivnim postupcima (Orwin, 1983; Rosenthal, 1979). Kako bi se osiguralo uključivanje metodološki kvalitetnih i teorijski relevantnih primarnih istraživanja u uzorak, koji će činiti bazu podataka za provedbu meta-analize, ciljevi i problemi istraživanja bit će teorijski utemeljeni i relevantni, a da bi primarno istraživanje bilo uključeno u meta-analizu morat će zadovoljavati kriterije uključivanja te neće smjeti zadovoljavati kriterije isključivanja. Spoj meta-analize i područja genetike ponašanja podrazumijeva potrebu za integracijom statističkih postavki specifičnih za provedbu meta-analize i postavki teorije kvantitativne genetike. Sam postupak meta-analize, kao i područje genetike ponašanja, nose specifične izazove koje je u provedbi ove meta-analize potrebno prevladati, ali njihova kombinacija uvodi i usko specifične

poteškoće, koje je također potrebno razriješiti na zadovoljavajući način. Izazovi vezani uz sam postupak meta-analize su: identificiranje i lociranje primarnih istraživanja, razvoj sustava za evidenciju statusa primarnih istraživanja, izradu kodnog plana, kodne knjižice i baze podataka te kontinuirano razvijanje vještina rada u računalnom programu *R* – paket metafor. Specifičan izazov vezan za genetiku ponašanja odnosi se na razvoj i prilagodbu kodnog plana i kodne knjižice raznovrsnim podacima iz primarnih istraživanja (različiti teorijski modeli, različiti nacrti istraživanja, različiti standardi navođenja podataka u primarnim istraživanjima). Metodologija ovog doktorskog rada prvenstveno se vezuje uz postupak meta-analize, koja ako je adekvatno provedena, omogućuje sistematizaciju i novi uvid u postojeće znanje kao i stvaranje novog znanja u vidu ispitivanja utjecaja moderatora. Drugi metodološki aspekt doktorskog rada vezuje se uz područje u kojem se meta-analiza provodi, a to je genetika ponašanja. Budući da dosadašnja istraživanja pokazuju sustavno više vrijednosti heritabilnosti dobivene putem istraživanja blizanaca u odnosu na istraživanja usvajanja i porodična istraživanja, kodiranjem nacrta primarnih istraživanja ispitat ćemo potencijalni moderatorski utjecaja te metodološke varijable na veličinu učinka. Dosadašnji empirijski nalazi o heritabilnosti ličnosti također ukazuju da je samoprocjenjena ličnost približno jednako heritabilna neovisno o vrsti osobinskog modela, iako znamo da su taksonomski iste crte ličnosti u različitim modelima različito konceptualizirane. Stoga će vrsta osobinskog modela ličnosti također biti kodirana i testirana kao potencijalna moderatorska varijabla na heritabilnosti ličnosti kao veličinu učinka.

Budući da do danas nije provedena sveobuhvatna meta-analiza u području genetike ponašanja i osobinskih modela ličnosti, rezultati ovog istraživanja predstavljali jedinstveni doprinos znanosti, kako u Hrvatskoj tako i u svijetu. Dobio bi se odgovor na pitanje o (ne)univerzalnosti heritabilnosti ličnosti, olakšalo bi se dolaženje do ključnih zaključaka o heritabilnosti ličnosti te bi se potaknuo i usmjerio razvoj budućih istraživanja u području. Zaključno, ovo istraživanje ocjenjuje se izvedivim te izvorom novih i izuzetno vrijednih znanstvenih doprinosa.

Mišljenje i prijedlog:

Na temelju prijave teme doktorskog rada vidljivo je da pristupnica u svim aspektima sustavno i pregledno razlaže temu, da poznaje znanstvenu literaturu i metodologiju istraživanoga područja te da je predloženi nacrt izvediv. Na temelju uvoda i pregleda dosadašnjih istraživanja, vidljiva je potreba za provedbom meta-analize u području heritabilnosti ličnosti, što je problematika planiranog doktorskog rada. Postavljeni istraživački problemi logički slijede ciljeve istraživanja, a hipoteze su jasno formulirane i znanstveno utemeljene u postavkama teorije kvantitativne genetike te u nalazima empirijskih istraživanja. Metodološki postupci jasno i sistematično objašnjavaju postupak ostvarivanja postavljenih ciljeva, odgovora na istraživačke probleme te provjere formuliranih hipoteza.

Pristupnica je ispunila sve uvjete Poslijediplomskoga doktorskog studija psihologije i ima potrebne znanstvene i stručne sposobnosti za izradu doktorskoga rada, što je vidljivo iz četiri dosad objavljena znanstvena rada, mnogobrojnih sudjelovanja na relevantnim međunarodnim znanstvenim skupovima i metodološkim radionicama usmjerenim na usavršavanje u specifičnim metodološko-statističkim aspektima meta-analize i genetike ponašanja. Stoga, predlažemo da se pristupnici prihvati predložena tema *Meta-analiza istraživanja genetskoga i okolinskoga doprinosa individualnim razlikama u ličnosti* te da joj se odobri izrada doktorskoga rada pod vodstvom prof. dr. sc. Denisa Bratka (Odsjek za psihologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).

4

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

Akademska godina 2013/2014. ljetni semestar

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	**Titula, ime i prezime, ustanova, država:**	**Potpis:**
	1.*(predsjednik Povjerenstva)* Prof. dr. sc. Denis Bratko	
	2. Prof. dr. sc. Predrag Zarevski	
	3. Prof. dr. sc. Dragutin Ivanec	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 5. studenog 2012.		**M.P.**

5

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ajana Löw, profesor psihologije
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Psihologija
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7840
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Mira Löw, Zoran Löw
Datum i mjesto rođenja:	10.01.1986., Zagreb, Hrvatska
Adresa:	Golubovečka 26, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	01 6002 346
E-mail:	ajana.low@ffzg.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Psihologija*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2009-danas: Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za psihologiju, znanstveni novak
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Jerneić, Željko; Galić, Zvonimir; Parmač Kovačić, Maja; Tonković, Maša; Prevendar, Tamara; Bogdanić, Ana; Brozičević, Maja; Bučar, Marina; Ćatipović, Anamarija; Đaković, Ivana; Gospodnetić, Filip; Hrebac, Marija; Jakovina, Ana; Jelovica, Vatroslav; Knezović, Andrea; Lovrić, Ana; Löw, Ajana; Paić-Antunović, Jelena; Pavković, Iva; Petretić, Mirna; Rajić-Stojanović, Ivana; Salkičević, Svjetlana; Sekulić, Senka; Taslak, Marina; Terzin-Laub, Nina; Tomiša, Tia; Ugarković, Mirjana; Vračević, Tihomir; Zlatar, Ana. Ličnost i radno ponašanje: priroda i mjerenje socijalno poželjnog odgovaranja Zagreb : FF Press, 2010. (monografija). 2. Ajduković, Dean; Löw, Ajana; Sušac Nika. Evaluation of the large-scale prevention program of violence in adolescent relationships // XIX ISPCAN International Congress on Child Abuse and Neglect. Book of Abstracts.. 2012. (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni). 3. Sušac, Nika; Löw, Ajana; Kamenov, Željka. The Role of Beliefs and Expectations in Predicting Dating Violence in Adolescence // 2012 International Association for Relationship Research Conference. July 12-16, 2012 ; Chicago, Illinois, USA: Book of abstracts.. 2012. 280-280 (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni). 4. Sušac, Nika; Ajduković, Dean; Löw, Ajana.

Konstrukcija instrumenata za ispitivanje partnerskog nasilja u mladenačkim vezama i utvrđene spolne razlike // 20. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Knjiga sažetaka / Čorkalo Biruški, Dinka ; Vukasović, Tena (ur.).
Zagreb : Grafički zavod Hrvatske, 2011. 178-178 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).

5. Ajduković, Dean; Čorkalo Biruški, Dinka; Löw, Ajana.
Longitudinalno praćenje međuetničkih odnosa u zajednici nakon sukoba // Međunarodni naučno-stručni skup „Savremeni trendovi u psihologiji": Knjiga rezimea / Ković, Vanja (ur.).
Novi Sad : Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Bibiloteka Matice srpske, 2011. 66-67 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
6. Löw, Ajana; Ajduković, Dean; Sušac, Nika.
Nasilje u mladenačkim vezama: uloga uvjerenja, prepoznavanja nasilja i postavljanja granica // 20. Dani Ramira i Zorana Bujasa: Knjiga sažetaka / Čorkalo Biruški, Dinka ; Vukasović, Tena (ur.).
Zagreb : Grafički zavod Hrvatske, 2011. 128-128 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
7. Ajduković, Dean; Löw, Ajana; Sušac, Nika.
Program prevencije nasilja u mladenačkim vezama // 19. godišnja konferencija hrvatskih psihologa: Program i sažeci priopćenja / Kolesarić, Vladimir (ur.).
Jastrebarsko : Naklada Slap, 2011. 27-27 (predavanje,domaća recenzija,sažetak,znanstveni).
8. Sušac, Nika; Ajduković, Dean; Löw, Ajana.
Razvoj instrumentarija za ispitivanje raširenosti nasilja u vezama mladih, njihovih korelata i utvrđene spolne razlike // Međunarodni naučno-stručni skup „Savremeni trendovi u psihologiji": Knjiga rezimea / Ković, Vanja (ur.).
Novi Sad : Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Bibiloteka Matice srpske, 2011. 53-55 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
9. Löw, Ajana; Ajduković, Dean; Čorkalo Biruški, Dinka.
Uloga simboličke međugrupne prijetnje u odnosu etničkog identiteta i međugrupnih stavova // Međunarodni naučno-stručni skup „Savremeni trendovi u psihologiji": Knjiga rezimea / Ković, Vanja (ur.).
Novi Sad : Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Bibiloteka Matice srpske, 2011. 70-71 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
10. Sušac, Nika; Ajduković, Dean; Löw, Ajana.
Partnersko nasilje u mladenačkim vezama // III. Znanstveno-stručni skup posvećen pitanjima nasilja „Psihosocijalni aspekti nasilja u suvremenom društvu – izazov obitelji, školi i zajednici": Program i sažeci izlaganja / Kolesarić, Vladimir ; Ručević, Silvija, Šincek, Danijela (ur.).
Osijek : Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, 2010. 34-34 (predavanje,domaća recenzija,sažetak,znanstveni).
11. Löw, Ajana; Ajduković, Dean; Sušac, Nika.
Predviđanje učestalosti počinjenog i doživljenog nasilja u mladenačkim vezama // III. Znanstveno-stručni skup posvećen pitanjima nasilja „Psihosocijalni aspekti nasilja u suvremenom društvu – izazov obitelji, školi i zajednici": Program i sažeci izlaganja / Kolesarić, Vladimir ; Ručević, Silvija, Šincek, Danijela (ur.).
Osijek : Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, 2010. 32-33 (predavanje,domaća recenzija,sažetak,znanstveni).
12. Löw, Ajana; Penić, Sandra.
Ispitivanje izraženosti predrasude prema Romima u periodima različite zastupljenosti Roma u hrvatskim medijima // 19. dani Ramira i Zorana Bujasa: Program i sažeci priopćenja / Ljubotina, Damir ; Kamenov, Željka ; Mikac, Una ; Urch, Dražen (ur.).
Zagreb : Školska knjiga, 2009. 130-130 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
13. Ajduković, Dean; Löw, Ajana; Sušac, Nika.
Rodne razlike i predviđanje partnerskog nasilja u mladenačkim vezama. // Ljetopis socijalnog rada, 18, 3. 18 (2011) , 3; 527-553 (članak, znanstveni).

NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Provjera postavki teorije međugrupne prijetnje u višeetničkoj zajednici nakon sukoba		
Engleski:	Testing the Intergroup Threat Theory in a multiethnic community after a severe conflict		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Socijalna psihologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Dean Ajduković**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**dean.ajdukovic@ffzg.hr**
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Ajduković, D. i Čorkalo Biruški, D. (2008). Caught between the ethnic sides: Children growing up in a divided post-war community. *International Journal of Behavioral Development. 32*(4), 337-347. Kraljević, R. i Ajduković, D. (2010). Doprinos nekih osobina ličnosti, traumatizacije i sociodemografskih obilježja objašnjenju aktualnog mentalnog zdravlja ratom traumatiziranih osoba. *Socijalna psihijatrija. 38*(4), 231-302. Čorkalo Biruški, D. i Ajduković, D. (2009). Od dekonstrukcije do rekonstrukcije traumatizirane zajednice: primjer Vukovara. *Revija za socijalnu politiku. 16*(1), 1-24. Čorkalo Biruški, D. i Ajduković, D. (2008). Promjene međuetničke diskriminacije u djece i međuetnički stavovi i ponašanja njihovih roditelja. *Ljetopis socijalnog rada. 15*(3), 377-400. Čorkalo Biruški, D. i Ajduković, D. (2008). Stavovi učenika, roditelja i nastavnika prema školovanju: Što se promijenilo tijekom šest godina u Vukovaru? *Migracijske i etničke teme*. *24*(3), 189-216.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Prema teoriji međugrupne prijetnje (Stephan i Renfro, 2002), percepcija prijetnje vanjske grupe javlja se kada osoba doživljava da bi postupci, uvjerenja ili karakteristike te grupe mogli ugroziti ciljeve ili dobrobit njene grupe. Dosadašnja istraživanja uglavnom su se bavila percepcijom prijetnje doseljenika kod većinskih grupa, dok je prijetnja kod grupa različitog statusa koje imaju povijest života u istoj zajednici ili su nedavno proživjele sukob slabo istražena. Stoga je cilj ovog istraživanja provjeriti postavke teorije međugrupne prijetnje na grupama različitog statusa u višeetničkoj zajednici nakon sukoba. Uzorak će činiti odrasli stanovnici Vukovara (*N*=680), roditelji učenika osnovnih i srednjih škola. Primijenjeni upitnik sadržavat će mjere međugrupnog kontakta, percepcije međugrupnih prijetnji i stupnja identifikacije s grupom, pokazatelje međugrupne orijentacije te sociodemografska pitanja.		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	According to the Intergroup Threat Theory (Stephan & Renfro, 2002), a perception of threat from an out-group occurs when a person experiences that the out-group's acts, attitudes or characteristics could endanger the goals or well-being of the in-group. Earlier research have largely focused on the majority groups' perception of threat from immigrants, while the perceived		

	threat among groups of different status that have been living in the same community or have experienced a recent conflict has been poorly investigated. Thus, the aim of this research is to test the Intergroup Threat Theory among groups of different status in a multiethnic community after a severe conflict. The sample will be consisted of adult Vukovar citizens (*N*=680), parents of primary and secondary school students. The questionnaire will include measures of intergroup contact, perceived intergroup threats and in-group identification, indicators of intergroup orientation and socio-demographic questions.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Teorija međugrupne prijetnje (Stephan i Renfro, 2002) polazi od ideje da je glavna odrednica međugrupnih odnosa percepcija prijetnje vanjske grupe, koja se javlja kada osoba doživljava da bi postupci, uvjerenja ili karakteristike te grupe mogli ugroziti ciljeve ili dobrobit njene vlastite grupe. Teorija pretpostavlja dvije temeljne vrste percepcije prijetnje: realnu i simboličku. Percepcija realne prijetnje predstavlja doživljaj ekonomske, političke i/ili fizičke ugroženosti od vanjske grupe, a percepcija simboličke prijetnje se odnosi na doživljaj da druga grupa ugrožava socijalni identitet, vrijednosti, norme, svjetonazor, ideologiju ili način života vlastite grupe. Općenito, percepcija prijetnje predstavlja važnu odrednicu međugrupnih stavova (Riek, Mania i Gaertner, 2006), ali koja će vrsta prijetnje biti snažniji prediktor tih stavova ovisi o specifičnom kontekstu u kojem se odvijaju međugrupni odnosi (Stephan i Stephan, 2000). Teorijski model međugrupne prijetnje svoj ključni konstrukt, percepciju prijetnje, ne definira kao ishodišnu varijablu, već joj pridaje ulogu posrednika u složenim odnosima različitih drugih varijabli (Stephan, Ybarra i Morrison, 2009). Stoga je percepcija prijetnje definirana kao središnja varijabla modela koji sadrži njene brojne prethodnice i posljedice.

Jedna od najvažnijih prethodnica međugrupne prijetnje je kontakt među pripadnicima dviju grupa (Stephan i Renfro, 2002). Ranija istraživanja međugrupnog kontakta kao odrednice percepcije prijetnje bavila su se prvenstveno negativnim međugrupnim kontaktom (npr. Corenblum i Stephan, 2001; W.G. Stephan, Renfro, Esses, C.W. Stephan i Martin, 2005). Međutim, novije studije ukazuju na puno veću važnost pozitivnog kontakta u smanjivanju osjećaja prijetnje (npr. Schmid, Tausch, Hewstone, Hughes i Cairns, 2008). Iako je utvrđeno da je kontakt povezan sa smanjenjem prijetnje, a da prijetnja ima snažan učinak na stavove, percepcija prijetnje kao medijator veze kontakta i međugrupnih stavova nije gotovo uopće ispitivana (Pettigrew i Tropp, 2008). Ipak, malobrojna istraživanja ukazuju na to da bi realna i simbolička prijetnja mogle posredovati u odnosu međugrupnog kontakta i različitih posljedica percipirane prijetnje (Tausch, Hewstone, Kenworthy, Cairns i Christ, 2007; Tausch, Hewstone i Roy, 2009; Pettigrew, Wagner i Christ, 2010).

Meta-analiza učinaka međugrupnog kontakta na smanjenje negativnih međugrupnih stavova Pettigrewa i Tropp (2006) ukazala je na važnost postojanja međugrupnih prijateljstava među pojedincima. Prijateljstvo potiče optimalne uvjete za pozitivni učinak međugrupnog kontakta te vodi čvrstim, pozitivnim stavovima prema vanjskoj grupi, koji su posebno otporni na promjene (Turner, Hewstone, Voci, Paolini i Christ, 2007). Unatoč tome, dosad još nije provjeravano kako međugrupno prijateljstvo djeluje na percepciju realne i simboličke prijetnje. Neke pretpostavke o tome mogu nam pružiti istraživanja koja su za predikciju međugrupne prijetnje koristila odvojene mjere kvantitete i kvalitete kontakta. Takva istraživanja, međutim, ne daju jednoznačne rezultate (Stephan, Diaz-Loving i Duran, 2000; Tausch i sur., 2007; Tausch i sur., 2009).

Da bi pojedinac osjetio prijetnju usmjerenu prema vlastitoj grupi, on se mora u dovoljnoj mjeri osjećati kao pripadnik te grupe. Stoga je važna prethodnica percepcije međugrupne prijetnje stupanj identifikacije s grupom (Stephan i Renfro, 2002). U dosadašnjim istraživanjima je utvrđeno da je percepcija grupnih prijetnji snažnija za ispitanike koji se visoko identificiraju s vlastitom grupom, nego za ispitanike koji se ne identificiraju visoko s vlastitom grupom (Bizman i Yinon, 2001), pri čemu je ta povezanost veća za simboličku, nego za realnu prijetnju (Riek i sur., 2006).

Treća važna prethodnica percepcije prijetnji je relativni status grupe kojoj pojedinac pripada (Stephan i Renfro, 2002). Općenito gledano, manjinske grupe su sklonije percipirati prijetnju jer se osjećaju slabijima po pitanju moći, a većinske grupe snažnije reagiraju na prijetnju jer vide veće potencijalne gubitke te imaju dovoljno resursa kojima mogu odgovoriti na prijetnju (Stephan i sur., 2009). Gotovo sva istraživanja uloge percepcije prijetnje u odnosu međugrupnog kontakta i međugrupnih stavova provedena su samo na većinskim grupama (Pettigrew, 2008), premda istraživanja ukazuju na to da kontakt možda ne funkcionira na jednak način za grupe manjinskog statusa (Tropp i Pettigrew, 2005a). Takvi nalazi vjerojatno odražavaju složenije razlike u tome kako pripadnici manjine i većine vide odnose među grupama (Sidanius i Pratto, 1999).

Iako se većina dosad provedenih istraživanja usmjerila samo na promjene u međugrupnim stavovima, danas se zna da su posljedice percepcije prijetnji puno šire te da uključuju afektivne, kognitivne i bihevioralne aspekte međugrupnih odnosa (Stephan i sur., 2009). Kako bi se što bolje utvrdilo kako percepcija prijetnje mijenja međugrupne odnose, važno je ispitati varijable kroz sva tri navedena aspekta.

Grad Vukovar svojim obilježjima predstavlja prikladan kontekst za istraživanje percepcije međugrupne prijetnje. Nepovjerenje nastalo nakon rata dovelo je do prekida postojećih socijalnih odnosa između Hrvata i Srba te stvorilo podijeljenu zajednicu, u kojoj sukob, iako službeno završen, nikada nije u potpunosti prestao (Čorkalo Biruški i Ajduković, 2009). Nažalost, pokazalo se da su doživljaju međugrupnih prijetnji najskloniije upravo one grupe koje imaju (ili percipiraju da imaju) dugu povijest političkog sukoba (Shamir i Sagiv-Schifter, 2006; Stephan i sur., 2002). S obzirom na dosadašnja istraživanja međugrupnih odnosa u Vukovaru, očekujemo da će građanima Vukovara i realna i simbolička prijetnja biti važne odrednice međugrupne orijentacije: slaba ekonomska situacija i ograničeni resursi predstavljaju jednu od najvećih prepreka pomirenju te je još uvijek snažno prisutno naglašavanje povijesnih, kulturalnih i jezičnih razlika između Srba i Hrvata, koje je za vrijeme rata imalo funkciju označavanja grupne pripadnosti (Čorkalo Biruški i Ajdukovića, 2009; Ajduković i Čorkalo Biruški, 2008).

Većina dosad provedenih istraživanja postavki teorije međugrupne prijetnje bavila su se odnosom prema doseljenicima te se nisu dotakla pitanja odnosa dviju grupa koje imaju dugu povijest života u istoj zajednici ili odnosa grupa koje imaju nedavnu povijest sukoba. Također, uglavnom su se usmjerila na percepciju prijetnji kod pripadnika većinske grupe, zanemarujući doživljaj manjinskih grupa (Oliver i Wong, 2003). Uz to, ona istraživanja koja su se bavila višeetničkim zajednicama nakon sukoba provedena su isključivo na studentskoj populaciji. Stoga je potrebno bolje ispitati nedovoljno istražene odnose predviđene teorijom međugrupne prijetnje u višeetničkim zajednicama nakon sukoba te provjeriti kako dosad utvrđeni odnosi funkcioniraju na pripadnicima opće populacije.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj ovog istraživanja je provjeriti postavke teorije međugrupne prijetnje (Stephan i Renfro, 2002) na grupama različitog statusa u višeetničkoj zajednici nakon sukoba.

Problem 1: Utvrditi međusobne odnose između intenziteta kontakta s pripadnicima druge grupe, stupnja identifikacije s grupom, percepcije međugrupnih prijetnji, relativnog statusa grupe i različitih pokazatelja negativne međugrupne orijentacije.

H1: Percepcija realne i simboličke međugrupne prijetnje bit će djelomični medijatori veze između intenziteta kontakta s pripadnicima druge grupe i različitih pokazatelja negativne međugrupne orijentacije. Viši intenzitet kontakta s pripadnicima druge grupe bit će izravno povezan s manjom unutargrupnom pristranosti, predviđanjem boljih budućih odnosa među grupama i slabijom namjerom diskriminacije druge grupe, te neizravno preko povezanosti s nižim stupnjem percipiranih međugrupnih prijetnji.

H2: Viši stupanj identifikacije s grupom će biti povezan sa izraženijom percepcijom međugrupnih prijetnji, pri čemu će ta veza biti snažnija za simboličku, nego za realnu prijetnju. Stupanj identifikacije će biti negativno povezan s intenzitetom međugrupnog kontakta, pri čemu će visoko-identificirani sudionici iskazivati slabiji intenzitet kontakta s pripadnicima vanjske grupe, nego nisko-identificirani sudionici.

H3: Relativni status grupe će moderirati neizravnu vezu između intenziteta kontakta s pripadnicima druge grupe i različitih pokazatelja negativne međugrupne orijentacije koja se ostvaruje preko percepcije međugrupnih prijetnji. Taj će se moderatorski utjecaj ostvarivati samo putem djelovanja na vezu između percepcije prijetnji i negativnih međugrupnih orijentacija. Povezanost između percipiranih prijetnji i pokazatelja negativne međugrupne orijentacije bit će snažnija kod pripadnika većinske grupe nego kod pripadnika manjinske grupe.

Problem 2: Utvrditi međusobne odnose između kvalitete prijateljstva s pripadnicima druge grupe, percepcije međugrupnih prijetnji, relativnog statusa grupe i različitih pokazatelja negativne međugrupne orijentacije kod onih sudionika koji imaju međugrupna prijateljstva.

H1: jednaka je kao kod prvog problema.

H2a: Relativni status grupe će moderirati izravnu vezu između kvalitete prijateljstva s pripadnicima druge grupe i različitih pokazatelja negativne međugrupne orijentacije. Kod pripadnika većinske grupe povezanost između kvalitete međugrupnog prijateljstva i pokazatelja negativne međugrupne orijentacije bit će snažnija nego kod pripadnika manjinske grupe.

H2b: Relativni status grupe će moderirati neizravnu vezu između kvalitete prijateljstva s pripadnicima druge grupe i različitih pokazatelja negativne međugrupne orijentacije koja se ostvaruje preko percepcije međugrupnih prijetnji. Povezanost između kvalitete međugrupnog prijateljstva i percipiranih prijetnji, kao i povezanost između percipiranih prijetnji i pokazatelja negativne međugrupne orijentacije, bit će snažnija kod pripadnika većinske grupe nego kod pripadnika manjinske grupe.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ovo doktorsko istraživanje dio je šireg istraživačkog projekta „Djeca i međuetničke napetosti u zajednici“, koji se provodi na roditeljima i učenicima osnovnih i srednjih škola grada Vukovara.

Sudionici

Ciljnu populaciju činit će odrasli stanovnici grada Vukovara, roditelji učenika osnovnih i srednjih škola koje imaju program nastave na hrvatskom jeziku i program nastave na srpskom jeziku. Uzorak će činiti roditelja učenika svih 8. razreda osnovnih škola i 2. razreda srednjih škola u Vukovaru s oba jezična programa (N=680).

Instrumenti

Međugrupni kontakt

U istraživanju će biti korištene dvije čestice kojima se ispituje međugrupni kontakt. Prvom česticom se ispituje intenzitet međugrupnog kontakta (stupanj i količina kontakta) (Čorkalo Biruški i Ajduković, 2007). Sudionici trebaju odabrati samo jedan od 4 ponuđena odgovora koji najtočnije opisuje njihove kontakte sa pripadnicima druge grupe: a) „Znam da žive u Vukovaru, ali ne dolazim u kontakt s njima“, b) „Imam s njima samo slučajne kontakte“, c) „Imam poznanike (poznajem ih i pozdravljam na ulici, ali se s njima ne družim)“, d) „Imam prijatelje (družimo se i možemo računati jedan na drugog)“. Za posljednja dva odgovora sudionici trebaju dati i dodatnu procjenu o broju takvih poznanika / prijatelja. Druga čestica ispituje kvalitetu međugrupnog prijateljstva („Ako imate prijatelje srpske/hrvatske nacionalnosti, koliko se često posjećujete u kućama?“) (Ajduković i Čorkalo Biruški, 2008) te na nju daju odgovore samo oni sudionici koji imaju međugrupna prijateljstva.

Međugrupne prijetnje

Skale međugrupnih prijetnji su konstruirane posebno za potrebe ovog istraživanja. Skala realne međugrupne prijetnje (Čorkalo Biruški, 2011) sastoji se od 6 čestica, a sudionici iskazuju stupanj slaganja sa sadržajem čestice na ljestvici Likertova tipa od 1 (izrazito se ne slažem) do 5 (izrazito se slažem). Primjer čestice: „Srbi/Hrvati u našem gradu imaju više privilegija (prava) nego bilo gdje drugdje.“. Skala simboličke međugrupne prijetnje (Čorkalo Biruški, 2011) sastoji se od 8 čestica, a sudionici iskazuju stupanj slaganja sa sadržajem čestice na ljestvici Likertova tipa od 1 (izrazito se ne slažem) do 4 (izrazito se slažem). Primjer čestice: „Hrvati i Srbi su povijesno i kulturno jako različiti.“. Ukupan rezultat na skalama međugrupne prijetnje izražava se kao prosjek svih zaokruženih vrijednosti na toj skali, a viši rezultat označava snažniju percepciju prijetnje.

Stupanj identifikacije s vlastitom grupom

Stupanj identifikacije s vlastitom grupom bit će izmjeren Skalom etničkog identiteta (Ajduković i Čorkalo Biruški, 2008). Sudionici iskazuju svoj stupanj slaganja sa sadržajem čestice na ljestvici Likertova tipa od 1 (izrazito se ne slažem) do 5 (izrazito se slažem). Primjer čestice: „Važno mi je da sam Hrvat/Srbin.“ Ukupan rezultat izražava se kao prosjek svih zaokruženih vrijednosti na toj skali, a viši rezultat označava veći stupanj identifikacije s vlastitom grupom.

Relativni status grupe

Status grupe kojoj sudionik pripada bit će određen na temelju njegovog odgovora na pitanje o nacionalnoj pripadnosti („Koja je Vaša nacionalnost?“), koje se nalazi na kraju upitnika s ostalim sociodemografskim podacima.

Pokazatelji negativne međugrupne orijentacije

Unutargrupna pristranost bit će izmjerena Mjerom unutargrupne pristranosti (Čorkalo Biruški i Ajduković, 2012). Skala se sastoji od dva odvojena evaluacijska kontinuuma na kojima sudionici procjenjuju svoj opći odnos prema vlastitoj grupi (prvi kontinuum), odnosno vanjskoj grupi (drugi kontinuum). Svaki kontinuum se sastoji od 10 stupnjeva/jedinica, koji se kreću od 0 (negativan odnos) do 10 (pozitivan odnos). Ukupan rezultat izražava se kao razlika između procjene dane na kontinuumu za vlastitu grupu i procjene dane na kontinuumu za vanjsku grupu, a viši rezultat označava veći stupanj unutargrupne pristranosti.

Predviđanje loših budućih odnosa među grupama bit će mjereno jednom česticom, koja ima oblik kontinuuma, na kojem sudionik

procjenjuje kakvi će biti odnosi Hrvata i Srba za pet godina (u usporedbi s time kakvi su danas) (Cummings i sur., 2011; hrvatski prijevod: Ajduković i Čorkalo Biruški, 2011). Kontinuum se sastoji od 10 stupnjeva/jedinica, koji se kreću od 0 (gori) do 100 (bolji).

Namjera diskriminacije druge grupe bit će mjerena Skalom sklonosti diskriminaciji druge etničke grupe (Čorkalo Biruški i Ajduković, 2007). Skala se sastoji od 8 čestica, a sudionici iskazuju svoj stupanj slaganja sa sadržajem čestice dihotomnim odgovorom („da" ili „ne"). Primjer čestice: „Da radim kao direktor u nekom poduzeću i imam dva jednako kvalificirana radnika koji jednako dobro rade, iz samo meni poznatih razloga, dao bih veću plaću Hrvatu." Ukupan rezultat izražava se kao zbroj svih potvrdnih odgovora na skali, a viši rezultat označava izraženiju namjeru diskriminacije.

Sociodemografski podaci

Na kraju upitnika nalazit će se pitanja o sociodemografskim podacima, koja, osim već spomenute nacionalnosti, uključuju i dob, spol, stupanj obrazovanja, životni standard, procjenu prosječnih mjesečnih prihoda i mjesto življenja.

Postupak

Prije provedbe istraživanja bit će zatraženo odobrenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, koje će se zatim poslati ravnateljima škola. Nakon toga će sa stručnim suradnicima biti dogovoreni roditeljski sastanci (osnovne škole) i termini provođenja ispitivanja (sve škole). Sudionicima (roditeljima) će upitnici biti poslani kući u kovertama koje će im predati djeca. U kuvertama će se nalaziti i pismo obavijesti, koje će ujedno biti i poziv na sudjelovanje u istraživanju, a koje će sudionici trebati pročitati prije ispunjavanja upitnika te odlučiti žele li sudjelovati. U pismu će biti naglašeno da je istraživanje anonimno i dobrovoljno te da u bilo kojem trenutku mogu odustati ako to žele. Također, osmišljen je poseban način motiviranja sudionika na sudjelovanje u istraživanju – u pismu će biti navedeno da će razredu njegovog djeteta biti ponuđena nagrada od 800 kuna za prikupljanje roditeljskih upitnika ako se u razredu prikupi 80% ili više takvih upitnika. Nagrada će biti uplaćena na račun škole, a učenici će je moći upotrijebiti u dogovoru s razrednikom kako sami odluče. Zatvorene će koverte s popunjenim upitnicima roditelji poslati po djetetu natrag u školu stručnim suradnicima. Predviđeno ispunjavanje upitnika je oko 45 minuta.

Predviđene obrade podataka

U svrhu odgovaranja na istraživačke probleme bit će provedeno linearno strukturalno modeliranje.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekujemo da će ovo istraživanje dati važan doprinos postojećim spoznajama o ulozi percepcije prijetnji u međugrupnim odnosima. Rezultati će omogućiti uvid u nedovoljno istražene odnose predviđene teorijom međugrupne prijetnje u višeetničkim poslijeratnim zajednicama te provjeriti dosad utvrđene odnose na pripadnicima opće populacije. Također, pružit će uvid u složene procese manjinsko-većinskog odnosa među grupama. Dobivene spoznaje mogu biti korisne smjernice u stvaranju programa smanjivanja međugrupnih sukoba.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Ajduković, D. i Čorkalo Biruški, D. (2008). Prilagodba pojedinca i zajednica u vrijeme društvene tranzicije. *Neobjavljena projektna dokumentacija*. Zagreb: Filozofski fakultet.

Ajduković, D. i Čorkalo Biruški, D. (2011). Djeca i međuetnički odnosi u zajednici. *Neobjavljena projektna dokumentacija*. Zagreb: Filozofski fakultet.

Ajduković, D. i Čorkalo Biruški, D. (2008). Caught between the ethnic sides: Children growing up in a divided post - war community. *International Journal of Behavioral Development, 32*, 337-347.

Bizman, A. i Yinon, Y. (2001). Intergroup and interpersonal threats as determinants of prejudice: The moderating role of in-group identification. *Basic and Applied Social Psychology*, *23(3)*, 191-196.

Corenblum, B. i Stephan, W. G. (2001). White fears and native apprehensions: an integrated threat theory approach to intergroup attitudes. *Canadian Journal of Behavioral Science, 33*, 251–268.

Cummings, M., Merrilees, C., Taylor, L., Goeke-Morey, M., Shirlow, P. i Cairns, E. (2011). Northern Ireland Project. *Unpublished project documentation.* Notre Dame, Indiana: University of Notre Dame.

Čorkalo Biruški, D. (2011). Djeca i međuetnički odnosi u zajednici. *Neobjavljena projektna dokumentacija*. Zagreb: Filozofski fakultet.

Čorkalo Biruški, D. i Ajduković, D. (2007). Separate schools – a divided community. *Review of Psychology, 14(2)*, 93-108.

Čorkalo Biruški, D. i Ajduković, D. (2009). Od dekonstrukcije do rekonstrukcije traumatizirane zajednice: primjer Vukovara. *Revija za socijalnu politiku, 16(1)*, 1 – 24.

Čorkalo Biruški, D. i Ajduković, D. (2012). Parallel world od divided community: Time does not make much difference. U: O. Simić, Z. Volčić i C. R. Philpot (ur.), *Peace psychology in the Balkans: Dealing with a violent past while building peace* (str. 177-198). New York: Springer.

Oliver, J. E. i Wong, J. (2003). Intergroup prejudice in multiethnic settings. *American Journal of Political Science, 47*, 567–82.

Pettigrew, T. F. (2008). Future directions for integroup contact theory and reserach. *International Journal of Intercultural Relations, 32 (3)*, 187–199.

Pettigrew, T. F. i Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal of Personality and Social Psychology, 90* , 751-783.

Pettigrew, T. F. i Tropp, L. R. (2008). How does intergroup contact reduce prejudice? Meta-analytic tests of three mediators. *European Journal of Social Psychology, 38*, 922-934.

Pettigrew, T. F., Wagner, U. i Christ, O. (2010). Population ratios and prejudice: Modelling both contact and threat effects. *Journal of Ethnic and Migration Studies, 36*, 635-650.

Riek, B. M., Mania, E. W. i Gaertner, S. L. (2006). Intergroup threat and outgroup attitudes: A meta-analytic review. *Personality and Social Psychology Review, 10*, 336–353.

Schmid, K., Tausch, N., Hewstone, M., Hughes, J. i Cairns, E. (2008). The effects of living in segregated vs. mixed areas in Northern Ireland: A simultaneous analysis of contact and threat effects in the context of micro-level neighbourhoods. *International Journal of Conflict and Violence, 2 (1)*, 56-71.

Shamir, M. i Sagiv-Schifter, T. (2006). Conflict, identity, and tolerance: Israel in the Al-Aqsa intifada. *Political Psychology, 27*, 569–595.

Sidanius, J. i Pratto, F. (1999). *Social dominance: An integrative theory of social hierarchy and oppression.* Cambridge, England: Cambridge University Press.

Stephan, W. G., Boniecki, K. A., Ybarra, O., Bettencourt, A., Ervin, K. S., Jackson, L. A. i sur. (2002). The role of threats in the racial attitudes of Blacks and Whites. *Personality and Social Psychology Bulletin, 28*, 1242–1254.

Stephan, G. W., Diaz-Loving, R. i Duran, A. (2000). Integrated threat theory and intercultural attitudes: Mexico and the United States. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 31*, 240-249.

Stephan, W. G. i Renfro, C. L. (2002). The role of threats in intergroup relations. U D. Mackie i E. R. Smith (Ur.), *From prejudice to intergroup emotions* (str. 191–208). New York: Psychology Press.

Stephan, W. G., Renfro, C. L., Esses, V. M., Stephan, C. W. i Martin, T. (2005). The effects of feeling threatened on attitudes toward immigrants. *International Journal of Intercultural Relations, 29*, 1–19.

Stephan, W. G. i Stephan, C. W. (2000). An integrated threat theory of prejudice. U S. Oskamp (Ur.), *Reducing prejudice and discrimination* (str. 23–46). Mahwah, N.J.: Erlbaum.

Stephan, W. G., Ybarra, O. i Morrison, K. R. (2009). Intergroup threat theory. U T. D. Nelson (Ur.), *Handbook of Prejudice, Stereotyping, and Discrimination*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Tausch, N., Hewstone, M., Kenworthy, J., Cairns, E. i Christ, O. (2007). Cross-community contact, perceived status differencesand intergroup attitudes in northern ireland: The mediating roles of individual-level vs. group-level threats and the moderating role of social identification. *Political Psychology, 28*, 53–68.

Tausch, N., Hewstone, M. i Roy, R. (2009). The relationships between contact, status, and prejudice: An integrated threat theory analysis of Hindu-Muslim relations in India. *Journal of Community and Applied Social Psychology, 19*, 83-94.

Tropp, L. R. i Pettigrew, T. F. (2005a). Relationships between intergroup contact and prejudice among minority and majority status groups. *Psychological Science, 16*, 651-653.

Turner, R. N., Hewstone, M., Voci, A., Paolini, S. i Christ, O. (2007). Reducing prejudice via direct and extended cross-group friendship. *European Review of Social Psychology, 18*, 212-255.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
50 000 kn		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	**Prilagodba pojedinca i zajednice u vrijeme društvene tranzicije (130-1301422-1418)**
	Voditelj projekta	**Prof.dr.sc. Dean Ajduković**
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	**Djeca i međuetničke napetosti u zajednici**
	Voditelj projekta	**Prof.dr.sc. Dean Ajduković**
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	Prijedlog istraživanja odobren je na sjednici Etičkog povjerenstva za istraživanja s ljudima Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu 11. rujna 2012.	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

prof.dr.sc. Dean Ajduković

Potpis _____
Ajana Löw, profesor psihologije

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 02.10.2012.

Potpis _____
Ajana Löw, profesor psihologije

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Đeni Zuliani, mag. psih.		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Psihologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7299		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Lučano		
Datum i mjesto rođenja:	22.09.1979., Labin, Hrvatska		
Adresa:	Vinež 330 D, Labin, Hrvatska		
Telefon/mobitel:			
E-mail:	jennyzuliani@yahoo.it		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Universita' di Padova, Facolta' di Psicologia**, *Psicologia*, Diplomski, Italija
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2007 – trenutno – predavač na Odjelu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli; 2006 – 2007 - Stručni suradnik psiholog u OŠ «Monte Zaro» Pula, nepuno neodređeno radno vrijeme (20 sati tjedno); 2007 – trenutno – voditelj i provoditelj projekata „Potpora roditeljstvu“ i „Medijska pismenost“ u sklopu Labin Zdravog Grada; 2006 - 2008 Vanjski suradnik – psiholog u Holcim (Hrvatska) d.o.o u Koromačnu, zadužena za selekciju i odabir kadrova; 2006 - 2008 - Voditelj pojačane brige i nadzora (vanjski suradnik) na Centru za Socijalnu Skrb u Labinu; 2006 Sudjelovanje u pripremanju edukativnih projekata za jaslice, vrtiće i škole te formativnih programa za odgajatelje i nastavnike na Odjelu za edukaciju, djecu i mladež Općine Trst (Italija); 2004 – 2005 Praksa u Timu za Posvojenja i Centru za Socijalnu Skrb (Equipe Adozioni e Consultorio Familiare dell'Ulss 16) u Padovi (Italija)
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim	1. Radetić-Paić, Mirjana; Ružić-Baf, Maja; Zuliani, Đeni.

skupovima:

Poremećaji nedovoljno kontroliranog ponašanja sa psihološkog, socijalnopedagoškog te informacijskog i komunikacijskog aspekta
Zagreb : Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2011. (monografija).

2. Špelić, Aldo; Zuliani, Đeni; Krizmanić Morena.
Socijalizacija učenika s posebnim potrebama u razrednim sredinama // Monografija. Međunarodni znanstveni skup. Škola po mjeri / Kadum, Vladimir (ur.).
Pula, Medulin : Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za obrazovanje učitelja i odgojitelja, 2009. 175-195 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad).
3. Moro, Alessandra; Bianchini, Pietro; Zuliani, Đeni.
Fallimenti di PMA e percorsi di adozione // Miracoli, cicogne e provette. Riflessioni cliniche: dalla Procreazione Medicalmente Assistita all'Adozione. / Galli, Jolanda ; Moro, Alessandra (ur.).
Roma : Armando Editore, 2007.
4. Zuliani, Đeni; Juričić, Ivana.
Socijalizacija djeteta s mentalnom retardacijom u predškolskoj ustanovi. // Metodički obzori. 7(1) (2011) , 14; 649-663 (članak, znanstveni).
5. Špelić, Aldo; Zuliani, Đeni.
Uloga empatije u socijalizaciji djece s teškoćama u razrednim sredinama. // Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja. 47 (2011) , 2; 96-108 (članak, znanstveni).
6. Galli, Jolanda; Amandolesi, Antonella; Franchetti, Michela; Macchi, Marta; Moro, Alessandra; Valentini, Simonetta; Zuliani, Đeni.
I nuovi Superman: le adozioni nominali dei bambini nati dopo il disastro di Chernobyl. // Interazioni. 23 (2005) , 1; 93-108 (članak, znanstveni).
7. Zuliani, Đeni.
Odnos s bliskim osobama i ratna traumatska iskustva. // Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada .... 12 (2005) , 2; 281-301 (članak, znanstveni).
8. Zuliani, Đeni; Lazarić, Lorena
Agresivno i nasilno ponašanje kod djece predškolske dobi // *III. Znanstveno-stručni skup Psihosocijalni aspekti nasilja u suvremenom društvu – izazov obitelji, školi i zajednici*
Osijek, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
9. Zuliani, Đeni; Rešetar, Marijana
Obrasci ponašanja djeteta s ADHD sindromom u predškolskoj ustanovi // *Drugi asistentski dani, znanstveni skup asistenata Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli*
Pula, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
10. Zuliani, Đeni; Matić, Martina; Keteleš, Vedrana
Poticanje kreativnosti u nastavi informatike // *Međunarodna znanstvena konferencija Didktički izazovi*
Slavonski Brod, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
11. Radetić-Paić, Mirjana; Ružić-Baf, Maja; Zuliani, Đeni
Predstavljanje knjige: Poremećaji nedovoljno kontroliranog ponašanja sa psihološkog, socijalnopedagoškog te informacijskog i komunikacijskog aspekta. // *Internatinal Conference on Advanced and Systematic Research*
Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Bez priopćenja)
12. Zuliani, Đeni
Put prema posvojenju: talijanski primjer // *II. Hrvatski kongres primijenjene psihologije „Zaštita zdravlja djece i mladih*
Opatija, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
13. Zuliani, Đeni
Relational competence and war traumatic experiences (reseach with croatian refugees) // *7th Alps-Adria Conference in Psychology*
Zadar, Hrvatska, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
14. Zuliani, Đeni; Juričić, Ivana
Socijalizacija djeteta s mentalnom retardacijom u predškolskoj ustanovi // *Međunarodni znanstveni skup Dani Mate Demarina*
Medulin, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

	15. Špelić, Aldo; Zuliani, Đeni; Krizmanić, Morena Socijalizacija učenika s posebnim potrebama u razrednim sredinama // *Deseti međunarodni znanstveni skup „Dani Mate Demarina" – Škola po mjeri* Medulin, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 16. Lazarić, Lorena; Zuliani, Đeni Važnost jezičnih igara u predškolskim ustanovama // *Međunarodni znanstveno-stručni skup Dijete i estetski izričaji* Zadar, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Provjera hipoteze kontakta u integracijskim razredima
Engleski:	Verifying contact hypotesis in inclusive classrooms
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Razvojna psihologija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Gordana Keresteš**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**gkereste@ffzg.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	Keresteš, G.; Brković, I.; Kuterovac Jagodić, G.; Greblo, Z. (2012). Razvoj i validacija upitnika roditeljskog ponašanja. *Suvremena psihologija, 15 (1),* 23-42. Keresteš, G.; Brković, I.; Kuterovac Jagodić, G. (in press). Predictors of psychological well-being of adolescents' parents. *Journal of Happiness Studies*. DOI 10.1007/s10902-011-9307-1 Štironja Borić, A.; Roščić, S.; Sedmak, M.; Šepčević, A.; Keresteš, G. (2011). Social-contextual determinants of parental behaviour of preschool children's mothers and fathers. *Croatian Journal of Education, 13 (3),* 25-55. Medved, A. i Keresteš, G. (2011). Usamljenost u ranoj adolescenciji: spolne i dobne razlike te povezanost sa socijalnim odnosima. *Društvena istraživanja, 20,* 457-478. Keresteš, G., Brković, I. i Kuterovac Jagodić, G. (2011). Doživljaj kompetentnosti u roditeljskoj ulozi i sukobi između roditelja i adolescenata. *Suvremena psihologija, 14*, 17-34.
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Istraživanjem se provjerava Allportova hipoteza kontakta u kontekstu integracijskih razreda uključivanjem svih aktera procesa inkluzije, učenika sa i bez teškoća, učitelja i roditelja. Socijalne interakcije među učenicima sa i bez teškoća u integracijskim razredima ovise o mnoštvu čimbenika. U ovom istraživanju provjeravaju se učinci stavova prema osobama s tjelesnim teškoćama, empatije i prosocijalnog ponašanja učenika urednog razvoja na socijalni status učenika s tjelesnim teškoćama, pri čemu će se u tim procesima sagledati doprinos stavova prema

	osobama s tjelesnim teškoćama učitelja i roditelja. Usporedba integracijskih i neintegracijskih razreda omogućiti će dobivanje potpunije slike dinamika i procesa koji se odvijaju u integracijskim razredima, ali i pojasniti ishode obrazovne integracije na učenike sa i bez teškoća. Osim znanstvenog doprinosa provjere hipoteze kontakta u obrazovnom sustavu Republike Hrvatske, ovo istraživanje ima značajnu praktičnu svrhu.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	This study is focused on testing Allport's contact hypotesis in the context of integrative classrooms including all acters of inclusion processes: students with and without difficulties, teachers and parents. Social interactions of children with and without difficulties in inclusive classrooms depend on a multitude of factors. In this study we are evaluating effects of attitudes toward people with physical disabilities, empathy and prosocial behavior of tipically developed children on social status of children with disabilities, considering also contributions of teachers and parents attitudes toward people with physical disabilities. Comparisons of inclusive and non-inclusive classrooms will offer a complete picture of dinamics and processes that take place in mainstream classrooms, but also explain outcomes of educational integration on students with and without difficulties. Except for the scientific contribution of verifying contact hypothesis in Croatian educational system, this research entails a significant practical purpose.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Teorijski okvir istraživanja čini Allportova (1954) hipoteza kontakta prema kojoj interakcije između dviju grupa mogu doprinijeti smanjenju međugrupnih predrasuda ako grupe: 1. imaju jednaki status, 2. ostvaruju zajednički cilj, 3. ovise o međusobno zavisnoj suradnji i 4. imaju pozitivnu podršku za interakciju od strane autoriteta. Cook je (1969) ovim uvjetima dodao druga dva, prema kojima situacija u kojoj se odvijaju interakcije mora ohrabrivati stvaranje poznanstva, a ponašanja od strane grupe moraju biti suprotna stereotipnim vjerovanjima. Za razliku od ranijih provjera Allportove hipoteze, kojima su u pravilu ispitivane međurasne razlike i rasne predrasude, u ovome će se radu hipoteza kontakta provjeriti u sustavu integracijskih razreda. Integracijski razredi uključuju djecu s teškoćama u razvoju koja se, zbog specifičnih potreba, te karakterističnih simptoma i ponašanja, razlikuju od vršnjaka urednog razvoja što omogućuje primjenu hipoteze kontakta na analizu socijalnih interakcija i razvoja djece u takvom obrazovnom kontekstu. Obrazovna integracija načelno omogućuje da djeca, sa i bez teškoća, imaju jednaki status i mogućnosti, te zajednički cilj koji se odnosi na učenje i razvoj akademskih vještina, kao i kognitivnih, socio-emocionalnih i tjelesnih sposobnosti. Kroz sve oblike grupnoga rada i suradnje ostvaruje se međusobno zavisna suradnja, a doprinos učitelja i roditelja u odnosima između djece sa i bez teškoća odgovara Allportovom uvjetu pozitivne podrške autoriteta, te Cookovim uvjetima. Ranija istraživanja učinaka obrazovne integracije pokazala su da učenici u takvim razredima imaju pozitivne stavove prema djeci s teškoćama, dok kod njihovih vršnjaka, koji u razredu nemaju dijete s teškoćama, dominiraju uobičajeni stereotipi (Fisher i sur., 1998) ili manje pozitivni stavovi (Swaim i Morgan, 2001; Leutar i Štambuk, 2006). U kontekstu obrazovne integracije nije ispitivana povezanost, odnosno utjecaj stavova učitelja i roditelja na dječje stavove. Osim što mogu utjecati na razvoj stavova prema osobama s teškoćama i pogodovati njihovu mijenjanju, interakcije s vršnjacima s teškoćama mogu imati i važnu ulogu u razvoju prosocijalnog ponašanja i empatije djece urednog razvoja. Iako je takvih istraživanja malo, dobiveni rezultati pokazuju pozitivne učinke prijateljskih odnosa na emocionalni razvoj djece sa i bez poteškoća (Staub i sur., 1994). Ispitivanjem socijalnog statusa djece s teškoćama bavila su se brojna istraživanja, a rezultati pokazuju da su ta djeca neprihvaćena ili odbačena od vršnjaka (npr. Hodgens i sur., 2000; Mrug i sur., 2009; Špelić i sur., 2009). No, nije poznato u kolikoj mjeri njihov socijalni status ovisi o stavovima ili/i razini empatije i prosocijalnog ponašanja vršnjaka urednog razvoja.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja jest utvrditi učinke kontakta s učenicima s teškoćama na indikatore emocionalno-socijalnog razvoja djece urednog razvoja (stavove prema osobama s teškoćama, empatiju i prosocijalno ponašanje), te ispitati u kolikoj su mjeri stavovi, empatija i prosocijalno ponašanje povezani s prihvaćanjem i odbacivanjem učenika s teškoćama. Ispitat ćemo i ulogu stavova roditelja i učitelja u određivanju učinaka obrazovne integracije.

Hipoteze su sljedeće:

1) učenici koji dijele razred s djetetom s teškoćama (i imaju kontakt i interakcije s njim) imat će pozitivnije stavove prema osobama s teškoćama te višu razinu empatije i prosocijalnog ponašanja od učenika iz neintegracijskih razreda;

2) roditelji i učitelji iz integracijskih razreda imat će pozitivnije stavove prema osobama s teškoćama od roditelja i učitelja iz neintegracijskih razreda s obzirom na blisko iskustvo sa učenikom s teškoćama (vidjeti ga, razgovarati s vlastitim djetetom o njemu, raditi s njim i tako dalje) koje može doprinijeti promijeni stavova;

3) pozitivniji stavovi roditelja i učitelja prema osobama s teškoćama bit će povezani s pozitivnijim stavovima te višom razinom empatije i prosocijalnog ponašanja učenika urednog razvoja u integracijskim razredima; pretpostavlja se da će te povezanosti biti veće u integracijskim razredima budući da roditelji i učitelji vjerojatno više o tome razgovaraju s djecom, nego u neintegracijskim razredima;

4) učinci pohađanja integracijskog razreda na djecu urednog razvoja ovisit će o stavovima prema osobama s teškoćama roditelja i učitelja pa će stoga ti učinci biti pozitivniji za djecu čiji roditelji i učitelji imaju pozitivnije stavove, u odnosu na djecu čiji roditelji i učitelji imaju negativnije stavove. Prema teoriji planiranog ponašanja (Ajzen, 1991) stavovi učenika prema osobama s teškoćama će, osim o njihovom znanju o teškoćama, ovisiti i o subjektivnim normama koje uključuju očekivanja roditelja i učitelja kako bi se učenici trebali ponašati prema vršnjaku s teškoćama;

5) učenici urednog razvoja iz integracijskih razreda koji imaju pozitivnije stavove prema osobama s teškoćama te višu razinu empatije i prosocijalnog ponašanja više će prihvaćati i manje odbacivati učenike s teškoćama.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje se temelji na usporedbi dviju skupina: skupini učenika koji dijele razred s djetetom s teškoćama (integracijski razredi) i skupini učenika koji nemaju to iskustvo (komparabilni razredi). Planiramo ispitati oko 600 učenika 3. i 4. razreda osnovne škole te njihove roditelje, učitelje i asistente u nastavi.

Mjerni instrumenti koji će se koristiti su skala stavova, upitnik empatije, vršnjačka i nastavnička procjena prosocijalnosti, sociometrijski postupak i mjera kontakta. Skala stavova napravljena prema Atttudes Towards Disabled Persons Scale (ATDP; Yuker, Block i Campbell, 1960) obuhvaća verziju za učenike i verziju za odrasle. Početne verzije skale provjerene su u predistraživanju sa učenicima od trećeg do osmog razreda osnovne škole (N=132) te sa studentima od prve do pete godine učiteljskog studija (N=136). Na temelju dobivenih metrijskih karakteristika zadržano je 11 čestica koje su kompatibilne u obje verzije kako bi se rezultati učenika te roditelja i učitelja mogli uspoređivati. Osim ovih čestica verzija skale stavova za učenike obuhvaća i 6 čestica socijalnih normi budući da su mišljenja vršnjaka važna u stvaranju stavova kod djece školske dobi. Upitnik empatije konstruiran je na predložak upitnika Davisa (1960) te obuhvaća dvije skale (empatijsku brigu i skalu mašte) zadovoljavajućih metrijskih karakteristika potvrđenih u više prethodnih istraživanja (Špelić, Zuliani i Krizmanić, 2009; Špelić i Zuliani, 2011). Vršnjačka i nastavnička procjena prosocijalnosti obuhvaća ispitivanje prosocijalnog načina ponašanja koje učenici i učitelji moraju procijeniti za svakog učenika u razredu. Sociometrijski postupak obuhvaća ispitivanje prihvaćanja i odbijanja među članovima pojedine skupine odnosno njihov status u grupi, metodom vršnjačkih procjena. Mjera kontakta obuhvaća procjenu učitelja koliko je svaki učenik urednog razvoja u kontaktu odnosno blizak i druži se sa učenikom s teškoćama. Osim ovih podataka uzet će se u obzir dob i spol ispitanika te koliko je dugo učenik s teškoćama integriran u razrednu skupinu.

Roditelji će ispuniti Skalu stavova prema osobama s teškoćama na roditeljskom sastanku. Učenici će ispuniti upitnik o empatiji i skalu stavova prema osobama s teškoćama, te će procijeniti prosocijalno ponašanje vršnjaka iz razreda i izraziti svoj odnos prema njima (prihvaćanje i odbijanje) tijekom jednog školskog sata. Učitelji, a u integracijskim razredima i asistenti u nastavi, ispunit će skalu stavova prema osobama s teškoćama i dati procjenu prosocijalnog ponašanja učenika iz razreda. Učitelji i asistenti iz integracijskih razreda procijenit će i stupanj kontakta učenika urednog razvoja s učenikom s teškoćama. U obradi podataka koristit će se MANOVA, korelacijska i regresijska analiza te višerazinsko modeliranje.

Budući da su u istraživanje uključena djeca ovo istraživanje ima nekoliko etički osjetljivih pitanja. Prvo, zbog mogućnosti interferencije s ciljevima istraživanja, roditeljima i djeci neće se reći da je glavni cilj istraživanja usporediti integracijske i neintegracijske razrede. Drugo, nije moguće osigurati anonimnost jer procjene prosocijalnosti, sociometrijski postupak i procjena kontakta iziskuju da svaki učenik i učitelj procijeni druge učenike u razredu pa su neminovna njihova imena. Treće, u sociometrijskom postupku prikupit će se podaci o međusobnom prihvaćanju i odbijanju svih učenika, ali će se u obradi podataka najveća pažnja posvetiti prihvaćanju i odbijanju učenika s teškoćama od strane ostalih učenika, što roditeljima i djeci neće biti rečeno. U planiranju istraživanja osmislili smo mjere kojima ćemo etičke teškoće i rizike svesti na najmanju moguću mjeru. Prije svega, roditeljima će istraživanje biti predstavljeno usmeno i putem kraćeg pisma tijekom roditeljskog sastanka, pokazat će im se instrumenti namjenjeni ispitivanju djece te će moći potpisati aktivnu suglasnost za sudjelovanje djece u istraživanju. Djecu će se neposredno prije početka ispitivanja podsjetiti da su njihovi roditelji dali suglasnost za njihovo sudjelovanje u istraživanju te će im se kratko objasniti o kakvom se istraživanju radi i u čemu će se sastojati njihovo sudjelovanje. Nakon toga će im se reći da ostanu ispunjavati upitnike ako to žele ili da se vrate na nastavu ako ne žele sudjelovati. Zatim, roditeljima će se na roditeljskom sastanku reći da će se u istraživanju koristiti imena djece i objasniti zbog čega istraživanje nije moguće organizirati anonimno. Naglasit će se da će uvid u podatke imati samo istraživačica, da će se u obradi podataka imena zamjeniti brojevima, da se imena neće spominjati u prikazu rezultata i da će se obrada podataka i prikaz rezultata vršiti na razini grupa. Iako sudionici neće imati potpunu informaciju o ciljevima istraživanja, bit će obavješteni o svim detaljima postupka.

Ujedno, svrha istraživanja u potpunosti će im se objasniti u povratnim informacijama. Roditeljima i učiteljima dati će se pismena povratna informacija u obliku pisma u kojem će se dati potpune informacije o ciljevima istraživanja te kratko opisati broj sudionika, dobiveni rezultati, njihova interpretacija i mogući praktični doprinos. Na taj način će roditelji i učitelji moći iskoristiti dobivena saznanja u odgojnom i obrazovnom radu s djecom.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rezultati istraživanja doprinijet će evaluaciji Allportove hipoteze kontakta u kontekstu obrazovne integracije. Istraživanje će također doprinijeti kontekstualističkim i sistemskim pristupima u razvojnoj psihologiji, jer će pokazati kakve su povezanosti i interakcije između individualnih karakteristika djeteta (stavovi, empatija, prosocijalno ponašanje) i karakteristika konteksta odrastanja (prisutnost djeteta s teškoćama u razredu, stavovi učitelja i roditelja). Praktične implikacije utvrđivanja učinaka obrazovne integracije odnose se na mogućnosti unapređenja procesa inkluzije, olakšavanje socijalizacije djece s teškoćama, te izbor adekvatnih programa i tema za senzibiliziranje i poučavanje učenika bez teškoća, njihovih učitelja i roditelja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Allport, G. W. (1954). *The Nature of Prejudice.* Cambridge, MA: Addison-Wesley. Batson, C.D. i Coke, J.S. (1981). Empathy: A source of altruistic motivation for helping. U J.P. Rushton i R.M. Sorrentino (Eds.), Altruism and helping behaviour: *Social, personality, and developmental perspectives.* Hillsdale, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.

Bauminger, N., Shulman, C., i Agam, G. (2003). Peer interaction and loneliness in high functioning children with autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders, 33*(5), 489-507.

Capper, C. A. i Pickett, R. S. (1994). The relationship between school structure and culture and students views of diversitiy and inclusive education. *The Special Education Leadership Review, 2*, 102-122.

Cook, S. (1969). Motives in Conceptual Analysis of Attitude Related Behavior. u *Nebraska Symposium on Motivation,* W. J. Arnold i I. Levine. Lincoln: University of Nebraska Press, *18,* 179- 231.

Davis, M. H. (1980). A multidimensional approach to individual differences in emphaty. *JSAS Catalog of Selected Documents in Psychology, 10*, 85.

Damico, S. B. i Sparks, C. (1986). Cross-group contact opportunities: Impact on interpersonal relationships in desegregated middle schools. *Sociology of Education. 59*, 113-123.

Eisenberg, N. i Fabes, R. A. (1998). Prosocial development. U N. Eisenberg i W. Damon (Eds.), *Handbook of Child Psychology, Vol. 4: Social, emotional and personality development.* New York: Wiley, 701–778.

Fisher, D., Pumpian, I., i Sax, C. (1998). High school students' attitudes about and recommendations for their peers with significant disabilities. *Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps, 23*(3), 272-282.

Frederickson, N. L. i Furnham, A. E. (1998). Sociometric-Status-Group Classification of Mainstreamed Children Who Have Moderate Learning Difficulties: An Investigation of Personal and Environmental Factors. *Journal of Educational Psychology, 90* (4), 772-783.

Hodgens, J. B., Cole, J. i Boldizar, J. (2000). Peer-based differences among boys with ADHD. *Journal of Clinical Child Psychology*, *29*, 443-452.

Kaylva, E. i Agoliotis, I. (2009). Can contact affect Greek children's understanding of and attitudes towards peers with physical disabilities? *European Journal of Special Needs Education, 24*(2), 213-220.

Leutar, Z. i Štambuk, A. (2006). Stavovi mladih prema osobama s tjelesnim invaliditetom. *Revija za sociologiju*, 37(1–2), 91–102.

Liberty, L. H. (1992). Educators' attitudes toward individuals who have a disability. *Rehabilitation Education, 6,* 313–318.

Mrug, S., Hoza, B., Gerdes, A.C., Hinshaw, S., Arnold, L. E., Hechtman L. i Pelham, W. E. (2009). Discriminating between children with ADHD and classmates using peer variables. *Journal of Attention Disorder*, *12,* 372-380.

Staub, D., Schwartz, I. S., Gallucci, C. i Peck, C. A. (1994). Four portraits of friendship at an inclusive school. *Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps, 19*(4), 314-325.

Swaim, K. F. i Morgan, S.B. (2001). Children's attitudes and behavioral intentions toward a peer with autistic behaviors: Does a brief educational intervention have an effect? *Journal of Autism and Developmental Disorders. 31*(2), 195-205.

Špelić, A., Zuliani, Đ. i Krizmanić, M. (2009). Socijalizacija učenika s posebnim potrebama u razrednim sredinama. *Monografija*. Pula/Medulin: Deseti međunarodni znanstveni skup „Dani Mate Demarina“, 175-195.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
20000		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	Etičko povjerenstvo odobrilo je provedbu ovog istraživanja 25.05.2011.	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Gordana Keresteš

Potpis _____
Đeni Zuliani, mag. psih.

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 03.10.2012.

Potpis _____
Đeni Zuliani, mag. psih.

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Mandi Orlić, profesor matematike i informatike
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Informacijske znanosti
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7243
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Julijan Orlić
Datum i mjesto rođenja:	21.08.1980., Mojkovac, Crna Gora
Adresa:	Jure Kaštelana 17c, Zagreb, Hrvatska
Telefon/mobitel:	0915295499
E-mail:	morlic1@tvz.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Rijeci - Filozofski fakultet u Rijeci** , *Matematika i informatika*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od 1. listopada 2007. godine zaposlena sam kao asistent iz matematike na neodređeno radno vrijeme pri Graditeljskom odjelu Tehničkog veleučilišta u Zagrebu. U ljetnom semestru akademske godine 2006/2007. izvodila sam vježbe iz kolegija Matematika II, kao vanjski suradnik, na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i na studiju graditeljstva pri Tehničkom veleučilištu u Zagrebu. Prvo polugodište školske godine 2006/2007. radila sam na XV. gimnaziji u Zagrebu, kao zamjena za odsutnog profesora matematike. Tijekom ljetnog semestra akademske godine 2005/2006. na Tehničkom fakultetu Sveučilišta u Rijeci u naslovnom suradničkom zvanju asistent izvodila sam vježbe iz kolegija Matematika II.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Orlić, Mandi; Marinović, Marija. The Role of Information Technology in Teaching Civil Engineering at Polytechnic of Zagreb // MIPRO 2012: 35th International Convention : proceedings. Vol. 4 : Computers in education / Čičin Šain, M. ; Uroda, I. ; Turčić Prstačić, I. ; Sluganović, I. (ur.). Rijeka : MIPRO 2012, 2012. 1460-1664 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 2. Marinović, Marija; Orlić, Mandi. Analiza knjižničnog poslovanja primjenom teorije redova čekanja // Book of manuscripts, Society and Technology 2011 / Mario Plenković (ur.).

Zagreb, 2011. 669-677 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

3. Orlić, Mandi; Marinović, Marija.
   The analysis of enrollment in Polytechnic of Zagreb in academic year 2010/2011 // MIPRO 2011: 34th International Convention: proceedings. Vol. 4 : Computers in education / Čičin-Šain, M. ; Uroda, I. ; Turčić Prstačić, I. ; Sluganović, I. (ur.).
   Rijeka : MIPRO 2011, 2011. 96-100 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).
4. Kaliman, Zoran; Orlić, Mandi.
   Mathematica in analytical derivation of Fuss' relation // 6th International Conference APLIMAT 2007.
   Bratislava, 2007. 457-462 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).
5. Orlić, Mandi; Kaliman, Zoran; Orlić, Nada.
   Using Mathematica in alternative derivation of Fuss relation for bicentric quadrilateral // 6th International Conference APLIMAT 2007Bratislava.
   Bratislava, 2007. 457-462 (poster,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).
6. Marinović, Marija; Orlić, Mandi.
   Analiza knjižničnog poslovanja primjenom teorije redova čekanja // Book of abstracts, Society and Technology 2011 / Mario Plenković (ur.).
   2011. 77-78 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
7. Orlić, Mandi; Jelovica Badovinac, Ivana; Mandić, Luka; Lofrumento, Cristiana.
   Evaluation of elemental concentrations in environmental specimens using X-ray fluorescence and micro-Raman spectroscopy // 11th International Symposium on Radiation Physics / ISRP-11 Symposium Managers (ur.).
   Melbourne, Australia : Melbourne University, 2009. 207-207 (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
8. Jelovica Badovinac, Ivana; Orlić, Nada; Dobrinić, Julijan; Lofrumento, Cristiana; Orlić, Mandi.
   Spectral analysis of postage stamps and banknotes from the region of Rijeka // 11th International Symposium on Radiation Physics / ISRP-11 Symposium Managers (ur.).
   Melbourne, Australia : Melbourne University, 2009. 211-211 (poster,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
9. Orlić, Mandi; Jelovica Badovinac, Ivana; Orlić, Nada; Mandić, Luka; Lofrumento, Cristiana.
   Evaluation of elemental concentrations in environmental specimens using X-ray fluorescence and micro-Raman spectroscopy. // Nuclear Instruments and Methods in Physics Research. Section A. 619 (2010) , 1/3; 86-88 (članak, znanstveni).
10. Jelovica Badovinac, Ivana; Orlić, Nada; Lofrumento, Cristiana; Dobrinić, Julijan; Orlić, Mandi.
    Spectral analysis of postage stamps and banknotes from the region of Rijeka in Croatia. // Nuclear Instruments and Methods in Physics Research. section A. 619 (2010) , 1/3; 487-490 (članak, znanstveni).
11. Orlić, Mandi; Kaliman, Zoran.
    Problem tetivno-tangencijalnog četverokuta. // Matematičko fizički list. 238 (2009) , 2; 86-91 (članak, stručni).
12. Marija Marinović, Mandi Orlić
    Analiza knjižničnog poslovanja primjenom teorije redova čekanja // *18. međunarodni znanstveni skup „Društvo i tehnologija 2011“*
    Lovran, Hrvatska, 2001 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
13. Orlić, Mandi; Jelovica Badovinac, Ivana; Orlić, Nada; Mandić, Luka; Lofrumento, Cristiana
    Evaluation of elemental concentrations in environmental specimens using X-ray fluorescence and micro-Raman spectroscopy // *11th International Symposium on Radiation Physics*
    Melbourne, Australija, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)
14. Zoran Kaliman, Mandi Orlić
    Mathematica in analytical derivation of Fuss' relation // *Aplimat2007*
    Bratislava, Slovačka, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
15. Mandi Orlić, Marija Marinović
    Primjena glavnih komponenti u različitim područjima istraživanja // *19. međunarodni znanstveni skup „Društvo i tehnologija 2012“*

	Lovran, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 16. Jelovica Badovinac, Ivana; Orlić, Nada; Lofrumento, Cristiana; Dobrinić, Julijan; Orlić, Mandi. Spectral analysis of postage stamps and banknotes from the region of Rijeka in Croatia // *11th International Symposium on Radiation Physics* Melbourne, Australija, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster) 17. Mandi Orlić, Marija Marinović The analysis of enrollment in Polytechnic of Zagreb in academic year 2010/2011 // *34th international convection MIPRO 2011* Opatija, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 18. Mandi Orlić, Marija Marinović The Role of Information Technology in Teaching Civil Engineering at Polytechnic of Zagreb // *35th international convection MIPRO 2012* Opatija, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 19. Mandi Orlić, Zoran Kaliman, Nada Orlić Using Mathematica in alternative derivation of Fuss relation for bicentric quadrilateral // *Aplimat2007* Bratislava, Slovačka, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Eksperimentalna i multivarijatna analiza u istraživanju materijalne kulturne baštine
Engleski:	Experimental and multivariate analysis in research of material cultural heritage
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Informacijski sustavi i informatologija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Marija Marinović**	**Odjel za informatiku Sveučilišta u Rijeci, Hrvatska**	**marinm@inf.uniri.hr**
Drugi mentor:	**prof.dr.sc. Hrvoje Stančić**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**hrvoje.stancic@zg.t-com.hr**

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	1. Zenzerović, Z., Marinović, M., Kos, S.: Mutual assistance between the servers - a factor in increasing the queuing system efficiency, Queuing Theory - Concept and Applications/ Kanaka B. , Prasad B.V.S (ur.). Punjagutta – Hydebarad, India: The ICFAI University Press, 2009. pp. 37-52. 2. Grlaš, V., Marinović, M.: Ecological education in preschool education through visual communication, Proceedings of the conference International convention, CE, Opatija, May, 2010. 3. M. Orlić, M. Marinović: The analysis of enrollment in Polytechnic of Zagreb in academic year 2010/2011, Proceedings of the conference MIPRO 2011, Computers in education, CE, May 2011., ISBN 978-953-233-063-2, pp. 96-100 4. M. Marinović, M.Orlić: Analiza knjižničnog poslovanja primjenom teorije redova čekanja, Society and technology 2011, Book of Manuscripts, pp.669-677

	5. M. Orlić, M. Marinović, The Role of Information Technology in Teaching Civil Engineering at Polytechnic of Zagreb, Proceedings of the conference MIPRO 2012, Computers in education, CE, pp.1460-1664
Drugi mentor:	1. Heritage Live. Upravljanje baštinom uz pomoć informacijskih alata / Stančić, Hrvoje; Zanier, Katharina (ur.). Koper : Univerzitetna Založba Annales, 2012. 2. Stančić, Hrvoje. Preservation of Digital Archaeological, GIS and Visualisation Data // The Future with GIS / Kereković, Davorin (ur.). Zagreb : Hrvatski Informatički zbor - GIS Forum, 2011. 73-81. 3. Rajh, Arian; Stančić, Hrvoje. Planiranje, izgradnja i uspostava digitalnog arhiva. // Arhivski vjesnik. 53 (2010) ; 41-62. 4. Stančić, Hrvoje. Digital Heritage Preservation // Space, Heritage & Future / Kereković, Davorin (ur.). Zagreb : Hrvatski Informatički Zbor - GIS Forum, Zagreb, Hrvatska / University of Silesia, Katowice, Poljska, 2010. 282-289. 5. Stančić, Hrvoje. Digitalizacija. Zagreb : Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2009.

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Očuvanje i zaštita kulturne baštine predstavlja izuzetno važnu kulturnu zadaću diljem svijeta. Danas se u svijetu, za analizu sastava materijala, koriste mnogobrojne nedestruktive ili gotovo nedestruktivne eksperimentalne tehnike. Primjenom visokorazvijene informacijske i komunikacijske tehnologije, na odabranim uzorcima antičkog novca, bit će napravljena multivarijatna analiza njihova sastava. Podatci dobiveni uporabom LIBS tehnologije, interpretirat će se metodom glavnih komponenti i parcijalnom metodom najmanjih kvadrata. Iz tako dobivenih podataka bit će moguće zaključiti o vremenskom utjecaju i utjecaju okoliša na promatrani materijal, a na temelju slojevite i dubinske analize odredit će se porijeklo i kvaliteta ispitanih i njima sličnih uzoraka. Dobiveni rezultati doprinijet će i saznanjima o potrebnim daljnjim usavršavanjem i promjenama vezanim za informacijski i komunikacijsku tehnologiju neophodnu za takav tip istraživanja.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The conservation and preservation of cultural heritage has become one of the main concerns worldwide. At the present time, numerous noninvasive or almost nondestructive experimental techniques are available to obtain qualitative and/or quantitative information about used materials. The multivariate analysis of selected ancient coins composition will be performed using sophisticated information and communication technology. The data obtained with the LIBS technology will be interpreted using principal components analysis and partial least squares method. From these data it will be possible to conclude about the weather and environmental impacts on the material under the study. The origin and quality of tested samples and their ilk will be determined on the basis of layered and depth analysis. The results will contribute to the knowledge about requirement to further refine and changes related to information and communication technology necessary for this type of research.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Informacijske tehnologije imaju utjecaj na sve ljudske djelatnosti, pa tako i na područje kulturne baštine, ali i važnu ulogu u razvoju raznih znanstvenih disciplina, tehnika i ostalih vrsta tehnologija, što omogućava njihovu široku primjenu.

Očuvanje i zaštita kulturne baštine, koju čine materijalna i nematerijalna dobra, ima izuzetno važnu ulogu u procesu upoznavanja kulturnog identiteta nekog društva i dokaz su njegova postojanja i djelovanja. U Hrvatskoj i svijetu postoji niz znanstvenih studija, koje se bave očuvanjem kulturne baštine primjenom visokorazvijenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT), ali i hardverskih i softverskih alata razvijenih za specifične namjene. Zadaća takvih projekta je osigurati mehanizme i mjere zaštite kulturne baštine s ciljem osiguranja njene održivosti što podrazumijeva identificiranje, dokumentiranje, istraživanje, održavanje, zaštitu, korištenje i

promicanje njenih vrijednosti na nacionalnoj i internacionalnoj razini. U proteklih nekoliko godina u Hrvatskoj se radi i na procesu digitalizacije knjižnične, muzejske i arhivske baštine u svrhu njena očuvanja i zaštite, kako bi se omogućilo i poticalo široku dostupnost, korištenje i razmjenu kulturnih sadržaja.

Važno je istaknuti da je za odlučivanje o adekvatnom procesu očuvanja, a prije široke javne dostupnosti materijalnog kulturnog dobra, potrebno obaviti detaljnu analizu predmeta. Pred znanstvenike, koji obavljaju takve analize materijalnih kulturnih dobara, postavljaju se vrlo strogi zahtjevi za korištenjem eksperimentalnih metoda, koje ih ili ne oštećuju ili to čine u neznatnoj mjeri. Razlog tome obično je vrijednost predmeta u smislu njegove rijetkosti, kulturno-povijesnog, muzejskog ili drugog značaja te cijelog niza okolnosti kao što su primjerice vlasništvo ili posjedovnost, a koje mogu uvjetovati potrebu za nedestruktivnom analizom uzorka. Takva analiza moguća je jedino uporabom ICT-a te visokorazvijenih softverskih alata.

Uređaji, koji se koriste za nedestruktivne ili gotovo nedestruktivne analize predmeta, vrlo su složeni i skupi te se koriste samo u velikim znanstveno-istraživačkim centrima, u kojima postoji osoblje educirano za rukovanje takvom opremom. Uz pomoć metode spektroskopije laserski inducirane plazme (engl. Laser induced breakdown spectroscopy, LIBS) moguće je odrediti sastav bilo kojeg materijala bez obzira na njegovo agregatno stanje. Praktična je zbog relativno jednostavnog postava potrebnog za izvođenje mjerenja, što omogućava da u njemu mogu sudjelovati stručnjaci iz raznih znanstvenih područja, a može se koristiti i na daljinu i ne zahtijeva posebnu pripremu uzorka. Prednosti ove u odnosu na ostale tehnologije, koje se koriste u analizi kulturnog naslijeđa jesu:

• jedino LIBS tehnologijom može se analizirati dubinski profil uzorka bez njegova većeg oštećenja,

• u vrlo kratkom vremenu, dobiva se izuzetno velik broj podataka neophodnih za kvalitetnu statističku obradu,

• analiza uzoraka može se obaviti i na teško dostupnim ili čak nedostupnim mjestima.

LIBS tehnologija razvija se od šezdesetih godina prošlog stoljeća, ali do njene široke primjene dolazi tek razvojem ICT-a te odgovarajućih softverskih alata. Podatci dobiveni navedenim tehnikama istraživanja posljednjih se godina sve češće obrađuju odgovarajućim metodama multivarijatne analize.

Multivarijatna analiza je grana statistike, koja se bavi analizom podataka o povezanosti različitih informacija među promatranim pojavama. Počela se razvijati paralelno s razvojem informatičkih tehnologija, a danas ima primjenu u širokom području istraživanja, kako u društveno-humanističkim, tako i u prirodnim ili primjerice biomedicinskim znanostima. Razvoj softverskih alata, kao što su npr. SPSS, SAS, UniSTAT, Unscrambler ili Statistica, omogućio je relativno jednostavnu primjenu ovih metoda u analizi najrazličitijih kompleksnih podataka.

U radu se posebna važnost daje egzaktnim podatcima i primjeni novih ICT-a za istraživanje materijalne kulturne baštine. Uže područje rada je multivarijatna analiza sastava odabranih uzoraka kulturnog nasljeđa. Podatci o sastavu istih, uz primjenu modernih softverskih alata, bit će dobiveni uporabom LIBS tehnologije, a grupirat i analizirat će se metodom glavnih komponenti i parcijalnom metodom najmanjih kvadrata. Uzorak istraživanja predstavljat će skupina kasnoantičkih (rimskih) novčića te jedan antički novčić.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ciljevi ovog doktorskog rada su:

• utvrditi informacijske potrebe te vrednovati relevantne informacije primjenom metoda multivarijatne analize, u svrhu dobivanja novih znanja i spoznaja o karakteristikama odabranih uzoraka kulturnog naslijeđa,

• na temelju podataka, dobivenih LIBS tehnologijom i obrađenih metodama multivarijatne analize, a uz potporu modernih informacijskih i komunikacijskih alata, dobiti znanstveno utemeljene informacije o sastavu patine i jezgre antičkih novčića. Dobiveni podatci bit će važni za određivanje vremenskog utjecaja i utjecaja okoliša na promatrani materijal, a na osnovi slojevite i dubinske analize odredit će se porijeklo i kvaliteta ispitanih i njima sličnih uzoraka.

Postavljene su sljedeće hipoteze:

H1. Informacijska tehnologija ima ključnu ulogu u razvoju i primjeni eksperimentalnih tehnologija i metoda multivarijatne analize u

najrazličitijim područjima ljudskog djelovanja.

H2. Eksperimentalne tehnologije i multivarijatna analiza doprinose identifikaciji i istraživanju materijalne kulturne baštine.

H3. Analiza nepokretne materijalne kulturne baštine LIBS tehnologijom moguća je jedino uz potporu informacijsko-komunikacijske tehnologije.

H4. Na osnovu podataka dobivenih LIBS tehnologijom na uzorcima antičkih novčića moguće je metodama multivarijatne analize odrediti karakteristike o njihovoj kvaliteti, porijeklu, te djelovanju okruženja i vremenskih uvjeta.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U radu će se koristiti metoda eksperimentalne analize. Za eksperimentalnu analizu odabranih uzoraka koristit ćemo tehnologiju spektroskopije laserski inducirane plazme, odnosno metodu laserske ablacije. Mjerenja će se obaviti u Laboratoriju za lasersku spektroskopiju hladne plazme na Institutu za fiziku u Zagrebu. To je jedino mjesto u Hrvatskoj gdje se mjerenja obavljaju LIBS tehnologijom, a rezultati analiziraju posebno prilagođenim visokorazvijenim softverskim alatom. Ova eksperimentalna istraživanja bit će prva u Hrvatskoj načinjena navedenom tehnologijom na uzorcima materijalnih dobara kulturne baštine. Podatke dobivene LIBS tehnologijom interpretirat ćemo uporabom sljedećih metoda multivarijatne analize:

a) metodom glavnih komponenti grupirat ćemo podatke prema njihovoj sličnosti, odnosno različitosti,

b) parcijalnom metodom najmanjih kvadrata odredit ćemo kvantitativni sastav metalnih novčića.

U svrhu obrade, eksperimentalno dobivenih podataka, koristit ćemo programski paket Unscrambler. Taj paket namijenjen je isključivo obradi velikih i složenih skupova podataka metodama multivarijatne analize.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Slojevita dubinska analiza metalnog novca znanstveno je provediva jedino primjenom visoko razvijenih ICT-a. Rezultati naših istraživanja, dobiveni pomoću LIBS tehnologije i metoda multivarijatne analize, uz korištenje odgovarajućih softverskih alata, doprinijet će saznanjima o karakteristikama kovnica i analiziranog novca, koje uključuju kvalitetu, a time posljedično i materijalnu vrijednost uzoraka. Iz tih rezultata bit će moguće zaključiti o porijeklu ispitanih primjeraka te djelovanju okruženja i vremenskih uvjeta, kojima su bili dugotrajno izloženi. Istraživanja i analize antičkog novca, koje ćemo načiniti opisanim postupcima, bit će po prvi puta kod nas izvedene na ovakvom tipu uzoraka, a očekujemo da će dobiveni rezultati predstavljati velik doprinos području kulturne baštine.

U praktičnom smislu, na ovaj način moguće je analizirati i ostala materijalna kulturna dobra kao što su građevine, spomenici, artefakti, slike, poštanske marke, keramika i sl., a ovisno o vrsti ispitivanog uzorka potrebno je modificirati korištenu tehnologiju i alate. Očekujemo da će pozitivni rezultati naših istraživanja, na predmetima pokretnih kulturnih dobara, ukazati i na mogućnost analognih analiza nepokretnih materijalnih dobra te da će doprinijeti saznanjima o potrebi za daljnjim usavršavanjem i promjenama vezanim za ICT koja je neophodna za takav tip istraživanja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. A. Halmi, Multivarijatna analiza u društvenim znanostima, Alinea, Zagreb, 2003.

2. B.R. Kankelfitz, Römische münzen: von Pompejus bis Romulus, Augsburg, Battenberg, 1996.

3. D. Anglos, Laser-Induced Breakdown Spectroscopy (LIBS): cultural heritage applications, in Lasers in the Preservation of Cultural Heritage; Principles and Applications, R. G. W. Brown and E. R. Pike, Eds., chapter 3, pp. 53–94, Taylor and Francis, New York, NY, USA, 2006.

4. D.A. Cremers, L.J. Radziemski, Handbook of Laser-Induced Breakdown Spectroscopy, John Wiley & Sons, London 2006

5. D.F. Morrison, Multivariate statistical methods, McGraw-Hill book company, New York, 1976.

6. E.T. Hall, F. Schweizer, P.A. Toller, X-ray fluorescence analysis of Museum object: a new instrument. Archaeometry, 15(1973)53.

7. I. Jelovica Badovinac, N. Orlić, C. Lofrumento, J. Dobrinić, M. Orlić: Spectral analysis of postage stamps and banknotes from the region of Rijeka in Croatia: Nuclear Instruments and Methods in Physics Research A. 619 (2010), 487-490

8. Jollife, I.T., Principal component analysis, Springer, New York, 2002.

9. L. Eriksson, E. Johansson, N. Kettaneh-Wold, J.Trygg, C. Wikström, and S. Wold, Multi- and Megavariate Data Analysis Part I Basic Principles and Applications, Umetrics Academy, 2006, ISBN 91-973730-0-8

10. P. Kos, Leksikon antičke numizmatike, Hrvatski bibliografski zavod, Zagreb,1998.

11. S. Milošević, Plazma, svjetlost i spektroskopija, uz radionicu za Zadar, 2008., draft verzija 02, Institut za fiziku, Zagreb, 2008.

12. S. Wold, M. Sjöström, L. Eriksson, PLS-regression: a basic tool of chemometrics, Chemometrics and Intelligent Laboratory Systems 58 (2001) 109–130

13. T.W. Anderson, An introduction to multivariate statistical analysis, John Willey & Sons, New York, 2003.

14. Z.J. Kovačić, Multivarijaciona analiza, Beograd, 1994.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
5000		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Da	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

prof.dr.sc. Marija Marinović

Potpis _____
prof.dr.sc. Hrvoje Stančić

Potpis _____
Mandi Orlić, profesor matematike i informatike

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 25.11.2012.

Potpis _____
Mandi Orlić, profesor matematike i informatike

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Tomislav Zagoda, akademski slikar-grafičar		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6772		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	zvonimir zagoda		
Datum i mjesto rođenja:	15.03.1970., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Perjavica 78 a, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	099 3815 700		
E-mail:	zagoda.tomislav@inet.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**, *slikarstvo*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2009. – urednik (nakladnička kuća Znanje) 1995. – 2009. – snimatelj i scenarist, Hrvatska radio televizija
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Zagoda, Tomislav Non-place of Novel in Slovenia's Transition // *30. slovenistični simpozij Obdobja Meddisciplinarnost v slovenistiki* Ljubljana, Slovenija, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Zagoda, Tomislav The Subject and National Ideological Paradigms within the Post-communist Context // *Simpozij Obdobja 29, Ljubljana – Sodobna slovenska književnost (1980 – 2010)* Ljubljana, Slovenija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Zagoda, Tomislav Tranzicijski junak (na primjeru Bulićeva romana Putovanje u srce hrvatskog sna) // *Peti hrvatski slavistički kongres, Rijeka – sekcija: «Visoko i nisko u hrvatskoj književnosti i kulturi»* Rijeka, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	*Humor u slovenskom, bosanskohercegovačkom i hrvatskom romanu u razdoblju tranzicije*
Engleski:	*Humour in the Novels of Slovenia, Bosnia and Herzegovina and Croatia in the Transition Period*
Naslov na jeziku na kojem će	

se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Poredbena književnost		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Zvonko Kovač**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**zkovac@ffzg.hr**
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	1. *Domovinski eseji*, Čakovec: Biblioteka Insula, 2009. 2. *Međuknjiževne rasprave – Poredbena i/ili interkulturna povijest književnosti*, Beograd: Službeni glasnik, 2011. 3. *Svoje kot tuje v Kovačičevi "obratni hermeneutiki",* Lojze Kovačič – Življenje in delo, ur. Gašper Troha, Milena Mileva Blažič, Andreas Leben, Ljubljana: Študentska založba, 2009., str. 170-179. 4. *Stanko Vraz in Ivo Andrić kot medkulturna pisatelja*, Slavistika v regijah – Maribor, ur. Boža Krakar Vogel, Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije, 2011., str. 205-209. (Prevela Ivana Petric Lasnik). 5. *Narativi ljubavi i prijateljstva u Selimovićevim prozama*, Meša Selimović – dijalog s vremenom na razmeđi svjetova, ur. Sava Anđelković i Paul-Louis Thomas, Sarajevo: Šahinpašić, 2011.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Ova disertacija istražuje osnovne oblike humora (ironija, parodija, groteska i satira) i njihove interkulturne aspekte u romanima iz razdoblja tranzicije u slovenskoj, bosanskohercegovačkoj i hrvatskoj književnosti. Osnovno je polazište da pojam humora ne podrazumijeva samo komiku i smijeh, nego da u sebi sadržava i transcendentalnu vezu s tragičnim, na temelju čega će se postaviti hipoteza o «komičkoj katarzi» pomoću koje književnost vodi razrješenju indignacije prema društvenim i kulturnopovijesnim procesima tranzicije. Analizirat će se romani mlađih autora: 1.) slovenska književnost: Skubic, A., *Popkorn*; Čar, A., *Pseći tango*; Vojnović, G., *Čefurji raus!*; 2.) bosanskohercegovačka književnost: Alić D., *Soliter Titanic*; Veličković N., *Sahib – impresije iz depresije*; Imamović E., *Tajna dolina piramida*; 3.) hrvatska književnost: Tomić A., *Što je muškarac bez brkova*; Dežulović B., *Jebo sad hiljadu dinara*; Bulić V., *Putovanje u srce hrvatskog sna*; Kolanović M. *Sloboština Barbie.*		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	This dissertation explores the main forms of humour (irony, parody, grotesque and satire) and their intercultural aspects in the novels belonging to the transition period in the literature of Slovenia, Croatia and Bosnia and Herzegovina. The starting point is that the concept of humour does not imply only laughter and what is comical, but it also contains the transcendental relationship with the tragic, based on which the hypothesis of "the comical catharsis" will be established, by means of which literature leads to the dissolution of the indignation about the social, cultural and historical processes of transition. The novels of younger authors shall be analysed: 1) literature of Slovenia: Skubic, A., *Popkorn*; Čar, A., *Pseći tango*; Vojnović, G., *Čefurji raus!*; 2.) literature of Bosnia and Herzegovina: Alić D., *Soliter Titanic*; Veličković N., *Sahib – impresije iz depresije*; Imamović E., *Tajna dolina piramida*; 3.) literature of Croatia: Tomić A., *Što je muškarac bez brkova*; Dežulović B., *Jebo sad hiljadu dinara*; Bulić V., *Putovanje u srce hrvatskog sna*; Kolanović M. *Sloboština*		

	Barbie.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Tema tranzicijskog humora u suvremenom romanu slovenske, bosanskohercegovačke i hrvatske književnosti potisnuta je na margine znanstvenih rasprava čemu uzrok valja tražiti u aktualnosti "ozbiljnih" tema koje je nametnula s jedne strane ratna zbilja, a s druge strane društveno-ekonomska tranzicija kao, kako navodi Andrea Zlatar, "spor i bolan proces s nejasnim izgledima za uspješno okončanje". Međutim, stajalište je ove disertacije da je proučavanje humora u književnosti "ozbiljna" i važna znanstvena tema od općeg kulturološkog značaja. Humor je u tragičnim vremenima rata i društvenog raslojavanja u velikoj mjeri nudio komičku katarzu rugajući se karikaturalnosti izvanknjiževnih fenomena postkomunističke zbilje. Humor nije bio samo odgovor na svijet, nego je predstavljao poseban komunikacijski kôd u kojem su se artikulirale uzajamne potrebe autora i čitatelja za rugalačkom subverzijom društvenih i kulturnopovijesnih sastavnica novouspostavljenih političkih zajednica. Parafrazirajući Vladimira Bitija može se reći kako se interes humorističnih tekstova nije ostvario samo kao jednostrani odgovor na čitateljevu potrebu, nego kao "odgovor na specifičnu autorovu potrebu za specifičnom čitateljevom potrebom.» Upravo su mlađi autori, napustivši (post)modernisitičke poetičke matrice i prihvativši realističku koncepciju, u svojim romanima opisali aktualno vrijeme i njegove proturječnosti ili, kako kaže Ozren Pupovac, "njegovo lebdeće stanje između negacije prošlosti i anticipacije budućeg blagostanja." Disertacija će se sastojati od uvodnog dijela u kojem će se razmatrati teorije ironije, groteske, satire i parodije, potom će se u prvom dijelu analizirati strukturalni mehanizmi navedenih humorističnih oblika na korpusu odabranih romana, dok će se u drugome dijelu proučavati njihovi kontekstualni i interkulturni aspekti, s naglaskom na problematiziranje semiotike humora i odnosa kulture i humora u skladu s koncepcijom Clifforda Geertza.

Vanesa Matajc u članku *Put počinje, putovanje je završeno* (SAS, 13) donosi prikaz klasifikacije slovenskog romana nakon osamostaljivanja Slovenije. Kategorija "ovdje i sada" okuplja realistične romane (J. Virk, Z. Hočevar, A. Blatnik), a kategorija "odsutna povijest" rpomane za koje je tipično psihoanalitičko osciliranje između svijesti i nesvjesnog (npr. romani V. Žabota). Matajc navodi razliku između karakteristično psihički pasivnog junaka slovenske književnosi (npr. *Pseći tango* A. Čara) nasuprot fizički pasivnim likovima u djelima A. Skubica i P. Glavan, te zaključuje da mlađa generacija pisaca minimalistički tematizira ljude bez povijesti. Alojzija Zupan Sosič u knjizi *Robovi mreže, robovi jaza: sodobni slovenski roman* zastupa tezu o "novoj emocionalnosti" mlađih autora koja je povezana s ironijom, parodijom i cinizmom. Zupan Sosič ističe da je u romanu zamjetna zaokupljenost tzv. malim pričama koje izbjegavaju patos povijesne retorike aktualnih političkih označitelja. Mitja Čander u članku *Geografska karta* piše o fascinaciji tranzicijske proze stvarnošću i mitologizacijom svakodnevice te podcrtava važnost ironije kao mehanizma destrukcije megalomanskih poenta. Čander navodi ljubav kao glavnu tematsku preokupaciju mlađih autora. Đurđa Strsoglavec u članku *Še sreča, da je slovenščina (južno)slovanski jezik* analizira prijevode Vojnovićeva romana *Čefurji raus!* na hrvatski i bosanski jezik, dok se u članku *Kako se govori v sodobni slovenski prozi* na primjerima nekoliko romana mlađih autora bavi lingvostilističkom analizom. Helga Glušič u referatu *Izraz negotove zavesti* (Obdobja 21) daje pregled suvremenog slovenskog romana i njegovu žanrovsku klasifikaciju.

Enver Kazaz u članku *Roman u postapokaliptičnoj društvenoj pustinji* (SAS 13) opisuje sociološke i poetičke aspekte BH romana, naglašavajući njegovu poetiku opiranja kontekstualnoj situaciji i modernističkim paradigmama. Roman stječe disidentsku kulturološku ulogu, a za disertaciju je posebno važno poglavlje o sudaru kulturnih identiteta. Kazaz navodi četvoricu autora koji su otvorili novo tematsko poglavlje u romaneskoj praksi BiH: A. Hemon, N. Veličković, V. Gatalo i N. Kabil. Veličkovićev pak roman *Sahib* opisuje kulturološkim, socijalnim i političkim atributima u kojima se razotkrivaju neoliberalistička ideologija, birokratski totalitarizam i proces kulturne neokolonijalizacije. U knjizi eseja *Neprijatelj ili susjed u kući* (2009) Kazaz piše o romanesknom svjedočanstvu rata i njegovu razobličavanju ideoloških fantazmi. Davor Beganović u članku *Formiranje alternativnih identiteta. Književnost tranzicije u Bosni i Hercegovini* (SAS 27/28, 2010) zalaže se za uvodenje pojma tranzicijska književnost za tekstove koji prate društvene preobrazbe nakon 1991. Alma Denić-Grabić u članku *Kraj dvadesetog stoljeća: bosanskohercegovački roman između globalnog i lokalnog* (SAS 27/28) govori o isprepletanju estetičkog i etičkog u romanu na kraju stoljeća i udaljavanju od postmodernističke tehnike pisanja. Nadalje, navodi novi tip sentimentalnosti koji se iskušava u smijehu i zaključuje da je humor jedna vrsta *trans-sentimentalnosti* koja dolazi kao subverzivni element zla i destrukcije.

Klasificirajući hrvatski roman tranzicije Jagna Pogačnik u članku *Novi hrvatski roman* navodi jedanaest kategorija: 1. ratni roman (J. Mlakić: *Kad magle stanu*), 2. humoristički roman (A. Tomić: *Što je muškarac bez brkova*), 3. žanrovski roman (Jurica Pavičić: *Ovce od gipsa* i Robert Naprta: *Bijela jutra*), 4. urbani roman (Edo Popović: *Izlaz Zagreb jug*), 5. ljubavni roman (M. Koščec: *To malo pijeska na dlanu*; Z. Ferić: *Djeca Patrasa*), 6. autobiografski roman S. Andrić: *Simurg*), 7. ženski roman (J. Matanović: *Zašto sam vam lagala*), 8. eskapistički roman (D. Slamnig: *Topli zrak*), 9. globalno-trendovski roman (T. Zajec: *Ulaz u Crnu kutiju*), 10. velika priča (M. Jergović: *Dvori od oraha*), 11. mjesto razlike (R. Baretić: *Osmi povjerenik*). Krešimir Bagić u zbirci eseja *Treba li pisati kako dobri pisci pišu* raspravlja o hrvatskoj kratkoj priči osamdesetih i devedesetih godina interpretirajući njezina stilska i poetička obilježja i glavne umjetničke tendencije. Velimir Visković u knjizi *U sjeni FAK-a* sumira učinke medijski najeksponiranije neformalne grupe mlađih pisaca. Visković ističe autorsku zaokupljenost društvenom stvarnošću, zbog čega djela FAK-ovaca dobijaju neorealističku oznaku. Maša Kolanović u knjizi *Udarnik! Buntovnik? Potrošač… : Popularna kultura i hrvatski roman od socijalizma do tranzicije* problematizira odnos hrvatskog romana i popularne kulture promatrajući taj odnos kao kontinuirani dijakronijski proces. Kolanović podcrtava ovisnost teksta i popularne kulture o kontekstualnoj društveno-političkoj konfiguraciji. Nakraju valja istaknuti članak Julijane Matanović *Od prvog zapisa*

do „povratka u normalu“: jedna moguća priča o hrvatskom ratnom romanu (SAS 5) i knjigu *Ironično u tekstovima, kontekstu i intertekstualnim konotacijama suvremene hrvatske proze* Borisa Škvorca.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je ovog istraživanja da opiše i analizira osnovne humoristične oblike u slovenskom, bosanskohercegovačkom i hrvatskom romanu u razdoblju tranzicije. U svezi s time postavlja se pitanje postoji li neka specifičnost tranzicijskoga humora. Hipoteza je ovog istraživanja da se specifičnost tranzicijskoga humora sastoji u njegovoj subverzivnoj funkciji prema dominantnim kulturnim i društvenopovijesnim ideologemima postkomunističke stvarnosti. Humor je u tom smislu kulturna praksa otpora. Druga se hipoteza odnosi na pitanje prirode humora i u njoj je sadržan odgovor da fenomen humora ne obuhvaća samo komiku i smijeh, nego da postoji njegova transcendentalna povezanost s tragičnim.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U ovom će se istraživanju koristiti metode poredbenog proučavanja južnoslavenskih književnosti koje pripadaju korpusu tzv. interslavenske komparatistike. Pri tome će se nastojati analizirati fenomen humora iz njegova unutarnjeg i vanjskog aspekta, proširujući tako područje interesa s poetike teksta, lingvističkih i naratološko-semiotičkih razmatranja na područje konteksta i hermeneutike duhovnog i kulturnog zaleđa književnosti. Zastupljeno je stajalište da strukturalno-kontekstualna analiza omogućuje pristup problemu humora u njegovu totalitetu i da je strukturalna analiza, kako navodi Biti, «ishodište interpretacijske djelatnosti smještanja djela u zajednički okvir vrijednosti.» Stoga će se istraživanje kretati, u skladu s Đurišinovom komparatističkom koncepcijom, od književno-tipoloških prema društveno-tipološkim analogijama između slovenske, bosanskohercegovačke i hrvatske književnosti, polazeći pri tome od gledišta prema kojem interkulturna povijest književnosti može pomoći kroatistici da, kako navodi Zvonko Kovač, oslobođenije shvati svoju iznimnu diferenciranost i interkulturnu svojevrsnost u kontekstu južnoslavenskih/slavenskih kultura.

Proučavanje književno-tipoloških analogija odnosi se na usporednu analizu humorističnih oblika (ironija, parodija, satira i groteska) u romanima slovenske, bosanskohercegovačke i hrvatske književnosti. Riječ je o sljedećim romanima: 1.) slovenska književnost: Aleš Čar, *Pseći tango*; Andrej Skubic, *Popkorn*, Goran Vojnović, *Čefurji raus!*; 2.) bosanskohercegovačka književnost: Nenad Veličković, *Sahib*; Emir Imamović Pirke, *Tajna doline piramida*, Damir Alić, *Soliter Titanic*; 3.) hrvatska književnost: Ante Tomić, *Što je muškarac bez brkova*; Boris Dežulović, *Jebo sad hiljadu dinara*; Vlado Bulić, *Putovanje u srce hrvatskog sna;* Maša Kolanović, *Sloboština Barbie*. Analiza ironijskih oblika započet će razlikovanjem verbalne ironije, situacijske ironije, dramske ironije i ironije kao općeg životnog stava prema svijetu (tipično za postmodernistički diskurs). U svezi retoričkog aspekta ironije koristit će se koncepcija Waynea Bootha (*A Rhetoric of Irony*) a daljnje će se istraživanje oslanjati na transideološku koncepciju ironije koju zastupa Linda Hutcheon u knjizi *Irony's Edge – The theory and politics of irony*, navodeći da ironija u konačnici može opsluživati različite političke diskurse, ljevicu i desnicu, konzervativna i/ili liberalna stajališta. Koncepcija D. C. Mueckea (*Irony*) pomoći će u dijelu u kojem će se istraživati elementi ironije – element “pogrešnog uvjerenja”, “kontrast između zbilje i pojavnosti”, “komički element, “element suzdržanosti” i “estetički element”. Koncepcija Dragana Stojanovića (*Ironija i značenje*) poslužit će kao podloga u razumijevanju i tumačenju ironije. Istraživanje parodije oslanjat će se pak na koncepciju transtekstualnosti Gerarda Genetta (*Palimpsest*) unutar koje se hipertekstualnost pokazuje kao vrsta odnosa između dvaju tekstova na temelju kojeg nastaju parodijski oblici. U daljnjoj će se analizi transtekstualnih odnosa primijeniti koncepcija eksplicitne intertekstualnosti i transsemiotičkih odnosa Dubravke Oraić Tolić. Pod transsemiotičkim odnosima razmatrat će se odnos između književnosti i neumjetničkih sistema koji će se tumačiti u Lotmanovu smislu kulturnih (pod)tekstova. Odatle slijedi povezanost sa stajalištem Simona Dentitha (*Parody*) koji parodiju tumači u širem smislu od književne parodije. Naime, riječ je o shvaćanju parodije kao kulturne prakse koja sadržava polemičku i aluzivnu imitaciju ili transformaciju drugih kulturnih proizvoda ili praksi. U tom smislu parodija ima funkciju sredstva u satiričnom diskursu prema tekstovima tranzicijske zbilje. Bahtinova koncepcija karnevalizma poslužit će u tumačenjima parodijskih i grotesknih oblika, ističući društveni aspekt i demokratsku funkciju humorističnih praksi. Posebno mjesto u razmatranju parodijskih i grotesknih oblika zauzimat će metodološka paradigma menipejske satire, pri čemu će se naglasak staviti na proučavanje scena skandala, oštrih retoričkih kontrasta i jukstapozicija visoko / nisko, umetnutih žanrova (npr. u Tomićevu romanu) i antifilozofske reakcije u kojima se ismijavaju univerzalne istine i logički sustavi razmišljanja. Razmatranje satiričnih elemenata u odabranom korpusu romana odnosit će se na izvantekstovne sastavnice tranzicijske društvene konfiguracije što predstavlja prelaz u društveno-tipološku analizu. U svezi s time poseban će se naglasak staviti na proučavanje kulturnih kodova i njihove referencijalnosti (Barthesovi kodovi). Pri tome će se koristiti semiotički model zajedno s metodologijom kulturalnih studija i kulturne antropologije. Kulturu će se razmatrati kao jedan sveopći Tekst sastavljen od različitih kulturnih podtekstova. Zasebnu će tematsku cjelinu u tom pogledu predstavljati reminiscencije na komunističku prošlost te humoristični oblici desemantizacije njezina simboličnog kapitala. Ipak, većim će dijelom istraživanje biti usmjereno na socijalne aspekte kulture tranzicijske svakodnevice u Williamsovu određenju kulture kao “posebnog načina života u kojem su određena značenja i vrijednosti ne izražavaju samo putem umjetnosti i učenosti, nego također i u institucijama i u svakodnevnom ponašanju” (Duda, D. 2002: 13). Analiza kulture kretat će se putem istraživanja djelovanja humorističnih mehanizama na oprekama visoko / nisko, sakralno / trivijalno, mladi / odrasli i sl. Takvim će

se postupkom prikazati tvorba značenja i vrijednosti tipičnih za kulturi mladih čije humoristične prakse počivaju na subverziji dominantnih obrazaca postkomunističke zbilje slovenskog, bosanskohercegovačkog i hrvatskog društva. Posebno će poglavlje činiti analiza humorističnih oblika nastalih na podlozi etničkih, rodnih, socijalnih i kulturnih stereotipa.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekuje se od ovog istraživanja da na području južne slavistike i komparativne književnosti doprinese izgradnji komplementarne slike romaneskne produkcije u razdoblju tranzicije, problematizirajući, nasuprot "ozbiljnim" književnim temama, tekstualno-kontekstualne sastavnice humorističnih oblika. Jednako tako očekuje se da će ova disertacija potaknuti veći interes znanstvene zajednice za književno i kulturološko proučavanje fenomena humora.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Bahtin, Mihail, 1978. *Stvaralaštvo Fransoa Rablea i narodna kultura Srednjeg veka i renesanse*, Nolit, Beograd.

2. Baker, Chris, 2001. *Cultural Studies*, London, New Delhi.

3. Beganović, Davor, 2010. *Formiranje alternativnih identiteta. Književnost tranzicije u Bosni i Hercegovini*., u: Sarajevske sveske, 27-28.

4. Bergson, Henri, 1958. *O smijehu*, Veselin Masleša, Sarajevo.

5. Booth, C. Wayne, 1974. *A Rhetoric of Irony*, The University of Chicago Press, Chicago and London.

6. Čander, Mitja, 2006. *Geografska karta*, u: *Sarajevske sveske*, 14/2006.

7. Dentith, Simon, 2000. *Parody*, Routledge, London and New York.

9. Freud, Sigmund, 1984. *Dosetka i njezin odnos prema nesvesnom*, Matica srpska, Beograd.

10. Geertz, Clifford, 1998. *Tumačenje kultura I - II*, Čigoja štampa, Beograd.

11.. Genette, Gérard, 1997. *Palimpsest: literature in the second degree*, Lincoln, London : University of Nebraska Press.

12. Hutcheon, Linda, 2000. *A Theory of Parody*, University of Illinois Press. Urbana and Chicago.

13. Hutcheon, Linda, 1995. *Irony's Edge – The theory and politics of irony*, Routledge, London and New York.

14. Kazaz, Enver, 2006. *Roman u postapokaliptičnoj društvenoj pustinji*, u: Sarajevske sveske, br.13, Mediacentar, Sarajevo.

15. Kolanović, Maša, 2011. *Udarnik! Buntovnik? Potrošač… : Popularna kultura i hrvatski roman od socijalizma do tranzicije*, Naklada Ljevak, Zagreb.

16. Kovač, Zvonko, 2005. *Međuknjiževna tumačenja*, Hrvatsko filološko društvo, Zagreb.

17. Kovač, Zvonko, 2001. *Poredbena ili interkulturna književnost*. Hrvatsko filološko društvo, Zagreb.

18. Lotman, J. M. 2001. *Universe of the Mind – a semiotic theory of culture*, I. B. Tauris, London : New York.

19. Oraić Tolić, Dubravka, 1988. *Citatnost, eksplicitna intertekstualnost*, u: *Intertekstualnost & intermedijalnost*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb.

20. Peleš, Gajo, 1999. *Tumačenje romana*, Artresor naklada, Zagreb.

21. Perišić, Igor, 2010. *Uvod u teorije smeha: kratak pregled teorije smeha od Platona do Propa*, Službeni glasnik, Beograd.

22. Pogačnik, Jagna, 2006. *Novi hrvatski roman (jedno moguće skeniranje)*, u: Sarajevske sveske br. 13. 2006. str. 79.

23. Rorty, Richard, 1995. *Kontingencija, ironija i solidarnost*, Naprijed, Zagreb.

24. Slabinac, Gordana, 1996. *Zavođenje ironijom*, **Zavod za znanost o književnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu,** Zagreb.

25. Stojanović, Zoran, 1984. *Ironija i značenje*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.

26. Škvorc, Boris, 2005. *Gorak okus prešućenog: ironično u tekstovima, kontekstu i intertekstualnim konotacijama suvremene hrvatske proze*, Alfa, Zagreb.

27. Tamarin, G. R., 1962. *Teorija groteske*, Svjetlost, Sarajevo.

28. Williams, Raymond, 2006. *Analiza kulture*, u: *Politika teorije*, Disput, Zagreb.

29. Zupan Sosič, Alojzija, 2006. *Robovi mrez e, robovi jaza: sodobni slovenski roman*, Litera, Maribor.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
0		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Zvonko Kovač

Potpis _____
Tomislav Zagoda, akademski slikar-grafičar

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 20.11.2012.

Potpis _____
Tomislav Zagoda, akademski slikar-grafičar

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Lana Molvarec, profesor hrvatskog jezika i književnosti i sociologije		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6509		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Željka		
Datum i mjesto rođenja:	03.05.1983., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Jurja Neidhardta 5, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 1627316		
E-mail:	lmolvare@ffzg.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Hrvatski jeik i književnost i sociologija*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008-2014. znanstveni novak na Katedri za noviju hrvatsku književnost Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2007. profesorica hrvatskog jezika na Privatnoj ekonomskoj školi Katarina Zrinski 2006-2008. redaktorica i autorica enciklopedijskih natuknica na projektu Hrvatske književne enciklopedije Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža 2001-2006. studij hrvatskog jezika i književnosti i sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Molvarec, Lana. Uloga ideologije u razbijanju kanona: Od Kamova do Cesarca // Peti hrvatski slavistički kongres. Zbornik radova, knjiga 2 / Turk, Marija ; Srdoč-Konestra Ines (ur.). Rijeka : Filozofski fakultet, 2012. 789-797 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 2. Molvarec, Lana. Putovanje i identitet u noveli Miroslava Krleže Hodorlahomor Veliki i u romanu Dubravke Ugrešić Muzej bezuvjetne predaje // Slavistika dnes : Vlivy a konteksty : Konference mladých slavistů / Prihoda, Marek ; Vankova, Hana (ur.). Červeny Kostelec/Praha : Univerzity Karlovy, 2008. 337-348 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

	3. Molvarec, Lana. Ludilo u noveli Benito Floda von Reltih Ranka Marinkovića // Poetika Ranka Marinkovića. Zbornik radova sa znanstvenog skupa u Komiži, 10.-12. rujna 2010. / Fiamengo, Jakša (ur.). Komiža, 2011. 121-128 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 4. Molvarec, Lana. Putovanje kao izraz krize subjekta-putnika // Dani hvarskoga kazališta. Zagreb-Split, 2010. 289-313 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 5. Molvarec, Lana. Hedonizam i feminizam - postfeministički ženski subjekt u Od Barbie do vibratora Ane Tajder // Mala revolucionarka - Zagorka, feminizam i popularna kultura : radovi sa znanstvenog skupa "Marija Jurić Zagorka - život, djelo, naslijeđe / Feminizam i popularna kultura" / Grdešić, Maša (ur.). Zagreb, 2009. 207-225 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 6. Molvarec, Lana. Aporija nacionalnog identiteta između Slamnigova sjevera i juga // Ivan Slamnig ehnti tschatschine Rogge! Zbornik radova 10. kijevskih književnig susreta / Bagić, Krešimir (ur.). Kljevo-Zagreb, 2011. 87-99 (predavanje,objavljeni rad,znanstveni). 7. Molvarec, Lana. Ideologija i epistemologija u Desničinim novelama // Desničini susreti 2010.: zbornik radova / Roksandić, Drago ; Cvijović Javorina, Ivana (ur.). Zagreb : Filozoski fakultet u Zagrebu, Plejada, 2011. 109-115 (predavanje,objavljeni rad,znanstveni). 8. Molvarec, Lana. Između eskapizma i nomadologije // / Roksandić, Drago, Cvijović Javorina, Ivana (ur.). Zagreb : Filozofski fakultet u Zagrebu, 2010. 164-171 (predavanje,objavljeni rad,znanstveni). 9. Molvarec, Lana. Uloga ideologije u razaranju kanona // Peti hrvatski slavistički kongres. 2010. 318-318 (predavanje,sažetak). 10. Molvarec, Lana. Turist i antiturist u romanima Antuna Šoljana // Vila-kiklop-kauboj: Čitanja hrvatske proze / Ryznar, Anera (ur.). Zagreb : Zagrebačka slavistička škola, 2012. 11. Molvarec, Lana. Grad i urbanitet u kriminalističkoj prozi Pavla Pavličića. // Umjetnost riječi : časopis za znanost o književnosti. 1-2 (2011) ; 33-54 (članak, znanstveni). 12. Molvarec, Lana. Između ekonomskog i kulturnog kapitala: Životni stil i dokolica u romanima Pravila privlačnosti B. Eastona Ellisa i Soba za razbijanje T. Zajeca. // Forum. 1-3 (2009) ; 297-311 (članak, znanstveni). 13. Molvarec, Lana. Između eskapizma i nomadologije. // Philological Studies / Filološke studije. 2 (2009) ; 1-9 (članak, znanstveni). 14. Molvarec, Lana. Pripovjedački postupci u Grobnici za Borisa Davidoviča Danila Kiša. // Književna republika : časopis za književnost. 10-12 (2009) ; 97-105 (članak, znanstveni). 15. Molvarec, Lana. Detektiv kao heroj svakodnevice. // Vijenac : novine Matice hrvatske za književnost, umjetnost i znanost. 482-483 (2012) ; 6-8 (članak, ostalo). 16. Molvarec, Lana. Ključni pojmovi postkolonijalne književnosti. // Forum : mjesečnik Razreda za književnost Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. 1-3 (2012) ; 289-293 (prikaz, ostalo).
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Izmještenje i identitet u hrvatskoj prozi od krugovaške generacije do danas

Engleski:	Displacement and identity in Croatian prose from Krugovi generation until today
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Kroatistika

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	**Akademik Krešimir Nemec**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**knemec@ffzg.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:

1. Nemec, Krešimir. **Čitanje grada. Urbano iskustvo u hrvatskoj književnosti . Zagreb : Naklada Ljevak, 2010 (monografija).**

2. Nemec, Krešimir.

Staze, lica, predjeli // Trajnost čina. Zbornik u čast Nikoli Batušiću / Senker, Boris i dr. (ur.). Zagreb : Hrvatski centar ITI, 2011. Str. 250-255.

3. Nemec, Krešimir.

Modeli urbane reprezentacije u hrvatskom realizmu // Knjige poštujući, knjigama poštovan. Zbornik Josipu Bratuliću o 70. rođendanu / Davor Dukić i Mateo Žagar (ur.). Zagreb : Matica hrvatska, 2010. Str. 469-481.

4. Nemec, Krešimir.

Drama vjere u "Nemirima" Ive Andrića. // *Forum : mjesečnik Razreda za književnost Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. 83 (2011) , 10-12; 1163-1175 (članak, znanstveni).

5. Nemec, Krešimir. Poludjeti u Zagebu. Narativna reprezentacija grada u romanima Dalibora Cvitana. // *Forum : mjesečnik Razreda za književnost Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. LXXXII (2010) , 1-3; 157-174 (članak, znanstveni).

Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Korpus primarnih tekstova na koje će se u analizama usredotočiti disertacija obuhvaća hrvatsku prozu od krugovaša do danas koja tematizira izmještenje u obliku putovanja, egzila, imigracije, turizma i nomadizma, čije je književno vrijeme podudarno s historijskim vremenom. Proučavat će se kako izmještenje pre/oblikuje identitete subjekata. Krugovaška generacija odabrana je kao simbolička točka svojevrsnog početka suvremene hrvatske književnosti i oblikovanja kulturnog polja koje će donijeti veću slobodu, autonomiju i pokretljivost, kao i veći utjecaj kapitalističkog Zapada i potrošačkog društva. Iz toga je razvidno da će se velika pažnja pokloniti specifičnom ekonomskom i socijalnom kontekstu unutar kojeg ti tekstovi nastaju, no još više specifičnoj strukturi osjećaja koja mijenja, dekonstruira i destruira nedvosmislenu pripadnost (jednoj) naciji i/ili kulturi, koncept doma, domovine, ukorijenjenosti i sjedilaštva. U tom smislu, osnovna je teza rada da se u proučavanim tekstovima konstruira izmješteni subjekt, najprije kasnog modernizma, a zatim i postmodernizma, koji predstavlja književnu i kulturnu metaforu, ali i iskustvo specifičnog socijalnog i kulturnog kronotopa.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The dissertation will focus on analyzing literary texts from Krugovi generation until today, which main topic is displacement in various forms: travel, exile, immigration, tourism and nomadism, and which literary time correponds to historical time. It will be examined in which ways displacement re/constructs identities of subjects. Generation of Krugovi is chosen as a symbolic starting point of beginning of contemporary Croatian literature and forming of cultural field that brought greater freedom, autonomy and mobility, as well as greater influence of capitalist West and consumer society. Great concern will be given to the specific economical and social context of these literary texts and even more to the specific structure of feeling which changes, deconstructs and destructs unambiguous belonging to one nation and/or culture, concept of home, homeland, rootedness. Having this in mind, the main thesis of this dissertation is that chosen literary texts represent displaced subject, firstly of late modernism and then of postmodernism, who represents literary and cultural metaphor but also experience of specific social and cultural chronotope.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Izmještenje se kao književna tema u novijoj hrvatskoj književnosti javlja još u romantizmu popularizacijom žanra putopisa. Tada se javlja nekolicina autora koji svojim putopisima otkrivaju čitateljima nepoznate svjetove upoznajući ih s iskustvima stečenima na putovanju. Najznačajniji putopisi u tome razdoblju su *Pogled u Bosnu* Matije Mažuranića koji otkriva egzotični svijet orijentalne drugosti te *Putositnice* Antuna Nemčića koje opisuju put po Italiji, koji od18. stoljeća u Europi postaje mjesto *sine qua non* Grand Toura mladića više klase, po čemu se ovaj putopis uklapa u tradiciju europskih putopisa o Grand Touru kao važnom odgojno-razvojnom elementu mladih naprednih ljudi onoga doba. Perspektiva putnika-pisca očituje se u predočavanju čitateljima značajki sredine kroz koju se putuje, s jasno definiranom itinerarom. U razdoblju moderne dolazi do preokreta u perspektivi izmještenog subjekta čije izmještenje prestaje imati jasno definirani početak (odlazak iz domovine) i kraj (povratak u domovinu). Paradigmatični primjer izmještenja u moderni nalazimo u djelu i životu Antuna Gustava Matoša. U nizu pripovjedaka, putopisa i feljtona daje portret lutalice, boema, a osobito flâneura. Kako sam Matoš konstatira, prvi flâneuri javljaju se još kod Balzaca, iako se tvorcem prvog flâneurskog subjekta smatra Baudelaire u *Spleenu Pariza*. Nešto kasnije, pojam flâneura vezuje se uz ličnost umjetnika i specifičan, umjetnički način percipiranja i doživljavanja. U tom značenju prisutan je kod Baudelairea (*Spleen Pariza* pisan je iz flâneurističke vizure), ali u književnu i kulturnu teoriju uvodi ga Walter Benjamin. On ga opisuje kao dokonog šetača, koji je u mnoštvu i gradskoj vrevi kod kuće. Flâneur proturječi sveopćem jačanju kapitalističkog i potrošačkog duha te subvertira utilitarni boravak u pasažu ili na ulici. On boravi na tim mjestima iz svog vlastitog zadovoljstva i znatiželje te estetskog užitka koji pobuđuje ljepota modernog grada. S jedne strane, uronjenost u velegrad otkriva mu protuslovnu modernističku ljepotu (Baudelaire ju definira kao istodobno univerzalnu i efemernu, apsolutnu i povijesnu, slučajnu i neprolaznu), a s druge strane čuva poziciju vlastite umjetničke, usamljeničke pozicije u mnoštvu. Njegova percepcija je budna, oštra i nalazi neprestane izazove u promatranju gradskog pejzaža.Lik flâneura nosi u sebi distancu prema bilo kakvom tipu tradicionalnog pripadanja, zato je prirodan teritorij njegova ostvarivanja velegrad. Flâneur je paradigmatična identitetska figura moderniteta i jedna od ključnih kulturnih metafora kraja 19. i početka 20. stoljeća. U hrvatskoj moderni još je jedan autor koji

tranformacije identiteta dovodi u vezu s izmještenjem- Janko Polić Kamov. O tome svjedoči njegovo neprestano životno izmještenje o čemu piše u feljtonima, no i junak njegova romana *Isušena kalјuža*, Arsen Toplak, u nastojanju isušivanja kalјuže svoje duše pribjegava izmještenju, odlasku u šir, kao radikalnom potezu odbacivanja svih tradicionalnih struktura. U mladoga Krleže, točnije u njegovoj noveli *Hodorlahomor Veliki* nailazimo na ironični i parodični obračun s matoševskim flâneurizmom i fascinacijom Parizom. Orlićevo bjesomučno lutanje Parizom u pomamnoj potrazi za pariškom biti i utonuće u vrevu pariških ulica parodija je matoševsko- bodlerovske «flanerštine». Orlić se prepušta bujici pariških doživljaja, no opojna obećanja Matoševih feljtona razotkrivaju se kao laž i praznina, iza svega toga nema ničega. Pariz u književnim djelima je Pariz, stvarni Pariz nije Pariz i Orlić konstatira kako su njegovi snovi bili pariskiji od čitavoga Pariza te kako je stvarni Pariz kao Zagreb i kao bilo koji drugi grad na svijetu, ideali o Parizu pokazuju se samo kao velike glupe patriotske fraze o 'velikom narodu' i o 'revoluciji', te time jednaki hrvatskim nacionalnim mitovima,kao npr. o Svačiću, Tomislavovoj floti i hrvatskoj kruni. Pero Orlić iluzija o Europi više nema jer je kako pripovjedač ističe, svu Europu grozno prezreo iz dna srca.

Turizam se kao masovna pojava javlja još sredinom 19. stoljeća razvitkom prijevoznih sredstava i koncepcijom paket-aranžmana koji povećavaju sigurnost putovanja i onemogućuju razna iznenađenja na koja se nailazi na putovanju. Iako se već u Nemčićevom putopisu nailazi na likove turista, prvi koji veću pažnju posvećuje likovima turista u svojim tekstovima (najčešće romanima) je Antun Šoljan.

Promatrajući tri Šoljanova romana, vidljivo je da se tematizacija turizma i turista preobličava i preoznačava iz romana u roman, produbljujući ili pak mijenjajući svoju semantičku i kulturološku ulogu. Dok je u romanu *Izdajice* opreka između turista i „domaćih“, anti-turista naglašena, često gravitirajući na rubu konflikta koji porijeklo vuče iz sukoba „velike“ povijesti, u sljedeća dva romana ta opreka se zamućuje i djelomično ukida. U *Kratkom izletu* prisutno je djelomično ukidanje još jedne dihotomije, istraživača-putnika i turista. Turist biva reprezentiran kao osoba koja je u potrazi za autentičnim. Roman *Drugi ljudi na Mjesecu* artikulira kulturnu figuru turista kao postmodernu figuru, koja je svjesna da autentično ne postoji, već da je sve u njegovim inscenacijama. „Domaći“ likovi zadobivaju neke nove inkarnacije: Angel kao preteča postmodernističkog hibrida, a Zec kao evokacija tradicionalnog čuvara ognjišta.

Od kraja osamdesetih godina 20. stoljeća javljaju se raznolikiji oblici izmještenja: studijsko putovanje, stipendija, te najvažnije, egzil i emigracija, koji postaju dominantnom temom u devedesetima ponajviše kroz tekstove autorica kao što su Dubravka Ugrešić i Daša Drndić. U osamdesetima se ne smije zaboraviti opus Irene Vrkljan koji je na osebujan način mozaične romanseskne kompozicije kombinirao žensko rodno pitanje i izmještenost egzila/imigracije. Pojmovi egzila i imigracije su teško precizno razlučivi u praksi, unatoč jasnim teoretskim razlikama. Egzil predstavlja neželjeni progon iz nacije, nakon kojega povratak nije moguć, osim pod prijetnjom zatvaranja ili smrti, dok je migrant osoba koja je relativno dobrovoljno napustila domovinu i naciju, čime se uvijek ostavlja mogućnost povratka. Suvremeni pogled preokrenuo je te predodžbe uvođenjem u opisu migranta jačeg naglaska na dinamičnu vezu prošlosti i sadašnjosti zbog koje je povratak nemoguć (pri čemu se vjerojatno misli na stanje između„in-between“ (Bhabha), dinamičnog odnosa i prema mjestu podrijetla i prema sadašnjem boravištu), dok diskurs egzilanta teži fokusirati se na ono što je bilo ostavljeno i mogućnost povratka (koliko god on bio malo vjerojatan). Primjetljivo je kako i sami subjekti ponekad mijenjaju očište o prirodi svoje izmještenosti, tako su npr. i Salman Rushdie (obično uziman kao paradigmatičan primjer pisca u egzilu) i Bharati Mukherjee usvojili pred kojih desetak godina pojam imigranta za opisivanje svoje književne proizvodnje i osobno iskustvo transkulturacije, kao što se i cijeli niz npr. karipskih pisaca druge generacije, od kojih je zasigurno najpoznatija Jamaica Kincaid, identificira kao imigranti, za razliku od karipskih pisaca prve generacije i njihovog stanja egzila. Također je moguće da zbog promjene realnih, materijalnih uvjeta egzistencije, pojedinac iskusi nekoliko iskustava izmještenja tijekom života, nikada ne utjelovljujući nijedno u potpunosti i zauvijek.U kontekstu egzila/imigracije promatrat će se većina izmještenja u tekstovima koji predstavljaju temeljni korpus u ovome radu. Vidljivo je da je većina domaćih autora koji su pisali o ovoj temi sklona izmještenje do kojih dolazi u turbulentnim vremena od devedesetih nadalje promatrati kao egzil, pri čemu će ovaj rad nastojati dati potpunije i ponegdje preispisivajuću perspektivu.

Može se zaključiti kako istraživanje izmještenja kao fenomena socijalne stvarnosti, ali i teme književnih tekstova doživljava svoj veliki procvat u zadnjih tridesetak godina, pod utjecajem postkolonijalne teorije i teorija identiteta. U Hrvatskoj se o temi izmještenja pisalo uglavnom u kontekstu istraživanja žanra putopisa te tek u posljednjih 15 godina jača interes za vezu između izmještenja i identiteta, ponajviše kroz iskustvo egzila.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Hipoteza istraživanja jest da su promjene na društvenom, kulturnom i ekonomskom polju dovele do promjene perspektive prema fenomenu izmještenja i pomak prema identitetu izmještenog subjekta kasnog modernizma i postmodernizma. Cilj istraživanja jest ustanoviti uvjete artikuliranja i načine na koje se artikulira identitet izmještenog subjekta, s jedne strane kao književna metafora, a s druge kao rezultat međudjelovanja kontekstualnih silnica ekonomije, kulture, politike i društva.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje se provodi na reprezentativnom korpusu proznih tekstova hrvatske književnosti napisanih od generacije krugovaša do danas, uglavnom romana i autobiografske proze, čija je dominantna tema problem izmještenja dalekosežnijeg dometa, čime se isključuju svakodnevne ili tjedne migracije ili pak koji drugi tip izmještenja koji nema značaj za subjekta i ne utječe na rekonceptualizaciju i preslagivanje identiteta. U središtu je interesa način na koji se već stečeni identitet subjekta mijenja, dekonstruira i nanovo konstruira kroz iskustvo susreta s drugosti u novoj sredini te na koji se način artikulira i reartikulira odnos prema drugome u toj novoj sredini. Istraživanje će se provesti postavljanjem metodološkog okvira i kratkom književnopovijesnom rekapitulacijom u uvodnome dijelu disertacije te interpretacijama konkretnih književnih tekstova u ostalim poglavljima.

Uvodni dio će uz pomoć spoznaja iz suvremene kulturalne teorije, posebice teorije i kulture putovanja i postkolonijalne teorije, ali i sociologije i antropologije te kulturne geografije ocrtati suvremenu konstelaciju tekuće modernosti (Bauman) koju u velikoj mjeri karakterizira neprestalna mobilnost (Urry), nestalnost i promjenjivost u svim sferama života. Nadalje, uvodni dio će pokušati klasificirati i napraviti distinkciju između različitih tipova izmještenja, koliko god to često bilo vrlo teško, s obzirom na složenost socijalnog svijeta. Rekapitulirajući različite interpretacije tipova izmještenja kao što su imigracija, egzil, turizam i nomadizam, nastojat će se ponuditi i vlastita interpretacija tih pojmova. S obzirom da je u istraživanju u središtu književni tekst, subjekti izmještenja u književnim tekstovima promatrat će se kao kulturne metafore putovanja (Kaplan), no istodobno će se inzistirati na tome da te kulturne metafore nisu proizašle iz socijalnog i kulturnog vakuma te obratiti veliku pažnju promjeni u društvenim, političkim, kulturnim i ekonomskim praksama koje dovode do promjene u ekonomskoj proizvodnji, ali i u proizvodnji sistema značenja i reprezentacija na tragu autora kao što su David Harvey, Edward Soja i već spomenute Kaplan. Osnovna teza rada jest da u promatranome korpusu književnih djela o izmještenju, destabilizacija čvrsto konstruiranih identiteta ukorijenjenih u rodno tlo, naciju i domovinu počinje tekstovima Šoljana, I. Vrkljan dok nakon 1990. godine dominira postmodernistički izmješteni subjekt - „ljudi koji pripadaju više nego jednom svijetu, govore više od jednog jezika (doslovno i metaforički), nastanjuju više od jednog identiteta, imaju više od jednog doma; koji su naučili pregovarati i prevoditi između kultura i koji su, s obzirom da su neopozivo proizvod nekoliko međusobno isključujućih povijesti i kultura, naučili da žive s i doista govore iz razlike (*difference*). Oni govore iz pozicije „između“ različitih kultura, uvijek uznemirujući pretpostavke jedne kulture iz perspektive druge, i tako nalaze načina da bivaju isti kao, i u isto vrijeme, različiti od onih među kojima žive.“ (Hall, prema: Morley, 2000: 207). U tom smislu njihov identitet nije ukorijenjen u jednu domovinu nego ovisi o njihovoj sposobnosti da nastanjuju različite imaginarne geografije istovremeno (usp. Morley, 2000: 207).

Književnopovijesni dio uvoda obuhvatit će najznačajnija književna djela koja tematiziraju izmještenje u 20. stoljeću prije vremenske granice odabranog korpusa kako bi se uspostavile kronološke i kontekstualne veze i primijetili utjecaji važni za interpretaciju suvremenih tekstova o izmještenju. Pri tom će se osobita pažnja pokloniti tekstovima Antuna Gustava Matoša.

U glavnom dijelu disertacije u središtu pažnje bit će interpretacije književnih tekstova u skladu s metodološkim i teorijskim postavkama postavljenima u uvodnome dijelu disertacije.

Odabrani tekstovi za interpretaciju su:

Antun Šoljan: Izdajice, Kratki izlet, Drugi ljudi na Mjesecu

Irena Vrkljan: Svila, škare, Berlinski rukopis, Marina ili o biografiji

Borivoj Radaković: Sjaj epohe

Neda Miranda Blažević: Američka predigra, Ples na pepelu

Daša Drndić: Marija Czestochowska još uvijek roni suze ili umiranje u Torontu, Canzone di guerra: nove davorije, Leica format, April u Berlinu

Dubravka Ugrešić: Američki fikcionar, Muzej bezuvjetne predaje, Ministarstvo boli

Dora Kinert Bučan: Zamalek

Miljenko Jergović: Buick Rivera

Simo Mraović: Konstantin Bogobojazni

Davor Špišić: Koljivo

Damir Karakaš Kako sam ušao u Europu, Sjajno mjesto za nesreću

Bekim Sejranović: Nigdje, niotkuda, Ljepši kraj

Nenad Popović: Svijet u sjeni

Kroz interpretaciju romana postaje razvidno da je moguće razlikovati nekoliko iskustava izmještenja koja radikalno transformiraju indentitet. S obzirom na nemogućnost strogog definiranja i određivanja granica između različitih vrsti izmještenja, metodološki okvir neće posezati za modelskim oblikovanjem nego za mekanijim pristupom distingviranja iskustava subjekata, nadovezujući se time na bliske antropološke i etnološke metode koje se smatraju prikladnijima za književnost, a koje najveći naglasak stavljaju na značenje koje neki proces ima za subjekt. Po tom načelu možemo razlikovati imigrantsko iskustvo, iskustvo egzila, iskustvo apatrida, turističko iskustvo, iskustvo nomadizma. U analizi ne smije nikako biti zaboravljena rodna komponenta. Od davnina je muškarac bio taj koji je iskušavao razne oblike izmještenja pri čemu se oblikuje povlaštena reprezentacija putnika, istraživača i pustolova, dok je ženska rodna uloga ženu vezivala za sjedilaštvo, dom i ognjište. Interpretacija spomenutog korpusa pokazat će narušavanje takve asimetrije izmještenosti, s obzirom da su brojni subjekti izmještenja u promatranim tekstovima odabranog razdoblja upravo žene, pri čemu će se postaviti pitanje je li izmještena žena dvostruko drugo.

Na kraju istraživanja slijedi zaključak koji će uzeti u obzir sve spoznaje do kojih se došlo kroz istraživanje.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

S obzirom na mobilnost i fluidnost suvremenog društva, ovo istraživanje može pomoći u razumijevanju na koje se načine paradigma konstantne postmoderne izmještenosti kao posljedica mobilnog svijeta konstruira i reprezentira u tekstovima suvremene hrvatske književnosti kroz identitete izmještenih subjekata. Pri tom je očekivano da će se rezultati istraživanja nadovezati na već postojeća proučavanja izmještenog identiteta u modernitetu i time nadopuniti kulturološka čitanja hrvatske novije i suvremene književnosti.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Atkinson, David et al (ur.): *Kulturna geografija. Kritički rječnik ključnih pojmova*, Disput, Zagreb 2008.

2. Augé, Marc, *Nemjesta*, Naklada DAGGK, Zagreb, 2001.

3. Bauman, Zygmunt, *Tekuća modernost*, Pelago, Zagreb, 2011.

4. Bhabha, Homi, *The Location of Culture*, Routledge Classics, London and New York, 2004.

5. Blanton, Casey, *Travel Writing- The Self and the World*, Twayne Publishers, New York, 1997.

6.Buzard, James: *The Beaten Track. European Tourism, Literature, and the Ways to 'Culture' 1800-1918*, Oxford University Press, New York, 1993.

7. Chambers, Iain, *Migrancy, Culture, Identity*, Routledge, London and New York, 1994.

8. Chambers, Iain i Curti, Lidia (ed.), *The Post-Colonial Question: Common Skies, Divided Horizons*, Routledge, London and New York, 1996.

9. Clifford, James, *Putujuće kulture*, u: Duda, Dean (ur.), Politika teorije, Disput, Zagreb, 2006.

10. Duda, Dean, *Kultura putovanja*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2012.

11. Hulme, Peter i Youngs, Tim (ur.): *The Cambridge Companion to Travel Writing*, Cambridge University press, Cambridge 2002.

12. Jambrešić-Kirin, Renata, *Egzil i hrvatska ženska autobiografska književnost 90-ih*, Reč, 2001, br. 7, 175-197. str.

13.Kaplan, Caren, *Questions of Travel: Postmodern Discourses of Displacement*, Duke University Press, Durham and London, 1996.

14.Keith, Michael i Pile, Steve (ed.), *Place and the Politics of Identity*, Routledge, London and New York, 1993.

15.Lisle, Debbie: *The Global Politics of Contemporary Travel Writing*, Cambridge University Press, New York 2006.

16.Lukić, Jasmina, *Imaginarne geografije egzila: Berlin i Rijeka kao fikcionalni toponimi u prozi Dubravke Ugrešić i Daše Drndić*, u: Benčić, Fališevac (ur.): *Čovjek, prostor, vrijeme,* Disput, Zagreb, 2006.

17.Lukšić, Irena (ur.), *Egzil, emigracija. Novi kontekst*, Hrvatsko filološko društvo, Zagreb, 2002.

18.MacCannell, Dean, *The Tourist. A New Theory of the Leisure Class*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles 1999.

19.Mardorossian, Carine M., *From Literature of Exile to Migrant Literature*, Modern Language Studies, 2002, br.2, 15-33 str.

20.Mesić, Milan, *Međunarodne migracije: tokovi i teorije*, FF Press, Zagreb, 2002.

21.Morley, David, *Home Territories: Media, Mobility and Identity*, Routledge, London and New York, 2000.

22.Nemec, Krešimir, *Povijest hrvatskog romana od 1945. do 2000. godine*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.

23.Robertson, George et al, *Travellers' Tales: Narratives of Home and Displacement*, Routledge, London and New York, 1994.

24.Rojek, Chris i Urry, John (ur.): *Touring Cultures: Transfromations of Travel and Theory*, Routledge, London i New York, 1997.

25.Rushdie, Salman, *Imaginary Homelands*, u: Imaginary homelands: Essays and Criticism 1981-1991, Granta, New York, 1991, 9-21. str.

26.Urry, John, *Mobilities*, Polity Press, Cambridge, 2007.

27.Urry, John: *The Tourist Gaze*, Sage Publications, London 2002.

28. Wisker, Gina, *Ključni pojmovi postkolonijalne književnosti*, AGM, Zagreb, 2010.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
3000		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
Akademik Krešimir Nemec

Potpis _____
Lana Molvarec, profesor hrvatskog jezika i književnosti i sociologije

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 28.10.2012.

Potpis _____
Lana Molvarec, profesor hrvatskog jezika i književnosti i sociologije

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Sanja Lončar, prof. povijesti umjetnosti i dipl. povjesničar umjetnosti i etnolog
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Etnologija i kulturna antropologija
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7394
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Marija (rođ. Kuzmić) Lončar
Datum i mjesto rođenja:	29.08.1980., Sisak, Hrvatska
Adresa:	Antuna Branka Šimića 3, Sisak, Hrvatska
Telefon/mobitel:	0989014284
E-mail:	sloncar@ffzg.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Studij povijesti umjetnosti, studij etnologije*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	od 1.11.2008. znanstvena novakinja-asistentica naOdsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu 20.8.2007. - 31.10.2008. stručna suradnica-konzervatorica u Konzervatorskom odjelu u Sisku Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture studeni 2006. - travanj 2007. stručna suradnica u Gradskoj galeriji Striegl u Sisku
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Kelemen, Petra; Lončar, Sanja. Priče o vinodolskim zidarima i klesarima – mogućnosti uključivanja etnografske baštine u turističku ponudu Vinodola, 2011. (predstavljanje rezultata znanstvenog projekta). 2. Lončar, Sanja. Izgradnja kuća nabijača u Sonti u XX. stoljeću Ivana Andrašića, 2010. (pogovor). 3. Miletić Čakširan, Ivana; Stinčić, Jelena; Cindrić, Igor; Zagorac, Ivan; Lončar, Sanja; Kalanja, Đuro. Konzervatorska podloga za Prostorni plan uređenja grada Gline, 2010. (konzervatorska studija). 4. Lončar, Sanja. Most. Mostovi, 2008. (katalog izložbe).

5. Mlinar, Ana; Lončar, Sanja; Miletić, Ivana.
Zrin - etnografska zbirka Ljubišić - konzervatorske smjernice za očuvanje i prezentaciju, 2008.
(elaborat).
6. Lončar, Sanja; Trauber, Alma.
Slavo Striegl: izbor iz donacije, 2007.
(katalog izložbe).
7. Lončar, Sanja.
Prilozi poznavanju tradicijskog graditeljstva i kulture stanovanja // Zapisi iz Gornjih Ravnih kotara : etnološki, povijesni i muzeološki prilozi o Islamu Latinskom, Islamu Grčkom, Kašiću i Podgradini / Černelić, Milana ; Rajković Iveta, Marijeta (ur.).
Zagreb : FF press, 2010.
8. Lončar, Sanja.
Izbor bračnog druga // Živjeti na Krivom Putu : život mladih, pripreme za brak i sklapanje braka, sv.III / Černelić, Milana ; Rajković, Marijeta ; Rubić, Tihana (ur.).
Zagreb : FF press, 2009.
9. Lončar, Sanja.
Neredovni oblici predbračnog i bračnog života // Živjeti na Krivom Putu : Život mladih, pripreme za brak i sklapanje braka. Sv. III / Černelić, Milana ; Rajković, Marijeta ; Rubić, Tihana (ur.).
Zagreb : FF press, 2009.
10. Lončar, Sanja; Dačnik, Valentina.
Predsvadbeni običaji od prosidbe do svadbe // Živjeti na Krivom Putu : Život mladih, pripreme za brak i sklapanje braka. Sv. III / Černelić, Milana ; Rajković, Marijeta ; Rubić, Tihana (ur.).
Zagreb : FF press, 2009.
11. Černelić, Milana; Lončar, Sanja.
Uvod : život mladih, pripreme za brak i sklapanje braka // Živjeti na Krivom Putu. Sv. 3 / Černelić, Milana ; Rajković, Marijeta ; Rubić, Tihana (ur.).
Zagreb : Filozofski fakultet, 2009.
12. Lončar, Sanja.
Vjerovanja vezana uz izbor bračnog druga i zaštitu mladenaca // Živjeti na Krivom Putu : život mladih, pripreme za brak i sklapanje braka, sv.III / Černelić, Milana ; Rajković, Marijeta ; Rubić, Tihana (ur.).
Zagreb : FF press, 2009.
13. Petrović Leš, Tihana; Kelemen, Petra; Lončar, Sanja.
"Attractiveness" vs. "Commonness" – the creation of heritage for the purpose of shaping a tourist offer. // Etnolog/Ethnologist. 14 (2012) ; 58-71 (članak, znanstveni).
14. Kelemen, Petra; Lončar, Sanja.
"Obično" vs. "atraktivno": kako priče o načinu života postaju dio turističke ponude. // Studia ethnologica Croatica. 23 (2011) ; 183-214 (članak, znanstveni).
15. Jurić, Zlatko; Lončar, Sanja.
Zgrada Državne realne gimnazije u Sisku arhitekta Stanka Kliske iz 1928.-1935.. // Prostor : znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam. 18 (2010) , 1; 92-109 (članak, znanstveni).
16. Lončar, Sanja.
Propitivanje pristupa istraživanju neredovnih oblika predbračnog i bračnog života na primjeru Krivog Puta. // Senjski zbornik : prilozi za geografiju, etnologiju, gospodarstvo, povijest i kulturu. 32 (2005) ; 223-272 (članak, znanstveni).
17. Lončar, Sanja.
Mjesto, nemjesto. Interdisciplinarna promišljanja prostora i kulture, Jasna Čapo i Valentina Gulin Zrnić, ur., Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, 441 str.. // Etnološka tribina : godišnjak Hrvatskog etnološkog društva. 41 (2011) , 34; 181-185 (prikaz, stručni).
18. Kelemen, Petra; Lončar, Sanja.
People Make Places – ways of feeling the world. Deseti kongres SIEF-a. Lisabon, Portugal, 17. – 21. travnja 2011. godine. // Studia ethnologica Croatica. 23 (2011) ; 388-390 (prikaz, stručni).

	19. Lončar, Sanja. Matija Bučar, ur. Zrinska gora: regionalni park prirode. Petrinja: Grad Petrinja: Učiteljski fakultet: Matica hrvatska, ogranak ; Sisak: Sisačko-moslavačka županija ; Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, 2010, 474 str.. // Ekonomska i ekohistorija: časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša. 6 (2010) , 1; 242-243 (prikaz, stručni). 20. Kelemen, Petra; Lončar, Sanja. Tihana Petrović Leš, ur.: Etnolog Vitomir Belaj. Zbornik radova povodom 70. rođendana Vitomira Belaja. // Studia ethnologica Croatica. 22 (2010) ; 402-405 (prikaz, stručni). 21. Lončar, Sanja. Tihana Petrović Leš: Lepoglavsko čipkarstvo, 2008.. // Etnološka tribina : godišnjak Hrvatskog etnološkog društva. 39 (2009) , 32; 187-188 (prikaz, stručni). 22. Petrović Leš, Tihana; Kelemen, Petra; Lončar, Sanja "Atraktivnost" vs. "običnost" – stvaranje baštine u svrhu oblikovanja turističke ponude // *Znanstveno-stručni skup Hrvatskog etnološkog društva "Kako žive seljaci? Identitet, reprezentacije, kulturne prakse suvremenog seljaštva"* Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 23. Petrović Leš, Tihana; Kelemen, Petra; Lončar, Sanja "Attractiveness" vs. "commonness" – the creation of heritage for the purpose of shaping tourist offer // *International Scientific Symposium: "Popularization of the Ethnological Cultural Heritage"* Shtip, Makedonija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 24. Lončar, Sanja Banija i (a ne ili) Banovina: dvije pojavnosti jednog geografskog prostora // *12. Hrvatsko-slovenske etnološke paralele. Znanstveno-stručni skup. Ponovno iscrtavanje granica: transformacije identiteta i redefiniranje kulturnih regija u novim političkim okolnostima.* Duga Resa, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 25. Petrović Leš, Tihana; Kelemen, Petra; Lončar, Sanja Croatian Ethnology on Intangible Heritage // *XV. forum mediteranske maritimne baštine: Nematerijalna maritimna baština – od zajednica do muzeja i vice versa… (popisivanje, zaštita, interpretacija, diseminacija…)* Rovinj, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 26. Lončar, Sanja Revising history, constructing the place: the creation of new cultural practices in the Croatian village of Zrin // *People make places - ways of feeling the world ; SIEF 10th international congress* Lisbon, Portugal, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 27. Lončar, Sanja Uloga i status etnologa u zaštiti kulturne baštine i ruralnog prostora // *Znanstveno-stručni skup u povodu pedesete obljetnice Hrvatskog etnološkog društva: Tradicije i tendencije hrvatske etnologije: etnologija kao angažirana i etična znanost* Zagreb, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	**Etnologija i arhitektura u Hrvatskoj od 1870-ih do 1970-ih - istraživanja, suradnje i međuutjecaji**
Engleski:	Ethnology and Architecture in Croatia from 1870s to 1970s - research, collaboration and interrelationship
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Etnologija i antropologija / Etnologija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**izv.prof. Tihana Petrović Leš**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**tples@ffzg.hr**
Drugi mentor:	**prof.dr.sc. Zlatko Jurić**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**zljuric@ffzg.hr**

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina	
Prvi mentor:	1. Leček, Suzana; Petrović Leš, Tihana. *Znanost i svjetonazor. Etnologija i prosvjetna politika Banovine Hrvatske 1939.-1941.* Zagreb : Srednja Europa ; Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, 2010. (monografija). 2. Petrović Leš, Tihana. *Lepoglavsko čipkarstvo*. Zagreb : Srednja Europa, 2008 (monografija). 3. Leček, Suzana; Petrović Leš, Tihana. Država i znanost: jugoslavenstvo na III. slavenskom kongresu geografa i etnografa 1930. // *Studia ethnologica Croatica*. **23** (2011.) ; 149**-**182 (članak, znanstveni).
Drugi mentor:	1. Jurić, Zlatko; Strugar, Martina; Ćorić, Franko. Rasprave o Bakačevoj kuli u Zagrebu 1901. godine.... // *Portal*. II (2011), 2; 69-101. (članak, znanstveni). 2. Jurić, Zlatko; Strugar, Martina. Karlo Vajda i Vjekoslav Bastl: Izgradnja tržnice na Dolcu u Zagrebu, 1928.-1936. // *Prostor: znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam*. 19 (2011), 1(49); 200-2013. (članak, znanstveni). 3. Jurić, Zlatko; Vukadin, Ana. Zgrada „Željpoha“ u Zagrebu: rasprave o arhitektonskoj interpolaciji. // *Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet*, 2011; 1-159. 4. Jurić, Zlatko; Ćorić, Franko. Obnova Buvininih vratnica 1908. // *Portal*, I (2010), 1; 43-62. (članak, znanstveni). 5. Jurić, Zlatko; Lončar, Sanja. Zgrada Državne realne gimnazije u Sisku arhitekta Stanka Kliske iz 1928.-1935.. // *Prostor : znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam*. 18 (2010) , 1; 92-109 (članak, znanstveni).

OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Na osnovi istraživanja arhivske građe, bibliografije, suvremene periodike i suvremenih znanstvenih radova iz etnologije i kulturne antropologije, povijesti umjetnosti i arhitekture težište se stavlja na dvije međusobno isprepletene tematske cjeline. Kroz jednu se prati djelovanje arhitekata i inženjera koji su u razdoblju od 1870-ih do 1970-ih u Hrvatskoj istraživali i dokumentirali narodno graditeljstvo i stanovanje na selu, surađivali s etnolozima, promišljali i raspravljali o ovoj tematici i objavljivali tekstove. Kroz drugu se tematsku cjelinu prate međuutjecaji etnoloških istraživanja regionalnih ili lokalnih graditeljskih tradicija i suvremenog arhitektonskog stvaralaštva. Pritom se analiziraju primjeri arhitekture iz razdoblja historicizma i pokušaji stvaranja narodnog i/ili nacionalnog stila te primjeri arhitekture iz razdoblja internacionalnog modernog stila uglavnom projektirani za ruralna područja.
Sažetak na engleskom jeziku:	The focus is put on two interrelated topics, based on research of archival materials, bibliographies,

(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	contemporary periodicals and scientific articles from the fields of ethnology and cultural anthropology, art history and history of architecture. The first research stream follows the work of architects and engineers that studied and documented rural architecture and housing in the rural areas in the period from 1870s to 1970s. They cooperated with ethnologists, analyzed and discussed the related issues, and published texts on this matter. The second research stream focuses on the interrelationship of regional or local building traditions and contemporary architectural achievements. Showcases of architecture from the period of Historicism are analyzed. Attempts to create folk and/or nataional styles, as well as architectural cases from the period of International Modern style mostly designed for rural areas are also taken into account.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Narodna kultura bila je kroz povijest predmet interesa različitih i brojnih stručnjaka. Premda su se, od ustanovljenja etnologije kao znanosti krajem 19. stoljeća, narodnom kulturom bavili uglavnom etnolozi značajan doprinos istraživanju pojedinih tema tijekom 19. i 20. st. dali su i stručnjaci iz drugih područja (arhitekture, povijesti umjetnosti i dr.). U radu će se proučavati djelovanje arhitekata i inženjera koji su od 1870-ih do 1970-ih istraživali i dokumetirali narodno graditeljstvo i stanovanje na selu u područjima koja su danas dio hrvatskog državnog prostora. Proučavat će se različiti oblici suradnje arhitekata, inženjera i etnologa, te utjecaj znanja o narodnom graditeljstvu i stanovanju na selu na zbivanja u arhitekturi 19. i 20. st. Pratit će se kako se i koje znanje o narodnoj kulturi izdvaja pri stvaranju nacionalne/regionalne/lokalne baštine i identiteta. Spomenute teme interpretirat će se u kontekstu povijesnih, političkih i kulturnih prilika nekoliko vremenskih cjelina: razdoblja od 1870-ih do 1918., međuratnog razdoblja 1918.-1941., razdoblja Drugog svjetskog rata i razdoblja od 1945. do 1970-ih. U hrvatskoj etnologiji nalazimo značajan broj radova koji donose rezultate etnoloških i arhitektonskih istraživanja i iznose preglede oblika, materijala i tehnika gradnje na određenom geografskom području. Maleni je broj radova koji analizira kulturno-društveno-politički kontekst provedenih istraživanja. Ostale su neistražene teme koje analiziraju i interpretiraju istraživanja i izradu dokumentacije o narodnom graditeljstvu i stanovanju na selu u 19. i 20. st. Posebna je tema međuutjecaj takvih etnoloških istraživanja i suvremenog arhitektonskog stvaralaštva. Spomenutim su se temama bavile etnologinje Duić i Muraj govoreći o istraživačima narodnog graditeljstva i stanovanja na selu, te jednim dijelom Gulin Zrnić u radu o temi prostora i mjesta u hrvatskoj etnologiji i kulturnoj antropologiji. O istraživanju i interpretiranju narodne kulture kroz 19. i 20. stoljeće objavljeni su etnološki radovi (Belaj, Čapo Žmegač, Čulinović-Konstantinović, Rihtman Auguštin, Supek). Posebno su važni radovi koji su problematizirali pojam „narodnog“ (Bonifačić, Ceribašić, Grbić, Vojnović Traživuk) te ukazivali na selekciju elemenata narodne kulture i konstruiranje njihovih novih značenja, nerijetko upravo u svrhu jačanja nacionalnih, regionalnih i lokalnih identiteta (Čapo Žmegač, Leček, Petrović Leš).

Kako su istraživanja regionalnih ili lokalnih značajki narodnog graditeljstva i stanovanja na selu utjecala na arhitekturu 19. i 20. st. bila je tema nekoliko dosadašnjih istraživanja u povijesti umjetnosti i arhitekturi. Autori su pisali o narodnim motivima korištenima u arhitekturi 19. st. (Damjanović), obnovama naselja u 19. i 20. st. koje su se oslanjale na regionalne graditeljske tradicije (Kranjčević, Galović), o tradicijskim elementima u hrvatskoj arhitekturi obiteljskih kuća tijekom 20. stoljeća (Pleština), o regionalizmu kao „novokomponiranom izrazu u arhitekturi“ (Morsan). Podatke o životu i radu pojedinih istraživača, koji su važni za razumijevanje konteksta i interpretiranje njihovog interesa za narodno graditeljstvo i stanovanje na selu nalazimo u radovima nekolicine istraživača. Tematizirani su život i rad Ise Kršnjavog (Maruševski, Petrović Leš), pojedini arhitekti i inženjerima u 19. st. (Damjanović), rad Aleksandra Freudenreicha (Galović, Limani, Živković), djelovanje pojedinaca u umjetničkoj grupi Zemlja (Čorak, Ivančević, Radović Mahečić, Premerl), djelovanje Škole za narodno zdravlje i istaknuti pojedinci (Dugac, Iveković, Zebec), djelovanju Radne grupe Zagreb (Bjažić Klarin). Od važnosti je i literatura iz područja povijesti umjetnosti i arhitekture koja donosi sintezne preglede nužne za sagledavanje konteksta hrvatske arhitekture u 19. st. (Damjanović, Dobronić, Jurić, Laslo, Maruševski, Potočnjak) i 20. st. (Čorak, Laslo, Premerl).

Kao važan komparativan materijal potrebno je spomenuti literaturu europskih etnologa, povjesničara umjetnosti i arhitekata o istraživanjima narodne kulture i njenom korištenju u izgradnji identiteta (Bailey, Crowley, Kallestrup, Kelly, Klekot, Wörner), o istraživanjima narodnog graditeljstva i stanovanja na selu (Kojić, Svensson), o pojedinim arhitektima istraživačima narodnog graditeljstva (Toševa), o arhitekturi koja se oslanja na regionalne i lokalne graditeljske tradicije (Canizaro, Crettaz-Stürzel) te nacionalnim stilovima u arhitekturi (Elmenhorst, Hoffmann, Ignjatović, Kadijević).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je istraživanja doći do novih spoznaja te prvi put na jednom mjestu objediniti podatke o istraživanju i dokumetiranju narodnog graditeljstva i stanovanja na selu u razdoblju od 1870-ih do 1970-ih. Jedna od glavnih značajki ovih aktivnosti i pojava je dugogodišnja kvalitetna suradnja etnologa, arhitekata i povjesničara umjetnosti. Cilj je protumačiti okolnosti i kontekst spomenutih pojava te ulogu pojedinaca i institucija. Temeljna hipoteza istraživanja je da su stečena etnološka znanja o narodnom graditeljstvu i stanovanju na selu

utjecala na suvremena zbivanja u arhitekturi 19. i 20. st.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanja i prikupljanja građe o narodnom životu intenziviraju se u 19. stoljeću kada se počinju objavljivati upitnici i provoditi terenska istraživanja u ruralnim područjima. Tijekom prvih nekoliko desetljeća 19. st. brojni su intelektualci pokazivali interes za prikupljanje i objavljivanje građe o narodnom životu, a od otprilike 1870-ih moguće je pratiti aktivnosti arhitekata i inženjera koji su dio stručnog rada ili interesa posvećivali narodnom graditeljstvu i stanovanju na selu. U razdoblju 1880-ih i 1890-ih važnu su ulogu imali arhitekti Martin Pilar i Janko Holjac te arhitekti i inženjeri okupljeni u Družtvu inžinira i arhitekata u Zagrebu, učenici Graditeljskog odjela Obrtne škole u Zagrebu predvođeni arhitektom Hectorom Echkelom, povjesničar umjetnosti Isidor Kršnjavi, a početkom 20. st. aktivnosti Zemaljskog povjerenstva za čuvanje umjetnih i historičkih spomenika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji u Zagrebu. U razdoblju nakon Prvog svjetskog rata arhitekt Aleksandar Freudenreich počeo je nekoliko desetljeća dug rad na istraživanju i dokumentiranju narodnog graditeljstva i stanovanja na selu. U međuratnom su se razdoblju ovom temom, na različite načine, u svom radu bavili arhitekti umjetničke grupe Zemlja (1929.-1935.) Stjepan Planić, Mladen Kauzlarić, Drago Ibler, zatim arhitekti Radne grupe Zagreb (1932.-1933.) Josip Seissel i Bogdan Teodorović, te inženjer Milivoj Petrik vezan za djelatnost Škole narodnog zdravlja (1926.-1941.). Nakon Drugog svjetskog rata, do 1970-ih godina rad nastavlja Aleksandar Freudenreich, a priloge istraživanjima dali su Mirko Miličić i Andre Mohorovčić. Spomenuti su arhitekti i inženjeri na različite načine iskazivali interes za narodno graditeljstvo i stanovanje na selu. Provodili su terenska istraživanja u ruralnim područjima Hrvatske, izrađivali dokumentaciju i objavljivali prikupljenu građu, nerijetko koristeći i interpretirajući etnološku literaturu. Pojedini su bili u stručnim i privatnim kontaktima s domaćim i stranim etnolozima i arhitektima koji su se bavili srodnom tematikom što je uključivalo razmjenjivanje ideja u raspravama ili objavljenim tekstovima. Neki su radili na obnovama građevina i naselja u ruralnim područjima i/ili projektirali nove građevine primjenjujući elemente ili principe narodnog graditeljstva i posredno utjecali na projektantski rad drugih suvremenih arhitekata. U navedenom je razdoblju pojavu primjene znanja o narodnom graditeljstvu i stanovanju na selu u onovremenom arhitektonskom projektiranju moguće pratiti u dva smjera: (1) u pokušaju stvaranja narodnog i/ili nacionalnog stila u hrvatskoj arhitekturi (i umjetnosti) u razdoblju historicizma krajem 19. i poč. 20. st., te (2) kroz primjere arhitekture iz razdoblja internacionalnog modernog stila, uglavnom projektirane za ruralna područja. Interesi spomenutih arhitekata i inženjera za narodno graditeljstvo i stanovanje na selu potrebno je promatrati u kontekstu njihovog cjelokupnog djelovanja kao i u kontekstu vremena u kojem su živjeli i radili. Spomenute aktivnosti arhitekata i inženjera potrebno je stoga povezivati s djelatnošću drugih istaknutih pojedinaca njihovog vremena, etnografa i etnologa (Karla Baumgartena, Branimira Bratanića, Vaclava Froleca, Milovana Gavazzija, Ferde Hefelea, Antuna Radića), arhitekata (Branislava Kojića), povjesničara umjetnosti i likovnih umjetnika (Ljube Babića, Isidora Kršnjavog, Ernesta Tomaševića), fotografa (Toše Dabca) i drugih osoba koje su važne za istraživačku temu.

Istraživat će se primarni izvori (arhivska građa), sekundarni izvori (bibliografija suvremene dnevne i stručne periodike), suvremeni znanstveni radovi iz etnologije i kulturne antropologije, povijesti umjetnosti i arhitekture 19. i 20. st. te, kao komparativni materijal, europski znanstveni radovi. Arhivska građa relevantna za temu istraživanja pohranjena je u nekoliko institucija (Arhiv i fototeka Ministarstva kulture, Hrvatski Državni arhiv, Državni arhiv u Zagrebu, Arhiv Škole narodnog zdravlja, Arhiv za likovne umjetnosti HAZU, Zbirka arhitekture Muzeja za umjetnost i obrt, Dokumentacijski fondovi Instituta za povijest umjetnosti), a periodika i suvremeni znanstveni radovi u nekoliko knjižnica (Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Knjižnica Filozofskog fakulteta, Knjižnica HAZU, Knjižnica Muzeja za umjetnost i obrt, Knjižnice Grada Zagreba, Knjižnica „Andrija Štampar“, Knjižnica Instituta za etnologiju i folkloristiku). Plan istraživanja obuhvaća prikupljanje, pregled, analizu i kritičko čitanje relevantne literature, kritičko čitanje stručnih časopisa, prikupljanje i analizu arhivske građe. U izradi rada koristit će se deskriptivne, analitičke, komparativne i interpretativne metode. Za razumijevanje i interpretiranje prikupljenih podataka unutar društveno-političko-kulturnog konteksta koristit će se literatura iz područja etnologije i kulturne antropologije, povijesti umjetnosti, arhitekture i povijesti.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rad će objediniti i prikazati istraživanje narodnog graditeljstva i stanovanja na selu u Hrvatskoj te međusobne utjecaje etnoloških istraživanja narodne kulture na suvremeno umjetničko i arhitektonsko stvaralaštvo u 19. i 20. st. U završnoj analizi i interpretaciji povezat će se spoznaje etnologije i kulturne antropologije, povijesti umjetnosti i arhitekture.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1.ARČABIĆ, Goran. 2007. *Korak do novog stoljeća : gospodarska izložba u Zagrebu 1891*. Zagreb, Muzej grada Zagreba.

2.CANIZARO, Vincent (ur.). 2007. *Architectural Regionalism: Colected Writings on Place, Identity, Modernity, and Tradition*. New

York, Princeton Achitectural Press.

3. CERIBAŠIĆ, Naila. 2003. *Hrvatsko, seljačko, starinsko, domaće : povijest i etnografija javne prakse narodne glazbe u Hrvatskoj*. Zagreb, Institut za etnologiju i folkloristiku.

4. CRETTAZ-STÜRZEL, Elisabeth. 2005. *Heimatstil. Reformarchitektur in der Schweiz 1896-1914*. Huber, Frauenfeld.

5. CROWLEY, David. 1992. *National style and nation-state. Design in Poland from the vernacular revival to the international style*. Manchester; New York, Manchester University Press.

6. ČAPO ŽMEGAČ, Jasna. 1994. Plaidoyer za istraživanje (nacionalnog) identiteta u hrvatskoj etnologiji. *Etnološka tribina,* 17:7-23.

7. ČAPO ŽMEGAČ, Jasna. 1997. Objektivni i subjektivni čimbenici identifikacije sa zajednicom. *Etnološka tribina*, 20: 69-82.

8. DAMJANOVIĆ, Dragan. 2006. Radovi hrvatskih arhitekata u časopisu Wiener Bauhutte. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 30:229-240.

9. DAMJANOVIĆ, Dragan. 2009. Narodni motivi u projektima Friedricha Schmidta za Hrvatsku. *Studia ethnologica Croatica*, 21:331-354.

10. DUIĆ, Nada. 1990. Prilog poznavanju proučavanja narodnog graditeljstva. *Studia ethnologica*, 2:125-141.

11. ELMENHORST, Lucas. 2010. *Kann man national bauen? Die Architektur der Botschaften Indiens, der Schweiz und Großbitanniens in Berlin*. Berlin, Gebr. Mann Verlag.

12. FREUDENREICH, Aleksandar. 1972. *Kako narod gradi na području Hrvatske : zapažanja – snimci i crteži arhitekta*. Zagreb, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture Zagreb.

13. GALOVIĆ, Krešimir. 2009. Arhitektura u Nezavisnoj državi Hrvatskoj (1941-1945). U *Hrvatska arhitektura u 20. st. Zagreb*, ur. Tomislav Premerl. Zagreb, Matica Hrvatska.

14. GORDON BOWE, Nicola. 1993. *Art and the national dream. The search for vernacular expression in turn-of-the-century design*. Dublin, Irish Academic Press.

15. GRBIĆ JAKOPOVIĆ, Jadranka. 2004. Pojam naroda u starijoj etnološkoj literaturi. U *Narodne i/ili nacionalne čipke : zbornik radova sa znanstveno-stručnog skupa, Lepoglava, rujan 2003.*, ur. Tihana Petrović Leš. Lepoglava : turistička zajednica grada Lepoglave, Grad Lepoglava: 9-18.

16. GULIN ZRNIĆ, Valentina. 2011. Prostor i mjesto u hrvatskoj etnologiji/kulturnoj antropologiji. U *Mjesto, nemjesto, interdisciplinarna promišljanja prostora i kulture*, ur. Jasna Čapo i Valentina Gulin Zrnić. Zagreb – Ljubljana : Institut za etnologiju i folkloristiku – Inštitut za antropološke in prostorsdke študije, Zananstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

17. JURIĆ, Zlatko. 2002. Strukovni naslovi u arhitekturi i graditeljstvu u Hrvatskoj i Slavoniji od 1870-ih do 1918. godine. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, 26: 149-159.

18. KRANJČEVIĆ, Jasenka. 1999. Prilog poznavanju prostornog planiranja ruralnih prostora/sela u Hrvatskoj od sredine 19. do sredine 20 st. *Prostor*, vol. 7/1: 1-24.

19. LEČEK, Suzana. 2012. Kad umjetnost postaje politika. „Hrvatski izraz" i pitanje nacionalnog identiteta u Hrvatskoj 918.-1941. U: *Iz hrvatske povijesti 20. stoljeća – Iz hrvaške zgodovine 20. stoletja*, ur. I. Iveljić, S. Matković i Ž. Lazarević. Ljubljana, Inštitut za novejšo zgodovino.

20. LEČEK, Suzana, Tihana PETROVIĆ LEŠ. 2010. *Znanost i svjetonazor. Etnologija i prosvjetna politika Banovine Hrvatske 1939.-1941*. Zagreb : Srednja Europa : Slavonski Brod : Hrvatski institut za povijest – podružnica za povijest Slavonije, Baranje i Srijema.

21. LEHNE, Andreas. 1989. Heimatstil. Zum Problem der Terminologie. *Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege*, 43 (3/4):159-164.

22. MARUŠEVSKI, Olga. 2009. Narodni stil u arhitekturi i umjetničkom obrtu. U *Iso Kršnjavi kao graditelj*. Zagreb, Institut za povijest umjetnosti: 136-148.

23. MORSAN, Boris. 1993. Regionalizam kao novokomponirani izraz u arhitekturi. *Studia ethnologica Croatica*, 5:141-150.

24. MURAJ, Aleksandra. 1989. Živim znači stanujem : etnološka studija o kulturi stanovanja u žumberačkim Sošicama. Zagreb – Ljubljana, Hrvatsko etnološko Društvo, Zavod za istraživanje folklora, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete v Ljubljani.

25. PALADINO, Zrinka. 2006. Arhitekt Lavoslav Horvat i „Udruženje umjetnika Zemlja". *Prostor*, 14(2):166-177.

26. PETROVIĆ, Tihana. 1992. Iso Kršnjavi kao etnograf. *Etnološka tribina,* 15:149-156.

27. PLEŠTINA, Lenko. 1996. Tradicijski elementi u hrvatskoj arhitekturi obiteljskih kuća tijekom 20. stoljeća. *Prostor*, 41(2): 219-232.

28. PREMERL, Tomislav. 1989. *Hrvatska moderna arhitektura između dva rata. Nova tradicija.* Zagreb, Matica Hrvatska.

29. ZIDIĆ, Igor et. al. (ur.) 1971. *Kritička retrospektiva „Zemlja": slikarstvo, grafika, crtež, kiparstvo, arhitektura. Umjetnički paviljon Zagreb, 8. svibnja – 8. lipnja 1971.* Zagreb: Izdavački zavod JAZU.

30. WÖRNER, Martin. 1999. *Vergnügung und Belehrung. Volkskultur auf den Weltausstellungen 1851-1900*. Münster; New York, München, Berlin: Waxmann.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
10000		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	**Hrvatska etnografska baština u kontekstu kulturnih politika**
	Voditelj projekta	**dr. sc. Tihana Petrović Leš, izv. prof.**
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	osobna sredstva	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
izv.prof. Tihana Petrović Leš

Potpis _____
prof.dr.sc. Zlatko Jurić

Potpis _____
Sanja Lončar, prof. povijesti umjetnosti i dipl. povjesničar umjetnosti i etnolog

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 07.11.2012.

Potpis _____
Sanja Lončar, prof. povijesti umjetnosti i dipl. povjesničar umjetnosti i etnolog

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Anita Bušljeta Tonković, dipl. sociolog
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
Naziv studija:	Sociologija
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6976
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija ☐ izvan doktorskog studija ☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Lucija Bušljeta
Datum i mjesto rođenja:	07.03.1984., Gospić, Hrvatska
Adresa:	Zagrebačka 49, Gospić, Hrvatska
Telefon/mobitel:	098209709
E-mail:	anita.busljeta@pilar.hr

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zadru - Odjel za sociologiju** , *Odjel za sociologiju i odjel za pedagogiju*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008. - Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Marulićev trg 19/1, 10 000, Zagreb (Područni centar Gospić, Trg S. radića 4/1, 53 000, Gospić) Radno mjesto: znanstvena novakinja na projektu Društvena re/konstrukcija ruralnog teritorija: razvojna samoodrživost
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Štambuk, Maja; Marinović Golubić, Marica; Bušljeta, Anita. Model razvoja zaštićenog područja kao opći model razvitka ruralnih regija // Gospodarske i kulturne odrednice regionalnog identiteta : zbornik radova sa znanstvenog skupa Globalizacija i regionalni identitet 2011 / Šundalić, Antun ; Zmaić, Krunoslav ; Sudarić, Tihana (ur.). Osijek : Sveučilište J.J. Strossmayer, Ekonomski fakultet, Poljoprivredni fakultet, 2011. 219-242 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 2. Bušljeta, Anita. Suvremeni terorizam – novi oblik antiglobalizacijske borbe // . (predavanje,sažetak). 3. Bušljeta, Anita. Deruralizacija južnog Velebita – aspekti života velebitskih Podgoraca u prvoj polovini XX. stoljeća // Kako žive seljaci? Identitet, reprezentacije, kulturne prakse suvremenog seljaštva / Etnografski muzej (ur.). Zagreb, 2010. 10-10 (predavanje,sažetak). 4. Bušljeta, Anita; Šerić, Marija. I vjernice i građanke ; Zilka Spahić-Šiljak, Rebeka Jadranka Anić (ur.). // Društvena istraživanja. 20 (2011) , 1; 282-286 (prikaz, stručni).

	5. Bušljeta, Anita. Marija Geiger: S onu stranu monokulture : Tradicijska znanja o okolišu i mreža života. // Društvena istraživanja. 20 (2011) , 3; 902-905 (prikaz, stručni). 6. Bušljeta, Anita. Međunarodna konferencija "Annales Pilar 2010. Ljudska prava žena". // Društvena istraživanja. 20 (2011) , 2; 598-599 (prikaz, stručni). 7. Bušljeta, Anita. Joseph E. Stiglitz: Uspjeh globalizacije : Novi koraci do pravednog sviieta. // Društvena istraživanja. 19 (2010) , 3; 605-609 (prikaz, stručni). 8. Bušljeta, Anita. Razvoj sposoban za budućnost : Prinosi promišljanju održivog razvoja Hrvatske ; Vladimir Lay (ur.). // Društvena istraživanja. 18 (2009) , 1/2; 321-325 (prikaz, stručni). 9. Bušljeta, Anita. Globalizam – ideologija globalizacije?. // Socijalna ekologija. 19 (2010) , 2; 127-150 (pregledni rad, znanstveni). 10. Bušljeta, Anita. Antun Šundalić, Selo iz autentičnosti u neprepoznatljivost - Prilog sociološkom istraživanju ruralnosti Slavonije i Baranje. // Sociologija i prostor. 49 (2011) , 2; 256-259 (prikaz, stručni). 11. Bušljeta, Anita. DERURALIZACIJA JUŽNOG VELEBITA – ASPEKTI ŽIVOTA VELEBITSKIH PODGORACA U PRVOJ POLOVINI XX. STOLJEĆA. // Senjski zbornik : prilozi za geografiju, etnologiju, gospodarstvo, povijest i kulturu. 37 (2010) , 1; 397-427 (članak, stručni). 12. Anita Bušljeta Deruralizacija južnog Velebita - aspekti života podvelebitskih Podgoraca u prvoj polovini XX. stoljeća // *Kako žive seljaci? Identitet, reprezentacije, kulturne prakse suvremenog seljaštva* Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 13. Anita Bušljeta Model razvoja zaštićenog područja kao opći model razvitka ruralnih regija // *Globalizacija i regionalni identitet* Osijek, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 14. Anita Bušljeta Suvremeni terorizam - oblik antiglobalizacijskog djelovanja // *Hrvatski politološki razgovori - globalna kriza i izazovi demokraciji* Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	**MOGUĆNOSTI ODRŽIVOG RAZVOJA SREDNJE LIKE**
Engleski:	**SUSTAINABLE DEVELOPMENT POSSIBILITIES OF MIDDLE LIKA'S AREA**
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	/
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Sociologija / Posebne sociologije

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	**prof.dr.sc. Vladimir Lay**	**Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Hrvatska**	**vladimir.lay@pilar.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	1. Lay, Vladimir, Šimleša, Dražen: Nacionalni interesi razvoja Hrvatske kroz prizmu koncepta održivog razvoja . Zagreb : Institut društvenih znanosti "Ivo PIlar", 2012 (monografija). 2. Lay, Vladimir: Akcioni plan održivog razvoja Grada Otočca i Gacke. Zagreb, Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2009.-2010. 3. Potočnik, Vladimir, Lay, Vladimir: Održivi transport 21 // *Energija i okoliš 2008, Međunarodni kongres, Vol. I.* / Franković, Bernard (ur.). Rijeka : Hrvatski savez za sunčevu energiju Rijeka, 2008., str. 177-186 (predavanje, međunarodna recenzija,objavljeni rad, znanstveni). 4. Lay, Vladimir, Kufrin, Krešimir, Puđak, Jelena: Kap preko ruba čaše : Klimatske promjene - svijet i Hrvatska. Zagreb : Hrvatski centar, 2008. (monografija). 5. Razvoj sposoban za budućnost : prilozi promišljanju održivog razvoja hrvatske / Lay, Vladimir (ur.). Zagreb : Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2007. (monografija).
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U ovom će radu biti istražene mogućnosti održivog razvoja Srednje Like. Riječ je pretežno o ruralnom prostoru, dakle o ruralnom održivom razvoju. Polazni kriterij razvoja je integralna održivost, i to poimana trodimenzionalno: kao ekološka, gospodarska i socio-kulturalna. Opći razvojni koncept koji apliciramo na ovu regiju je koncept održivog razvoja. Unutar ovoga općeg koncepta koristimo dva pod-koncepta: socijalni i ljudski kapital. Rad se, dakle temelji na „križanju“ koncepta održivog razvoja s konceptima socijalnog i ljudskog kapitala. Subjekt istraživanja su lokalni razvojni društveni akteri, ma kako u svojim trenutnim lokalnim potencijalima bili skromni, oskudni. Dakle, u žarištu sociološke analize su lokalni društveni akteri postojećeg, odnosno potencijalnog održivog razvoja ove regije. Prema tome, ovaj rad istražuje dimenzije socijalnog i ljudskog kapitala (pokazatelji: demografska i socio-profesionalna struktura stanovništva, povjerenje, suradnja, znanje, tradicija) koji bi mogli i trebali pridonijeti implementaciji koncepta održivog razvoja. Rezultati istraživanja omogućit će uvid u postojeće stanje, ujedno će, što je i temeljni cilj ovoga rada, razjasniti i prikazati mogućnosti održivog razvoja Srednje Like.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	This doctoral thesis will research possibilities of sustainable development in middle Lika's area. This area is mostly rural, so there will be sustainable rural development that this paper will analyse. Integral sustainability is the first and the most important criteria of development and it includes ecological, economical and socio-cultural sustainability that has to be in balance. Thus, general development concept that will be applied in middle Lika's region is sustainable development. Under this general concept of sustainable development, this doctoral thesis will also use two under-concepts of social and human capital. Consequently, this paper will use three concepts crossing – sustainable development together with human and social capital concept.

	Main subjects of the research will be local development social actors, regardless to the low local potential that they have at this moment. Exactly this local social actors are in the centre of the sociological analysis of this paper, for the present and the future sustainable development of middle Lika's area. Finally, this paper will research dimensions of human and social capitals (indicators: demographic and socio-professional population structure, trust, cooperation, knowledge, tradition) which could and should be able to contribute to the implementation of sustainable development concept. This research results will ensure insight in currently development situation, and also will ensure further planning for successful implementation of sustainable development in Middle Lika, which is, after all, the main aim of this paper.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Uvod

Regija Lika, u geografskom smislu, podijeljena je na pet subregionalnih područja. Srednja Lika ili Srednjolička subregija predstavlja područje istraživanja u ovom radu. Ova subregija broji 16 377 stanovnika koji žive u 77 sela i zaselaka, dva općinska središta i jednom gradu. Prema tome, Srednja Lika je izrazito ruralno područje, što potvrđuje i 1 716 registriranih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Socijalni je kapital u ovom radu definiran kao mreža odnosa između članova grupe i vrijednosti koje oni dijele, što im omogućava da riješe kolektivne probleme te iskoriste razvojne mogućnosti sada i u budućnosti. Socijalni je kapital svojstven različitim tipovima društvene organizacije, a nalazi se u strukturama odnosa među ljudima. Socijalni kapital predstavlja svojevrsno opće dobro, resurs je koji donosi korist i dobrobit kako grupama i zajednicama, tako i pojedincima. Za razliku od socijalnog kapitala, ljudski kapital predstavlja znanja i vještine koje posjeduje svaki pojedinac osobno. Prema tome, ljudski je kapital jedan od preduvjeta razvoja socijalnog kapitala. U stvaranju i jačanju socijalnog kapitala važnu ulogu imaju socijalni akteri, koji bi trebali posjedovati ljudski kapital. Socijalne aktere možemo odrediti kao pojedince, grupe i ustanove koji bi zajedno trebali sudjelovati, odnosno već sudjeluju u stvaranju i jačanju socijalnog kapitala, koji bi, između ostalog, trebao voditi ostvarenju strategije i implementaciji koncepta održivog razvoja nekog područja. Shodno tomu, socijalni akteri koji bi trebali doprinijeti ostvarenju strategije održivog razvoja Srednje Like predstavnici su lokalne uprave, lokalnih medija, odgojno-obrazovnih institucija, ustanova za zaštitu prirode, stručnjaci iz prirodnih i društvenih znanosti, mali i srednji poduzetnici te poljoprivrednici.

Za ovaj je rad od izuzetne važnosti govoriti o održivom ruralnom razvoju jer je istraživani prostor ruralni. Opće poznata definicija održivog razvoja kao razvoja koji zadovoljava potrebe sadašnje generacije, ne ugrožavajući pri tom budućnost sljedećih generacija u ovom radu mora ići dublje, mora biti konkretnija. Održivost se može shvatiti kao nesmanjivanje postignutog boljitka među naraštajima, nastojanje za produbljivanje vremena trajanja ljudske vrste i održavanje prirode i njezine raznolikosti. A održivi ruralni razvoj, u odnosu na upravo navedene definicije, trebao bi značiti smišljeni koncept planiranih ruralnih promjena, koji podrazumijeva (ekološku) održivu poljoprivredu i koji vodi računa o sadašnjem i budućim naraštajima, te o postizanju njihova boljitka, kao i o održavanju prirode i njezine raznolikosti. Prema tome održivi ruralni razvoj Srednje Like trebao bi biti smišljeni koncept planiranih ruralnih promjena, koje se trebaju dogoditi na ekonomskoj, socio-kulturalnoj i ekološkoj razini, u smislu da se postigne njihova ravnoteža. On također podrazumijeva očuvanje i održavanje prirodne raznolikosti, ekološki prihvatljivu poljoprivredu, a preduvjet mu je jačanje ljudskog a potom i socijalnog kapitala ovog područja. Još je važno naglasiti da je održivi ruralni razvoj proces planiranih i ostvarenih promjena u ruralnim prostorima koji uključuje i svijet društva o njima, kako na lokalnom, tako i na regionalnom i nacionalnom nivou. Na temelju rečenoga evidentno je kako mogućnosti održivog razvoja Srednje Like treba istražiti, a iz toga proizlazi težišna zadaća ovoga rada: sociološka analiza lokalnog socijalnog i ljudskog kapitala kojeg posjeduju društveni akteri promatranog područja. Drugim riječima, predmet istraživanja ovog rada je socijalni i ljudski kapital kojeg posjeduju društveni akteri u Srednjoj Lici, koji bi omogućio najprije svjesno planiranje, a potom i implementaciju koncepta održivog (ruralnog) razvoja.

U samoj realizaciji koncepta održivog ruralnog razvoja Srednje Like od osobite su važnosti prirodni resursi kojima obiluje ovaj kraj, a koji bi trebali biti temelj razvoja gospodarstva, osobito poljoprivrede. Turizam i uslužne djelatnosti vezane uz turističku ponudu predstavljaju drugu temeljnu gospodarsku granu na kojoj bi mogao počivati održivi razvoj Srednje Like. U razvoju poljoprivrede i turizma moralo bi se voditi računa o jačanju obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, osobito zbog toga što razina njihove opremljenosti i izgrađenosti predstavlja podlogu u planiranju održivog razvoja. Takva gospodarstva prevladavaju u strukturi poljoprivrednih gospodarstava na nacionalnom nivou, što bi, nakon višedesetljetnog zanemarivanja, bilo moguće iskoristiti kao prednost, za početak na području Srednje Like.

Dosadašnja istraživanja

Vladimir Lay i Dražen Šimleša ponudili su svojom knjigom *Nacionalni interesi razvoja Hrvatske kroz prizmu koncepta održivog razvoja* (2012) plodan pristup razmatranja o regionalnom, odnosno lokalnom konceptu održivog razvoja, koji se može primijeniti na područje srednje Like. 2007 godine Funkcionalni centar za istraživanje integralne održivosti i održivog razvoja Instituta „Ivo Pilar" izdao je knjigu *Razvoj sposoban za budućnost – Prinosi promišljanju održivog razvoja Hrvatske* gdje se iznosi vizija održivog razvoja u nas. (Urednik: V.Lay.)

Hrvatski sociolog Ivan Cifrić u knjizi *Ruralni razvoj i modernizacija, Prilozi istraživanju ruralnog identiteta* (2003), na temelju dugogodišnjeg bavljenja temama iz ruralne sociologije, socijalne ekologije i sociologije razvoja sažimlje dosadašnje spoznaje o ruralnim promjenama u Hrvatskoj da bi, koristeći se socijalno-ekološkom paradigmom, objasnio što je to održivi ruralni razvoj, koji bi mogao odgovoriti na izazove treće modernizacije u Hrvatskoj. Zbog toga je rad prof. Cifrića od velike važnosti u pisanju ove doktorske disertacije.

Aktualna promišljanja na temu održivosti i održivog razvoja, kao i raspravu o novom postmodernom ekološkom svjetonazoru i socijalnoekološkoj paradigmi donosi Marija Geiger-Zeman u svojoj knjizi *S onu stranu monokulture: tradicijska znanja o okolišu i mreža života* (2010), u sklopu koje prikazuje rezultate kvalitativnog istraživanja tradicijskih znanja koja se mogu iskoristiti i uklopiti u održivo upravljanje prirodnim resursima ali i poslužiti u očuvanju kulturnog i prirodnog diverziteta. Istraživanje je provedeno u ličkom selu Kuterevu, što je od važnosti za ovaj rad.

Antun Šundalić u knjizi *Selo iz autentičnosti u neprepoznatljivost* (2010) donosi istraživanje ruralnog prostora Slavonije i Baranje baveći se aktualnom problematikom *periferizacije* ruralnih prostora, također prikazuje suvremenu sliku života seljaka, modernizaciju poljoprivrede te mogući novi identitet. Knjiga nastala na temelju empirijskog istraživanja Slavonije i Baranje predstavlja dobru podlogu u planiranju istraživanja za ovaj rad.

O socijalnom kapitalu posljednjih godina u Hrvatskoj piše politolog Berto Šalaj. Na temelju njegovog znanstvenog rada i istraživanja nastala je knjiga *Socijalni kapital* (2007), koja će koristiti u istraživanju socijalnog kapitala u ovom radu.

Od istraživanja u Europskim zemljama izdvaja se rad autora Jakuba Husaka pod naslovom *Sinergy of social and human capital in rural development – Czech and German cases* (2012).

1957. godine Andre Blanc piše knjigu iz humane geografije *Zapadna Hrvatska – studija iz humane geografije* (2003), u kojoj opisuje društvene i gospodarske prilike ruralnih područja o kojima će biti riječi u ovom radu, što je od iznimne koristi zbog mogućnosti usporedbe razvoja tijekom više od pedeset godina.

Još jedan geograf bitan je za ovaj rad, a to je Dane Pejnović koji se bavi ruralnom geografijom. Njegov rad Geografske osnove identiteta Like. U: Ž. Holjevac, (ur.), *Identitet Like – korijeni i razvitak* (Knjiga I, 2009.), pomoći će u razjašnjavanju granica Like kao i u određenju Like kao tradicionalne regije.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ciljevi istraživanja:

1. Istražiti i opisati postojeće stanje (ne)održivosti razvoja Srednje Like u ekološkoj, ekonomskoj i socio-kulturalnoj dimenziji

2. Istražiti socijalni i ljudski kapital lokalnih društvenih aktera (uzorak: predstavnici lokalne uprave, lokalnih medija, odgojno-obrazovnih institucija, ustanova za zaštitu prirode, stručnjaci iz prirodnih i društvenih znanosti, mali i srednji poduzetnici te poljoprivrednici).

3. Na temelju empirijskog istraživanja prikazati trenutno stanje i mogućnosti unapređenja postojećeg socijalnog i ljudskog kapitala, čija bi primarna funkcija bila implementacija koncepta održivog razvoja u nadolazećim desetljećima.

4. Na temelju empirijskog istraživanja prikazati mogućnosti održivog razvoja pretežno ruralne regije Srednje Like obzirom na bogatstvo prirodnim resursima.

Opća hipoteza rada:

Mogućnosti održivog razvoja Srednje Like počivaju u jačanju, trenutno oslabljenog, ljudskog kapitala i razvoju civilnog društva, što bi pak dovelo do stvaranja/jačanja socijalnog kapitala stanovnika Srednje Like. Upravo bi jačanje ljudskog i socijalnog kapitala moglo doprinijeti ostvarenju balansa između socio-kulturalno (očuvanje tradicije i narodne kulture, stvaranje novog/starog zavičajnog identiteta), ekonomski (ekonomija bazirana na održivoj uporabi obnovljivih prirodnih resursa) i ekološki ujednačenog razvoja, što bi ujedno značilo implementaciju koncepta održivog razvoja, odnosno približavanje trodimenzionalnom balansu integralne održivosti.

Hipoteze istraživanja:

1. Postojeća socio-demografska i ekonomska situacija razvoja u Srednjoj Lici je takva da iskazuje karakteristike dugoročne daljnje neodrživosti postojećeg načina razvoja (pokazatelji: nizak socijalni i ljudski kapital, starenje stanovništva i gospodarske (ne)prilike).

2. Socio-kulturalni i ljudski kapital Srednje Like je nizak, samim time su mogućnosti za brzo dosezanje održivog razvoja ovoga područja slabe (pokazatelji: dob i stupanj obrazovanja stanovništva, zaposlenost, međusobna suradnja i povjerenje, razvijenost civilnog društva).

3. U svojem budućem (održivom) razvoju ruralno područje Srednje Like mora razvijati i jačati demokratsku politiku a ne jednoumlje, međusobnu komunikaciju ključnih socijalnih aktera, povjerenje i transparentnost pri donošenju odluka, te povezivanje s vanjskim razvojnim resursima (znanje, ideje, novac), jer je to temelj za ostvarenje strategije održivog razvoja.

4. Postojeći prirodni resursi i jak ekološki socijalni kapital (tradicijska znanja o okolišu) u ljudima, te tradicionalna umijeća i održive prakse življenja osnova su za konceptualizaciju mogućnosti održivog razvoja Srednje Like. Obnovljivi prirodni resursi i prirodne ljepote temeljni su pokretač razvoja turizma i integrirane poljoprivrede, koji, ujedno, predstavljaju ključne gospodarske grane u ostvarenju strategije održivog razvoja srednje Like u idućim desetljećima.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Doktorski rad nastat će primjenom dviju osnovnih metoda. Prva podrazumijeva analizu teorijske literature i dostupnih istraživanja, druga se odnosi na empirijsko istraživanje.

Materijali

Za potrebe doktorskog rada bit će proučeni sljedeći dostupni sekundarni podaci (analiza teorijske literature i dostupnih istraživanja):

1) teorijski i istraživački radovi znanstvenika iz Hrvatske i svijeta (sociologa, socijalnih ekologa, antropologa, etnologa i povjesničara);

2) statistička građa i popis stanovništva iz 2011. godine za područje Srednje Like;

3) povijesna arhivska građa;

4) regionalni razvojni planovi;

5) prikupljaju se podaci u uredima regionalne samouprave.

Na temelju sekundarne građe nastat će teorijska podloga rada.

METODOLOGIJA I ISPITANICI

Za potrebe realizacije ovog doktorskog rada koristit će se kvalitativna metoda intervjua, i to najprije narativni intervju u prvom krugu, te strukturirani intervju u drugom krugu istraživanja.

Tijekom 2012. godine provest će se prvi uvodni dio terenskog istraživanja na području Srednje Like. Cilj ovog prvog kruga istraživanja će biti upoznavanje osnovnih karakteristika lokalnih društvenih aktera, (ne)održivih praksi djelovanja i življenja i osnovnih obilježja socijalnog kapitala, ovdje će biti korištena tehnika narativnog intervjua. Na temelju ovog prvog kruga istraživanja nastat će svojevrsna deskriptivna studija kojom će se opisati postojeće stanje dosadašnjeg (ne)razvoja ruralnog područja Srednje Like.

U drugom krugu terenskog istraživanja bit će korištena kvalitativna metoda prikupljanja empirijskih podataka i to tehnika standardiziranog intervjua. Dakle, podaci će biti prikupljeni uporabom zatvorenih pitanja koja se kreću unutar unaprijed određenog okvira. Cilj ovog drugog kruga intervjuiranja je istražiti koliki je ljudski i socijalni kapital Srednje Like. U radu će, zbog prethodnih spoznaja o populaciji i sukladno istraživačkim ciljevima, uzorak biti namjerni, tzv. *uzorak tipičnih slučajeva*. Intervju će se izvoditi s dvije grupe ispitanika. Prvu grupu od oko 15 ispitanika činit će stručnjaci različitog profila (predstavnici lokalne uprve, medija, odgojno-obrazovnih ustanova i ustanova za zaštitu prirode), dok drugu grupu, također 15 ispitanika, čine poljoprivrednici s obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, mali i srednji poduzetnici, zadruge i udruge civilnog društva. Svaki pojedinac bit će biran u uzorak prema svojoj ekspertizi, kada se radi o stručnjacima, odnosno prema grani poljoprivrede, kada se radi o obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Mali i srednji poduzetnici birat će se prema gospodarskoj grani kojom se bave, s naglaskom na održivu i ekološki čistu proizvodnju. Civilne udruge ušle su u uzorak zbog toga što je razvoj civilnog društva u Srednjoj Lici još uvijek na početcima. Uzorkovanje će biti potpomognuto tehnikom *snježne grude* – najprije će biti odabrana manja grupa stručnjaka, poljoprivrednika i poduzetnika koji će istraživačici pomoći da širi uzorak, upućujući je na osobe koje bi također mogla intervjuirati. Ovakav način uzorkovanja koristit će se zbog toga što imperativ nije bio stavljen na istinsku reprezentativnost, već na zastupljenost svih kategorija socijalnih aktera - stručnjaka, poljoprivrednika i poduzetnika, predstavnika odgojno-obrazovnih ustanova, lokalne vlasti, ustanova za zaštitu prirode i medija – koji bi mogli dati konkretne i za ovo istraživanje važne odgovore na postavljena pitanja kojima se istražuje ljudski i socijalni kapital Srednje Like. Zbog malog broja udruga civilnog društva i zadruga intervjuirani će biti predsjednici svih udruga civilnog društva i jedine poljoprivredne zadruge na istraživanom području. Strukturiranim intervjuom, kao što je već spomenuto, provest će se specifično istraživanje pojedinih dimenzija socijalnog i ljudskog kapitala sukladno mreži indikatora koji će teorijskom dijelu istraživanja biti izrađena za potrebe istraživanja u Srednjoj Lici.

U ovom će se radu još koristiti komparativna i povijesno-komparativna metoda, osobito kada je riječ o usporedbi Srednje Like sa sličnim područjima u drugim zemljama, ali i povijesnog prikaza Srednje Like koji će objasniti razloge zaostajanja ovog područja za razvijenim ruralnim područjima Hrvatske. Još će se koristiti projektivne i prospektivne metode jer je osnovna svrha ovog rada osvijetliti mogućnosti održivog razvoja Srednje Like u budućnosti.

PLAN ISTRAŽIVANJA:

1. Prikupljanje sekundarnih podataka o teorijama i sličnim projektima koji su provedeni u Hrvatskoj ali i u Europi.

2. Definiranje protokola za narativni intervju i njegova provedba - upoznavanje osnovnih karakteristika lokalnih društvenih aktera, (ne)održivih praksi djelovanja i življenja i osnovnih obilježja socijalnog i ljudskog kapitala.

3. Pisanje deskriptivne studije trenutnog sociokulturnog, gospodarskog i ekološkog stanja u Srednjoj Lici.

4. Pomoću komparativne i deskriptivno-komparativne metode (analizom dosadašnjih istraživanja, arhivske građe i dostupnih dokumenata) utvrditi uzroke i posljedice dosadašnjeg (ne)razvitka Srednje Like.

5. Definiranje protokola za standardizirani intervju i njegova provedba među selektiranim predstavnicima stručnjaka, poljoprivrednika, poduzetnika, predsjednika i voditelja zadruga i udruga, predstavnicima lokalnih vlasti, ustanova za zaštitu prirode i medija – istraživanje socijalnog i ljudskog kapitala Srednje Like.

6. Obrada i kodiranje prikupljenih podataka

7. Pomoću projektivne i prospektivne metode prikazati mogućnosti održivog razvoja Srednje Like.

8. Izrada završnog teksta istraživanja

9. Objava doktorske disertacije

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Doktorski rad „Mogućnosti održivog razvoja srednje Like – sociološka analiza lokalnog socijalnog kapitala i društvenih aktera“ svojim proučavanjem ruralnog područja srednje Like trebao bi doprinijeti boljem razumijevanju uzroka i posljedica postojećeg (ne)razvitka ovog kraja. Osobito je važno naglasiti kako sociološku analizu lokalnog socijalnog i ljudskog kapitala društvenih aktera navedenog područja hrvatski sociolozi do sad nisu istraživali, zbog čega ovaj rad ima svoju inovativnu vrijednost. Na primjeru srednje Like bit će prikazana i suvremena problematika vezana uz hrvatski ruralni prostor općenito. U tom smislu, ovaj će se rad moći iskoristiti i kao podloga za promišljanje budućih strategija održivog razvoja cjelokupne Like, ali i sličnih ruralnih područja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. **Akrap, A., Gelo**, J. (2009.), Depopulacija Ličko-senjske županije tijekom 20. stoljeća s posebnim osvrtom na ekonomsko-socijalnu strukturu 1971.-2007. U: Ž. Holjevac (ur.), *Identitet Like: korijeni i razvitak (str. 13-43),* zagreb, IDZ Ivo Pilar.

2. **Baker, W.** (2003.), *Socijalnim kapitalom do uspjeha, Kako crpsti skrivene resurse iz svojih osobnih i poslovnih mreža*, Zagrebačka škola ekonomije i menadžmenta, Zagreb.

3. **Blanc, A.** (2003), Zapadna Hrvatska – studija iz humane geografije, Prosvjeta, Zagreb.

4. **Bessiere, J.** (1998.), Local Development and Heritage: Traditional Food and Cuisine as Tourist Attractions in Rural Areas, Sociologia Ruralis, 38(1).

5. **Cifrić, I.** (2003.), *Ruralni razvoj i modernizacija, Prilozi istraživanju ruralnog identiteta,* Zagreb, Biblioteka znanost i društvo.

6. **Cifrić, I., Čaldarović, O., Kalanj, R., Kufrin, K.,** *Društveni razvoj i ekološka modernizacija – prilozi sociologiji tranzicije*, Zagreb, Biblioteka SE Razvoj i okoliš.

7. **Cifrić, I.** (1994.), *Napredak i opstanak – Moderno mišljenje u postmodernom kontekstu*, Zagreb, Biblioteka SE Razvoj i okoliš.

8. Državni zavod za statistiku, Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011: http://www.dzs.hr/ (02.07.2012.)

9. **Franić, R., Žimbrek**, T., Grgić, Z. (2003.), Agrarna politika u Republici Hrvatskoj na putu od poljoprivrednoga do održivog ruralnog razvitka, *Društvena istraživanja,* 12 (6): 1027-1051.

10. **Geiger, M., Zeman**, Z. (2010.) a, Mjesto življenja i integralna održivost – vitalnost lokalnog u globaliziranom svijetu, *Društvena istraživanja,* 19 (3):377-401.

11. **Geiger Zeman, M., Zeman**, **Z**.(2010.) b, *Uvod u sociologiju (održivih) zajednica*, Zagreb, IDZ Ivo Pilar.

12. **Geiger, M.** (2009.), *S onu stranu monokulture: tradicijska znanja o okolišu i mreža života,* Zagreb, Izdanja antibarbarus.

13. **Halfacree, K.H., Rivera, M.J.,** (2012.), Moving to the Countryside … and Staying: Lives beyond Representations, Sociologia Ruralis, 52 (1).

14. **Hodžić, A.** (2002.), Selo kao izbor? Uvodno izlaganje za Okruglim stolom Selo u tranziciji, *Sociologija sela,* 1/2 (155-156):15-22.

15. **Husak, J**. (2011.), *Sinergy of social and human capitalin rural development - Czech nad German cases*, European Countryside, 4(2012), p. 240-250

16. **Jervell, A.M.** (1999.), Changing Patterns of Family Farming and Pluriactivity, Sociologia Ruralis, 39(1).

17. Kako potaknuti razvoj na lokalnoj razini – Priručnik s primjerima najbolje prakse iz Jugoistočne Europe (2005.), Friedrich Ebert Stiftung, Ured u Zagrebu, Zagreb.

18. Lay, V., Šimleša, D. (2012.), *Nacionalni interesi razvoja Hrvatske kroz prizmu koncepta održivog razvoja*, IDZ Ivo Pilar, Zagreb.

19. **Lay, V.** (ur.) (2007.), *Razvoj sposoban za budućnost, Prinosi promišljanju održivog razvoja Hrvatske,* Zagreb, IDZ Ivo pilar.

20. **Lowe, P.** (2010.), Enacting Rural Sociology: Or what are the Creativity Claims of the Engaged Sciences?, Sociologia Ruralis, 50(4).

21. **Mendras, H**. (1986.), Seljačka društva, Elementi za jednu teoriju seljaštva, Zagreb, Globus.

22. **Milas, G**. (2005.), Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima, Zagreb, Naklada Slap

23. Ostrom, E. (2009.), What is social Capital? u V.O. Bartus, J.H. Davis (ur.), Social Capital, Reaching Out, Reaching In, Edward Elgar Publishing Limited, USA.

24. **Pejnović, D**. (2009.), Geografske osnove identiteta Like. U: Ž. Holjevac, (ur.), *Identitet Like – korijeni i razvitak* (Knjiga I), Zagreb, IDZ Ivo Pilar.

25. **Rogić, I., Čizmić, I.,** (2011.), Modernizacija u Hrvatskoj i Hrvatska odselidba, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb.

26. **Rogić, I. (2000.)**, *Tehnika i samostalnost – okvir za sliku treće hrvatske modernizacije*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada.

27. **Šalaj, B.** (2007.), Socijalni kapital, Hrvatska u komparativnoj perspektivi, FPZ, Zagreb.

28. **Štambuk, M**., Rogić, I., Mišetić, A. (ur.) (2002.), *Prostor iza, Kako modernizacija mijenja hrvatsko selo*, Zagreb, IDZ Ivo Pilar.

29. **Šundalić, A**. (2010.), *Selo iz autentičnosti u neprepoznatljivost,* Osijek, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku.

30. **Župančić, M**. (2000.), Tranzicija i modernizacijske perspektive hrvatskog sela, *Sociologija sela,* god. 38 br.1/2 (147/148):617-659.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
7.000,00		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	**Društvena re/konstrukcija na ruralnom teritoriju: razvojna samoodrživost**
	Voditelj projekta	**Maja Štambuk**
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	

Samostalno financiranje	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Vladimir Lay

Potpis _____
Anita Bušljeta Tonković, dipl. sociolog

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 21.11.2012.

Potpis _____
Anita Bušljeta Tonković, dipl. sociolog

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Danijela Doblanović, profesor povijesti i hrvatskoga jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Rani novi vijek		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7014		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Nevija i Srećko Doblanović		
Datum i mjesto rođenja:	08.01.1981., Pula, Hrvatska		
Adresa:	Bibići 20, Svetvinčenat, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098 9611021		
E-mail:	ddoblanovic@unipu.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - Odjel za humanističke znanosti** , *Dvopredmetni studij povijesti i hrvatskog jezika i književnosti*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	od srpnja 2009. - asistentica na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, Odjel za humanističke znanosti, Odsjek za povijest siječanj 2005. - srpanj 2009. - Državni arhiv u Pazinu rujan 2004. - siječanj 2005. - Osnovna škola Svetvinčenat
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Demografska slika župe Svetvinčenat od početka 17. do početka 19. stoljeća
Engleski:	Parish of Svetvinčenat from the early 17th to the early 19th century
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest / Hrvatska i svjetska ranonovovjekovna povijest

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	**Akademik Nenad Vekarić**	**Sveučilište u Dubrovniku / Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, Hrvatska**	**nenad.vekaric@du.t-com.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	Nenad Vekarić znanstveni je savjetnik i upravitelj Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku. Voditelj je doktorskog studija "Povijest stanovništva" (2006-). Član je suradnik (2000-2012), a od 2012. i redoviti clan Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Popis radova: 1. *Nevidljive pukotine. Dubrovački vlasteoski klanovi.* Zagreb-Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU, 2009. 2. *Početak demografske tranzicije u Hrvatskoj* (ur. Nenad Vekarić i Božena Vranješ-Šoljan). Zagreb-Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku i Sveučilište u Dubrovniku, 2009. 3. Vlastela grada Dubrovnika, 1. Korijeni, struktura u razvoj dubrovačkog plemstva. Zagreb-Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU, 2011. 4. "Promjene u spolnoj i dobnoj strukturi grada Dubrovnika izazvane ratom I padom Dubrovačkle Republike", u: Dalmacija za Francuske uprave (1806–1813.). Split: Književni krug Split I Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu, 2010. 323-337. 5. Metoda "reprezentativne kapi" i genealoška metoda u povijesnoj demografiji.« Povijesni prilozi 29/39 (2010): 23-38.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Župa Svetvinčenat u 18. stoljeću teritorijalno se poklapala s prostorom feudalne jurisdikcije Svetvinčenat u vlasništvu mletačke obitelji Grimani. Riječ je o maloj župi koja je brojila oko 1300 stanovnika. Stanovništvo će stoga biti istraženo iz svih demografskih aspekata koji se daju iščitati iz raspoloživih izvora. Temeljni izvori na kojima će biti provedeno istraživanje jesu matične knjige krštenih, vjenčanih i umrlih za 18. stoljeće, te dvije knjige *Status animarum* (iz 1734. i 1813. godine). Osim navedenih, koristit će se i svjetovni izvori vezani uz Feudalnu jurisdikciju Grimanijevih pohranjeni u Državnom arhivu u Pazinu i venecijanskom arhivu (Archivio di stato di Venezia), a koji pomažu rekonstruirati demografsku sliku župe/jurisdikcije. U radu će se istražiti kretanje broja stanovnika u župi u 18.st., ali i ranijim razdobljima, sezonska kretanja demografskih pokazatelja, natalitet, nupcijalitet i mortalitet, strukture kućanstava, te razne strukture stanovništva (spol, dob i sl.).
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	In the 18th century the Parish of Svetvinčenat coincides with the territorial area of the feudal jurisdiction Svetvinčenat (property of the Venetian family Grimani). It was a small parish with about 1,300 inhabitants. Therefore the research analyzes the population from all demographic aspects

offered by the available sources. The basic sources are registers of baptisms, marriages and deaths from the 18th century, as well as two Status animarum books (from 1734 and 1813). Moreover, the secular sources related to the feudal jurisdiction Grimani in the 17th and 18th century are used in the research. They are kept in the State Archive in Pazin and the Venetian State Archive, and they help in the reconstruction of the demographic picture of the parish and the jurisdiction. The paper also analyzes the movements of the population in the parish in the 18th century and earlier periods, seasonal trends of demographic indicators, birth, mortality and nuptiality rates, household structure and various structures of the population (by gender, by age, etc.).

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Povijesna demografija je disciplina koja se bavi proučavanjem stanovništva u povijesti s ciljem rekonstruiranja demografske slike prošlosti. Objašnjenje uzroka i posljedica koji su utjecali na demografsku sliku nekog područja sastavni je dio neke povijesno-demografske studije. Osnovni su izvori kojima se povijesna demografija bavi, u prvom redu matične knjige (obvezne nakon Tridentskog koncila), a zatim ostali izvori popisnog karaktera.

Brojčani podaci koji izviru iz matičnih knjiga krštenih, vjenčanih i umrlih u prvi mah mogu djelovati šturo, no upravo oni omogućuju prodiranje u mnoge segmente života, primjerice nekadašnju obitelj - temeljnu društvenu jedinicu. Stanovništvo nekog područja (države, regije, župe i sl.) čini vladajući sloj o kojem postoji niz izvora, ali u najvećoj mjeri čine ga tzv. „mali ljudi“. Vrlo često su matične knjige jedini pisani trag njihova postojanja. U njima su zabilježeni gotovi svi krucijalni trenuci njihovog života: krštenje (rođenje), stupanje u bračnu zajednicu, očinstvo i majčinstvo, gubici djece, rodbine, te konačno, i njihova smrt. Matične knjige svojevrsni su svjedoci velikih događaja u životu "malih" ljudi i upravo na tim se događajima temelje povijesnodemografska istraživanja, pa tako i ovaj rad. Izvori za demografsku povijest većine istarskih župa dobro su sačuvani. Za područje Istre (pretežno bivšeg mletačkog dijela) objavljeno je dosta povijesno-demografskih radova kako za ranonovovjekovno, tako i za kasnije razdoblje 19. i 20. stoljeća. Još početkom 20. stoljeća istraživanja stanovništva Kopra u razdoblju od prve polovice 17. do početka 20. stoljeća rezultirala su važnom povijesnodemografskom studijom. Također u prvoj polovici 20. stoljeća nastali su radovi koji obrađuju stanovništvo Boljuna, Mošćenica i Veprinca (Rudolf Strohal). Šezdesetih godina prošlog stoljeća Fedor Mikič istraživao je stanovništvo naselja Brseč. Od sedamdesetih godina poviješću stanovništva Istre bavi se Miroslav Bertoša. Objavio je niz radova o kretanju broja stanovnika u mletačkom dijelu Istre, sukobima starog i novog stanovništva, utjecaju ratova na stanovništvo i gospodarstvo uopće, kao i nekoliko radova s podacima o stanovništvu naselja: Barban, Dvigrad, Labin, Lindar, Medulin, Novigrad, Poreč i Pula. U novije su vrijeme podrobnije istražene demografska slika Pule u 17. i 18. stoljeću (Slaven Bertoša), Poreča u 18. stoljeću (Egidio Ivetic), te Novigrada i Vrsara razdoblju od 16. do kraja 18. stoljeća (Marino Budicin). U navedenim je radovima mahom riječ o obalnim gradovima u mletačkom dijelu Istre. Osim navedenih, postoje i fragmentarna istraživanja ili mikrostudije Jakova Jelinčića za mnoge istarske župe u kojima se uglavnom obrađuju samo neki podaci iz matičnih knjiga (za Buzeštinu, Pazinštinu, Puljštinu, područje Rovinja i Poreča). Sjeverna je Istra, mjesto Kaštel (uz samu granicu sa Slovenijom) u drugoj polovici 18. stoljeća obrađena u radu Marina Manina. Za prostor župe i feudalne jurisdikcije Svetvinčenat objavljeno je nekoliko preglednih povijesnih radova kao i pregleda postojećih izvora (Izvori za povijest Svetvinčenta). Povijesno-demografska istraživanja koja bi osvijetlila kretanje broja stanovnika u župi, kao i dinamike njihovih kontakata s obzirom na podrijetlo i sl. za župu Svetvinčenat do sada nisu provedena. Jakov Jelinčić pisao je o matičnim knjigama Svetvinčenta općenito, a na temelju matičnih knjiga župe nastao je i rad o nasljednoj bolesti miotonične distrofije (Igor Medica, Slavica Piljan i Borut Peterlin). Prostor župe Svetvinčenat poklapao se s prostorom feudalne jurisdikcije obitelji Grimani – vlasnika feuda. Grimanijevi su početkom 17. stoljeća proveli nekoliko kolonizacijskih pothvata, te na prostor feuda naselili kako stanovnike s prostora sjeverne Italije (Treviso), tako i *Morlache* s prostora ugroženih osmanskom opasnošću. Vijesti o tome nalazimo kod autora poput Carla de Franceschija. Feud je a naročito kaštel Svetvinčenat, središte jurisdikcije i župe, bilo posebno zanimljivo i privlačno Karnjelima (stanovnicima s prostora karnijskih Alpi) koji su se bavili obrtom i trgovinom. Pojavu novih stanovnika u župi, njihov smještaj (kaštel kao središte feuda – okolna sela), međusobne kontakte (vjenčanja, kumstva i sl.) možemo pratiti kroz upise u matične knjige.

Iako su matične knjige župe Svetvinčenat relativno dobro sačuvane, kontinuirani podaci dostupni su tek od 60-ih godina 17. stoljeća. U širem smislu, odnosno širi vremenski okvir ovog rada biti će razdoblje od 1613. godine (sačuvan popis stanovnika feudalne jurisdikcije), odnosno razdoblje od sredine 17. stoljeća (kontinuirani podaci o krštenima, vjenčanima i umrlima) do druge polovice 19. stoljeća. Preko dostupnih izvora pokušat će se utvrditi temeljne dinamike kretanja demografskih pokazatelja od ranog 17. do kasnog 19. stoljeća.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Velika većina stanovništva je do početka 19. stoljeća živjela na selu te je selo bilo glavni nositelj biološke reprodukcije društva. No, iz gore navedenih radova vidljivo je da stanovništvo neke seoske župe u Istri u dužem vremenskom razdoblju nije podrobnije istraženo,

prostor župe Svetvinčenat smatram idealnim, kako zbog veličine župe, tako i zbog sačuvanosti izvora. Budući da je riječ o maloj župi (cca 1400 stanovnika početkom 19. stoljeća) struktura stanovništva detaljno će se istražiti kroz sve aspekte koje izvori nude. Jedan od problema/fenomena kojima će se rad baviti jest kretanje broja stanovnika u župi u ranonovovjekovlju u odnosu na ostala područja mletačkog dijela Istre, utjecaj „kriznih razdoblja" na smanjenje broja stanovnika, odnosno razlozi rasta stanovnika u drugim razdobljima. Osim općeg pregleda broja stanovnika, veće će cjeline biti natalitet, nupcijalitet, mortalitet i strukture stanovništva, svaka od njih vezana uz jednu vrstu izvora (matične knjige krštenih, vjenčanih, umrlih i knjige Status animarum). Brojni podaci iz matičnih knjiga krštenih, osim istraživanja tipično demografskih aspekata kao što su broj i učestalost poroda, sezonalnost začeća/rođenja i sl., izvrstan su izvor onomastičkih podataka. Imenska denominacija u župi u 18. je stoljeću uglavnom bila motivirana katoličkim kalendarom. Potpuno suprotno od strogo i točno određenih pravila imenovanja u južnoj Hrvatskoj i većem dijelu Dalmacije. Na temelju matičnih knjiga krštenih biti će istražena učestalost motivacije prema svecima i blagdanima katoličkog kalendara, frekventnost određenih imena, odnosno popularnost nekog sveca kao zaštitnika, te uspoređena s ostalim područjima, odnosno okolnim župama u približno istome razdoblju. Istraživanjem nupcijaliteta obuhvatit će se raspored broja vjenčanja tijekom mjeseci u godini, odnosno motivacija za veći broj vjenčanja u točno određenome dijelu godine, prosječna dob stupanja u prvu kao i sljedeće bračne zajednice, trajanje udovištva za muškarce i žene. Kako je Svetvinčenat bio rubni prostor mletačke Istre spram austrijskog teritorija (u maticama *Stato Austriaco*), istražit će se i ženidbene veze između pripadnika dvije države. Sondiranjem matičnih knjiga vjenčanih župe Svetvinčenat uočen je velik broj brakova sklopljenih određenih dana u tjednu. Istražit će se stoga i tzv. privatizacija vjenčanja u smislu odvajanja obreda od nedjeljne mise kao kolektivnog slavlja u ranijem razdoblju (17. i prva polovica 18. st.), odnosno znatno opadanje broja vjenčanja nedjeljom u kasnijem razdoblju (druga polovica 18. i 19. stoljeće). Preko matičnih knjiga umrlih istražit će se raspored smrtnosti po mjesecima u godini, zavisnost rasporeda o dobnim skupinama, smrtnost po dobnim skupinama, uzroci smrtnosti i sl. Naglasak će biti stavljen na dijakronijske promjene vezane uz sezonalnost smrtnosti u ranijem u odnosu na kasnija razdoblja. Biti će istražena i povezanost smrtnosti novorođenčadi i mjeseca njihova rođenja. Posebna pažnja biti će posvećena povezanosti klimatološki „negativnih razdoblja" (velike hladnoće) i smrtnosti, kao i utjecaju veće smrtnosti na natalitet i nupcijalitet. Matične knjige umrlih sadrže i vrlo vrijedne podatke o mjestu ukopa pokojnika, te će i taj aspekt biti uključen u istraživanje. Na temelju dvije knjige *Status animarum* biti će rekonstruirana struktura kućanstava s posebnim naglaskom na razlike kaštel Svetvinčenat - okolna sela u smislu veličine i tipa obitelji (nuklearne i proširene u Svetvinčentu naspram višestrukih u okolnim selima), struktura stanovništva s obzirom na spol, dob i status (vjenčani, nevjenčani, udovci, udovice i sl.). Budući da knjiga stanja duša iz 1734. prilično detaljno određuje mjesto stanovanja pojedine obitelji u samome središtu župe (Svetvinčenat), pokušat će se sastavit raster stanovnika s obzirom na imovnu i stalešku pripadnost (trg/periferija). Svi navedeni izvori (matične knjige i knjige Status animarum) izniman su izvor za povijest migracija stanovništva. Na to, osim samih upisa o podrijetlu u matičnim knjigama upućuju i brojna prezimena, naročito iz ranijih popisa (primjerice 1613.). Za usporedbu o migracijama koristiti ću i rad Slavena Bertoše koji se bavi etničkom slikom Pule u razdoblju 1613. – 1815. godine, te radove o Karnjelima u Istri, kao posebno brojnoj kategoriji doseljenog stanovništva u Svetvinčenat.

Posebno ću se osvrnuti na razlike na liniji kaštel Svetvinčenat – okolna sela u župi. Razlike su u većoj ili manjoj mjeri uočljive za sve aspekte života koje možemo istražiti kroz matične knjige (sezonalnost, dobna razlika bračnih partnera, sklapanje novog braka, imenovanje djece i sl.). Osim toga, na temelju objavljenih radova za gradske župe Pulu, Poreč i Novigrad, usporedit će se dinamike života stanovništva i na toj liniji.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Već je spomenuto kako su matične knjige primarni izvor povijesnodemografskih istraživanja. U Državnom arhivu u Pazinu i Župnom arhivu u Svetvinčentu čuvaju se matične knjige i knjige Status animarum župe Svetvinčenat. Sačuvane su matične knjige krštenih za razdoblje od 1568. do 1647., te od 1663. dalje, matične knjige vjenčanih za razdoblje od 1581. dalje, te matične knjige umrlih od 1668. godine naprijed. Osim matičnih knjiga, posebno zanimljivi i u demografskom smislu jesu fondovi Bilježnika Svetvinčenta, te Feudalne uprave Svetvinčenat (Državni arhiv u Pazinu), naročito za povijest migracija, imovinski status stanovnika i sl. Niz podataka za rekonstrukciju demografske slike jurisdikcije, ali i samog načina funkcioniranja feuda, pruža gradivo obitelji Grimani pohranjeno u fondovima Deposito Grimani 2006 i Archivio Grimani e Barbarigo (Archivio di Stato di Venezia). Riječ je o popisima stanovnika, posebno vezanima uz feudalna davanja koji pružaju sliku o strukturi stanovništva i gospodarstvu, ali i nizu drugih dokumenata koji osvjetljavaju upravljanje feudom, likove „velikih" ljudi poput kapetana kaštela i ostalih službenika kako i ostatak stanovnika na feudalnom posjedu. Podatke o broju stanovnika u župi nalazimo i u biskupskim vizitacijama (Biskupijski arhiv u Poreču), kao i niz drugih zanimljivih podataka o svakodnevici tamošnjeg življa.

Navedeni izvori iz domaćih i stranih arhiva biti će kvantitativno i kvalitativno obrađeni. Kvantitativna će metoda rezultirat statističkim

podacima o određenom fenomenu, brojevima koji će omogućiti interpretaciju određene pojave. Biti će primjenjena na čitavo promatrano razdoblje (od početka 17. do početka 19. stoljeća), a posebno je važna za detektiranje modela sezonalnosti (mjesečnih rasporeda demografskih pokazatelja) i kretanja broja stanovnika. "Mikrodemografski pristup" matičnim knjigama, odnosno poimenična analiza svakog upisa za razdoblje od 1734. do 1814., omogućit će "praćenje" osoba od prvog (krštenje) do posljednjeg upisa u matične knjige (smrt) i rekonstrukciju životnih puteva pojedinaca, obitelji i života zajednice uopće. Rezultati istraživanja će u konačnici biti uspoređeni s rezultatima relevantnih objavljenih radova na tom području, kako za istarsko područje, tako i za područje ostalih župa na prostoru današnje Hrvatske i župa sličnih dimenzija i gospodarskih karakteristika u susjednim zemljama. Moderna povijesnodemografska istraživanja podrazumijevaju interdisciplinarnost. U tom smislu će i u ovom istraživanju biti uzeti u obzir radovi iz područja povijesti medicine, građanskog prava, povijesti demografskih i obiteljskih politika i sl.

Matične knjige pružaju niz podataka, no sadrže i neke zamke koje mogu navesti na sasvim krive zaključke. Posebna će pažnja stoga biti posvećena provjeravanju vjerodostojnosti podataka u izvorima, odnosno njihovoj vanjskoj i unutarnjoj kritici (autentičnost i vjerodostojnost izvora kao povijesnog svjedočanstva). Istraživanje će biti okrenuto raznim demografskim aspektima prostora župe/feudalne jurisdikcije Svetvinčenat u razdoblju od tridesetih godina 18. stoljeća do 1814. godine, a temeljiti će se na istraživanju arhivskih izvora. Kao uži vremenski okvir uzeto je razdoblje od 1734. do 1814. godine. Motivacija za baš takav vremenski okvir bila je sačuvanost knjiga Status animarum. Naime, najstarija knjiga Status animarum za Svetvinčenat (a takve su knjigo sačuvane za istarske župe u 18. stoljeću uopće) potječe iz 1734. godine. Posebna je zanimljivost ovog izvora što, osim „klasičnih“ podataka koje nalazimo u takvim knjigama, sadrži i podatke o lokaciji kuće pojedinog nositelja obitelji, te na taj način omogućava rekonstrukciju stanovanja. Osamdeset godina kasnije (1814.) nastala je još jedna knjiga Status animarum za župu Svetvinčenat, koja takav podatak ne sadržava. No, dvije će navedene knjige poslužiti kao referentni okviri za promatranje smjene stanovništva, promjenu struktura obitelji/kućanstava i sl. u ovom osamdesetogodišnjem razdoblju. Osim navedenih knjiga, biti će detaljno, kvalitativno i kvantitativno obrađene matične knjige krštenih, vjenčanih i umrlih u navedenih osam desetljeća. Kvantitativni podaci koji proizlaze iz matica biti će interpretirani sa svrhom odgovaranja na pitanja o uzrocima baš takve demografske slike župe.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rad će pridonijeti boljem poznavanju još neistraženih, ili pak u povijesno-demografskim istraživanjima slabo istraženih kretanja demografskih pokazatelja na području središnje Istre. Istraživanja će pridonijeti boljem poznavanju i razumijevanju demografske slike, svakodnevnog života i kontakata stanovnika na prostoru župe smještene na graničnom prostoru uz Pazinsku knežiju u razdoblju ranog novog vijeka u kojem je Istra i stanovništvo koje ju je obitavalo bilo podijeljeno između dvije države.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Andreis, Mladen, "Stanovništvo otoka Brača u drugoj polovici 18. stoljeća", *Građa i prilozi za povijest Dalmacije*, (1997), 13, 205 – 236

2. Bertoša, Miroslav, *Istra: Doba Venecije: (XVI. – XVIII. st.)*, Povijest Istre II, Drugo prerađeno i dopunjeno izdanje, Pula: ZN „Žakan Juri“, 1995.

3. Bertoša, Slaven, *Život i smrt u Puli, Starosjedioci i doseljenici od XVII. do početka XIX. stoljeća*, Pazin, 2002.

4. Breschi, Marco i Massimo Livi Bacci, "Stagione di nascita e clima come determinanti della mortalita infantile negli stati Sardi di terraferma", *Genus*, vol. 42, (1986): 87-101

5. Budicin, Marino, "Alcune linee e fattori di sviluppo demografico di Orsera nei secoli XVI-XVIII", *Atti*, 18, (1987-1988): 93 – 120

6. Budicin, Marino, "L'andamento della popolazione a Cittanova nei secoli XVI-XVIII", *Atti*, 19, (1988-1989), 75 – 106

7. Ciuffardi, Angelo, „Svetvinčenat: kratka povijest“ u: *Izvori za povijest Svetvinčenta, Posebni otisak Vjesnika istarskog arhiva*, sv. 6-7, (1996-1997): 67-80

8. Coppa, A., Di Donato, L., Vecchi, F. i Danubio, M. E., "Seasonality of Marriages and Ecological Contexts in Rural Communities of Central-Southern Italy (Abruzzo), 1500–1871", *Coll. Antropol.* 25 (2001) 2: 403-412

9. Čapo, Jasna, "Sezonske varijacije demografskih pokazatelja u sjevernoj Hrvatskoj u 18. i 19. stoljeću", u: *Zbornik Slavonija, Srijem, Baranja, Bačka*, Zagreb: Matica hrvatska, 1993: 121 – 142

10. Dalla-Zuanna, Gianpiero i Rosina, Alessandro, "An Analysis of Extremly High Nineteenth-Century Winter Neonatal Mortality in a Local Context of Northeastern Italy", *European Journal of Population / Revue européenne de Démographie*, 27, 1 (2010): 33-55

11. Erceg, Ivan, "Dva i pol stoljeća kretanja stanovništva Istre (1554-1807)", u: *Gunjačin zbornik*, Zagreb, 1980: 229-250.

12. Erceg, Ivan, "Broj i veličina porodica u Istri (2. polovica 18. stoljeća)", *Acta historico-oeconomica Iugoslaviae* 8 (1981): 1-16.

13. Gabričević, Ante, "Prirodno kretanje stanovništva na području župe sv. Vida u Brdovcu između 1672. i 1981. godine", *Starine JAZU 59* (1984): 187 – 308

14. Gelo, Jakov, *Demografske promjene u Hrvatskoj 1780. – 1981. godine*, Zagreb, Globus, 1987.

15. Ivetic, Egidio, "Struttura della famiglia e società a Villa di Rovigno nel 1746", *Atti del Centro di ricerche storiche – Rovigno*, 23 (1993): 371-393

16. Ivetic, Egidio, "Aspetti della struttura familiare nell'Istria rurale del primo ottocento. Le parrocchie di Canfanaro e Dignano nel 1822", *Quaderni Giuliani di Storia*, Trieste, 16/ 2, (1995): 7 – 31

17. Ivetic, Egidio, "La popolazione di Parenzo nel Settecento: Aspetti, problemi ed episodi del movimento demografico", *Atti 21* (1991): 117 – 185

18. Ivetic, Egidio, *La popolazione dell' Istria nell'età moderna, Lineamenti evolutivi*, Trieste – Rovigno, Unione italiana – Fiume i Università popolare di Trieste, 1997.

19. Jelinčić, Jakov, "Matična knjiga vjenčanih župe Vranja 1771. – 1806.", *Lupoglavski zbornik*, 5 (2005): 69-94

20. Kapetanić, Niko i Nenad Vekarić, *Stanovništvo Konavala, 1.*Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU, 1998; 2., 1999.

21. Krivošić, Stjepan, *Stanovništvo Dubrovnika i demografske promjene u prošlosti*, Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti JAZU u Dubrovniku, 1990.

22. Krivošić, Stjepan, *Stanovništvo i demografske prilike u sjeverozapadnoj Hrvatskoj u XVIII. i prvoj polovini XIX. stoljeća*. Varaždin: Zavod za znanstveni rad HAZU, 1991.

23. Krivošić, Stjepan, *Zagreb i njegovo stanovništvo od najstarijih vremena do sredine XIX. stoljeća*, Zagreb: JAZU, Građa za gospodarsku povijest Hrvatske 19, 1981.

24. Stipetić, Vladimir i Nenad Vekarić, *Povijesna demografija Hrvatske,* Zagreb – Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, 2004.

25. Van Bavel, Jan, "Detecting Stopping and Spacing Behaviour in Historical Demography, A Critical Review of Methods", *Population*, 59(1), 2004: 117-128

26. Vekarić Nenad, Irena Benyovsky, Tatjana Buklijaš, Maurizio Levak, Nikša Lučić, Marija Mogorović i Jakša Primorac *Vrijeme ženidbe i ritam poroda, Dubrovnik i njegova okolica od 17. do 19. stoljeća*, Zagreb-Dubrovnik, Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, 2000.

27. Vekarić, Nenad, *Stanovništvo poluotoka Pelješca*, I., Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, 1992; II, 1993.

28. Vekarić, Nenad, "Stanovništvo Vignja 17. do 19. stoljeća.", *Anali zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku* 19/20 (1982): 165-186

29. Vekarić, Nenad, "Stanovništvo Trstenice 31.12.1751. godine.", *Anali zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku 24/25 (1987): 139 – 159*

30. Wertheimer-Baletić, Alice, *Demografija. Stanovništvo i ekonomski razvitak*, Zagreb: Ekonomska biblioteka, XVI kolo, Informator, 1982. (drugo dopunjeno i prošireno izdanje).

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
vlastita sredstva		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
Akademik Nenad Vekarić

Potpis _____
Danijela Doblanović, profesor povijesti i hrvatskoga jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 23.10.2012.

Potpis _____
Danijela Doblanović, profesor povijesti i hrvatskoga jezika i književnosti

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ivan Šutić, profesor povijesti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Medievistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6760		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Miho Šutić		
Datum i mjesto rođenja:	30.04.1981., Dubrovnik, Hrvatska		
Adresa:	Gotalovečka 8, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	01/3098631		
E-mail:	isutic@inet.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**, *Povijest*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	12. 2009.-09.2010 Odsjek za povijest, Zavod za povijesne i društvene znanosti HAZU, Zagreb 02. 2007. I. OŠ Bartola Kašića, Zagreb
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Povijesnodemografska analiza glagoljskih Matica krštenih i umrlih mjesta Baška na otoku Krku (1640.-1700.) na grafolingvistički obrađenom korpusu
Engleski:	Historical and Demographic Analysis of the Glagolitic *Matricule* of Baptised and Dead Persons from Baška on the Island of Krk (1640-1700) based on Grapholinguistically examined Corpus
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest / Hrvatska i svjetska ranonovovjekovna povijest

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	**dr.sc. Zoran Ladić, viši znanstveni suradnik**	**Odsjek za povijesne znanosti HAZU - Zagreb, Hrvatska, Hrvatska**	**zladic@hazu.hr**
Drugi mentor:	**dr.sc. Mateo Žagar**	**Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska**	**mzagar@ffzg.hr**

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	1. Spisi istarskih bilježnika I. Spisi labinskih bilježnika sv. 1. Knjiga labinskog bilježnika Bartolomeja Gervazija (1525-1550) (Pazin: Državni arhiv u Pazinu, 2008.) (koautor: Elvis Orbanić); 2. Labinsko društvo u ranom novom vijeku u zrcalu bilježničkih dokumenata bilježnika Bartolomeja Gervazija, Historijski zbornik, god. LXII, br. 1 (Zagreb 2009.), str. 47-70); 3. Neki aspekti obiteljske i demografske prošlosti župe Miljevci koncem XVII. stoljeća u svjetlu matičnih knjiga rođenih, Zbornik radova sa Znanstvenog skupa Miljevci u prošlosti (s pogledom u budućnost), Visovac-Drinovci, 15.-16. lipnja 2007., ur. Marko Menđušić i Drago Marguš (Visovac-Drinovci: 2008.), str. 321-342 (koautor: Zrinka Novak); 4. Neki aspekti kasnosrednjovjekovne društvene i religiozne povijesti Poreča u zrcalu oporuka i kodicila, Humanitas et litterae: ad honorem Franjo Šanjek, ur. Lovorka Čoralić i Slavko Slišković, Dominikanska baština, knj. 6; Analecta Croatica Christiana, sv. 40, (Zagreb: Dominikanska naklada Istina-Kršćanska sadašnjost, 2009.), str. 347-374; 5. Glagoljska Bilježnica šćitarjevskog župnika od 1524. do 1526. godine. Prilog proučavanju crkvenog i seoskog života u zagrebačkoj okolici u ranom novom vijeku, Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti ZPDZ HAZU, vol. 29, Zagreb 2011., str. 149-189 (koautor: Goran Budeč).
Drugi mentor:	1. Žagar, Mateo: »Grafetičke posebnosti tekstova istočne grane hrvatskoga glagoljaštva», u Slovo 56-57 (Zbornik Anice Nazor); Zagreb 2008, 695-708 2. Žagar, Mateo: »Ustanovljivanje kurzivne glagoljice u XIV. st», u: Vidjeti Ohrid, Referati hrvatskih sudionica i sudionika na XIV. međunarodnom slavističkom kongresu (ur. Marko Samardžija), Ohrid, 10-16. rujna 2008, Zagreb 2008, 141-170 3. Žagar, Mateo: »Hrvatska pisma u srednjem vijeku« u: Povijest hrvatskog jezika, ur. Bićanić, Ante, Zagreb 2009, str. 107-219 4. Žagar, Mateo: »Die glagolitische Schriftreform des 13. Jahrhunderts im Kontext der lateinischen Schriftreform«, Dalmatien als europaeischer Kulturraum (ur. W. Potthoff, A. Jakir, M. Trogrlić, N. Trunte), Split 2010, 163-180 (na hrvatskom jeziku »Reforma glagoljičkog pisanja u 13. stoljeću u svjetlu latiničkih reformi«, Knjige poštujući, knjigama poštovan – Zbornik o 70. rođendanu Josipa Bratulića, Zagreb 2010, 171-183 5. Žagar, Mateo: »Grafija hrvatskoglagoljskih tekstova XIV. st. između grčkih temelja i latinskih slojeva (na primjeru Regule Svetog Benedikta)», u: Godišnik na Sofijskija universitet »Sv. Kliment Ohridski«, Cent'r za slavjano-vizantijski proučavanija »Ivan Dujčev«, sv. 96 (15), Sofija 2008, (Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa »Vizantija i slavjanite», održanog u Sofiji 12-14. V. 2006), 333-3425.

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s	U radu ću nastojati, multidisciplinarnim pristupom, obraditi Matične knjige Baške s otoka Krka u razdoblju 1640.-1700. Cilj je povijesnodemografskog dijela uočiti svakodnevicu proučavanog

praznim mjestima)	mjesta u spomenutom razdoblju i pokušati stvoriti određenu sliku života Baške. Iako su Matične knjige kao izvori obrađivane u hrvatskoj historiografiji radi se u najvećem dijelu o maticama pisanim latinicom. Glagoljske matične knjige nedovoljno su istražene te se, s obzirom na brojnost vrela koje Hrvatska posjeduje, pojavila potreba za njihovim proučavanjem. Grafolingvistički dio sadržavao bi karakteristične osobine glagoljskog pisma prisutnog u maticama, također istraživanje koja do sada u našoj filologiji nije bilo prisutno. Metodološki oslonio bih se na kvantitativu analizu s obzirom da su matične knjige izvor koji sadrži istovjetne podatke pogodne za stvaranje statistike koja bi zatim omogućila uočavanje pravilnosti, ali i razna odstupanja prisutna u životu ljudi proučavanog vremena i prostora.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	In my PhD Thesis I will apply a multidisciplinary approach in an attempt to analyse the Matricule of baptised and dead persons from Baška on the island of Krk covering the period between 1640 and 1700. The main aim of the historical and particularly demographic analysis of researched data is to present various aspects of everyday life in Baška. In contrast to Latin matricule which have been frequently examined in recent Croatian historiography, Glagolitic matricule have been researched rather poorly. Yet, the abundance of this type of sources kept in Croatian archives, there is an obvious need for their further analysis. The grapho-linguistic research will focus on specific characteristics of the Glagolitic script present in mentioned Matricule. Namely, this aspect of examination was also not considered in the recent Croatian philology. As for methodology, I will apply the quantitative analysis, especially regarding the fact that matricule are sources which contain serial type of data. For that reason, these data are suitable for statistical analysis which causally enable the examination of variations in social and demographic trends in daily lives of the inhabitants of Baška in the above mentioned period.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Novovjekovne matične knjige s pregršt serijskih podataka vezanih uz tzv «malog čovjeka» ukazuju se kao neprocjenjiv izvor o povijesti nekih aspekata svakodnevnog života. One su serijski tip izvora, sadrže istovjetne podatke pa su stoga podložne metodologiji kvantitativne analize. Uz oprez pri analiziranju podataka, može se – na temelju njihova istraživanja - stvoriti primjerena slika nekih aspekata društvene povijesti određenog mikro ili makro prostora, prije svega demografski i obiteljski aspekti, ali u određenoj mjeri i kulturni, društveni i religiozni aspekti, u velikoj mjeri zbog činjenice što su bilježnici matičnih knjiga na marginama nerijetko bilježili važne podatke iz prošlosti neke župe, mjesta ili veće sredine. Rekonstruiranje takve, u prvom redu povijesnodemografske, slike, u ovom slučaju mjesta Baška na otoku Krku, temelj je ovog istraživanja. Pri tome treba istaknuti da takva istraživanja za ovo mjesto uopće nisu vršena, iako postoji obimna glagoljska arhivska građa, dok je metodologija analize matičnih knjiga predstavljena u više znanstvenih studija. Grafolingvistički dio rada od velike je važnosti, jer dosad takva istraživanja u našoj filologiji još nisu provedena. Budući da glagoljske matične knjige ne spadaju u niz profilirane književne produkcije (naprimjer, na drugom su funkcionalnom polu od svečanih liturgijskih tekstova), pismenost i jezik koji bi se ovdje obrađivali osobito su nam važni jer odražavaju autentičan, svakodnevni svijet naših popova glagoljaša i njihovu, donekle spontanu, pismovnu djelatnost. Nastojao bih uočavanjem karakterističnih ortografskih i uopće grafolingvističkih osobina, procjenom broja pisara i sl, uz povijesnodemografske spoznaje, postići zaokruženu, metodološki razmjerno složenu, sliku obrađenoga korpusa. Teorijska podloga povijesnodemografskog dijela istraživanja sastojala bi se od radova autora koji su se bavili povijesnom demografijom i predstavili osnovna metodološka načela povijesnodemografskih istraživanja. Prvenstveno valja istaknuti Stjepana Krivošića kao začetnika povijesne demografije u Hrvatskoj, a zatim i Vladimir Stipetića i Nenada Vekarića. Osnovne metodološke pretpostavke za istraživanje užeg geografskog prostora Istre i kvarnerskih otoka postavili su Miroslav Bertoša, Slaven Bertoša i Zoran Ladić koji su djelomično obradili i glagoljsku arhivsku građu koja se čuva u Državnom arhivu u Pazinu, župnim arhivima i Arhivu HAZU u Zagrebu. Istraživanja kurzivnih glagoljičkih tekstova na grafolingvističkom planu dosad su skromno obrađena (Josip Vajs, Vjekoslav Štefanić, Josip Hamm, Josip Bratulić itd.). Noviji teorijski okviri otvaraju mogućnosti cjelovitijem opisu koji vodi računa o razlikovanju jezične pismovne razine (grafematike) od «nejezične» (grafetike) pri čemu bih se oslonio na radove Matea Žagara.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj rada je multidisciplinarnim istraživanjem osvijetliti sliku života Baške sredinom i u drugoj polovini XVII. st., izraditi demografsku studiju u kojoj će se posebna pozornost posvetiti odnosu ritma života i smrti s raznim sezonskim (primjerice glad ili epidemije) i povijesnim (primjerice ratne okolnosti) pojavama, pokušati utvrditi kulturne, političke, vjerske i druge utjecaje na stanovništvo kao i nastojati uklopiti mikrohistoriju jednoga naselja na Krku u šire makrohistorijske procese sjevernojadranskog, ali i općenito istočnojadranskog područja. U povijesnodemografskom dijelu studije razmatrat će se problemi kao što su natalitet, mortalitet, sezonske varijacije rađanja i umiranja, godišnja i mjesečna distribucija rođenih i umrlih, pitanje mrtvorođene i nelegitimne djece, udio blizanaca,

odnos osobnih imena obzirom na liturgijski kalendar i lokalne kultove svetaca itd. Grafolingvistički dio za cilj ima omogućiti adekvatno čitanje tekstova, njihovu kritičku verifikaciju i prezentaciju. Bez primjerenog pismovnog opisa, kao i adekvatne transliteracije (koja podrazumijeva i poznavanje pravila o transkripciji tj. izgovoru), tekstovi se ne mogu kritički obraditi. Pismovne osobine vrijedan su posrednik i nekih konkretnih spoznaja: razlikovanje rukopisa otkrit će nam broj pisara; prepoznavanje regionalnih kurzivnoglagoljičkih osobina govorit će u prilog migracija popova glagoljaša; uvježbanost u pisanju (poznavanje pravila) svjedočit će, naprimjer, i o obrazovnom i(li) starosnom sastavu. U nužnoj mjeri uvrstit ću i neke rezultate onomastičkih istraživanja (s obzirom na tipove osobnih imena).

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Prva faza obrade korpusa sastojala bi se u transliteriranju glagoljskih zapisa na latinicu. Sam materijal, odnosno izvorna građa, sastoji se od matičnih knjiga koje su neobjelodanjene, dosada gotovo uopće nisu znastveno valorizirane i obrađene, a čuvjaju se u izvorniku u Arhivu Hrvatske akadmije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (sign. IX-19, IX-20). Uz transliteraciju, a u cilju primjene kvantitativne metode, kreirale bi se tablične baze podataka, koje bi sadržavale sve mjerljive informacije koje je moguće iščitati iz matičnih knjiga kao što su datacije odnosno kronološko određivanje bilježenja podataka, imena i prezimena svećenika koji su upisivali podatke, osobna imena i prezimena roditelja i djeca, godišnja i mjesečna distribucija rođenja ili smrti, spol rođenog djeteta/umrle osobe, odnos zakonite i nezakonite djece, blizanci, starosna dob umrlih, opis bolesti od kojih su umrle pojedine osobe i sl. Nakon ove uvodne faze uslijedila bi povijesnodemografska analiza dobivenih podataka koja bi se bavila procjenom nataliteta i mortaliteta, utjecajem raznih čimbenika na ritam života i smrti (npr. bolesti, ratovi i sl.), demografskim kretanjima, obiteljskim životom, svakodnevicom, pobožnošću itd., ali naravno, u okvirima u kojima to dopuštaju matične knjige kao primarna vrela. Grafolingvistička obrada, bez koje i nije moguće provesti adekvatnu transliteraciju, sadržavala bi uvid u grafemski inventar, kraćenja, ligature, bavila bi se odnosom fonem-grafem, upotrebom velikih slova itd. što bi trebalo rezultirati isticanjem karakterističnih jezičnih i pismovnih osobina proučenih matičnih knjiga.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Sama činjenica da glagoljske matične knjige hrvatske provenijencije do sada nisu podvrgnute znantveno-kritičkoj analizi s aspekta historiografije i kroatistike, unatoč činjenici što predstavljaju izuzetno vrijedan izvor za rekonstruiranje spomenutih problema, jasno upućuje na potrebu ozbiljne znanstvene obrade ovog materijala. Stoga ovaj rad ima dvostruki cilj. Ostvariti neke nove spoznaje vezane za konkretno područje Baške u 17-om stoljeću kao i potaknuti buduće znanstvenike za istraživanje hrvatske glagoljske baštine.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Vladimir Stipetić i Nenad Vekarić, «Povijesna demografija Hrvatske.» Zagreb-Dubrovnik, Hazu, Zavod za povijene znanosti u Dubrovniku, 2004.

Miroslav Bertoša, «Matične knjige-arhivsko vrelo o demografskim previranjima predindustrijske Europe.», Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci 41-42, 2000., str. 315-352.

Slaven Bertoša, «Život i smrt u Puli. Starosjedioci i doseljenici od XVII. do početka XIX. Stoljeća.» Pazin, Skupština Udruga Matice hrvatske Istarske županije, 2002.

Slaven Bertoša, «Nezakonita djeca u puljskim matičnim knjigama krštenih od 1613. do 1678.», Croatica Christiana Periodica 22/42, 1998., str. 37-48.

Zoran Ladić i Zrinka Novak, «Neki aspekti obiteljske i demografske prošlosti župe Miljevci koncem XVII. stoljeća u svjetlu matičnih knjiga rođenih.», Zbornik radova sa Znanstvenog skupa Miljevci u prošlosti (s pogledom u budućnost), Visovac-Drinovci, 15.-16. lipnja 2007., Visovac-Drinovci, 2008., str. 321-342.

Stjepan Krivošić, «Izvori za historijsku demografiju-djelomični brojčani i poimenični popisi stanovništva.», Arhivski vjesnik 36, 1993., str. 159-170.

Stjepan Krivošić, «Izvori za historijsku demografiju: starije matične knjige.», Arhivski vjesnik 31, 1988., str. 13-30.

Dražen Vlahov, «Matična knjiga krštenih, vjenčanih i umrlih u Humu (1618.-1672.)», Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci 40, 1998. str. 53-74.

Peter Laslett, «The world we have lost.», London, 1983.

Mateo Žagar, «Grafolingvistika srednjovjekovnih tekstova.», Zagreb, Matica hrvatska, 2007.

Mateo Žagar, «Neka grafetička ujednačavanja u hrvatskoglagoljskim tiskanim misalima.», Croatica 26, 1995/1996, 42/43/44, str. 453-468.

Žagar, Mateo: »Ustanovljivanje kurzivne glagoljice u XIV. st», u: Vidjeti Ohrid, Referati hrvatskih sudionica i sudionika na XIV. međunarodnom slavističkom kongresu (ur. Marko Samardžija), Ohrid, 10-16. rujna 2008, Zagreb 2008, 141-170

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
10000 kn		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	vlastitim sredstvima	
Sjednica Etičkog povjerenstva		

na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
dr.sc. Zoran Ladić

Potpis _____
dr.sc. Mateo Žagar

Potpis _____
Ivan Šutić, profesor povijesti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 20.03.2012.

Potpis _____
Ivan Šutić, profesor povijesti

Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Teodora Fonović Cvijanović, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i talijanskog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Kroatistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	4982		
Odobravanje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	■ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Željka/Serđo		
Datum i mjesto rođenja:	03.06.1977., Vinež, Hrvatska		
Adresa:	Lovrin 80 d, Pazin, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	052 622 459 / 092 218 25 31		
E-mail:	tfonovic@inet.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. **Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - Odjel za humanističke znanosti** , *Hrvatski jezik i književnost i talijanski jezik i književnost*, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od 2004. zaposlena je kao znanstveni novak na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli. Od 2000. do 2004. radi kao profesor hrvatskoga jezika u Srednjoj školi Mate Balote u Poreču.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Fonović Cvijanović, Teodora. Hrvatski jezik u Istri potkraj 19. i u početku 20. stoljeća // Zadarski filološki dani III / Musa, Šimun (ur.). Zadar : Sveučilište u Zadru, 2011. 305-322 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 2. Fonović Cvijanović, Teodora Briga i svijest o hrvatskome jeziku u Istri na početku XX. stoljeća (s primjerima iz Naše sloge) // *Peti hrvatski slavistički kongres* Rijeka, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Fonović Cvijanović, Teodora Hrvatski jezik u Istri na početku XX. stoljeća // *Znanstveni skup o Istri u XX. stoljeću* Umag, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 4. Fonović Cvijanović, Teodora Hrvatski jezik u Istri potkraj 19. i u početku 20. stoljeća // *Zadarski filološki dani III.* Zadar, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 5. Fonović Cvijanović, Teodora; Vitković, Vanessa Odnos sintaktičke norme u hrvatskim normativnim priručnicima i u mladih // *Norma i antinorma w wielkich i malych jezykach wspolczesnej Slavii*

	Opole, Poljska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 6. Fonović Cvijanović, Teodora Pravopisna i jezična analiza prve poslanice Jurja Dobrile na hrvatskome jeziku iz 1858. godine // *15th Anniversary Mediterranean Studies Association International Congress* Pula, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Juraj Dobrila i hrvatski jezik u Istri
Engleski:	Juraj Dobrila and Croatian language in Istria
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Kroatistika

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	**Ustanova, država:**	**E-Pošta:**
Prvi mentor:	**prof.emer. Ivan Zoričić**	**Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska**	**izoricic@unipu.hr**
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	Zoričić, Ivan: „Matko Laginja i hrvatski jezik u Istri“, Jezik, god. 55., br. 3, Zagreb, 2008. str. 81 – 88. Zoričić, Ivan: „Pogledi Tone Peruška na hrvatski jezik u Istri“, Jezik, god. 52., br. 5, Zagreb, 2005., str. 161 – 200. Zoričić, Ivan: *Tragom jezičnih nedoumica,* ZN „Žakan Juri“, Pula, 2004. Zoričić, Ivan: „Jezik Balotine *Tijesne zemlje*“, Riječki filološki dani, 2002., Zbornik radova 5, str. 607 - 618 i *Istra*, 3-4/2003, str. 199 – 207. Zoričić, Ivan: „Peruškovi razgovori o jeziku danas“, Glas Istre, 5. rujna 1997.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Juraj Dobrila i hrvatski jezik u Istri U središtu je istraživanja jedan odsječak novije povijesti hrvatskoga standardnog jezika u 19. stoljeću, i to onaj koji se uglavnom odnosi na Istru, posebno na spisateljsko i javno djelovanje Jurja Dobrile. Analizirat će se Dobrilin molitvenik *Otče, budi volja tvoja* iz 1854. godine i poslanice na slovopisnoj, pravopisnoj, fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj, leksičkoj i stilskoj razini. Proučit će se promjene u izdanjima *Molitvenika* koja su izišla za njegova života te obilježja i mijene u jeziku poslanica od 1858. do 1881. godine. Sigurno je da je Dobrila dobro poznavao hrvatski jezik i zbivanja oko njega te će se utvrditi elementi koji ga vežu s jezikom i pravopisom tada aktualnih jezičnih usmjeravanja. Na njegov su jezični odabir utjecale veze s brojnim istaknutim hrvatskim jezikoslovcima i kulturnim djelatnicima, što ćemo potvrditi podatcima iz njegove korespondencije.

Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Juraj Dobrila and Croatian language in Istria The research is focused on the segment of the history of the 19th century Croatian standard language, namely the one predominately related to Istria, particularly the literary and public activity of Juraj Dobrila. The paper will provide an analysis of Dobrila's 1854 prayer book *Otče budi volja tvoja* and his epistles in terms of spelling, orthography, phonology, morphology, syntax, lexis and style. The article will explore the changes in the editions of the prayer book which were published during his lifetime and the characteristics and modifications in the language of the epistles written between 1858 and 1881. It is certain that Dobrila was well acquainted with Croatian language and the occurrences related to it. The paper will establish the elements which tie him to the language and orthography of then current linguistic tendencies. The claim that his linguistic choices were influenced by his connections to numerous distinguished Croatian linguists and cultural workers will be confirmed by the data from his correspondence.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Cjelovita i iscrpna povijest hrvatskoga standardnog jezika u Istri u 19. stoljeću još nije napisana, iako za to postoje brojne radnje više istraživača, obično u okvirima izučavanja širih, najčešće društvenih i povijesnih promjena. Polazimo od gledišta da ju je moguće zasnovati tek pošto se prethodno istraži ne samo koja su gledišta o jeziku zastupali glavni pokretači tadašnjih zbivanja već i osobito to koja su pravopisna i gramatička rješenja rabili u svojim pisanim radovima.

U radu će se započeti s relevantnim spoznajama o hrvatskome jeziku od tridesetih do osamdesetih godina 19. stoljeća na temelju radova Z. Vince, M. Moguša, B. Tafre, I. Pranjkovića, D. Stolac, LJ. Jonkea, J. Vončine i S. Ham. Razmatrat će se predilirske i ilirske odluke i vizije o jeziku te djelovanje riječke i zagrebačke filološke škole, zadarskoga jezično-književnog kruga i hrvatskih vukovaca. Iako su tada riješene neke važne normativne dvojbe, brojna pravopisna, gramatička i leksička pitanja u 19. stoljeću i dalje ostaju otvorenima. Različiti pogledi na standardni jezik i različite mogućnosti njegove realizacije rezultat su rascjepkanosti pojedinih hrvatskih pokrajina koje su bile dijelom različitih državnih tvorevina i ideologija.

Uslijedit će poglavlje o društvenim i jezičnim prilikama u Istri u 19. stoljeću s posebnim osvrtom na hrvatski narodni preporod na osnovi spoznaja M. Bertoše, J. Bratulića, I. Graha, G. Labinjana, B. Milanovića, M. Mirkovića, V. Spinčića, M. Strčić, P. Strčića, Z. Vince, M. Moguša i M. Samardžije. Ukazat će se na iznimno teške prilike za hrvatski jezik u ovome rubnome hrvatskome teritoriju, povijesno stoljećima odijeljenome od matice zemlje. Razmotrit će se položaj talijanskoga i njemačkoga jezika prema hrvatskome, uloga svećenstva i škola u očuvanju materinskoga jezika, predpreporodne ideje u Istri te veze između hrvatskih preporoditelja u sjevernoj Hrvatskoj i Istri.

Posebnu ćemo pozornost posvetiti Jurju Dobrili, biskupu i vođi preporodnog buđenja u Istri. On se već na početku svojega školovanja upoznao s nepovoljnim položajem hrvatskoga jezika. Naime, materinski je jezik, ekavski dijalekt čakavskoga narječja, u župnoj pučkoj školi u Tinjanu morao zapostaviti jer se nastava odžavala na njemačkome. Potvrđeno je, ipak, da su katekizmi bili pisani hrvatskim jezikom čime kod najmlađe populacije ne zamire svijest o njemu. U njemačkoj se „normalci" kod pazinskih franjevaca, gdje nastavlja svoje školovanje, nastava odvijala na njemačkome, ali pretpostavlja se da su se služili talijanskim i hrvatskim jezikom. U daljnjem će se jezičnom obrazovanju u Karlovcu, tadašnjem žarištu preporodnih ideja, J. Dobrila upoznati s Ljudevitom Gajem i idejama hrvatskoga narodnog preporoda u Banskoj Hrvatskoj te postaviti temelj za njegovo pokretanje i razvoj u Istri. U Gorici upoznaje i Josipa Jurja Strossmayera čije ideje podržava i kasnije provodi u svojoj domovini. Borbu za ravnopravnost hrvatskoga jezika u školama, administaciji i sudstvu započet će 1849. godine u Trstu u *Slavjanskom društvu* i njihovu listu *Slavjanski rodoljub*. Značajna je i njegova uloga u pokretanju *Naše sloge*, prvih novina u Istri na hrvatskome jeziku kada započinje sustavnije organiziranje hrvatskoga narodnog preporoda u Istri. U *Našoj slogi* nailazimo na tekstove koji svjedoče o hrvatsko-talijanskim i hrvatsko-njemačkim političko-jezičnim sporovima što obilježavaju život u Istri u drugoj polovici 19. i na početku 20. stoljeća. Pretpostavlja se da je brojne tekstove napisao upravo Juraj Dobrila, ali gotovo se nikada nije potpisivao pa ih nije moguće sa sigurnošću prepoznati. Za hrvatski su jezik značajne rasprave o sudbini toponima u Istri, ravnopravnosti hrvatskoga jezika s talijanskim i njemačkim, nazivu za hrvatski jezik, stranim riječima, odnosu vlasti prema hrvatskim i talijanskim školama, položaju hrvatskoga jezika u crkvi i sl. Svoju je borbu za hrvatski jezik Juraj Dobrila provodio i u javnim istupima u Istarskome saboru i Carevinskome vijeću gdje se oštro suprotstavlja namjeri talijaniziranja Slavena u Istri i traži ravnopravnost dviju narodnosti i dvaju jezika: hrvatskoga i talijanskoga. Pritom se poziva na tradiciju, crkvenu liturgiju i višestoljetnu očuvanost hrvatskoga jezika u Istri čime pobija tvrdnje Talijana kako u Istri ne postoji jedan zajednički slavenski jezik te da nekolicina pismenih ljudi poznaje talijanski jezik bolje od slavenskoga.

Sveobuhvatno proučavanje jezika u Istri u drugoj polovici 19. stoljeća temeljit će se na proučavanju korpusa Dobrilinih djela, molitvenika

Otče, budi volja tvoja, poslanica na hrvatskome jeziku i izboru iz pisama upućenih najznačajnijim kulturnim djelatnicima toga vremena, što je dosad, osim *Molitvenika*, ostalo izvan jezikoslovnih istraživanja. *Molitvenik* je u svojemu vremenu bio izrazito popularan među mahom nepismenim hrvatskim pučanstvom što se zamjećuje i u njegovim brojnim analizama iz različitih aspekata o čemu saznajemo iz radova R. Buršića, B. Milanovića, M. J. Milohanića, C. Rubetića, M. Peloze, J. Bratulića, V. Štimac i Z. Vince. Poslanice je Juraj Dobrila pisao za svećenstvo i narod pazeći pritom da jezik bude jasan i razumljiv i jednima i drugima. Njih je dosada iz socijalnog i idejnog aspekta proučio S. Trogrlić te iz teološkoga kuta A. Starić. Iz pisama ćemo saznati o Dobrilinim vezama s najvažnijim hrvatskim kulturnim djelatnicima i njegovim pogledima na tadašnje temeljne društvene i jezične probleme. Dobrila se na hrvatski jezik osvrtao često u pismima upućenim istaknutim hrvatskim jezikoslovcima i crkvenim djelatnicima, među kojima ističemo Jakova Volčića, Andriju Šterka, Antuna Karabaića, Matiju Ujčića, Matka Bastijana, Ivana Bastijana, Franju Ravnika, Ivana Fiamina, Vinka Zamlića, Antuna Spinčića, Frana Volarića, Ivana Vitezića, Dinka Vitezića, Franju Feretića, Andriju Marota, Petra Studenca i Josipa Jurja Strossmayera. U jezičnome je smislu najvažnije dopisivanje s Tomom Gajdekom, ilircem i prvim predsjednikom društva sv. Jeronima u Zagrebu. Prvi je urednik jeronimskih izdanja bio filolog Franjo Iveković i jedan je od suradnika bio Bogoslav Šulek pa stoga možemo zaključiti da je zasigurno dobro poznavao njihov rad. Sačuvana je također korespondencija s Antunom Mažuranićem, Franjom Kurelcem i Ivanom Fiaminom. Na temelju toga zaključujemo da je dobro poznavao rad riječke filoške škole, čijim se pogledima na jezik u svojim djelima ni u čemu ne priklanja, ali i zagrebačke filološke škole što će biti prepoznatljivo u jeziku *Molitvenika* i poslanica.

Iako Juraj Dobrila nije bio profesionalni jezikoslovac, učinak njegovih djela, posebice *Molitvenika* i poslanica, nadilazi važnost samo crkvenih ostvarenja. O njegovu prinosu u uključivanju Istrana u ilirski književnojezični i pravopisni koncept saznajemo iz radova J. Bratulića, B. Milanovića, C. Rubetića, B. Lukića, S. Trogrlića, V. Ujčića, Z. Vince, I. Zoričića i N. Žica.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je rada istražiti jezik u djelima najznačajnijeg narodnog preporoditelja u Istri. Usporedit će se jezik Dobrilina molitvenika *Otče, budi volja tvoja* i poslanica na hrvatskome jeziku s rješenjima koja donose tadašnje najznačajnije gramatike i pravopis te će se kritički vrednovati dosadašnje spoznaje. Zbog razdijeljenosti hrvatskoga teritorija razvoj je jezika u skladu sa društvenopolitičkim i društvenokulturnim prilikama različit u pojedinim hrvatskim područjima. Stoga smatramo da je važno proučiti jezično stanje u Istri te na temelju dobivenih činjenica usporediti ga s onim u drugim hrvatskim područjima. Cijeli će rad ići u tome smjeru da se, dakle, potvrdi kako se svojim jezičnim izričajem J. Dobrila uklapa u ondašnja jezična previranja.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U radu će se metodom analize započeti istraživanje jezika molitvenika *Otče, budi volja tvoja* na slovopisnoj, pravopisnoj, fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj, leksičkoj i stilskoj razini. Puni je naziv molitvenika *Otče, budi volja tvoja! Molitvena knjiga s podučenjem i naputjenjem na bogoljubno življenje* i na vlastiti ga je trošak 1854. godine Juraj Dobrila tiskao u tiskari Austrijskog Lloyda. Povijest hrvatskoga standardnog jezika u Istri, prema mišljenju I. Zoričića, možemo pratiti upravo od tiskanja Dobrilina molitvenika koji ujedno predstavlja i početak hrvatskoga narodnog preporoda u Istri te uvelike utječe na sustavnije opismenjivanje i kompleksnije obrazovanje istarskih Hrvata. Naime, uz Kačićeve je pjesme u idućim desetljećima *Molitvenik* bio jedino štivo mnogih Istrana na hrvatskome jeziku i svakodnevno su se njime koristili. Do danas je objavljeno 25 njegovih izdanja, a za vrijeme Dobrilina života, dakle do 1882. godine, izišla su četiri izdanja. Komparativnom ćemo metodom proučiti promjene koje je autor unosio u u njih. Dobrila je bio svjestan koliko se hrvatski jezik u tridesetak godina, koliko je prošlo od prvoga do četvrtoga izdanja, razvio i smatrao je da je jezik četvrtoga izdanja dobar te da ga ni u čemu ne treba prepravljati. Ipak rado je prihvaćao savjete, svoj je jezik u njemu popravljao i detaljnijom je jezičnom analizom dijela *Molitvenika*, kojom su se dosad pozabavili Z. Vince i V. Štimac, utvrđeno da je najviše promjena bilo u četvrtome izdanju, iako svako novo izdanje donosi koncepcijske promjene. Z. Vince, progovarajući o jeziku *Molitvenika*, ističe kako tada jezična usmjeravanja još nisu dobila konačni oblik, što će biti razvidno, dakako, i u Dobrilinu jeziku. Iako se često koristi svojim materinskim idiomom, sigurno je da uzor i poticaj pronalazi u jezičnim zbivanjima u Civilnoj Hrvatskoj i Slavoniji te se i u jeziku i u pravopisu ugleda na postavke zagrebačke filološke škole. Svjedoči o tome, primjerice, uporaba nastavka *-ah* u genitivu množine, nesikretski padežni oblici za dativ, lokativ i instrumental množine i pisanje slogotvornog r kao *èr*. Priklanja im se jer je svjestan kako se ljudima koji su branili hrvatski jezik prigovara da u Istri ne postoji jedan zajednički slavenski jezik, već mnoštvo slavenskih dijalekata, pa bi stoga trebalo prihvatiti samo talijanski koji se, prema njihovu sudu, u Istri upotrebljava više od materinskoga jezika. Koliko je molitvenik bio poticajan i značajan u ono vrijeme, svjedoče riječi predvodnika riječke filološke škole čijim se tezama Dobrila nikada nije priklonio. Kurelac za jezik u *Molitveniku* kaže da je *gladak*, *pravilan* i *razumljiv* te da ulijeva nadu da će među Istranima ponovo oživjeti *lěpo slovinsko slovo* koje su mnogi pokušavali *lopatom pogrebsti i zagrnuti*. Nadalje smatra da bi Dobrilino *pero, koje duboko ore, pero koje lěpo vozi* radi *slovinskoga napredka i uspěha* ipak trebalo u nekim dijelovima mijenjati i predlaže mu određene popravke (aristarhiju) u skladu sa svojim poimanjem jezika, što Dobrila ipak neće prihvatiti. *Molitvenik* je Dobrila podijelio po čitavoj biskupiji potičući svećenike da međusobno razgovaraju na hrvatskome te da djeci nabave katekizme iz Zagreba. Time je u Istri uspio održati i na viši stupanj podići kulturu čitanja i pisanja.

Poslanice Jurja Dobrile na hrvatskome jeziku možemo podijeliti u dvije grupe s obzirom na to jesu li napisane dok je bio porečko-pulski (1858. – 1875.) ili tršćansko-koparski biskup (1875. – 1882.). Prvu grupu čini šest poslanica iz 1858., 1867., 1869., 1871., 1872. i 1875., a drugu poslanice iz 1875., 1876., dvije iz 1877., 1878., 1879., 1880. i 1881. godine. S obzirom na temu koju obrađuju možemo ih svrstati ili u korizmene ili u prigodne. Poslanice su javna pisma crkvenog poglavara o određenoj temi i upućene su svećenstvu i narodu te je jezik kojim su pisane zbog toga uređen, a rečenice su skladne, jasne i bogate po svome izričaju. Kako su one u literaturi dosad proučavane na socijalnoj i teološkoj razini, u radu će se prvi put metodom analize opisati njihove jezične osobitosti te će se uočiti tipična obilježja biblijskoga stila: uporaba prijedloga *od* u posvojnome značenju, položaj glagola na kraju rečenica, takozvano biblijsko *i* s funkcijom isticanja, termini, simboli i vlastita imena biblijskoga podrijetla, antonimni parovi koji sadrže snažnu biblijsku simboliku, sintaktički sinonimi, uporaba imperativa i sl. Smatra se da neke poslanice nedostaju jer od 1859. do 1866. godine nije sačuvana nijedna. U prilog tomu ide i misao Cvjetka Rubetića, autora *Vjekopisa Dra Jurja Dobrile biskupa tršćansko-koparskoga prije porečko-puljskoga* iz 1882. godine koji kaže da je Dobrila svake godine pisao poslanice za svoje vjernike. One su izlazile zasebno, u obliku brošura, te je na kraju većine od njih i danas vidljivo ime nakladnika. Dobrila je poslanice pisao na hrvatskome, talijanskome i vjerojatno na slovenskome jeziku. Iz nekih su godina poznate paralelne poslanice, dakle i na hrvatskome i na talijanskome jeziku, ali se one sadržajno preklapaju. Izuzetak čini nastupna poslanica iz 1858. godine jer se tekstovi hrvatske i talijanske poslanice razlikuju. Naime, u hrvatskoj se inačici obraća kmetskome staležu, a u talijanskoj talijanskome građanstvu pa se u skladu s time i sadržaj teksta u njima ne podudara. Kako su poslanice nastale u dužem vremenskom razdoblju, od 1858. do 1881., iščitavanjem i propitivanjem njihovih obilježja na temeljnim jezičnim razinama komparativnom ćemo metodom također uvidjeti kakvim je jezikom J. Dobrila pisao, koliko ga je razvijao i mijenjao i je li u skladu s hrvatskom jezičnom tradicijom.

Zaključiti možemo da će u središtu istraživanja biti hrvatski standardni jezik, ali u prvome redu promotren s gledišta Istre i djelovanja Jurja Dobrile. Proučit će se njegovo javno djelovanje, njegove veze s brojnim istaknutim hrvatskim jezikoslovcima i kulturnim djelatnicima, uloga u pokretanju tiskanih medija, a napose njegovi radovi pisani na hrvatskome jeziku nastali u vrijeme vladavine filoloških škola u 19. stoljeću. Njegov molitvenik i poslanice predstavljaju vrijednu jezičnu građu te postaju svjedočanstvo prihvaćanja i razvitka hrvatskoga standardnog jezika na istarskome prostoru. Sigurno je da je Juraj Dobrila dobro poznavao hrvatski jezik i zbivanja oko njega te će se metodom sinteze utvrditi elementi koji ga vežu s jezikom i pravopisom tada aktualnih jezičnih usmjeravanja.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Budući da je u središtu istraživanja jedan odsječak povijesti hrvatskoga standardnog jezika u 19. stoljeću, i to onaj koji se uglavnom odnosi na Istru, posebno na spisateljsko i javno djelovanje J. Dobrile, u radu se očekuju nove spoznaje na svakome od tih triju područja. Prije svega, bit će prvi put u potpunosti analizirani radovi J. Dobrile na hrvatskome jeziku. Detaljnim istraživanjem jezičnih razina rasvijetlit će se slovopisne, pravopisne, fonološke, morfološke, sintaktičke, leksičke i stilske osobitosti Dobrilina jezičnog izričaja. Dobivenim analitičkim i sintetičkim rezultatima dat ćemo prinos proučavanju novije povijesti hrvatskoga standardnog jezika.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Bertoša, Miroslav: „Interes Ivana Kukuljevića za istarske starine: njegove veze s kulturnim i javni radnicima u Istri“, Forum, knjiga XXI, Odjel za suvremenu književnost JAZU, Zagreb, 1971., str. 285 – 303.

2. Bratulić, Josip: „Josip Voltić, Tinjanac – Istrijan (1750. – 1825.)“, Zbornik radova sa Znanstvenog skupa *Tinjan i okolica od prapovijesti do danas*, u povodu 100. obljetnice utemeljenja Hrvatske čitaonice u Tinjanu, (ur. Josip Šiklić), Matica hrvatska, Ogranak Pazin, Tinjan, 2000., str. 193 – 212.

3. Bratulić, Josip: „Hrvatski književni jezik – sredstvo Dobriline društveno-nacionalne borbe u Istri“, Zbornik sa znanstvenog skupa u povodu 100-godišnjice smrti Jurja Dobrile: Istarski preporoditelj Juraj Dobrila 1812. – 1882., Pazin, 1985., str. 116 – 124.

4. Ham, Sanda: *Jezik zagrebačke filološke škole*, Knjižnica Neotradicija, Osijek, 1998.

5. Jelovac, Ivan i Milohanić, Mladen Juvenal: *Biskup Juraj Dobrila: zastupnik naroda Istre*, Josip Turčinović d.o.o., Pazin, 2008.

6. Lukić, Berislav: „Borba za ravnopravnost hrvatskog jezika u Istarskom saboru“, Jadranski zbornik II, Rijeka – Pula, 1957., str. 121 – 148.

7. Milani-Kruljac, Nelida:„Razmišljanja o jezičnom stanju u Istri“, Istra, god. 26., br. 1-2, 1988., str. 162 – 169.

8. Milanović, Božo: *Hrvatski narodni preporod u Istri*, knjiga I, Istarsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Pazin, 1967.

9. Milanović, Božo: *Hrvatski narodni preporod u Istri*, knjiga II, Istarsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Pazin, 1973.

10. Milanović, Božo: *Istra u dvadesetom stoljeću: zabilješke i razmišljanja o proživljenom vremenu* I, Istarsko književno društvo „Juraj Dobrila“, Pazin, 1992.

11. Mirković, Mijo: „O sadržaju i smislu narodnog preporoda u Istri (1861 – 1914)“, Jadranski zbornik V, Rijeka – Pula, 1962., str. 5 – 35.
12. Moguš, Milan: *Povijest hrvatskoga književnog jezika*, Globus, Zagreb, 1993.

13. Pranjković, Ivo: „Hrvatski jezik i biblijski stil“, Raslojavanje jezika i književnosti: zbornik radova 34. seminara Zagrebačke slavističke škole, FF press, Zagreb, 2006., 23 – 32.

14. Pranjković, Ivo: *Hrvatski jezik i franjevci Bosne Srebrene,* Matica hrvatska, Zagreb, 2000.

15. Rubetić, Cvjetko: *Vjekopis Dra Jurja Dobrile biskupa tršćansko-koparskoga prije porečko-puljskoga*, Društvo sv. Jeronima, Zagreb, 1882.

16. Samardžija, Marko: *Iz triju stoljeća hrvatskoga standardnog jezika*, Matica hrvatska, Zagreb, 1997.

17. Starić, Aldo: „ *Teologija Dobrilinih poslanica*“, Zbornik sa znanstvenog skupa u povodu 100-godišnjice smrti Jurja Dobrile: Istarski preporoditelj Juraj Dobrila 1812. – 1882., Pazin, 1985., str. 137 – 155.

18. Strčić, Mirjana: *Istarska beseda i pobuna I*, Istarska naklada, Pula, 1984.

19. Strčić, Mirjana: „Ilirski pokret i Istrani: U povodu 150. godišnjice Gajevih ‚Novina‘ i ‚Danice‘, Jurina i Franina, kalendar za 1985. godinu, Istarska naklada, Pula, 1985., str. 68 – 71.

20. Strčić, Mirjana: „Prilog osvjetljavanju odnosa između Vuka i Istre“, Istra, god. 25., br. 5-6, 1987., str. 128 – 136.

21. Stolac, Diana: *Riječki filološki portreti*, Biblioteka časopisa Fluminensia, Rijeka, 2006.

22. Šetić, Nevio: *O povezanosti Istre s ostalim hrvatskim zemljama: Naša sloga 1870. – 1915.,* Dom i svijet, Zagreb, 2005.

23. Štimac, Vlatka: „Jezik molitvenika *Otče, budi volja tvoja* 120 godina nakon Dobriline smrti“, Zbornik sa znanstvenoga skupa Riječki filološki dani V, Rijeka, 2002., 525 – 532.

24. Tafra, Branka: *Gramatika u Hrvata i Vjekoslav Babukić*, Matica hrvatska, Zagreb, 1993.

25. Trogrlić, Stipan: „Socijalna i idejna problematika u poslanicama i okružnicama biskupa Jurja Dobrile (1858. – 1881.)“, Riječki teološki časopis, Tipograf Rijeka, god. 7., br. 2, Rijeka, 1999.

26. Vince, Zlatko: „Odraz književnojezičnih prilika u Hrvatskoj u Dobrilinoj pisanoj riječi“, Zbornik sa znanstvenog skupa u povodu 100-godišnjice smrti Jurja Dobrile: Istarski preporoditelj Juraj Dobrila 1812. – 1882., Pazin, 1985., str. 127 – 136.

27. Vince, Zlatko: *Putovima hrvatskog književnog jezika*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 2002.

28. Zoričić, Ivan: „Matko Laginja i hrvatski jezik u Istri“, Jezik, god. 55., br. 3, Zagreb, 2008., str. 81 – 88.

29. Zoričić, Ivan: „Pogledi Tone Peruška na hrvatski jezik u Istri“, Jezik, god. 52., br. 5, Zagreb, 2005., str. 161 – 200.

30. Žic, Nikola: *Biskup Dobrila u Istarskom saboru*, Društvo „Istra“, Zagreb, 1936

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

15 000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	**Naziv projekta**	**Naglasna kolebanja u hrvatskom standardnom jeziku (financira se dio istraživanja)**
	Voditelj projekta	**Dr. sc. Ivan Zoričić, prof. emeritus**
	Potpis	
Međunarodno financiranje	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	**Naziv projekta**	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Dio istraživanja financira se samostalno i uz potporu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.emer. Ivan Zoričić

Potpis _____
Teodora Fonović Cvijanović, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i talijanskog jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 28.06.2012.

Potpis _____
Teodora Fonović Cvijanović, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i talijanskog jezika i književnosti

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU - FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za povijest umjetnosti
POSLIJEDIPLOMSKI DOKTORSKI STUDIJ POVIJESTI UMJETNOSTI
Faculty of Humanities and Social Studies - University of Zagreb
Department of Art History
tel/fax: +385 1 612 01 44

Zagreb, 27. studeni 2012.

Vijeće poslijediplomskih studija

Predmet: **Upis kandidata na Poslijediplomski doktorski studij povijesti mjetnosti u ak. godini 2012./2013.**

Na "Poslijediplomski doktorski studij povijesti umjetnosti" prijavilo se trinaest kandidata.

I. Upis bez uvjeta odobren je sljedećim kandidatima:

1. **Igor Loinjak**: *Likovna kritika nakon 1960. godine* (mentor: dr. sc. J. Galjer, izv. prof.)
2. **Valerija Soldo**: *Zbirke kamene plastikei kolekcionarstvo u hercegovačkim franjevačkim samostanima* (mentor: dr. sc. D. Milinović, doc., komentor. dr.sc. Igor Fisković, red. prof.)
3. **Sanja Zadro**: *Arhitektura 19. i 20. stoljeća u Mostaru* (mentor: dr. sc. D. Damjanović, docent)
4. **Maja Žvorc**: *Nadgrobni spomenici 17. i 18. stoljeća u Hrvatskoj* (mentor: dr. sc. S. Cvetnić, red. prof.)
5. **Ivana Rončević Elezović**, odobren je prijelaz s izvandoktorskog studija na doktorski studij te upis u 6 semestar studija te ranije izvršene obaveze u visini 150 ECTS bodova
6. **Bisera Ključanin**: *Uloga fotografije u konceptualnoj umjetnosti bivše Jugoslavije* (studijski savjetnik: dr. sc. J. Galjer, izv. prof.)

Kandidatkinja mora prethodno steći priznavanje diplome.

II. Uvjetan upis je odobren sljedećim kandidatima s time da do kraja ak. godine 2012./2013. polože razlikovne ispite koje će im do 15. prosinca 2012. odrediti povjerenstvo Vijeća PDS.

1. **Krešimir Bosnić**: *Povijest konzerviranja-restauriranja antičkih i kasnoantičkih mozaika Salone i njezine bliže okolice od F. Bulića do danas* (studijski savjetnik: dr. sc. T. Turković, viši asistent)
2. **Lana Kekez**: *Povijest konzervatorsko-restauratorskih zahvata na djelima tzv. Dalmatinske slikarske škole* (studijski savjetnik: dr. sc. M. Špikić, docent)
3. **Jurica Matijević**: *Historijat zaštite sakralne baštine Poljica u 19. i 20. stoljeću* (studijski savjetnik: dr. sc. M. Špikić, docent)
4. **Nikola Radošević**: *Ivo Dulčić - sakralna umjetnost* (studijski savjetnik: dr. sc. F. Dulibić, izv. prof.)

Dr.sc. Predrag Marković, izv. prof.
Voditelj PDS povijesti umjetnosti

HR – 10000 ZAGREB, Ivana Lučića 3
http://www.ffzg.unizg.hr/povum/?page_id=34

Vijeću poslijediplomskih studija Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

Poštovani,

Kolegica Maja Novković zamolila je barem djelomično oslobađanje od školarine ili omogućavanje odrađivanja školarine ili dijela školarine na PDS-u književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture, a temeljem veoma lošeg materijalnog stanja i izvrsnih stručnih referenci tijekom studija slovakistike i filozofije.

S obzirom da je uistinu riječ o visoko motiviranoj kolegici impresivne biografije, dobitnici dviju nagrada za izvrsnost u studiju slovakistike, aktivnoj u stručnom i znanstvenom području već i prije nego što je diplomirala slovakistiku i filozofiju, predlažem da joj se, na tragu sličnih rješenja za studente preddiplomskih i diplomskih studija, omogući odrađivanje čitave školarine ili jednog njenog dijela, primjerice:

- U fakultetskim službama kojima bi dobro došla ispomoć pismene, fakultetski obrazovane osobe koja je diplomirala na našem fakultetu (npr. dekanat, studentska referada, referada za poslijediplomske studije...)
- Na Odsjeku za zapadnu slavistiku ili na Odsjeku za filozofiju, ukoliko neki od tih odsjeka ima potrebu za ispomoć u nastavi, u administrativnim poslovima ili drugim poslovima za koje smatraju da bi ih kolegica Novković mogla obavljati
- U knjižnici našeg fakulteta, primjerice u slavističkoj ili filozofskoj zbirci ili kao opća ispomoć
- U asistiranju studentima s invaliditetom.

S poštovanjem,

_____

Dr. sc. Nikica Gilić, izvanredni profesor,

Voditelj PDS-a književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture

U Zagrebu, 19. 11. 2012.